คัมภีร์นักปกครอง 2551

เอกสารความรู้ สดร.
สถาบันดำรงราชานุภาพ
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
ลำดับที่ 8 / ปีงบประมาณ 2552

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY
3961177178

#58559
วันที่ 3 / ก.ค. / ๒๕๕๒
เลขทะเบียน ม ๑๙๓๘ ค.๒
เลขหมู่ DS 588.3 ๒๕๕๒

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

หลักการประพฤติปฏิบัติงาน
ตามรอยพระยุคลบาท
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 10 ประการ

1. ทำงานอย่างผู้รู้จริงและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์
2. มีความอดทน มุ่งมั่น ยึดธรรมะ และความถูกต้อง
3. มีความอ่อนน้อมถ่อมตน เรียบง่าย ประหยัด
4. มุ่งประโยชน์คนส่วนใหญ่เป็นหลัก
5. รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น เคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง
6. ยอมรับผู้อื่น เข้าหาประชาชน
7. มีเมตตา และกตัญญู
8. พึ่งตนเอง ส่งเสริมคนดีและเก่ง
9. รักประชาชน
10. ทำงานเป็นระบบต่อเนื่อง

คำนำ

การจัดทำหนังสือ **"คัมภีร์นักปกครอง 2551"** ได้จัดทำเป็น 2 เล่ม เล่มที่ 1 ประกอบด้วยบทความถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิตการทำงานของ **นายพงศ์โพยม วาศภูติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย** และผลงานวิจัยของสถาบันดำรงราชานุภาพ เรื่อง **"การศึกษาประวัติศาสตร์การบริหารราชการส่วนภูมิภาคของไทย"** ส่วนเล่มที่ 2 เป็นบทความของนักปกครองระดับ 10 ของกระทรวงมหาดไทย ที่ครบเกษียณอายุราชการในปี 2551

การดำเนินการในครั้งนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย อาทิ นายพินัย อนันตพงศ์ อดีตรองอธิบดีกรมการปกครอง ที่เสียสละเวลาทำหน้าที่เป็นหัวหน้าคณะทำงานจัดทำหนังสือ **"คัมภีร์นักปกครอง 2551"** เจ้าหน้าที่กองคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย เจ้าหน้าที่ส่วนพัฒนาและบริหารจัดการความรู้ สถาบันดำรง-ราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ตลอดจนเจ้าหน้าที่สำนักงานจังหวัดที่ประสานงานเกี่ยวกับการรับ - ส่งต้นฉบับบทความของผู้ว่าราชการจังหวัด

สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือ **"คัมภีร์นักปกครอง 2551"** ทั้ง 2 เล่ม จะเป็นประโยชน์ในการเผยแพร่แนวคิด และศิลปะในการทำงานของนักปกครองให้แก่คนมหาดไทยรุ่นหลังตามสมควร

(นายชยาวุธ จันทร)
ผู้อำนวยการสถาบันดำรงราชานุภาพ

สารบัญ

บทที่ 1	ดร.สุรพล กาญจนะจิตรา รองปลัดกระทรวงมหาดไทย	1
บทที่ 2	ดร.นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย	13
บทที่ 3	นายเสนอ จันทรา ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย	27
บทที่ 4	นายก้องเกียรติ อัครประเสริฐกุล ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย	47
บทที่ 5	นายอานนท์ พรหมนารท ผู้ว่าราชการจังหวัดฉะเชิงเทรา	63
บทที่ 6	นายประภากร สมิติ ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท	87
บทที่ 7	นายอานนท์ มนัสวานิช ผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง	97
บทที่ 8	นายเจตน์ ธนวัฒน์ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก	105
บทที่ 9	นายวิชม ทองสงค์ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช	123
บทที่ 10	นายสันทัด จัตุชัย ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์	147

บทที่ 11 นายเมฆินทร์ เมธาวิกูล

ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี 165

บทที่ 12 นายพินิจ พิชยกัลป์

ผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด 183

บทที่ 13 นางกาญจนาภา กี่หมัน

ผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง 197

บทที่ 14 นายพลวัต ชยานุวัชร

ผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง 219

บทที่ 15 นายเจด็จ มุสิกวงศ์

ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย 233

บทที่ 16 นายสุพจน์ เลาวัณย์ศิริ

ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี 245

บทที่ 17 นายปริญญา ปานทอง

ผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ 255

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ
เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย พุทธศักราช ๒๔๓๕-๒๔๕๘
บำบัดทุกข์ บำรุงสุข

บทที่ 1

นายสุรพล กาญจนะจิตรา
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

ประวัติ

ดร.สุรพล กาญจนะจิตรา

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

ตำแหน่งหน้าที่ราชการ

- รองปลัดกระทรวงมหาดไทย (หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาชุมชนและส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)
- กรรมการการประปานครหลวง
- กรรมการการกีฬาแห่งประเทศไทย
- อนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาระบบการ บริหารราชการในส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น
- อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับการพัฒนาระบบทรัพยากรบุคคล

การศึกษา

- รัฐศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยม) สาขาการปกครองจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- M.S. สาขาสังคมวิทยา (Cornell University)
- Ph.D. สาขาสังคมวิทยา (Cornell University)
- นปส. รุ่นที่ 20 วิทยาลัยการปกครอง
- วปรอ. รุ่น 377 วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

รางวัลและเกียรติคุณพิเศษ

- เงินทุนภูมิพล
- เหรียญรางวัลเรียนดีเยี่ยมจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทุนรัฐบาลไปศึกษาระดับปริญญาโท เอก ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา

ตำแหน่งหน้าที่ราชการที่สำคัญ

- หัวหน้ากองส่งเสริมและเผยแพร่ กรมการพัฒนาชุมชน
- ผู้อำนวยการกองวิจัยและประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชน
- รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
- ผู้ช่วยปลัดกระทรวงมหาดไทย
- ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสงคราม / ชุมพร / พระนครศรีอยุธยา

- หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย
- ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายอารีย์ วงศ์อารยะ)
- ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (พล.ต.ท.ธีรวุฒิ บุตรศรีภูมิ)
- ประธานกรรมการการประปานครหลวง
- กรรมการ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ตำแหน่งทางวิชาการ

- อุปนายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภามหาวิทยาลัยสยาม / มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- อาจารย์พิเศษประจำจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยสยาม มหาวิทยาลัยปทุมธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

การบริการสังคม

- ที่ปรึกษาโครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดา
- กรรมการบริหารมูลนิธิสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

การฝึกอบรม

- พ.ศ. 2524 หลักสูตรการปฏิบัติการจิตวิทยาฝ่ายอำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง รุ่นที่ 33
- พ.ศ. 2528 หลักสูตรนักปกครองระดับสูง รุ่นที่ 20 จากวิทยาลัยการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
- พ.ศ. 2537 หลักสูตรพัฒนาผู้บริหาร (ระดับ 9) ของกระทรวงมหาดไทย รุ่นที่ 2
- พ.ศ. 2538 หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน (ปรอ.) รุ่นที่ 7
- พ.ศ. 2539 หลักสูตรพัฒนาผู้บริหาร (ระดับ 10) ของกระทรวงมหาดไทย รุ่นที่ 4
- พ.ศ. 2542 หลักสูตรผู้ตรวจราชการ รุ่นที่ 1 ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

รางวัลและเกียรติคุณพิเศษ

- เงินทุนภูมิพล
- เหรียญรางวัลเรียนดีเยี่ยมจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทุนรัฐบาลไปศึกษาระดับปริญญาโท เอก ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา
- บุคคลตัวอย่างแห่งปี 2540 สาขาการบริหารการปกครอง

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

- 5 ธ.ค. 2520 ตริตาภรณ์มงกุฎไทย
- 9 ก.ย. 2525 เหรียญกาชาดสมนาคุณ ชั้นที่ 3
- 5 ธ.ค. 2525 ตริตาภรณ์ช้างเผือก
- 5 ธ.ค. 2527 ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย
- 5 ธ.ค. 2531 ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก
- 20 ส.ค. 2533 เหรียญกาชาดสมนาคุณ ชั้นที่ 2
- 1 พ.ค. 2534 เหรียญพิทักษ์เสรีชน
- 5 ธ.ค. 2534 ประถมาภรณ์มงกุฎไทย
- 8 ต.ค. 2535 เหรียญลูกเสือสดุดี ชั้น 1 ประจำปี 2535
- 5 ธ.ค. 2537 ประถมาภรณ์ช้างเผือก
- 5 ธ.ค. 2538 เหรียญจักรพรรดิมาลา
- 24 ต.ค. 2539 เหรียญกาชาดสมนาคุณ ชั้นที่ 1
- 5 ธ.ค. 2540 มหาวชิรมงกุฎ
- 21 ก.พ. 2542 เหรียญราชการชายแดน
- 5 ธ.ค. 2545 มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก

ผลงานดีเด่น

- พัฒนาและจัดระบบข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2 ค) และข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ระหว่างดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองวิจัยและประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชนจนได้รับการยอมรับให้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนทุกระดับ
- ริเริ่มและจัดทำโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ระหว่างดำรงตำแหน่งรองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
- รับสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการจัดทำโครงการพัฒนาพื้นที่หนองใหญ่ (แก้มลิง) จังหวัดชุมพรระหว่างดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด ชุมพรทำให้น้ำไม่ท่วมจังหวัดชุมพร ตั้งแต่ พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา
- พัฒนาระบบการตรวจราชการจนได้รับการยอมรับและมีหน่วยราชการ และรัฐวิสาหกิจมาขอดูงาน และฟังการบรรยายสรุปอยู่เสมอ ระหว่างดำรงตำแหน่งหัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย
- รับผิดชอบ กำกับดูแล การประเมินผลโครงการจังหวัด ทดลองแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาทำให้ประสบผลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้

ดร.สุรพล กาญจนะจิตรา
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

ผมมีความภาคภูมิใจและสุขใจที่ได้เป็นข้าราชการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตำแหน่งรองปลัดกระทรวงมหาดไทยในปัจจุบัน นับว่าเป็นกำไรชีวิต เพราะความคาดหวังหรือความใฝ่ฝันที่มีก็คือ การได้รับราชการในตำแหน่ง **"นายอำเภอ"** เท่านั้นเอง

งานสำคัญที่เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติที่ภูมิใจ

1. การพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท

ในช่วงที่รับราชการในกรมการพัฒนา-ชุมชน ได้มีส่วนร่วมเสนอแนวทางการพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบทคือ ข้อมูล กชช. 2ค หรือข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน เป็นข้อมูลที่ช่วงแรกสภาพัฒน์ฯ ต้องการให้เป็นข้อมูลสำหรับการประเมินผล จึงไม่ได้เก็บข้อมูลทั่วประเทศ โดยกรมการพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยงานจัดเก็บเนื่องจากมีเครือข่ายการทำงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนในตำบลต่างๆ กรมการพัฒนาชุมชนจึงได้เสนอโครงการให้เก็บข้อมูล กชช. 2ค ทุกหมู่บ้านทั่วประเทศ และต่อมากระทรวงมหาดไทยก็ได้มีนโยบายในการจำแนกหมู่บ้านก้าวหน้า ปานกลาง และล้าหลัง กรมการพัฒนาชุมชนจึงได้ร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และสภาพัฒน์ฯนำข้อมูล กชช. 2ค ที่มีอยู่แล้วมากำหนดเป็นตัวชี้วัด ซึ่งสะท้อนปัญหาด้านต่างๆ เช่น อาชีพ รายได้ แหล่งน้ำ ฯลฯ ประมาณ 37 ตัวชี้วัด และกำหนดว่า ถ้าหมู่บ้านใดมีปัญหามากกว่า 10 ตัวชี้วัด แสดงว่าเป็นหมู่บ้านล้าหลัง หมู่บ้านใดมีปัญหาระหว่าง 5-10 เป็นหมู่บ้านปานกลาง หมู่บ้านใดที่มีปัญหาน้อยกว่า 5 เป็นหมู่บ้านก้าวหน้า ซึ่งก็เป็นต้นกำเนิดของการจัดจำแนกหมู่บ้าน ต่อมาได้ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุขในเรื่องของข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน หรือ จปฐ. ซึ่งในช่วงแรกจะมีเฉพาะตัวชี้วัดด้านการแพทย์และการสาธารณสุข แต่ต่อมาได้ขอให้เพิ่มด้านความเป็นอยู่ด้านคุณภาพชีวิตรวม 32 ตัวชี้วัด และนำไปทดลองใช้ในโครงการโคราช-พัฒนา และดำเนินการได้ 1 ปี ก็ประสบความสำเร็จ ซึ่งสามารถใช้ตัวชี้วัด จปฐ. วัดคุณภาพชีวิตได้ สภาพัฒน์ฯ จึงได้มอบให้กรมการพัฒนาชุมชนเป็นผู้สำรวจข้อมูล จปฐ. ซึ่งข้อมูล จปฐ. กับข้อมูล กชช. 2ค จะต่างกัน เพราะข้อมูล กชช. 2ค จะแสดงสภาพของหมู่บ้านพื้นที่ ในเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน แหล่งน้ำ การศึกษา สาธารณสุข วัฒนธรรม

และจัดเก็บทุก 2 ปี แต่ จปฐ. เป็นข้อมูลที่จะสอนให้ประชาชนได้รู้จักคุณภาพชีวิตของตัวเอง เช่น ทำไมต้องชั่งน้ำหนักเด็กแรกเกิดซึ่งคำตอบก็คือ เพราะน้ำหนักเด็กแรกเกิด เป็นตัววัดว่ามารดาในระหว่างตั้งครรภ์ได้รับสารอาหารครบถ้วนหรือไม่ วิธีการดูที่ง่ายที่สุดคือ ดูน้ำหนักเด็กแรกเกิดที่แม่คนนั้นได้คลอดออกมาว่าได้มาตรฐาน 2500 กรัมหรือไม่ ถ้าเด็กมีน้ำหนักน้อยกว่า 2500 กรัม แสดงว่ามารดาระหว่างตั้งครรภ์ได้รับสารอาหารไม่ครบถ้วน เป็นต้น

นี่คือ วิธีการที่กรมการพัฒนาชุมชนได้ให้ผู้ใหญ่บ้านและอาสาสมัครที่ได้รับการฝึกอบรมแล้ว ได้ทำความเข้าใจกับชาวบ้านแต่ละครัวเรือน ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน โดยข้อมูล จปฐ. จะจัดเก็บทุกปี ดังนั้น การทำแผนชุมชนปัจจุบัน ก็คงจะต้องเอาข้อมูล 2 ตัวนี้มาอภิปรายกันในการทำประชาคม เพื่อจะได้สะท้อนปัญหาที่แท้จริงของชาวบ้าน และจากแผนชุมชนมาเป็นแผนอำเภอ ก็จะต้องให้ปลัดอำเภอและพัฒนากรตรวจสอบดูว่าสอดคล้องกับข้อมูลที่ปรากฏอยู่ใน กชช. 2ค. และข้อมูล จปฐ. หรือไม่ และถ้าใช้ข้อมูลทั้ง 2 นี้เป็นหลักในการทำแผนชุมชน ท้องถิ่น อำเภอ ก็จะทำให้แผนพัฒนาจังหวัดสมบูรณ์และสอดคล้องกัน นี่คือ สิ่งสำคัญในเรื่องของการพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท

2. งานสนองพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ผมเข้ารับตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพรในปี พ.ศ. 2540 ทำให้ทราบว่าพระบาท-สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท่านทรงงานหนักอย่างมากเพื่อแก้ปัญหาให้กับพสกนิกร "การแก้ปัญหาน้ำท่วมที่จังหวัดชุมพร เมื่อ พ.ศ. 2540 เป็นประสบการณ์ในการทำงานที่อยู่ในความทรงจำตลอดมา เพราะได้ปฏิบัติงานสนองพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องจากจังหวัดชุมพรจะโดนพายุทุกปีที่รุนแรง เช่น พายุเกย์ และพายุซีต้า ซึ่งมีระดับน้ำสูงมาก ในวันแรกที่รับตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร (21 ตุลาคม 2540) ได้ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อำนวยการกองงานส่วนพระองค์ คุณดิษธร วัชโรทัย ซึ่งได้อัญเชิญกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้ผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพรดำเนินการขุดคลองหัววัง - พนังตัก ให้ทะลุภายใน 10 วัน แต่คลองมีความยาว 8 กิโลเมตร ซึ่งขณะนั้นยังคงเหลือระยะทางในการขุดอีกประมาณกว่า 1 กิโลเมตร ซึ่งก็คาดว่าน่าจะเสร็จไม่ทัน แต่ก็เร่งขุดทั้งกลางวันและกลางคืน จนกระทั่งวันที่ 2 พฤศจิกายน 2540 ก็เหลือสะพานอีก 1 สะพานที่จะต้องพัง ในช่วงเย็นวันนั้นก็มีโทรศัพท์จากในวังให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเร่งดำเนินการขุดคลองให้ทะลุภายในคืนนั้น ซึ่งรับสั่งให้ขุดคลองทะลุเท่าลูกฟุตบอลก็พอ จึงได้ร่วมกับโครงการชลประทานจังหวัดชุมพรในการดำเนินการ แต่ก็ได้

รับการต่อต้านจากชาวบ้าน เพราะต้องพังสะพานซึ่งจะกระทบต่อการเดินทางของชาวบ้าน จึงได้พูดคุยกับชาวบ้านในการแก้ไขปัญหาทำทางเบี่ยงให้ชาวบ้าน ซึ่งในหลวงรับสั่งพระราชทานเงิน 8 แสนในการทำทางเบี่ยงดังกล่าวให้ชาวบ้าน จังหวัดจึงได้ดำเนินการขุดคลองต่อจนถึง 7 โมงเช้าของวันที่ 3 พฤศจิกายน 2540 คลองจึงทะลุเท่าลูกฟุตบอล และยังไม่ทันที่เจ้าหน้าที่ของจังหวัดจะได้พัก ก็ได้มีโทรสารจากสถานีตรวจอากาศชุมพรคาดว่าพายุลินดาจะเข้าชุมพรในคืนนั้น แสดงว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทราบล่วงหน้าประมาณกว่า 10 วัน รู้ว่าคืนต่อมาพายุจะเข้าชุมพรจึงต้องขุดคลองหัววัง - พนังตักให้ทะลุก่อน 1 คืน เพื่อจะได้เตรียมการในการช่วยเหลือประชาชน และป้องกันทรัพย์สินที่จะเสียหาย และเมื่อเกิดพายุจริงๆ ฝนก็ตกหนัก น้ำที่มารวมกันที่คลองหัววังซึ่งรับน้ำได้มากก็สามารถผ่านทะลุรอยที่ขุดและพัดลงทะเลไปอ่าวพนังตัก ซึ่งช่วยให้น้ำไม่ท่วมชุมพรในคืนนั้น นอกจากนี้ ทรงรับสั่งว่าข้างๆ คลองหัววังมีหนองน้ำสาธารณะ ที่เรียกว่าหนองใหญ่ ขอให้ผู้ว่าทำคันดินกั้นเป็นแก้มลิง และทำประตูระบายน้ำ 3 แห่ง เพื่อเก็บน้ำเวลาหน้าแล้ง และเวลาหน้าฝนก็ปล่อยให้น้ำออก อย่างน้อยแก้มลิงนี้จะช่วยเก็บน้ำได้อีกหลายหมื่นลูกบาศก์เมตร ถ้า 2 งานนี้เสร็จน้ำก็จะไม่ท่วมชุมพร และทรงให้กำลังใจว่าถ้าทำสำเร็จจะเสด็จมาเยี่ยมชุมพร แล้วท่านก็ส่งทีมงานมาอยู่ที่ชุมพรถ่ายวีดีทัศน์ไปยังวังไกลกังวล เพื่อท่านจะได้ทรงทราบความคืบหน้าและรับสั่งในแต่ละวันว่าให้ทำอะไรบ้างจนสำเร็จภายใน 3 เดือน และต่อมาได้มีหมายกำหนดการเสด็จมาเยี่ยมราษฎรและทอดพระเนตรโครงการฯ และรับสั่งบอกว่าจะเสวยพระกระยาหารค่ำ ไม่ที่จวนผู้ว่าก็ห้องทำงานผู้ว่า ซึ่งถึงเวลาก็เสด็จมาจริงๆ นี่ก็เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใยพสกนิกร และคงไม่มีประเทศไหนที่มีพระเจ้าอยู่หัวเหมือนประเทศไทย ประเทศไทยจึงโชคดีที่มีสถาบันพระมหากษัตริย์ตั้งแต่กรุงสุโขทัย จนถึงกรุงรัตนโกสินทร์ กว่า 800 ปี ไม่เคยมีปีไหนที่เราไม่มีพระมหากษัตริย์ แม้แต่คราวที่เสียกรุงครั้งแรกก็มีสมเด็จพระนเรศวรทรงรวบรวมไพร่พลกู้เอกราช ครั้งที่ 2 ก็มีสมเด็จพระเจ้าตากสินกอบกู้เอกราช ซึ่งพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ทรงทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติอย่างอเนกอนันต์ ดังนั้น จึงไม่มีสมัยใดที่มีประชาชนลุกฮือต่อต้านสถาบันพระมหากษัตริย์ และหากสนใจประวัติศาสตร์ชาติไทยก็อยากให้ไปซื้อหนังสือของสมเด็จพระเทพรัตน์ราชสุดาฯ เรื่องการปกครองสมัยกรุงศรีอยุธยา และรัตนโกสินทร์ตอนต้น ซึ่งจะพูดเรื่องประวัติศาสตร์ ซึ่งพระองค์ทรงนิพนธ์มาจากข้อมูลที่ได้ทรงศึกษาในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยปีที่ 1 ซึ่งทางในวังได้เชิญหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช มาถวายพระอักษร และทรงมาเรียบเรียงใหม่และพิมพ์ ซึ่งในหนังสือกล่าวถึงสมัยพระเจ้าท้ายสระ พ.ศ. 2227

ที่ได้มีการส่งเจ้าเมือง และข้าราชการไปครองเมืองหน้าด่าน และเมืองบริวาร พระเจ้าท้ายสระก็ต้องออกพระราชกำหนด เพื่อให้เจ้าเมืองและข้าราชการที่ไปอยู่หัวเมืองต่างๆ ปฏิบัติอยู่ 15 ข้อ เป็นเครื่องป้องกันไม่ให้ไปกดขี่ข่มเหงประชาชน เช่น ห้ามไม่ให้ฉุดลูกสาวชาวบ้าน ห้ามตัดไม้เพื่อเป็นประโยชน์ของตัวเอง และการว่าความต้องมียกกะบัตรอยู่ด้วย ซึ่งยกกะบัตรก็คือ ตำแหน่งที่พระมหากษัตริย์ส่งไปคานอำนาจเจ้าเมือง ต่อมาคือหลวงยกกะบัตร ซึ่งหากเปรียบเทียบในปัจจุบันก็คล้ายกับผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทยที่ส่งไปดูแลผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ให้ทำอะไรผิด และนอกจากนี้ พระมหากษัตริย์ก็ทรงมีทศพิธราชธรรมหรือธรรม 10 ประการของพระมหากษัตริย์ที่ทรงถือปฏิบัติ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าระบบกษัตริย์ของประเทศไทยเป็นระบบที่มั่นคง จะเห็นได้อย่างชัดเจน เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2549 ซึ่งประชาชนมากันอย่างล้นหลามโดยไม่ต้องนัดหมาย เพราะประชาชนต่างจงรักภักดีในสถาบันพระมหากษัตริย์ เมื่อมีปัญหาทุกครั้งพระมหากษัตริย์ทรงห่วงใยพสกนิกรและจะทรงออกมาช่วยแก้ปัญหา มิได้อยู่อย่างสะดวกสบายแต่อย่างใด และนอกจากนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับได้กำหนดให้ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เช่น โครงการแม่ไก่ของกระทรวงมหาดไทยที่ผ่านมา ทางกระทรวงมหาดไทยโดยมติคณะรัฐมนตรี ขอให้บรรจุหลักสูตรการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ไว้ในหลักสูตรการฝึกอบรมทั้งของกระทรวงต่างๆ และหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการไม่ว่าระดับปริญญาตรี โท หรือเอก เพื่อให้คนไทยได้เข้าใจว่าประเทศไทย ไม่ใช่เป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างตะวันตก แต่เป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งเรื่องนี้ต้องทำความเข้าใจและนำไปเผยแพร่ให้กับกลุ่มมวลชนได้รับทราบเพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน โดยเฉพาะตามรัฐธรรมนูญมาตรา 1 ที่ว่า ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกมิได้ ก็แสดงว่าประเทศไทยคือ "รัฐเดี่ยว" ซึ่งการเป็นรัฐเดี่ยวใช้หลักการรวมอำนาจในการบริหารราชการแผ่นดิน อาจจะมีการแบ่งอำนาจเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคได้ แต่ต้องเป็นตัวแทนส่วนกลางแล้วส่วนกลางมอบอำนาจ ขณะเดียวกันท้องถิ่นภายใต้รัฐเดี่ยว ซึ่งเป็นหลักการรวมอำนาจก็ต้องอยู่ในขอบเขตจำกัดและขึ้นกับส่วนกลาง ดังนั้นกฎหมายท้องถิ่นทุกฉบับจึงกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอเป็นผู้กำกับดูแลท้องถิ่นและอำนาจในการยุบสภาหรือถอดถอนนายกฯ ก็ดี เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ไม่ใช่เป็นอำนาจอิสระแบบสหพันธรัฐ ซึ่งท้องถิ่นของไทยจะอิสระอยู่ภายใต้การกำกับดูแลจากส่วนกลาง ซึ่งส่วนกลางก็ได้มอบการกำกับดูแลให้กับส่วนภูมิภาค องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นจึงต้องทำความเข้าใจรัฐธรรมนูญให้ชัดเจน

3. การศึกษา การให้ความรู้

ด้านการศึกษานั้น เมื่อจบปริญญาตรีรัฐศาสตร์สาขาการปกครอง ก็รอเปิดสอบปลัดอำเภอ แต่กรมการพัฒนาชุมชนเปิดสอบวิสามัญก่อนสอบ จึงสอบเป็นลูกจ้างชั่วคราว ซึ่งระหว่างนี้ก็มีการเปิดสอบพัฒนากรของกรมการพัฒนา-ชุมชน และปลัดอำเภอของกรมการปกครอง ซึ่งก็สอบได้ลำดับที่ 1 ทั้ง 2 ตำแหน่ง ในที่สุดก็เลือกเข้ารับราชการในตำแหน่งพัฒนากร เพราะสอบทุนรัฐบาลตามความต้องการของกรมการ-พัฒนาชุมชนได้ จึงต้องไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโท และปริญญาเอกที่มหาวิทยาลัย Cornell ประเทศสหรัฐอเมริกา สาขาสังคมวิทยา-ชนบท เป็นเวลา 5 ปี ในส่วนของการให้ความรู้นั้น ระหว่างที่รับราชการได้ใช้เวลาที่ว่างเว้นจากการปฏิบัติงานในตำแหน่งประจำเป็นอาจารย์พิเศษให้กับมหาวิทยาลัยต่างๆ เช่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยสยาม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และมหาวิทยาลัยปทุมธานี และดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สภามหาวิทยาลัยสยาม มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และอุปนายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรี-อยุธยา นอกจากนี้ ยังเป็นวิทยากรบรรยายให้กับสถาบันฝึกอบรมของประเทศและกระทรวงมหาดไทยในหลักสูตรต่างๆ อย่างต่อเนื่องมากว่า 30 ปี ทำให้รู้สึกว่าตนเองก็มีคุณค่าในการเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำประโยชน์เพื่อสังคมและประเทศชาติ

จะเห็นได้ว่าการศึกษาในปัจจุบันมีการแข่งขันสูง จึงรู้สึกเป็นห่วงข้าราชการกระทรวงมหาดไทย โดยเฉพาะปลัดอำเภอและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานจังหวัดที่จะต้องทำหน้าที่ผู้ประสานหลักในการทำงานในระดับพื้นที่ ซึ่งยังขาดโอกาสโดยเฉพาะงบประมาณที่จะสนับสนุนในการศึกษา แต่ขณะเดียวกันปัจจุบันท้องถิ่นกลับมีความกระตือรือร้นด้านการศึกษาโดยกำหนดให้สามารถใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนให้บุคลากรเรียนต่อระดับปริญญาตรีและปริญญาโทได้ การทำงานปัจจุบันจังหวัดสามารถยื่นของบประมาณได้เอง ซึ่งจะเกี่ยวพันการจัดทำยุทธศาสตร์และการจัดทำแผนพัฒนาตั้งแต่ระดับชุมชน ท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัด สิ่งที่เป็นห่วงในตอนนี้คือ แผนอำเภอ เพราะแผนอำเภอไม่ได้ทำมานาน และปลัดอำเภอไม่ได้มีประสบการณ์ด้านนี้ และเดี๋ยวนี้การจัดทำแผนต้องมาจากยุทธศาสตร์ มีประเด็นยุทธศาสตร์การจัดทำ Value Chain ต่างๆ ซึ่งเป็นหลักวิชาการ และหากไม่ได้เรียนหรือฝึกอบรมด้านนี้จะยากต่อการจัดทำ จะทำให้การพัฒนาสมรรถนะหรือความรู้ของข้าราชการสายปกครองอาจล้าหลังกว่าหน่วยงานอื่น และปัจจุบันหลักสูตรปริญญาเอกเปิดมากขึ้น ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเกือบทุกแห่งก็เปิดสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสายบริหารการศึกษา เช่น ครู อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ

โรงเรียน เหมือนเป็นการบังคับว่าจะเป็นผู้บริหารได้ จะต้องจบปริญญาเอก ซึ่งข้าราชการสายปกครองต้องไม่ลืมว่าเราจะต้องทำงานกับผู้มีความรู้สูงเหล่านี้ในพื้นที่ ดังนั้น จำเป็นจะต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถในระดับที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงต้องพิจารณาใน 2 ประเด็นคือ 1) จะต้องแข่งขันกับส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งบุคลากรกำลังพัฒนาไปอย่างมาก 2) ลักษณะงานต้องใช้วิชาการเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ วิชาที่สำคัญ เช่น วิชาการใช้คอมพิวเตอร์ในการสื่อสาร วิชาทดสอบสมรรถนะ เป็นต้น ซึ่งเป็นวิชาที่จะต้องเรียน และจะต้องขวนขวายใช้ในการทำงาน ดังนั้น การศึกษาเพิ่มเติมจึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญ

จากการรับราชการที่ผ่านมาตั้งแต่ชั้นตรี (หรือต่อมาเปลี่ยนเป็นระดับ 3) ก็อยู่กรมการพัฒนาชุมชนเรื่อยมาเกือบ 30 ปี จนกระทั่งเป็นรองอธิบดี และมาดำรงตำแหน่งเป็นผู้ช่วยปลัดกระทรวงมหาดไทย สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยเรื่อยมา สิ่งที่ใฝ่ฝันอยากจะทำงานในตำแหน่งนายอำเภอก็ไม่ได้ดังตั้งใจไว้ และออกมาส่วนภูมิภาคครั้งแรกคือ ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งมีวัฒนธรรมองค์การไม่เหมือนกัน เพราะสถาบันของผู้ว่าราชการจังหวัดก็มีวัฒนธรรมที่เป็นลักษณะเฉพาะ ก็จะต้องมีการปรับตัว หลังจากดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดชุมพร และจังหวัดพระนคร-ศรีอยุธยา ก็เข้ามาทำงานในตำแหน่งผู้ตรวจ-ราชการกระทรวงมหาดไทย และปัจจุบันปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งรองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาชุมชนและส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ซึ่งสิ่งที่ได้มาจากประสบการณ์ในการทำงานคือ โชคดีที่ทำงานให้กับผู้บังคับบัญชาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งกรมการพัฒนาชุมชนก็ตั้งแต่ท่านอธิบดีนิรุต ไชยกูล, อธิบดีสุวนัย ทองนพ, อธิบดีสมิตร กิจจาหาญ และปลัดกระทรวงมหาดไทย ท่านอารีย์ วงศ์อารยะ ก็ได้เห็นวิธีการและการตัดสินใจในการทำงาน เพราะกระทรวงมหาดไทยต้องทำแบบถึงลูกถึงคน ไม่เช่นนั้นก็คงจะต้องสูญเสียอะไรไปเรื่อยๆ เพราะที่ผ่านมากระทรวงมหาดไทยใหญ่มาก แต่ปัจจุบันแนวโน้มงานจะกระจายไปอยู่ที่กระทรวงอื่นๆ ซึ่งปัจจุบันเหลืออยู่ 6 กรม ก็อาจมีแนวโน้มที่จะกระจายไปอยู่กระทรวงอื่นอีก สรุปก็จะเหลือเพียงไม่กี่กรม ซึ่งสิ่งที่ยังพอมีความสำคัญก็คือ ตำแหน่งผู้ว่า-ราชการจังหวัดและนายอำเภอ ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่คอยดูแลทุกข์สุขของประชาชน ดังนั้น ข้าราชการกระทรวงมหาดไทยจะต้องตระหนักรู้และปฏิบัติหน้าที่ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข อย่างแน่วแน่และต้องรักษาสถาบันไว้ให้มั่นคง

นอกจากการเรียนแล้ว ผู้บริหารในส่วนภูมิภาคของกระทรวงมหาดไทย โดยเฉพาะผู้ว่า-ราชการจังหวัดและนายอำเภอควรหาโอกาสสอนบุคลากรในสถาบันการศึกษาด้วย เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับบุคลากร โดยเฉพาะหลักสูตรของท้องถิ่นจะมีข้าราชการประจำและฝ่ายการเมือง

เข้าเรียนในหลักสูตรต่างๆ ซึ่งสถาบันต่างๆ จะมีหลักวิชาแต่ไม่มีประสบการณ์ จึงอยากให้ผู้บริหารของอำเภอและจังหวัดมีโอกาสเข้าไปสอน เพื่อให้มีทั้งหลักวิชาและประสบการณ์ไปสื่อให้กับเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งก็จะช่วยสนับสนุนการทำงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับอำเภอและจังหวัดอีกช่องทางหนึ่งด้วย

แนวทางในการปฏิบัติงาน

ได้ยึดหลักธรรมาภิบาล หรือหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ในการปฏิบัติและบริหารราชการ ซึ่งหลักสำคัญคือ

1. หลักนิติธรรม ยึดระเบียบกฎหมายที่ถูกต้องเป็นปัจจุบันในการปฏิบัติหรือบริหารงาน นำไปใช้บังคับอย่างเป็นธรรม โดยต้องคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ และความชอบธรรมที่จะพึงเกิดกับประชาชน

2. หลักคุณธรรม ยึดในความถูกต้องและดีงาม

3. หลักความโปร่งใส ยึดในการทำงานที่สามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา และจริงใจในการทำงาน

4. หลักความมีส่วนร่วม ยึดการเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน ตลอดจนประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจสำคัญ

5. หลักความรับผิดชอบ ยึดการตระหนักในสิทธิและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตน ปฏิบัติงานที่มุ่งรับผิดชอบสังคม กล้าทำในสิ่งที่ถูกและรับผิดชอบในสิ่งที่ได้ทำไป

6. หลักความคุ้มค่า ยึดการบริหารจัดการที่ใช้ทรัพยากรของชาติอย่างประหยัดและคุ้มค่าที่เห็นได้ชัดเจนคือ งบประมาณของแผ่นดิน

หลักธรรมาภิบาลดังกล่าวมีความสำคัญซึ่งเป็นสิ่งที่ข้าราชการควรยึดมั่นและตระหนักถึง อย่างไรก็ตามในกระแสโลกที่ไม่เคยหยุดนิ่งในปัจจุบัน ปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้เกิดความสามารถในการแข่งขันได้นั้นมีหลายประการ เช่น งบประมาณ การบริหารจัดการความรู้ ข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยี และทรัพยากรมนุษย์ ฯลฯ ดังนั้น ข้าราชการจะต้องฝึกให้เป็นทั้งผู้ปฏิบัติและเป็นนักบริหารด้วยในคราวเดียวกัน ซึ่งนอกจากการยึดมั่นในแนวทางปฏิบัติงานที่ดีงามและปฏิบัติตนเป็นข้าราชการที่ดีและพลังของแผ่นดินแล้ว ต้องเป็นข้าราชการยุคใหม่ที่ไม่ตกยุคมีการพัฒนาตนเองตลอดเวลา อีกทั้งมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเองอย่างรอบด้านเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป และอย่าอายและกลัวที่จะทำดีเพื่อประชาชนและประเทศชาติ ซึ่งที่ผ่านมาคติประจำใจในการทำงานของผมคือ **"จะแน่วแน่แก้ไขในสิ่งผิด"** ก็เป็นสิ่งที่ได้ยึดมั่นมาโดยตลอด และช่วยให้มีความสุขกับการทำงานมาจนเกษียณอายุราชการ.

บทที่ 2

ดร. นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

ประวัติ
ดร.นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

การศึกษา

2509-2513	ศศ.บ. ภาษาศาสตร์ (เกียรตินิยมดี) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพมหานคร
2516-2517	M.S. in Community Development (US-AID Sponsorship Pro gram,1973) University of Missouri-Columbia, U.S.A.
2519-2521	Ph.D. Agricultural Education (Major in Community Development, cognates in Development Communications and Agrarian Studies) (SEAMEO-SEARCA Scholarship Program, 1976-78) University of the Philippines at Los Banos, R.P.
2529-2530	Certificate in Planning and Resources Management (Hubert H. Humphrey Fellowship Program, 1986-87) Cornell University, U.S.A.

การอบรมทางการอาชีพ

2513-2514	พัฒนากรตรีก่อนประจำการ รุ่นที่ ๒๒ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
2526-2527	การปฏิบัติการจิตวิทยาฝ่ายอำนวยการ (สจว.) รุ่นที่ ๔๐ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
2528	Implementing Development Policy, The Coady International Institute, Canada.
2532	Gender-based Analysis in Project Development, Asian Institute of Management (AIM), Philippines.
2534	นักปกครองระดับสูง (นปส.) รุ่นที่ ๒๗ วิทยาลัยการปกครอง

	กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย
2536	Workshop on Information Science, University of Pittsburgh, and Mahidol University, Thailand.
	Group Training Course in National Government Administration II, JICA/NPA, Japan.
2539	การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย สำหรับนักบริหารระดับสูง (ปปร.) รุ่นที่ ๑ สถาบันพระปกเกล้า
2541	ผู้บริหารระดับ ๙ รุ่นที่ ๖ สถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย ร่วมกับสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย
2543-2544	การป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ ๔๓ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันป้องกันประเทศ
2546	The 4 Roles of Leadership for CEO Governors PacRim Leadership Center Co., Ltd. / สำนักงาน ก.พ.ร.
	GMS Phnom Penh Plan for Development Management Advanced Executive Development, Phnom Penh, Cambodia.
2547	การศึกษาดูงาน One Village, One Product ณ Oita & Fukuoka ญี่ปุ่น

การเป็นที่ปรึกษา/วิทยากรพิเศษ

ในประเทศ

- คณะอนุกรรมการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารราชการและ จริยธรรมของข้าราชการในภูมิภาค ๒๕๓๗ - ปัจจุบัน
- โครงการพัฒนาที่สูงไทย - เยอรมัน (เชียงรายและแม่ฮ่องสอน)

2532-2534
- คณะทำงานด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจ เพื่อจัดเตรียมแผนพัฒนาชนบท ในช่วงแผนเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7. 2534
- AIT Training Course on Planning with Women in Development, Asian Institute of Technology, Bangkok,

Thailand. 30 November - 11 December 1992

- ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยต่างๆ

ต่างประเทศ

- UN/ESCAP National Leadership Training Workshop for Youth Leaders/Workers, Kathmanthu, Nepal. 25 August - 23 Sept 1980
- UN/ESCAP Evaluation Meeting on National Training, Comilla, Bangladesh. 19 - 27 January 1981
- UN/ESCAP Rural Youth Leaders Training Workshop, Bagio, Philippines. 14 - 24 May 1982
- UN/ESCAP Rural Development Training Workshop for University Graduates, Thimpu, Bhutan. 7 - 22 August 1982
- Lao-Swedish Forestry Cooperation Program 1991-95 Work shop on Gender Issues in Forestry Development Project in Lao PDR. 16 - 25 March 1993

ผลงานทางวิชาการ

5.1 หนังสือ การพัฒนาชุมชนและการนิเทศ-การพัฒนาแบบมืออาชีพ

5.2 หนังสือ กถาพัฒนากร

5.3 ร่วมผลิตเอกสารการสอน ชุดวิชาการพัฒนาชนบท ชุดวิชาครอบครัวและสิ่งแวดล้อม ชุดวิชาคหกรรมศาสตร์และการพัฒนาชุมชน ชุดวิชากิจกรรมและประสบการณ์เยาวชน ชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพคหกรรมศาสตร์และชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา หลักสูตรปริญญาโท

ตำแหน่งราชการที่สำคัญในอดีต

ในสังกัด กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

2513-2515 พัฒนากรตรี จังหวัดเพชรบุรี

2524–2527	หัวหน้ากอง กองพัฒนาเยาวชน
2527–2531	ผู้อำนวยการกอง กองอาสาพัฒนา
2531–2536	ผู้อำนวยการกอง กองฝึกอบรม
2536–2539	นักวิชาการพัฒนาชุมชน ๙ ชช. (ผู้เชี่ยวชาญพิเศษฯ) กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา ในสังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย
2539–2540	รองผู้ว่าราชการจังหวัด (นักปกครอง ๙) จังหวัดสมุทรสงคราม
2540–2542	รองผู้ว่าราชการจังหวัด (นักปกครอง ๙) จังหวัดอ่างทอง
2542–2544	รองผู้ว่าราชการจังหวัด (นักปกครอง ๙) จังหวัดราชบุรี
2544–2547	ผู้ว่าราชการจังหวัด (นักปกครอง ๑๐) จังหวัดมุกดาหาร
2547–2548	ผู้ว่าราชการจังหวัด (นักปกครอง ๑๐) จังหวัดกาฬสินธุ์
2548–2550	อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน (นักบริหาร ๑๐) กระทรวงมหาดไทย

ดร.นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านสาธารณภัยและพัฒนาเมือง

ความเป็นมา ความเป็นอยู่ ความเป็นไป ของคนๆ หนึ่ง

ความเป็นมา

ชีวิตคือการเดินทาง ไม่ใช่จุดหมายปลายทาง

Life is a journey, not a destination.

ผมเป็นคนโคราช แต่เกิดที่ขอนแก่น จบมัธยมปลายที่ร้อยเอ็ด สอบได้คณะรัฐศาสตร์ แต่จบศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยเดียวกัน สอบชิงทุนต่างๆ ไม่ต่ำกว่า 6 ทุนไม่ได้ แต่ได้ทุนไปเรียนปริญญาโทต่อที่สหรัฐอเมริกา 1 ปี โดยไม่ได้สอบ หลังจากกลับมาทำงานใช้ทุนแล้วจึงสอบชิงทุนเรียนปริญญาเอกที่ฟิลิปปินส์ได้ เขาให้เรียน 3-5 ปี แต่เรียน 1 ปี 8 เดือนจบปริญญาเอก สอบชิงทุนอีกครั้งหลังทำงานใช้ทุนแล้ว ได้ทุนไปสหรัฐอเมริกาอีกครั้ง 1 ปี ไม่ได้ปริญญา แต่ได้ประกาศนียบัตร เพราะเป็นทุนฝึกอบรมทางวิชาชีพ

ผมถูกหล่อหลอมให้เป็น **"นักพัฒนาชุมชน"** ในชนบท และเริ่มชีวิตราชการด้วยการเป็น **"พัฒนากรตรี"** สังกัดกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย เมื่อปีพุทธศักราช 2513 ทำงานที่จังหวัดเป็นนักปฏิบัติการ แล้วย้ายมาทำงานในกรมการพัฒนาชุมชน เป็นนักวิชาการ ผู้บริหารระดับต้น ระดับกลาง และเป็นนักวิชาการระดับผู้เชี่ยวชาญพิเศษ 2 ปี จนถึงปีพุทธศักราช 2539 ชีวิตจึงได้เดินทาง **"หักเหไป"** เป็นนักปกครอง เป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัด 3 จังหวัดในภาคกลาง (สมุทรสงคราม 1.5 ปี อ่างทอง 2 ปี ราชบุรี 2 ปี) เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด 2 จังหวัดในภาคอีสาน (มุกดาหาร 3 ปี กาฬสินธุ์ 1 ปี) จนถึงปีพุทธศักราช 2548 ชีวิตเดินทาง **"หักเหกลับ"** เป็นนักบริหาร เป็นอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย จนถึงปีพุทธศักราช 2550 ชีวิตเดินทาง **"หักเหไป"** เป็นนักบริหาร เป็นรองปลัดกระทรวงมหาดไทยจนถึงปีพุทธศักราช 2551 ชีวิตจึงได้เดินทาง **"หักเหกลับ"** เป็นข้าราชการบำนาญ เป็นประชาชนคนธรรมดา เป็นการกลับคืนสู่สามัญ

ชีวิตคือ การเดินทาง จุดหมายปลายทางยังไม่แจ้ง...เดินทางไปจนกว่าจะดับสูญ

ความเป็นอยู่

การแบ่งปันความรู้คือ อำนาจ

Knowledge sharing is power

มีคำกล่าวว่า **"ความรู้คืออำนาจ"** **(Knowledge is power)** เพราะความรู้ทำให้เรามีความเชื่อมั่นในตนเองในการมีส่วนร่วม การคิด การตัดสินใจ การลงมือทำ การติดตาม และการประเมินผล ความรู้มิเพียงทำให้เราสง่างาม เกิดความเชื่อมั่น ยังทำให้เรามีความสามารถในการทำงาน ได้รับมอบ **"อำนาจ"** ในการทำงานตามหน้าที่ แต่ **"อำนาจมาพร้อมกับความรับผิดชอบ" (Power comes with responsibility)** ความรับผิดชอบต่อผลงาน องค์การ เพื่อนร่วมงาน ตนเอง และประชาชน

ความรับผิดชอบในขณะนี้คือ จะแบ่งปัน **"ความรู้"** ของตนเองให้เป็น **"อำนาจ"** ของผู้อ่านได้อย่างไร จึงจักได้ประโยชน์ในกาลปัจจุบันและอนาคตโดยไม่เบื่อหน่าย และเสียดายเวลาที่ใช้ในการอ่านความรู้ ความคิดและประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้อำนาจของผมนั้น อาจสรุปโดยอ้างอิง "เต๋า" ภูมิปัญญาจีนโบราณ **(Chinese Proverbial Wisdom : The "TAO")** ดังนี้

1. ว่าด้วยตนเอง

ผู้ซึ่งรู้จักผู้อื่น เป็นคนฉลาด

He who knows others is wise.

ผู้ซึ่งรู้จักตนเอง เป็นผู้บรรลุโสดาบัน

He who knows himself is enlightened.

ผู้ซึ่งชนะผู้อื่น คือ เฉียบแหลม

He who overcomes others is wisdom.

ผู้ซึ่งชนะตนเอง คือ ยิ่งใหญ่

He who overcomes himself is mighty.

ผู้ซึ่งมีน้อย จะได้รับมาก

Who has little shall receive.

ผู้ซึ่งมีมาก จะรู้สึกอับอาย

Who has much shall be embarrassed.

ผู้ซึ่งรู้ว่าตนเองมีพอแล้ว ร่ำรวย

He who knows he has enough is rich.

ผู้ซึ่งอยู่อย่างที่เป็นอยู่ ยั่งยืน

He who stays where he is endures.

เขาผู้ซึ่งรู้ว่าพอ คือ พอ

He who knows that enough is enough

จะมีเพียงพอเสมอ

will always have enough.

2. ว่าด้วยการทำงาน

ใช้ชีวิตติดดิน

Dwell close to the earth.

ใคร่ครวญลึกถึงใจ

Meditate deep into the heart.

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY
3961177178

กระทำต่อผู้อื่นอย่างสุภาพและมีเมตตา

Deal gently and kindly with others.

พูดความจริง

Speak the truth.

ทำงานด้วยสมรรถนะ

Work competently.

กะเวลาปฏิบัติการอย่างรอบคอบ

Time your actions carefully.

(ทำงาน)บรรลุผล แต่ไม่หลงปิติไปกับผลสำเร็จ

Achieve, but do not glory in the results.

บรรลุผล แต่ไม่คุยโม้ถึงผลสำเร็จ

Achieve, but do not boast of the results.

บรรลุผลสำเร็จ แต่ไม่ใช่ด้วยความรุนแรง

Achieve results, but not through violence.

การใช้กำลัง จะตามด้วยความสูญเสียความเข้มแข็ง

Force is followed by loss of strength.

สร้างสรรค์ แต่ไม่ครอบครอง

Creating, not possessing.

ทำงาน แต่ไม่เอาหน้า

Working, not taking credit.

เมื่อทำงานสำเร็จ

When the work is finished,

ลืมมันเสีย

It is forgotten.

ฉะนั้น มันจึงยั่งยืนชั่วกัปกัลป์

Therefore it endures forever.

3. ว่าด้วยธรรมชาติมนุษย์

ขณะที่บางคนก้าวหน้า

While some advance,

ที่เหลือ หยุดพัก

the rest retire.

ขณะที่บางคนสูดลมหายใจ

While some inhale,

ที่เหลือถอนลมหายใจ

the rest respire.

ขณะที่บางคนอ่อนแอ

While some are weak,

ที่เหลือเข้มแข็ง

the rest are strong.

ขณะที่บางคนยืนนิ่ง

While some stand still,

ที่เหลือเคลื่อนต่อ

the rest move on.

หากท่านขุ่นเคืองในพฤติกรรม

If you are offended by a quality.

ของผู้บังคับบัญชา

n your superior,

อย่ามีประพฤติเช่นนั้น

do not behave in such a manner.

ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

to those below you.

หากท่านไม่ชอบพฤติกรรม

If you dislike a quality.

ของคนในบังคับบัญชา

in those below you,

อย่าสะท้อนพฤติกรรมนั้น

do not reflect that quality

ต่อผู้บังคับบัญชา

to those who work over you.

ถ้าบางอย่างรบกวนท่าน

If something bothers.

จากคนที่อยู่ข้างหลัง

from the man at your heels,

อย่าผลัก

do not push

คนที่อยู่ข้างหน้าท่าน

at the man in front of you.

ไม่ใส่ใจใครเป็นเฉพาะ

Not caring for anyone in particular.

คือ ใส่ใจมนุษยชาติทั้งมวล

is caring for all mankind in general.

ความปรารถนาที่ผิด

Wrong desire.

คือศัตรูที่ยิ่งใหญ่ของความสุข

is the greatest enemy of happiness.

ชีวิตที่ยืนยาว

A long life.

เป็นเพียงแค่ชั่วพริบตา

is only the blink of an eye.

นี่คืออำนาจที่มาจากความรู้ ความรู้ที่ขอแบ่งปันแด่ผู้ทำงานเพื่อประชาชน ด้วยความเสียสละ ไม่ยึดมั่น ถือมั่น

ผู้เสียสละ คือ ผู้มีความสุข ทำงานอย่างมีความสุข สนุกกับการทำงาน ทำให้ชีวิตมีคุณค่า มีความหมาย

ด้วยทัศนคติเช่นนี้ ท่านจะมีความสุขในการทำงาน

อย่าลืมว่า...

ทัศนคติเป็นเรื่องเล็กที่ทำให้เกิดความแตกต่างที่ยิ่งใหญ่

Attitude is a small thing that makes the big difference.

ความเป็นไป

โลกาภิวัตน์ทำให้โลก "แบน"

Globalization makes the world "flat"

ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีการสื่อสารคมนาคม ทำให้โลกเกิดการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่อย่างรวดเร็วในอัตราเร่งอย่างไม่เคยเป็นมาก่อนที่เรียกว่าเกิด **"โลกาภิวัตน์" (globalization)** กระแสโลกาภิวัตน์ ได้กวาดไปทั่วโลก เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงบางอย่างหรือเกิดปรากฏการณ์ที่ทำให้โลกเป็นหนึ่งเดียว เป็นกระบวนการที่รวมพลังทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคม วัฒนธรรม และการเมืองเข้าด้วยกัน พลังการค้าขายที่เชื่อมโยงกันทั้งโลก (globalized trade) การจ้างเหมาหน่วยงานภายนอก (outsourcing) ห่วงโซ่อุปทาน (supply-chain) และการเมืองได้เปลี่ยนโลกไปแล้วอย่างถาวรไม่ว่าจะดีหรือร้าย โลกาภิวัตน์ก้าวเร็วขึ้นทุกวันส่งผลให้ เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคมวัฒนธรรม และการเมืองของโลกที่เคย "กลม" กลายเป็น "แบน" มีระดับความสำคัญอยู่ในระนาบเดียวกัน และส่งผลกระทบกันไปหมดทั้งโลก ทำให้กิจกรรมของมนุษย์ ชีวิตมนุษย์เปลี่ยนแปลงไป

คำว่าโลกาภิวัตน์และการทำให้เป็นนานาชาติ (globalization and internationalization) ถูกนำมาใช้ทดแทนกัน แต่มีความหมายอย่างเป็นทางการแตกต่างกันบ้างคือ โลกาภิวัตน์เน้นการขจัดพรมแดนของชาติเพื่อจุดมุ่งหมายทางเศรษฐกิจ ทำให้การค้านานาชาติ (ซึ่งถูกควบคุมโดยความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ) กลายเป็นการค้าระหว่างภูมิภาค (ซึ่งถูกควบคุมโดยความได้เปรียบเชิงสมบูรณ์) ในขณะที่การทำให้เป็นนานาชาติเน้นความสำคัญทางการค้า นานาชาติ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สนธิสัญญาการค้า เป็นต้น

โลกาภิวัตน์ส่งผลกระทบต่อโลกในหลายด้าน เช่น

ด้านอุตสาหกรรม

เกิดตลาดการผลิตทั่วโลก ช่องทางเข้าถึงผลิตภัณฑ์ต่างชาติขยายกว้างขึ้นด้านการเงิน เกิดตลาดการเงินแผ่ไปทั่วโลก ช่องทางการกู้เงินต่างประเทศสะดวกขึ้น

ด้านเศรษฐกิจ

ตระหนักในความสำคัญของตลาดร่วมโลก บนพื้นฐานการแลกเปลี่ยนสินค้าและทุนอย่างเสรี

ด้านการเมือง

แนวคิดการสร้างรัฐบาลโลกเพื่อวางระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การรับ

ประกันสิทธิที่เกิดจากโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจและสังคม

ด้านข่าวสาร

ปริมาณข่าวสารที่หลั่งไหลมากขึ้นระหว่างสถานที่ห่างไกลทางภูมิศาสตร์ด้านวัฒนธรรม

ความเติบโตของการติดต่อทางวัฒนธรรม การเกิดขึ้นของอัตลักษณ์และจิตสำนึกประเภทใหม่ ๆ

ด้านนิเวศวิทยา

การมาถึงของความท้าทายทางสิ่งแวดล้อมของโลกที่แก้ไขไม่ได้ หากปราศจากความร่วมมือจากนานาชาติ เช่น ภาวะโลกร้อน

ด้านสังคม

ปริมาณการไหลเวียนของชนทุกชาติที่เพิ่มขึ้นโดยมีข้อจำกัดน้อยลง

ด้านการขนส่ง

ปริมาณรถยุโรปที่วิ่งบนถนนในยุโรปลดลงทุกปี การเดินทางใช้เวลาน้อยลง

ด้านการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างชาติ

การแพร่กระจายของวัฒนธรรมที่หลากหลาย การยอมรับวัฒนธรรมต่างชาติ การผสมจนเกิดวัฒนธรรมพันทาง การท่องเที่ยวทั่วโลกมากขึ้น การอพยพมากขึ้น ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นสู่สากลมากขึ้น วัฒนธรรมคนรุ่นใหม่และการแข่งขันกีฬาแพร่ไปทั่วโลก การพัฒนาค่านิยมสากลชุดใหม่

ด้านเทคนิค

การพัฒนาโครงสร้างทางการสื่อสารโทรคมนาคมโลก การไหลบ่าของข้อมูลข้ามพรมแดนมากขึ้น ปริมาณมาตรฐานโลกที่เพิ่มขึ้น

ด้านกฎหมาย/จริยธรรม

การเรียกร้องให้มีศาลอาญานานาชาติ กระบวนการยุติธรรมนานาชาติ ความร่วมมือในการต่อสู้กับอาชญากรรมข้ามชาติ การตระหนักในปัญหาที่เกี่ยวกับเพศ

ผมตระหนักในผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้ประชาชนมีทัศนะเป็นผู้บริโภค (consumer) มากกว่าเป็นพลเมือง (citizen) ให้คุณค่าทางเศรษฐกิจมากกว่าสังคม ทำให้สัมพันธภาพระหว่างบุคคลเปลี่ยนไป ไม่ว่าระหว่างประชาชน ด้วยกันเองหรือระหว่างประชาชนกับข้าราชการ การดำเนินชีวิต กิจกรรมในชีวิต วิถีชีวิต ความสัมพันธ์ ค่านิยม ความคาดหวัง ฯลฯ ของคนไทย เปลี่ยนแปลงไปมาก เช่น การเรียกร้องจากทางราชการมากขึ้นอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน

จากเอื้ออารี เป็น ประโยชน์ตอบแทน
จากนับถือ เป็น เรียกร้อง
จากสันติ เป็น รุนแรง
จากเรื่องเล็ก เป็น เรื่องใหญ่
ฯลฯ

โลกเปลี่ยนแปลง สังคมเปลี่ยนแปลง บทบาทของเราก็ต้องเปลี่ยนไป ต้องศึกษา ต้องติดตามทำความเข้าใจ เพื่อออกแบบ กำหนด ปรับเปลี่ยนบทบาทการทำงานของเราให้เหมาะสม สอดคล้องกับภาวะและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้บรรลุผลตามแผน ตามเป้าหมายที่กำหนด

สังคมเปลี่ยนแปลง...บทบาทเปลี่ยนไป

สังคมเปลี่ยนไป...บทบาทเปลี่ยนแปลง

เมื่อก่อนคนคิดว่าโลกแบน ต่อมาพิสูจน์พบว่าโลกกลม (ทางกายภาพ)

แต่ขณะนี้กลับมีคนรู้สึกว่า โลกที่เคยกว้างตอนนี้กลับแคบ โลกที่เคยกลมบัดนี้กลับแบน

อนิจจัง.

บทที่ 3

นายเสนอ จันทรา
หัวหน้าผู้ตรวจราชการ
กระทรวงมหาดไทย

ประวัติ
นายเสนอ จันทรา
หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย

วัน เดือน ปีเกิด	:	9 มิถุนายน 2491
การศึกษาและฝึกอบรม	:	รัฐศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยมดี) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
	:	รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
	:	M.A. Dipolmacy & World Affairs, Occidental College,USA.
	:	หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ. รุ่นที่ 43)
	:	หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 25
	:	หลักสูตรฝ่ายอำนายการ อส. ชุดที่ 9
	:	หลักสูตรโรงเรียนนายอำเภอ รุ่นที่ 24 วิทยาลัยการปกครอง
เครื่องราชอิสริยาภรณ์	:	มหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.)
คู่สมรส	:	นางพรรณี จันทรา
ภูมิลำเนา	:	จังหวัดฉะเชิงเทรา
ประสบการณ์ในการทำงาน	:	รับราชการ (วันที่ 1 ธ.ค. 2513)
	:	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานจังหวัดปราจีนบุรี
	:	บุคลากร กองการเจ้าหน้าที่ สป.มท.
	:	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดสุรินทร์

: นายอำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง
: นายอำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
: นายอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
: ผู้อำนวยการสถาบันดำรงราชานุภาพ สป.มท.
: ปลัดจังหวัดกาฬสินธุ์
: ปลัดจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
: รองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี
: รองผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี
: ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี
: ผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง
: ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย (13 พ.ย. 49)
: หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย (1 ต.ค. 50)

นายเสนอ จันทรา
หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย

ธรรมชาติหล่อหลอมจิตใจ

ผมเกิด วันที่ 9 มิถุนายน 2491 คงเกิดมาเพื่อเป็นข้าราชการ เพราะตรงกับวันครบ 2 ปีของการเสด็จขึ้นครองราชย์ในหลวงองค์รัชกาลปัจจุบัน บ้านผมร่มรื่นตั้งอยู่ริมแม่น้ำน่าน จิตใจและความประพฤติยึดตามศีล 5 วัดคุ้งยาง ต. บ้านด่าน เป็นโรงเรียนแห่งแรกของผม เมื่อปี 2549 ผมได้นำญาติและคนที่รักผมไปทอดกฐิน ทำให้วัดคุ้งยางปรับปรุงได้อย่างสวยงามและมีความพอดีในการดำเนินกิจกรรมของพุทธศาสนิกชนในชุมชน นับเป็นความสุขใจที่ได้มีโอกาสแสดงความกตัญญูกตเวทีต่อคนและสถาบันที่ให้ความรู้และปลูกฝังจิตใจให้เป็นผมเช่นทุกวันนี้ ผมเรียนจบ ม.ศ. 5 โรงเรียนเปี่ยมเมธีวิทยาลัย ช่วงนั้นผมพักอยู่บ้านอาจารย์บุญเลิศและอาจารย์ทับทิม ศรีหงส์ (อดีตผู้อำนวยการวิทยาลัยครูอุตรดิตถ์) สอบเข้าเรียนที่คณะรัฐศาสตร์ ธรรมศาสตร์ ได้รัฐศาสตร์บัณฑิต เกียรตินิยมดี และรัฐศาสตร์มหาบัณฑิต ต่อมาได้ทุนไปเรียน M.A ด้าน Diplomacy & World Affairs, Occidental College U.S.A. แล้วกลับมาทำงานต่อที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เส้นทางรับราชการจนถึงวันเกษียณอายุ

ผมเริ่มรับราชการเป็นอาจารย์ประจำตรี ในปี 2513 ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ต่อเมื่อได้ทุนไปเรียนเมืองนอกกลับมาใช้ทุนแล้ว ในปี 2521 จึงขอโอนมารับราชการที่สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบาย

และแผน 4 สำนักงานจังหวัดปราจีนบุรี ต่อมาย้ายกลับเข้ามาอยู่ส่วนกลางที่กองการเจ้าหน้าที่กองคลัง สำนักงานปลัดฯ ตามลำดับ ในช่วงนี้ได้เข้าอบรมโรงเรียนนายอำเภอรุ่นที่ 24 ครั้นปี 2527 ไปเป็นหัวหน้าสำนักงานจังหวัดสุรินทร์ อยู่ 2 ปี จึงโอนไปเป็นนายอำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง และได้ย้ายไปอำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 4 ปี และอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2 ปี ตามลำดับ ปี 2537 จึงโอนกลับมาสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้อำนวยการสถาบันดำรงราชานุภาพ แล้วได้โอนกลับไปกรมการปกครองเป็นปลัดจังหวัดกาฬสินธุ์และประจวบคีรีขันธ์ และได้รับการเลื่อนตำแหน่งจากผู้บังคับบัญชาเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี แล้วย้ายมาจังหวัดจันทบุรี ปี 2546 ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานีอยู่หนึ่งปี ย้ายมาจังหวัดระยอง 2 ปี จึงเข้าส่วนกลางอีกครั้งในตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย และรองหัวหน้าผู้ตรวจราชการฯ ในปีงบประมาณ 2551 อันเป็นปีสุดท้ายของชีวิตราชการได้รับการแต่งตั้งเป็นหัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย

ความโชคดี ผมมีโชคในการรับราชการที่ผู้บังคับบัญชาระดับจังหวัดรู้จักผม รู้ว่าผมเป็นข้าราชการประเภทใด ผมอยู่ในประเภททำงานด้วยความรับผิดชอบ ทำงานเพื่อเกิดประโยชน์ต่อแผ่นดิน ท่านจึงใช้การทำงานเป็นเกณฑ์ส่งเสริมให้ได้โชคแห่งความเจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับและผมก็ขอขอบคุณมา ณ ที่นี้ เพราะถ้าท่านมีพฤติกรรมบ่ายเบน ผมก็คงไม่ได้ก้าวหน้าจนเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเป็นตำแหน่งที่คนมหาดไทยมีความปรารถนามาโดยตลอด ขณะที่ทำงานในตำแหน่งที่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ผมก็ได้ริเริ่มและปรับภารกิจงานใหม่ๆ ถือเป็นการแทนคุณแผ่นดินไทย

ผมมีโชคในชีวิตครอบครัว ครอบครัวผมเป็น **"ครอบครัวทำมาหากิน"** ครัวและห้องอาหารที่บ้านค่อนข้างใหญ่ สามารถเดินเล่น–กินได้อย่างมีความสุข และอีกประการหนึ่ง เราจะสนุกกับทุกเหตุการณ์ ทุกคนเป็นนักวิเคราะห์ ถ้า 4 คนวิเคราะห์พร้อมกัน แม่นยิ่งกว่าโหรหลวงหรือแม้แต่ฤาษีตาทิพย์ คนที่เป็นหัวโจกคือภริยาผมเอง เธอเป็นคุณครู ตอนเป็นนักเรียนก็เรียนไม่ละเอียด เรียนปีละ ๒ ชั้น สมัยก่อนมีพาสชั้น เธอเป็นสีเทาแดง ลูกเป็นสถาปนิก (นักเรียนทุน ก.พ.จบประเทศอังกฤษ) คนที่สองเป็นวิศวกร

(นักเรียนทุน พ.ก.ประเทศสหรัฐอเมริกา) และคนที่สามเป็นภูมิสถาปนิก (เกียรตินิยม/นักเรียนหาทุนเรียนที่สิงคโปร์) ทุกคนสีชมพู พอเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง พวกเขาก็เฮกันใหญ่ว่า **"เส้นทางคุณพ่อน่าจะผกผัน"** แม่นอย่างกับจับวาง พวกเขาวิเคราะห์กันด้วยข้อมูลเป็นสูตรดังนี้

พฤติกรรมครอบครัวของผมจะเยี่ยมนาย และคนที่เรารักและเคารพด้วยของฝากเล็กๆ น้อยๆ ส่วนใหญ่จะเป็นของรับประทานได้ เพื่อท่านจะได้มีสุขภาพที่ดี ร่างกายแข็งแรงจิตใจแจ่มใส และท่านยังสามารถแจกผู้ใกล้ชิดรอบด้านได้ หากจะฝากเยี่ยมด้วยแก้ว แหวน เงินทองกองโต รู้สึกละอาย จะเป็นการส่อเจตนาขอความสมปรารถนาตีราคาคุณธรรมชี้นำการตัดสินใจ

ประสบการณ์ - สรรแนวปฏิบัติงาน

ชีวิตอาจารย์ จากการที่มีผลการเรียนในระดับ **"เกียรตินิยมดี"** ทำให้ผมได้มีโอกาสรับราชการเป็นอาจารย์ประจำตรีที่คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทำงานด้านวิชาการชีวิตอาจารย์ โดยหลักจะทำการสอนให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาทั้งด้านการเรียนและส่วนตัว จัดทำตำราหรือเอกสารวิชาการ ทำวิจัย ความเป็นอาจารย์สร้างบุคลิกการทำงานและรูปแบบความคิดให้เป็นระบบระเบียบ มีการวางแผนการทำงาน มีการนำหลักวิชาการมาใช้เป็นหลักคิดในการทำงาน ทำให้สามารถนำหลักทฤษฎีมาประกอบกับหลักประสบการณ์ได้ดี และที่สำคัญสังคมในมหาวิทยาลัยมีวัฒนธรรมในการแสดงความคิดเห็น และยอมรับการแสดงความคิดเห็น โดยใช้เหตุและผลเป็นเครื่องตัดสิน เมื่อมารับราชการในฝ่ายปกครอง จึงนำประสบการณ์ในธรรมศาสตร์มาปรับใช้ในการทำงานได้อย่างดี โดยปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาวการณ์และวัฒนธรรมองค์กรที่แตกต่างกันไปในสังคมนักปกครอง มักจะให้ความเคารพผู้มีอาวุโสทั้งอายุและตำแหน่ง ในบางครั้งถึงขั้นไม่เสนอความคิดเห็นที่ถูกต้องปล่อยให้ผู้บังคับบัญชาผิดพลาด เพราะไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ซึ่งแตกต่างจากสังคมคณาจารย์ที่สามารถแสดงความเห็นได้อย่างอิสระภายใต้หลักวิชาการ ผมได้นำความแตกต่างทั้งสองฝ่ายมาผสมในสัดส่วนที่ผมเห็นว่าเหมาะสม โดยสร้างแนวทางผสมผสานตามลักษณะของผู้บังคับบัญชาประกอบกับสภาวการณ์รอบด้าน ตลอดทั้ง การพยายามให้การทำงานร่วมกันตามมตินั้นๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือการติดตามงาน ให้กำลังใจ

แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินการ ปัจจุบัน หมายถึงการประเมินผลงาน รวบรวมข้อมูล จัดทำเอกสารวิชาการเพื่อพัฒนางานต่อไป

งานในตำแหน่งต่างๆ

หัวหน้าสำนัก พอออกจากกองคลังไปเป็นหัวหน้าสำนักงานจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งสมัยนั้นเป็นเพียงหน่วยงานเล็กๆ ในศาลากลางจังหวัด มีอัตราแค่ 7 คน มี 2 ฝ่ายคือ ฝ่ายอำนวยการ (เป็นฝ่ายตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน) กับฝ่ายแผนฯ เกือบสองปีที่อยู่สุรินทร์ ซึ่งเป็นการทำงานในภาคอีสานครั้งแรก สุรินทร์เป็นถิ่นข้าวหอมทั้งข้าวเจ้าและข้าวเหนียว รสชาติรูปแบบอาหารชวนให้ผู้กินร่วมวงเอร็ดอร่อยเพลิดเพลิน แม้รสชาติรูปแบบสีสันของอาหารจะแตกต่างกันออกไปจากอาหารภาคเหนือและภาคกลางที่ผมคุ้นเคย แต่บ่งบอกถึงศิลปะและธรรมเนียมอย่างหนึ่งของวิถีชีวิตชาวบ้าน นอกจากนี้ผมยังมีความสุขกับการมีผู้บังคับบัญชาที่มีแต่ความซื่อตรง มั่นคงในคงความดีและงาน (ท่านไม่หวั่นไหวกับคำสั่งที่บั่นทอนในบางจังหวะชีวิตงาน) คือการได้มีโอกาสมาทำงานร่วมกับคุณพ่อเสนอ มูลศาสตร์ ซึ่งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์ในขณะนั้น ท่านเป็นคนสุรินทร์โดยกำเนิดใช้ชีวิตและทำงานให้กับจังหวัดสุรินทร์เป็นส่วนใหญ่ ท่านมีคุณลักษณะพิเศษที่เห็นได้ชัดเจนคือ

- เป็นผู้รู้จริงในเรื่องสุรินทร์ ทั้งประวัติความเป็นมา ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ภูมิสังคม

- เป็นผู้รู้คน ซึ่งมีหลายชนเผ่า และความเชื่อหลายคตินิยม

- เป็นผู้รู้วิถีชุมชน ซึ่งมีเหตุมีปัจจัยที่แตกต่างกันจนสามารถคาดเดาความคิด ความสุข ความหวัง ความต้องการของชุมชน

ผมได้มีโอกาสเรียนรู้การทำงานกับท่านและนำมาเป็นแม่แบบในการทำงานหลายเรื่องจนประสบความสำเร็จในการทำงานในระยะต่อมา ผลงานชั้นเซียนของท่านที่ผมยังจำได้ดีก็คือ การรณรงค์จัดสร้างฝายชะลอน้ำ หรือที่พวกผมเรียกกันว่า **"สระยาว"** เป็นการขุดลอกลำน้ำแล้วสร้างฝายน้ำล้นกั้นลำน้ำไว้ทำให้เก็บกักน้ำไว้ใช้ได้มากขึ้น อีกเรื่องก็เป็นการรณรงค์ปลูกมะขามเปรี้ยว ซึ่งในยุคนั้นไม่ค่อยมีใครปลูก ซึ่งปัจจุบันนอกจากเป็นเครื่องเทศปรุงรสสำคัญของครัวไทยยังเป็นสมุนไพรสำคัญส่งนอก โดยเฉพาะ SPA และโรงงานผลิตยาเป็นที่ต้องการอย่างมากแสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ที่แตกต่าง แต่ส่งผลดีเยี่ยมแม้ในปัจจุบันซึ่งจะพบเสมอในผู้นำหรือนักปกครองที่สำคัญในฐานะที่เป็นฝ่ายสนับสนุนของ

จังหวัด (Back office) พวกเรามักจะได้รับคำสั่งหรือแนวคิดดีๆ จากท่านมาแปรให้เป็นทางปฏิบัติ โดยรวมเกิดจากแนวคิดของท่านมากกว่า พวกเราริเริ่มขึ้นเองเสียอีก

นายอำเภอใต้ เมื่อถึงคิวเป็นนายอำเภอ ผมก็ขอโอนไปกรมการปกครองได้รับการแต่งตั้งไปเป็นนายอำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง ซึ่งเป็นอำเภอยากจนในจังหวัดที่ในสมัยนั้นถือว่ายากจนที่สุดในภาคใต้ ประชากรเป็นพี่น้องมุสลิมถึงร้อยละ 48 กงหราเป็นอำเภอเกษตรกรรม ชาวบ้านส่วนใหญ่ยากจน ความอุดมสมบูรณ์ของดินมีมากเรียกได้ว่า เหวี่ยงอะไรลงไปก็ปลูกขึ้น แถมผลิดอกออกผลให้เห็นทันใจ แต่ชาวบ้านขาดองค์ความรู้ในการทำมาหากิน ผมจึงได้หาหนทางแนะนำให้ทำสวนผลไม้ อาทิ ทุเรียน และลองกอง จนปัจจุบันกงหรา เป็นแหล่งผลไม้สำคัญของภาคใต้ตอนกลาง ได้ส่งเสริมการเลี้ยงโคนม ซึ่งสร้างฐานะให้เกษตรกรได้ดีกว่าเดิม ปัญหาอีกอย่างคือ ขาดแคลนน้ำสะอาด สำหรับอุปโภคบริโภค ทั้งที่มีแหล่งน้ำมากมาย จึงได้เสริมการบริหารจัดการน้ำที่มีอยู่ โดยเลือกระบบให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เนื่องจากอำเภอกงหรามีน้ำตกที่สวยงามน้ำมากตลอดปี ธารน้ำตกแยกเป็นสายน้ำแรงมีพลัง **"ประปาน้ำตก"** จึงเกิดขึ้นที่นี่ แต่ชาวบ้านชอบเรียกว่า **"ประปาภูเขา"** ช่วยให้สุขภาพประชาชนดียิ่งขึ้นโดยลำดับ เพราะมีน้ำสะอาดบริโภค

นายอำเภอท่าเรือ จากภาคใต้ผมได้ย้ายมาอยู่ที่อำเภอท่าเรือซึ่งต่างจากกงหรามาก อำเภอท่าเรือในช่วงนั้นเป็นเมืองเริ่มอุตสาหกรรมมีกิจการขนาดใหญ่ ทั้งโรงงานอุตสาหกรรม ไซโลธัญพืช ท่าเรือส่งออกข้าวโพดริมแม่น้ำป่าสัก ซึ่งรวบรวมมาจากแหล่งปลูกในจังหวัดสระบุรี ลพบุรี ส่งไปต่างประเทศผ่านท่าเรือคลองเตย ทำให้ผมได้เรียนรู้เรื่องโรงงานอันเป็นประโยชน์มากในตอนผมไปทำงานที่จังหวัดระยอง โดยทั่วไปท่าเรือยังคงเป็นอำเภอที่ชาวบ้านคงใช้ชีวิตเรียบง่ายพอเพียงยังชีวิตด้วยเกษตรกรรม ในขณะที่ธุรกิจขนาดใหญ่เป็นของนักธุรกิจต่างพื้นที่ ทำให้การลงทุนไม่เกิดประโยชน์สูงสุดกับพื้นที่อำเภอท่าเรือ

หัวหินถิ่นท่องเที่ยว สนุกกับงานอยู่อำเภอท่าเรือ 4 ปี ยังไม่ทันเบื่อ ผมก็ได้ย้ายไปเมืองท่องเที่ยว อำเภอหัวหิน บรรยากาศคึกคักตื่นตัวตลอดทั้งกลางวันกลางคืน ผู้คนหลากล้วนมีความเป็นผู้ดีมาพักผ่อนกันแบบครอบครัวซึ่งเป็น

เอกลักษณ์ของหัวหิน หัวหินมีสภาพความเจริญมากกว่าตัวจังหวัด มีต้นทุนทางการท่องเที่ยวสูง เป็นที่รู้จักในระดับโลก ไม่ต้องประชาสัมพันธ์มากมายก็เป็นที่รู้จักในฐานะนายอำเภอจึงวางแผนพัฒนาให้รองรับการท่องเที่ยวเป็นหลักในช่วงขวบปีแรก ผมให้แนวคิดกับทุกฝ่ายโดยเน้นการจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวให้มีกิจกรรมพิเศษแทบทุกเดือนเพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ตั้งแต่กิจกรรมร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและเทศบาลโดยประสานความเป็นไทยโบราณกับยุคปัจจุบัน ใช้เวทีที่อยู่ในความทรงจำและความภูมิใจของชาวไทย สถานีรถไฟแห่งแรกของไทยมีความสวยงามมากคือ สถานีหัวหินและบริเวณโดยรอบ การแต่งกายย้อนยุค กิจกรรมท่องเที่ยวตามฤดูกาล เทศกาลอาหารทะเล เทศกาลดนตรี เพื่อให้นักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างประเทศมีกิจกรรมพิเศษมากกว่าการท่องเที่ยวในเวลาปกติ ซึ่งได้รับการตอบรับจากเทศบาล/สุขาภิบาล ผู้นำชุมชน และผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ร่วมแรงร่วมใจทำงานในยุคนั้นอำเภอยังคงมีบทบาทในการนำการพัฒนา แต่ผมพยายามเป็นจุดเชื่อมต่อมากกว่าบทนำ โดยแบ่งภาวการณ์นำให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องผลัดกันเป็นพระเอกในกิจกรรมต่างๆ ผมอยู่ที่หัวหินสองปีมีกิจกรรมเด่นๆ ที่ผมยังภูมิใจอยู่หลายเรื่อง เช่น การเปลี่ยนสถานที่จัดงานวันเฉลิมพระชนมพรรษาจากบริเวณหอนาฬิกาถนนเพชรเกษมหน้าอำเภอ (เก่า) ซึ่งกีดขวางทางเดินรถอาจเป็นอันตรายเพราะบริเวณคับแคบ ไปจัดที่สนามหน้าวังไกลกังวล ซึ่งกว้างขวางและสมพระเกียรติอย่างยิ่ง อีกกิจกรรมหนึ่งคือ "หน้าบ้านน่ามอง" โดยร่วมกับแม่บ้านกิ่งกาชาดอำเภอหัวหินพัฒนาหน้าบ้านของตนเองให้สวยงาม ช่วยลดภาระของเทศบาลและเชิญชวนประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมสร้างความรักและภาคภูมิใจสืบเนื่องกันมาปัจจุบัน กิจกรรมลักษณะนี้ได้เกิดขึ้นหลายพื้นที่เช่นในจังหวัดระยอง โดยใช้ชื่อ "หน้าบ้านท่านสร้างสรรค์เมือง" มุ่งเน้นการปลูกต้นไม้ ไล่หญ้า ทำให้เกิดทัศนียภาพริมทางภายในจังหวัดเป็นธรรมชาติสวยงามและหลายๆ พื้นที่ในกรุงเทพฯ ทำให้ร่มรื่นและสวยงาม แม้ปัจจุบันเวลาผมไปตรวจราชการที่ประจวบฯ ผมยังคงชอบไปพักค้างที่หัวหิน และหลายคนก็ยังคงเรียกผมติดปากว่า **"นายอำเภอ"**

สถาบันดำรงราชานุภาพ ด้วยความเป็นอาจารย์เก่าผมเลยได้รับการวางตัวให้เป็นผู้อำนวยการสถาบันดำรงราชานุภาพ ซึ่งจัดตั้ง

ขึ้นใหม่เมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา เมื่อต้องย้ายจากตำแหน่งนายอำเภอมาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นเสมือนคลังสมอง (Think Tank) ให้กับสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยสมัยนั้น ก็รู้สึกหนักใจและมีความวิตกว่าจะทำได้ไม่ดีเท่าที่ควรจะเป็น เพราะก่อนหน้านั้นดำรงตำแหน่งนายอำเภอ ซึ่งเป็นสายการปฏิบัติในพื้นที่ชนบทต้องพบปะประชาชน อาศัยประสบการณ์การทำงาน การตัดสินใจเป็นหลัก และมุ่งเน้นงานมวลชนเป็นสำคัญ ยิ่งกว่านั้นการบริหารงานในระดับอำเภอก็จะเป็นการบริหารงานในภูมิภาค ซึ่งจะประกอบด้วยหัวหน้าส่วนราชการระดับอำเภอซึ่งแต่ละส่วนจะมีผู้ใต้บังคับบัญชาเพียง 3-5 คน สำหรับนายอำเภอก็จะมีผู้ใต้บังคับบัญชาเพียง 7-9 คน กำนัน-ผู้ใหญ่บ้านอีกจำนวนหนึ่ง จึงดูเหมือนจะเป็นงานใหม่และท้าทายมากทีเดียว

สมัยนั้นสถาบันดำรงราชานุภาพเน้นการบริหารงานใน ๒ ฐานะใหญ่ๆ คือ ในฐานะเป็น **"คลังสมอง" (Think Tank)** หนึ่งและอีกทางหนึ่งในฐานะเป็น **"หน่วยฝึกอบรม" (Training Unit)** ของข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย เพื่อให้เป้าหมายแรกสัมฤทธิ์ผล จึงมุ่งเน้นที่จะให้ได้อาสาสมัครนักวิชาการเข้ามาร่วมงานซึ่งก็จะต้องสรรหามาจากสำนักงานจังหวัด บางคนที่สมัครใจที่จะเข้ามาเติบโตในสายวิชาการ บางคนก็ไม่สู้จะเต็มใจแต่ต้องเข้ามาอยู่เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ (เลื่อนระดับได้เร็วไม่ติดขั้น) การบริหารงานในองค์กรหนึ่งๆ ต้องใช้คน (Man) เงิน (Money) วัสดุ (Material) และการจัดการ (Management) โดยมีวิธีการ (Method) ซึ่งใช้ข้อมูลข่าวสารและการแข่งขันกับเวลาเป็นองค์ประกอบสำคัญ แต่สำหรับสถาบันดำรงราชานุภาพในเวลานั้น ไม่มีปัญหาในด้านเงิน วัสดุแต่ประการใด ดังนั้น ในการบริหารงานจึงเน้นในเรื่องคนที่จะต้องให้ได้ผู้ซึ่งจะต้องเข้ามาเป็นแบบอย่างของข้าราชการในสายงานอำนวยการที่ดีและได้ผู้ซึ่งมีแนวความคิดใหม่ๆ เพื่อจะได้จัดทำเอกสารทางวิชาการแผนใหม่ให้กับบรรดาข้าราชการสำนักงานจังหวัดที่อยู่ในภูมิภาคได้ปฏิบัติงานอย่างประสบความสำเร็จในฐานะเป็นทีมให้กับผู้ว่าราชการจังหวัด

งานพัฒนาคน งานฝึกอบรมข้าราชการสำนักงานจังหวัด ซึ่งสมัยนั้นมีเพียงการอบรมข้าราชการระดับล่างซึ่งจะเป็นผู้ที่มีความชำนาญในการปฏิบัติเป็นสำคัญ กับอีกระดับหนึ่งก็เป็นข้าราชการระดับกลาง ซึ่งจะเป็นผู้ซึ่งช่วยเขียนโครงการให้แก่จังหวัด แต่ทั้งหมดนี้สถาบันเองไม่มีวิทยากร

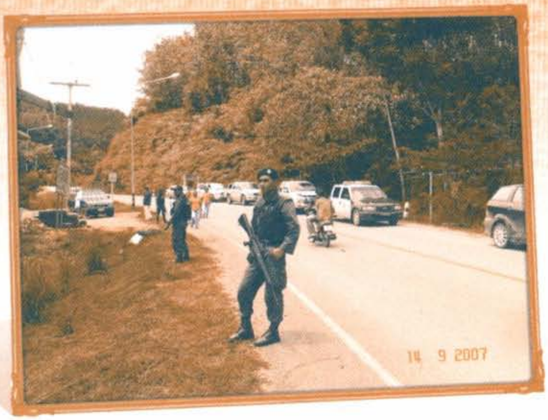

ฝึกอบรมของตนเอง ส่วนมากจึงต้องเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานสถาบันต่างๆ มาเป็นวิทยากรให้เหมาะสมตามหลักสูตร ซึ่งเป็นการประหยัดและได้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านโดยไม่ต้องพัฒนาผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นมาเองเพียงแค่บริหารจัดการฝึกอบรมให้ดีเหมาะสมและสอดรับกับเป้าหมายของหน่วยงาน ซึ่งก็ผ่านพ้นมาด้วยดี

ผมมาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันดำรงราชานุภาพได้เพียงระยะเวลาสั้นๆ คือ 1 ปีงบประมาณ จึงมีโอกาสน้อยที่จะวางแผนระยะยาวที่จะพัฒนาสถาบันฯ ได้อย่างเด่นชัด แต่ก็ได้วางกรอบแนวทางการปฏิบัติงานไว้บางประการ เป็นต้นว่าสถาบันจะต้องสนองตอบแนวคิดว่าด้วยการปฏิบัติราชการของพลเอกสมเด็จ-พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ นำเสนอแนวความคิดใหม่ เพื่อการพัฒนาระบบงานของกระทรวงมหาดไทย และความคิดริเริ่มใหม่ๆ เพื่อให้สถาบันฯ เจริญก้าวหน้าสืบไป แต่ถ้าถามผมว่าปัจจุบันสถาบันดำรงราชานุภาพ ควรจะเสริมเพิ่มเติมในเรื่องใด คำตอบก็คือ ควรเสริม-สร้างทีมงานวิจัยที่เข้มแข็ง เพื่อทำวิจัยในเรื่องภายในสำนักงานปลัดกระทรวงโดยเฉพาะส่วนเรื่องใดสามารถจ้างนักวิจัยจากภายนอกก็ใช้วิธีจ้าง โดยให้มีนักบริหารงานวิจัยที่ดี เพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนางานให้ถูกต้องตามเหตุและผลอย่างมีหลักวิชา การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรควรมีกระบวนการการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เน้นการดูงานและฝึกปฏิบัติเพื่อให้สามารถออกไปปฏิบัติงานได้จริง ทั้งนี้ควรเพิ่มความรู้ในทางประวัติศาสตร์ ประวัติความเป็นมาของการปกครองและกระทรวงมหาดไทย การพัฒนาจิตและคุณธรรม โดยเน้นจิตวิญญาณการทำงานเพื่อประชาชนและองค์พระประมุขของชาติ

ปลัดเมือง ปลัดจังหวัดเป็นตำแหน่งเก่าแก่ เดิมเรียกว่า **"ปลัดเมือง"** ถือเป็นผู้มีอำนาจรองจากเจ้าเมือง (ก่อนมีตำแหน่งรองผู้ว่าราชการจังหวัด) บางครั้งเมืองเล็กๆ อาจไม่มีเจ้าเมืองแต่แต่งตั้งให้ปลัดเมืองรั้งตำแหน่งเจ้าเมืองด้วย ผมได้รับการแต่งตั้งเป็นปลัดจังหวัดครั้งแรกที่กาฬสินธุ์ ไม่นานก็ย้ายกลับไปประจวบ-คีรีขันธ์ ที่กาฬสินธุ์ผมเหมือนไปต่อประสบการณ์จากที่เคยอยู่สุรินทร์ แต่เนื่องจากจำกัดด้วยเวลาจึงเสมือนเป็นเพียงไปพบพื้นที่ใหม่และได้รู้จักผู้คนมากขึ้น เมื่อย้ายมาประจวบคีรีขันธ์ซึ่งเหมือนการกลับบ้านแต่คราวนี้ไม่ได้ดูแลรับ

ผิดชอบเฉพาะหัวหินแต่ต้องดูแลไปถึงบางสะพานน้อย ซึ่งห่างกันจากเหนือ (หัวหิน) จดใต้ (บางสะพานน้อย) ถึง 200 กิโลเมตรเศษ ทำให้มีรัศมีทำการไกลขึ้นครอบคลุมทั้งจังหวัด ประกอบกับผู้บังคับบัญชาคือ อดีตท่านผู้ว่าประสงค์ พิทูรกิจจา (ปัจจุบันทำหน้าที่เลขาธิการมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ฯ) เป็นเพื่อนร่วมรุ่นที่ธรรมศาสตร์ เป็นผู้ที่มีความรักความเข้าใจทั้งคนและงาน ผมทำงานได้อย่างสบายใจ และผมก็ปฏิบัติงานในหน้าที่ผู้ใต้บังคับบัญชาเสมอมา ผมให้เกียรตินายที่ดีทุกคน

ไปใต้ใหม่ ผมได้รับความไว้วางใจให้เลื่อนไปดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี ประสบการณ์ที่อำเภอกงหราช่วยให้ผมมีพื้นฐานความเข้าใจกับพี่น้องมุสลิมมากกว่าผู้อื่น แต่มุสลิมที่กงหรามีข้อแตกต่างจากปัตตานีหลายประการ ที่สำคัญคือ พี่น้องมุสลิมที่กงหราพูดภาษาไทย แต่พี่น้องมุสลิมปัตตานีพูดภาษายาวีเป็นส่วนใหญ่ ผมยังเชื่อมั่นว่าภาษาไทยจะเป็นตัวหลอมให้เกิดความเข้าใจตรงกันและสำนึกในความเป็นคนไทยได้ จึงเป็นการสมควรที่จะต้องเร่งเรื่องภาษาไทยในพื้นที่จังหวัดปัตตานี แต่ผมกล้ายืนยันได้ว่าโดยพื้นฐานแล้วคนปัตตานีเป็นคนดี มีความหลากหลายและความเจริญมาช้านาน เป็นแหล่งอิสลามศึกษาที่ดีที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผมใช้วิธีทำงานเข้าถึงชุมชนและผู้นำชุมชนโดยนำหัวหน้าส่วนราชการ และนายอำเภอไปเยี่ยมเยียนประชาชนด้วย คล้ายกับเมื่อครั้งเป็นนายอำเภอออกไปเยี่ยมราษฎร ช่วงนั้นเหตุวุ่นวายยังไม่มากผมสามารถเข้าถึงพื้นที่ได้อย่างดีอยู่ได้ 2 ปี จึงย้ายไปจันทบุรี

มาตะวันออก ผมเป็นคนเหนือเมื่อได้รับการแต่งตั้งมาเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรีทุกคนในครอบครัวผมดีใจมาก เพราะครอบครัวอยู่ที่แปดริ้ว บ้านฉะเชิงเทรา **"บ้านบริบูรณ์"** เป็นศูนย์รวมของครอบครัวในโอกาสต่างๆ ในหนึ่งปีจะพร้อมหน้ากัน 4-5 ครั้ง สนุกดี (พ่อ-แม่-ลูก-หลาน) อยู่ภาคตะวันออกคงจะได้มีโอกาสใกล้ชิดลูกทั้ง 3 คนมากขึ้น มาเมืองจันท์ผมเตรียมตัวมาแก้ไขปัญหาราคาผลไม้เป็นหลัก ต้องช่วยเรื่องการพัฒนาคุณภาพให้ได้มาตรฐาน การบริหารจัดการ การตลาด การขนส่งและกระจายสินค้า การบรรจุภัณฑ์เป็นปัญหาซ้ำซากที่เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจ และความชำนาญ แถมยังไม่มีความสนใจเข้าไปเรียนรู้ ทางราชการจำเป็นต้องเข้าไปเชื่อมต่อช่องว่างนี้ การทำสวนผลไม้และผลผลิตทางการเกษตรในยุคที่มี

การแข่งขันเอารัดเอาเปรียบ เล่ห์เหลี่ยมกลโกง เกษตรกรควรต้องมีระบบวางแผนอย่างรอบคอบครบวงจร ตั้งแต่การลงทุนจนจบขั้นสุดท้ายขายให้ได้เงินมาดำเนินการต่อไป และต้องร่วมกันสร้างอำนาจต่อรอง มิใช่เอาตัวรอดเป็นรายๆ ไป ส่วนปัญหาอื่นอาจมีบ้างแต่ไม่รุนแรง เพราะตะวันออกเป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ มีทรัพยากรธรรมชาติที่มากมายหลากหลาย ประชากรมีความมั่นคงในฐานะความเป็นอยู่

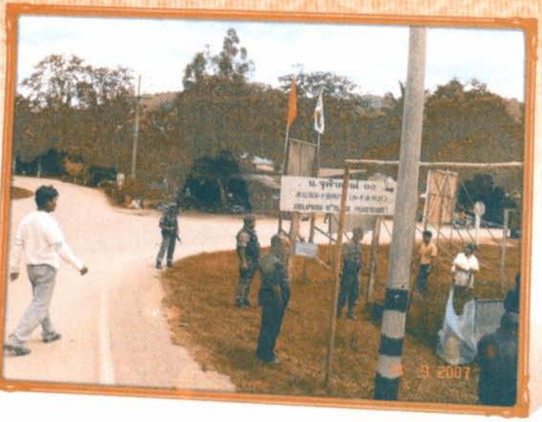

ช่วยราชการอยู่เมืองจันท์ได้ 3 ปี ก็มีคำสั่งให้มาช่วยราชการที่กระทรวงมหาดไทย ในตำแหน่งรองผู้ว่าราชการจังหวัด ช่วยราชการสำนักงานปลัดกระทรวง แต่ความจริงเข้ามาทำหน้าที่ผู้ช่วยปลัดกระทรวงมหาดไทยด้านบริหาร เนื่องจากมีการปฏิรูประบบราชการทำให้ยุบเลิกตำแหน่งผู้ช่วยปลัดกระทรวงไป รองปลัด-กระทรวงซึ่งเดิมมี 7 ฝ่าย 7 คน ลดลงเหลือ 4 คน ผู้ช่วยปลัดที่มีอยู่ก็เลยถูกยุบทั้งหมด แต่ความจำเป็นยังมีอยู่จึงต้องมาอยู่ในตำแหน่งช่วยราชการ โดยรับมอบหมายให้มากลั่นกรองงานให้ท่านปลัดกระทรวงโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องแต่งตั้งโยกย้ายและอื่นๆ บ้าง เนื่องจากมหาดไทยเป็นหน่วยงานใหญ่มีตำแหน่งมาก แต่ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ จึงมีการร้องขอจากฝ่ายต่างๆ ทั้งฝ่ายประจำและการเมืองทั้งในตำแหน่งและพ้นตำแหน่งไปแล้ว ฝ่ายกลั่นกรอง ก็ทำได้เพียงลดตัวเลือกจากระดับหลักร้อยให้เหลือหลักสิบ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาให้เหลือเพียงหลักหน่วยตามที่มีตำแหน่งว่างอยู่ ดังนั้น เมื่อคำสั่งออกมาแต่ละคราวคนทำงานในเรื่องนี้ จึงได้ก้อนอิฐมากกว่าดอกไม้ เนื่องจากมีผู้ผิดหวังมากกว่าสมหวัง และไม่ยอมเข้าใจจนมีผลเกิดปรากฏการ **"แค้นต้องชำระ"** ในภายหลัง

เจ้าเมือง ผมไม่ได้นึกว่าจะได้เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานีแม้ว่าจะดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าราชการจังหวัดมาแล้ว 6 ปี คิดว่าจะได้เป็นที่จังหวัดเล็กๆ ที่อื่น ต่อเมื่อได้เป็นจริงๆ จึงทราบว่าได้รับการเจาะจงเลือกจากหลายๆ ฝ่าย โดยมีเสียงเรียกร้องจากผู้นำหลายคนในพื้นที่ ซึ่งสถานการณ์ช่วงนั้นเริ่มมีความรุนแรงขึ้น ผมสัมผัสได้จากแววตาประชาชนที่เปลี่ยนไปไม่เหมือนสมัยที่ผมเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นสายตาที่ขาดความไว้วางใจและไม่เชื่อถือต่อทางการ ต่อมาสถานการณ์ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น จนกระทั่งเกิดกรณีบุกยึดมัสยิดกรือเซะ ฝ่ายปกครอง

วุ่นวายมากตอนนั้นไม่มี ศอ.บต. ที่เป็นหน่วยประสานงานเพราะได้ถูกยุบลงในสมัยอดีต รมว.มท. (ดร.ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์) ฝ่ายทหารตำรวจเข้ามาควบคุมสถานการณ์ มีประเด็นความขัดแย้งใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ในขณะที่ความขัดแย้งเดิมยังคงอยู่และทวีความรุนแรงมีผู้ไปตรวจเยี่ยมบ่อยมาก ซึ่งเป็นการแบ่งแย่งเวลางาน และเวลาของผู้ว่าราชการจังหวัดกับประชาชน ในขณะที่ขาดความชัดเจนในเชิงนโยบายไม่มีเอกภาพในการทำงาน

การแก้ไขปัญหาก่อการร้ายหรือแบ่งแยกดินแดน ถ้าใช้หลักการของจีนจะต้องทุ่มเทการพัฒนาในทุกๆ ด้าน สามารถลดเชื้อไฟความขัดแย้งได้ด้วยความเจริญการนำยุทธศาสตร์พระราชทาน "เข้าใจเข้าถึงและพัฒนา" มาเป็นหลักสำคัญในการปฏิบัติ โดยปฏิบัติต่อทุกคนในพื้นที่เฉกเช่นชนในชาติเดียวกันอย่างเท่าเทียมเสมอหน้า ตั้งแต่เกิดเหตุการณ์รุนแรงในปี 2547 รัฐบาลไทยทุ่มเทงบประมาณจำนวนมากลงไปในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ แต่เป็นงบพัฒนาน้อย เป็นงบความมั่งคง งบรักษาความปลอดภัยตลอดจนงบก่อสร้างสำนักงาน และค่าใช้จ่ายบุคลากรจำนวนมาก การพัฒนาจึงไม่ก้าวหน้า ปัจจัยชี้ขาดปัญหาคือประชาชน ดังนั้นภาครัฐต้องเป็นที่พึ่งของประชาชนได้ ฝ่ายปกครองต้องรู้และเข้าใจปัญหาและมิใช่เป็นผู้สร้างปัญหาเสียเอง สิ่งที่สำคัญก็คือ ทั้งภาครัฐและประชาชนต้องมีความปรารถนาดีต่อกัน และต่อแผ่นดินไทย ประชาชนทุกคนต้องสำนึกถึงความเป็นไทย ภาษาไทยเป็นภาษาหลักแม้จะแตกต่างกันในธรรมเนียมปฏิบัติใดๆ ก็ตาม

หนึ่งปีที่ปัตตานี ผมอยู่ปัตตานีรอบนี้สถานการณ์มีแต่ความรุนแรง วุ่นวาย จึงไม่สามารถพัฒนาด้านต่างๆ ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ แต่ต้องขอชื่นชมข้าราชการทุกฝ่ายทั้งส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น ตลอดจนคนปัตตานีทุกคนที่มีความเข้มแข็งอดทนสามารถร่วมแรงร่วมใจฟันฝ่าอุปสรรคทั้งหลาย รอโอกาสที่กำลังจะมาหลังจากเมฆหมอกมรสุมกำลังจะพัดผ่านพ้นไปจากแผ่นดินปัตตานี

แก้ปัญหาขาดน้ำ เพราะได้รับความกรุณาจากผู้บังคับบัญชาที่เห็นว่าสุขภาพไม่เหมาะสมที่จะตรากตรำงานหนักที่ปัตตานี จึงได้ย้ายมาที่จังหวัดระยอง แม้ว่าเป็นพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดจันทบุรี แต่มีความแตกต่างกันหลายมิติ แต่เดิมระยองเป็นเมืองเกษตรกรรม เช่นเดียวกับจันทบุรี เมื่อมีการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม การค้า และพลังงาน ระยองก็แปรเปลี่ยนไป กิจกรรมด้าน

การท่องเที่ยวและเกษตรกรรมลดความสำคัญลง มีการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมมากขึ้น จนกระทั่งผลักดันให้ GDP ของระยองติดลำดับต้นๆ ของประเทศ ปัญหาหลักที่ต้องเร่งแก้ไขที่ระยองคือ การขาดแคลนน้ำอุปโภค บริโภค การเกษตร และอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อระยองมีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก มีนิคมอุตสาหกรรมหลายแห่งความจำเป็นต้องใช้น้ำยิ่งเพิ่มเป็นเงาตามตัว เมื่อความต้องการมากขึ้นน้ำจึงไม่พอ จังหวัดระยองมีน้ำต้นทุนหลักจากผืนป่า รอยต่อ ๕ จังหวัดภาคตะวันออก อันประกอบด้วย เขาอ่างฤาไน เขาวง เขาชะเมา เขาน้ำตกสิบห้าชั้น ซึ่งพื้นที่ป่าทั้งในพื้นราบและเขตอนุรักษ์ได้ถูกบุกรุกทำลายเข้าไปใช้ทำประโยชน์อื่นๆ ทำให้ขาดแหล่งน้ำ ต้นทุน แม้ว่าจะมีการสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ก็มีน้ำไม่เพียงพอกับความต้องการ เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำอย่างรุนแรงกระจายถึงทุกภาคส่วนในจังหวัด ปัญหาที่แท้จริงเกิดจากไม่มีการเตรียมการรองรับเมื่อความต้องการใช้น้ำมากขึ้นจึงมีน้ำไม่เพียงพอ ก่อนหน้าที่ผมจะมาอยู่ระยอง ผู้ว่าฯ ท่านก่อนๆ ได้มีการร้องของบประมาณมาบริหารจัดการ แต่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากส่วนกลาง ด้วยเหตุผลนานัปการ เมื่อเกิดปัญหาขึ้นจังหวัดก็ต้องรับผิดชอบแก้ไข โดยเฉพาะการแบ่งสรรน้ำที่มีอยู่น้อยให้กับทุกฝ่ายตามความจำเป็น โดยได้รับความช่วยเหลือจากส่วนกลางน้อย ปัญหาขาดแคลนน้ำกลายเป็นเวทีของหลายกลุ่ม หลายเหล่า อาทิเช่น กลุ่มผู้มีประโยชน์จากการขายท่อ จากการขายน้ำ จากการเปิดตัวผู้นำท้องถิ่น นักการเมืองบางคนใช้เป็นเครื่องมือหาเสียง กลุ่มผู้ต้องการใช้น้ำโดยไม่รู้ข้อมูลจริง ถูกยุแหย่ งานของผมคือ ต้องทำให้จังหวัดระยองอยู่ในภาวะปกติ ประชาชนไม่แตกแยก มีน้ำใช้ทันเวลามีแหล่งน้ำใช้ตลอดไปและผมก็ทำได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพื่อแก้ไขปัญหาและเพื่อให้กำลังใจกับบางชุมชน ผมยอมทำทุกอย่างแม้แต่บางเรื่องที่ดูจะไม่เป็นวิชาการ อาทิ ให้คณะสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์เรียกฝน แต่เชื่อหรือไม่ว่าฝนตกหลังพิธีการราวกับว่าทำฝนเทียม ไม่เชื่ออย่าลบหลู่

เทศาภิบาล เป็นเจ้าเมืองระยองทำงานเพลินๆ แค่ ๒ ปี ก็ได้ย้ายมาเป็นผู้ตรวจราชการกระทรวง ตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย ตำแหน่งผู้ตรวจกระทรวงมหาดไทยมีมาก่อนกระทรวงใดๆ เดิมเป็นตำแหน่ง **"เทศา-**

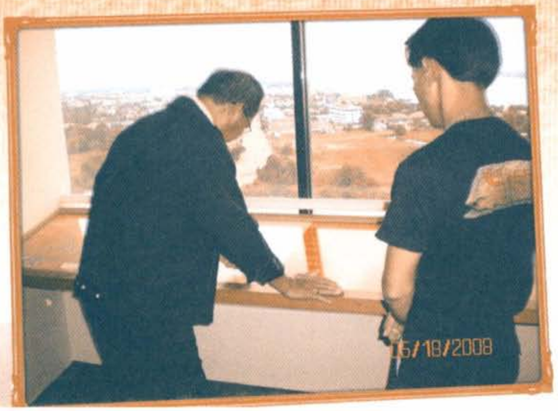

ภิบาลมณฑล" เมื่อเลิกมณฑลก็ปรับมาเป็น **"ภาค"** ชื่อก็ปรับตามเป็น **"ผู้ว่าราชการภาค"** เมื่อเลิกภาคจึงมาเป็น **"ผู้ตรวจราชการกระทรวง"**

การทำงานในตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวงบางคนหาว่าเป็น **"นก"** เพราะหนังสือพิมพ์เขาเรียกกันว่า **"เข้ากรง"** ออกจากผู้ตรวจเขาเรียกว่า **"โผออกจากกรง"** อันนี้มองว่าเป็นนกหนังสือพิมพ์บางฉบับมองเป็น **"พระเครื่อง"** เพราะมักใช้คำว่า **"เข้ากรุ"** และ **"ออกจากกรุ"** แต่สำหรับผมการเข้ามาเป็นผู้ตรวจราชการกระทรวงโดยพ้นจากหน้าที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นเวลาที่เหมาะสมและเป็นช่วงชีวิตที่ดีอีกครั้งที่มาอยู่ถูกจังหวะถูกเวลา กล่าวคือ มีเวลาพักผ่อนมากขึ้นสมวัยใกล้หกสิบ ความมีเวลา ทำให้รู้จักและมีเวลาให้หลานชายและหลานสาว สามารถรับรู้และสัมผัสความน่ารักของหลานทั้งสองคน ในขณะที่อยู่ตำแหน่งอื่นกับลูกยังแทบไม่มีเวลาและมีเวลาสำหรับดูแลตนเองและครอบครัวยิ่งขึ้นไม่เครียดกับงานจนเกินไป ส่วนงานในหน้าที่ผู้ตรวจหากพิจารณาจริงๆ แล้ว สามารถช่วยเหลือกระทรวงและจังหวัดได้มาก และสามารถเป็นตัวเชื่อมระหว่างส่วนกลางและภูมิภาคได้ดีที่สุด ผมได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย ครั้งแรกเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2549 รับผิดชอบ เขต 9 ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด และเขต 15 ได้แก่ จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี ระนอง ต่อมาอีก 11 วัน คือวันที่ 24 พฤศจิกายน 2549 มีการเปลี่ยนเขตตรวจ ระบุให้ตรวจเขต 18 และ 19 ดูแล 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้แก่จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี ยะลา สงขลา และสตูล ส่วนใหญ่ก็ไปตั้งหลักที่ปัตตานีถิ่นเก่ากับสงขลาซึ่งเป็นศูนย์คมนาคม สถานการณ์ในพื้นที่รุนแรงกว่าช่วงผมเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานีเสียอีก เนื่องจากความอดทนของชาวบ้านเริ่มลดน้อยลง ในขณะที่ความไม่ไว้วางใจต่อกันมากยิ่งขึ้น ศอ.บต. ที่จัดตั้งใหม่ยังขาดคนและเครื่องมือทำงาน งบประมาณยังอยู่ที่ กอ.รมน. ภาค 4 และมีปัญหาในการเบิกจ่าย ผอ.ศอ.บต. (นายพระนาย สุวรรณรัฐ) นอกจากต้องแก้ไขปัญหาในพื้นที่ยังต้องแก้ไขปัญหากับภายนอกและหน่วยเหนืออีก ส่วนผมนอกจากลงพื้นที่ไปตรวจราชการและติดตามผู้บังคับบัญชาไปทำงานแล้วยังมีโอกาสไปแวะเยี่ยมเยียนผู้ร่วมงานและผู้ที่เคารพนับถือตั้งแต่ครั้งทำงานอยู่ที่ปัตตานี โดยได้รับความกรุณาจากท่าน ผอ.ศอ.บต. และผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดเป็นอย่างดียิ่งเป็นที่อบอุ่นและสะดวกตลอดมา

ผมรู้สึกว่าในช่วงเป็นผู้ตรวจราชการ

กระทรวง สุขภาพกายและสุขภาพจิตผมดีขึ้นมาก ภรรยาและลูกๆ ทั้งสามคนดีใจมากกว่า ในส่วนตัวไม่มีใครในครอบครัวอยากให้ผมเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดอีก เพราะเคยเป็นมาแล้วถึงสองจังหวัด หาเวลาเพื่อใช้ชีวิตกับครอบครัวได้ยาก แม้ว่าจะอยู่แค่ระยองไม่ได้อยู่ไกลก็ไม่ค่อยจะมีเวลา ที่สำคัญผมได้โอกาสดูพัฒนาการของหลานปู่ ซึ่งเป็นหลานชายคนแรก และหลานสาวที่เพิ่งเกิดอีกคน เจริญเติบโต หัดพูด หัดเดิน และมีโอกาสเลี้ยงดูอุ้มชู ซึ่งหากเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดโอกาสเช่นนี้คงหามีไม่ และหากรอให้เกษียณอายุเสียก่อน เด็กๆ คงจะโตไปแล้วไม่ได้สัมผัสช่วงชีวิตดีๆ เช่นนี้ ต้องขอบคุณที่ได้รับการแต่งตั้งถูกจังหวะและถูกเวลาจริงๆ เป็นผู้ตรวจราชการธรรมดาอยู่ 6 เดือน ผมก็ได้รับการแต่งตั้งเป็นรองหัวหน้าผู้ตรวจฯ ก็มีงานเพิ่มมากขึ้น (แต่เงินเดือนเท่าเดิม) จนกระทั่งปีสุดท้ายของการทำงานจึงได้เลื่อนเป็นหัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย

ในช่วงครึ่งปีแรกของปีงบประมาณ 2551 เนื่องจากยังไม่มีการแต่งตั้งรองปลัดกระทรวงมหาดไทยฝ่ายกิจการพิเศษ ท่านรองปลัดกระทรวงมหาดไทยฝ่ายความมั่นคง (คุณพระนาย สุวรรณรัฐ) ยังคงต้องควบตำแหน่ง ผอ.ศอ.บต. ท่านปลัดกระทรวงจึงมอบให้ผมเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในงานด้านความมั่นคงเมื่อท่านรองปลัดไม่อยู่ ผมจึงเป็นหัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงที่จะต้องลงนามในหนังสือแทนปลัดกระทรวงทั้งในส่วนงานร้องเรียน ร้องทุกข์ งานตรวจราชการ และงานในด้านความมั่นคงเป็นจำนวนมาก จนกระทั่งเมื่อมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบใหม่ ผมค่อยทุเลางานลง จึงได้มีโอกาสไปตรวจเยี่ยมงานที่สำคัญในจังหวัดต่าง ๆ ทั้งในและนอกเขตตรวจตามโอกาสอันควร ได้มีโอกาสไปเยี่ยมเยียนสร้างขวัญและกำลังใจแก่น้องๆ ในสังกัดและผู้เคารพนับถือที่ว่างเว้นการพบหาเป็นเวลานาน จึงรู้สึกมีความสุขและภาคภูมิใจกับงานในช่วงสุดท้ายของการทำงานมาก

ข้อคิดทิ้งท้ายตลอดชีวิตของการรับราชการ สิ่งที่ผมเห็นว่าคุณสมบัติที่สำคัญของมนุษย์คือ มีคุณธรรม หากบุคคลใดไม่มีคุณธรรม มิใช่แต่ไม่สมควรเป็นข้าราชการ แต่ไม่สมควรเป็นมนุษย์ด้วยซ้ำ ความเป็นผู้มีคุณธรรมจะมากน้อยขึ้นอยู่กับสติและความปรารถนาของผู้นั้น ความปรารถนาเป็นตัวแปรสำคัญของการใช้อำนาจหน้าที่ นอกจากประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างแล้วยังต้องส่งเสริมวางระบบให้บุคลากรในหน่วยงานเป็นผู้มีคุณธรรมและ

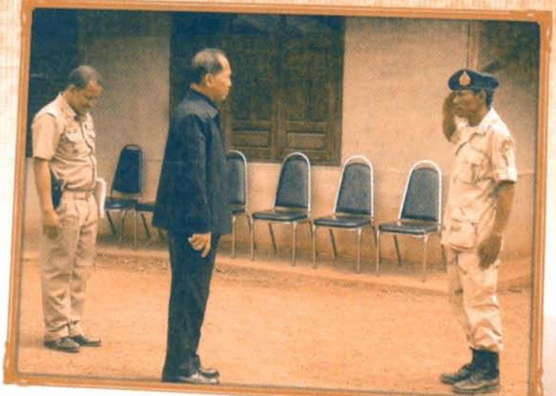

สามารถพัฒนาระดับคุณธรรมได้สูงยิ่งขึ้น การปฏิบัติงานในตำแหน่งต่างๆ หน้าที่งานที่ต้องรับผิดชอบแตกต่างกันออกไป ทำให้ชีวิตรับราชการมีประสบการณ์ใหม่ๆ ทุกช่วงเวลา และงานในทุกตำแหน่งหน้าที่เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ คำว่า "ข้า-รา-ชะ" ยังคงอยู่ในสำนึกของผมตลอดมา

ในส่วนของกระทรวงมหาดไทย แม้ว่าบทบาทอำนาจหน้าที่ของกระทรวงจะลดลงมาโดยตลอดตามกฎหมาย แต่ในความคาดหวังของราษฎร แล้วยังคงเป็นเช่นเดิมดูได้จากเรื่องร้องเรียนของศูนย์ดำรงธรรมมีผู้ร้องเรียนมาจากทุกเรื่องแม้ว่าไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวง แสดงว่าประชาชนคาดหวังว่า **"พวกเราจะช่วยได้"** พวกเราจึงจำเป็นต้องช่วยพวกเขามากที่สุดเท่าที่จะมีความสามารถ

จากการที่มีการปรับปรุงระบบราชการ กระทรวงมหาดไทยดูจะลดน้อยลงในเรื่องอำนาจหน้าที่ อาจมีความติดขัดอึดอัดใจในหัวใจแต่หน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยในการ **"อำนวยความสุขสวัสดี แก่ทวยราษฎร์"** และ **"บำบัดทุกข์ บำรุงสุข"** จะต้องดำเนินต่อไป หลักใหญ่ใจความอยู่ที่พื้นที่ชุมชน หมู่บ้าน หน่วยงานของกระทรวงมหาดไทย ต้องดูแลประชาชนให้มีความสุขสวัสดีให้ได้ แม้ว่าอำนาจหน้าที่และโครงสร้างการบริหารราชการในปัจจุบัน จะไม่เอื้ออำนวยให้พวกเราเท่าไรก็ตาม สำหรับผมจะถือประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง พยายามทำให้ประชาชนได้ประโยชน์สูงสุด ไม่เบื่อว่ามีปัญหา เพราะถ้าไม่มีปัญหามากและยากพอเขาคงไม่จ้างพวกเรามาทำงาน และมีหลายหน่วยงานรับผิดชอบงานในพื้นที่ไปก็เป็นสิ่งที่ดี เราจะได้มีเวลามาทำหน้าที่ของเราอย่างสมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น

ท้ายสุด ผมอยากให้พวกเราน้อมนำพระบรมราโชวาทที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแก่ข้าราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทยเนื่องในโอกาสที่กระทรวงมหาดไทยครบรอบ 100 ปี เมื่อ วันที่ 1 เมษายน 2535 ใส่เกล้าปกกระหม่อมมาเป็นธงชัยนำการทำงาน

ของพวกเราดังต่อไปนี้

"หน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย พูดอย่างรวบรัดคือ การอำนวยความสุขสวัสดีแก่ทวยราษฎร์ และการอำนวยความสุขสวัสดีที่ทำอยู่นั้นอาจจำแนกตามประเภทงานได้เป็น 4 ด้าน คือ การอำนวยความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การพัฒนาอาชีพและฐานะความเป็นอยู่ การพัฒนาจิตใจให้อยู่ร่วมกันได้ด้วยความสุขและความสามัคคีปรองดอง และการให้การศึกษาเพื่อสร้างอนาคตที่แจ่มใส.

งานทั้ง 4 ด้านยังจำแนกเป็นส่วนปลีกย่อยออกไปได้มากมาย ซึ่งต้องมีกรมกองต่างๆ รับผิดชอบไปปฏิบัติ ทั้งต้องพึ่งพิงอาศัยความร่วมมือจากกระทรวง ทบวง กรมอื่นอย่างกว้างขวางและใกล้ชิดด้วย

ข้าราชการกระทรวงมหาดไทยทุกฝ่ายทุกคน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีหลักปฏิบัติที่แน่นอนเป็นเครื่องยึดถือ

หลักการอย่างแรกก็คือ ต้องปฏิบัติงานให้ประสานสอดคล้องและดำเนินก้าวหน้าไปด้วยกันเสมอกัน พร้อมเพรียงกันทุกฝ่าย โดยมิให้ล้ำหน้าหรือล้าหลังกว่ากัน อันจะเป็นเหตุให้งานชะงักงันหรือเสียขบวนและเสียผล

หลักการอย่างที่สองคือ ต้องพยายามประสานงานกับทุกหน่วยงานด้วยความสมัครสมานและความเข้าใจอันดีต่อกัน

ประการสำคัญคือ จะต้องระมัดระวังปฏิบัติการทุกอย่างด้วยความสุจริต เที่ยงตรงให้สมควร และถูกต้องด้วยหลักวิชาการ กฎหมาย ความชอบธรรม โดยไม่มีอคติ"

โดยเฉพาะอย่างยิ่งประการสำคัญประการสุดท้าย ต้องยึดถือไว้ยิ่งชีวิตให้เข้าสู่สายเลือดเป็นจารีตที่ละเมิดมิได้ของชาวมหาดไทยทุกคน เป็นจิตวิญญาณหลักที่จะรับใช้ประชาชนคือ เป็นข้าราชการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้วยความภาคภูมิใจ ขอฝากไว้ให้ชาวมหาดไทยสืบสานเจตนาต่อไป

บทที่ 4

นายก้องเกียรติ อัครประเสริฐกุล
ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย

ประวัติ
นายก้องเกียรติ อัครประเสริฐกุล
ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย

วันเดือนปีเกิด 2 มกราคม 2491

สถานที่เกิด จังหวัดนครราชสีมา

ประวัติการศึกษา/อบรม

- รัฐศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยมดี) สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารรัฐกิจ) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- หลักสูตรปฏิบัติการจิตวิทยา ฝ่ายอำนวยการ รุ่น 52
- หลักสูตร"นายอำเภอ" รุ่นที่ 30
- หลักสูตร"การพัฒนาผู้บริหารระดับ 8 ของกระทรวงมหาดไทย" รุ่นที่ 1
- หลักสูตร "Strategic Information Management Program for International Delegations" ณ ประเทศแคนาดา
- หลักสูตร"ผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูง Chief Information Officer: CIO รุ่นที่ 10 (ระดับจังหวัด)"
- หลักสูตรผู้บริหารระดับสูง: ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ รุ่นที่ 48

ประวัติการรับราชการ

- ปลัดอำเภอและหัวหน้างานกรมการปกครอง
- หัวหน้าฝ่าย สำนักงานจังหวัดกาฬสินธุ์ อุดรธานี และกองการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
- หัวหน้าสำนักงานจังหวัดสมุทรสาคร อุทัยธานี สุโขทัย กาญจนบุรี และนครปฐม
- ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
- รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม และสระแก้ว

- ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย
- รองอธิบดีกรมการปกครอง
- ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ และศรีสะเกษ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

- พ.ศ. 2541 ประถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.)
- พ.ศ. 2544 ประถมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.)
- พ.ศ. 2547 มหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.)

เหรียญตรา

- เหรียญพิทักษ์เสรีชน ชั้นสอง
- เหรียญราชการชายแดน
- เหรียญจักรพรรดิมาลา
- เหรียญลูกเสือสดุดี ชั้นที่ 1
- เหรียญกาชาดสมนาคุณ ชั้นที่ 1

รางวัล

- ศิษย์เก่าดีเด่นโรงเรียนราชสีมาวิทยาลัยในโอกาสครบรอบ 100 ปีของโรงเรียน พ.ศ. 2542
- พ่อตัวอย่างแห่งชาติ พ.ศ. 2543
- สมาชิกสมัชชาแห่งชาติ พ.ศ. 2549

นายก้องเกียรติ อัครประเสริฐกุล
ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย

ชีวิตเริ่มจากครอบครัวธรรมดาๆ

ผมเกิดที่จังหวัดนครราชสีมา มีพี่น้อง 4 คน โดยผมเป็นคนโต บรรพบุรุษแซ่เฮงอพยพมาจากเมืองซัวเถาประเทศจีน ฐานะทางบ้านนับว่ายากจนมาก ปู่กับย่ามาเป็นชาวสวนอยู่ที่เถวสาธุประดิษฐ์ คุณพ่อไม่ชอบงานทำสวนก็เลยแอบหนีไปอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา แล้วก็ได้ไปพบแม่ผมที่นั่น สมัยเด็กๆ ก็เรียนที่โรงเรียนแถวบ้าน ก็เรียนได้ที่ 3 ที่ 4 ของห้องมาตลอด ดูแล้วเหมือนจะเก่ง แต่จริงๆ ต้องบอกว่าไม่เก่ง จนกระทั่งจบมัธยม 8 ในตอนนั้นก็มีความคิดอยากจะเรียนด้านสถาปัตยกรรม เพราะมีคนบอกว่าดี เงินดีมาก เราก็เลยอยากเป็นสถาปนิก แต่ด้วยความที่เป็นเด็กต่างจังหวัด แล้วก็ไม่พร้อมในหลายๆ เรื่อง ปีแรก ที่มาก็สอบไม่ได้แล้ว จึงไปสอบเข้าคณะบัญชีฯ ก็ไม่ได้อีกเหมือนกัน ปีนั้นเลยเสียเวลาไปเปล่าๆ 1 ปี จนปีถัดมาก็มาสอบใหม่ คราวนี้ติดคณะเศรษฐศาสตร์ภาคค่ำของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เรียนอยู่ได้หนึ่งปี ก็ไปสอบติดคณะรัฐศาสตร์ภาคกลางวันเข้าอีกคณะหนึ่ง ก็เลยแอบเรียนทั้งสองภาคไปพร้อมๆ กันทั้งสองคณะ ต่อมาทางมหาวิทยาลัยเขาตรวจพบ ก็เลยถูกบังคับให้ต้องเลือกเรียนเพียงคณะเดียว จึงตัดสินใจเลือกเรียนรัฐศาสตร์เพราะจบไวกว่า ก็เรียนคณะนี้มาจนจบการศึกษา ธรรมดาในปีที่ผมจบนั้นจะต้องมีการสอบปลัดอำเภอ แต่ในปีนั้นปรากฏว่ากรมการปกครองไม่เปิดสอบปลัดอำเภอ ทั้งๆ ที่โดยปกติจะเปิดปีเว้นปี ผมก็ต้องรอไปอีก 1 ปี จึงมีการเปิดสอบ ซึ่งผมก็ได้ไปสอบและขณะเดียวกันก็ไปสอบของกรมแรงงานด้วย ปรากฏว่ากรมแรงงานประกาศผลก่อนว่าผมสอบได้ ก็เลยไปทำงานที่กรมแรงงานได้เพียงไม่กี่วัน กรมการปกครองก็ประกาศผลว่าผมสอบได้อีกเหมือนกัน คราวนั้นพวกเราที่สอบได้ และทำงานอยู่กรมแรงงานเกือบ 20 คน พากันลาออกหมดเพื่อมาเป็นปลัดอำเภอ

ไม่คาดหวัง..แต่ทำให้ดีที่สุด

ชีวิตการรับราชการของผมไม่เคยคาดหวังอะไรจะเป็นอย่างไรก็ได้ แต่คำว่าเป็นอย่างไรก็ได้นั้น สิ่งที่ผมมีอยู่คือ ความตั้งใจ ไม่เกเร ตั้งใจทำงาน และสิ่งที่ผมยึดถือคือความซื่อสัตย์ทั้งต่อตนเอง ต่อผู้บังคับบัญชา และลูกน้อง ผมรับราชการจนเป็นผู้ว่าฯ ผมไม่เคยมีที่ดินเป็นของตัวเองเลยแม้แต่ตารางนิ้วเดียว รถยนต์ที่ใช้ก็เป็นคันเก่าอายุร่วม 20 ปีแล้ว คือผมมีความคิดว่าชีวิตเราคือการรับราชการ เมื่อเป็นอาชีพราชการก็ไม่ได้มีอาชีพเสริมอื่นๆ ก็ยังดีที่ราชการเขาช่วยเหลือเรา ค่าเล่าเรียนบุตร ค่ารักษาพยาบาล ก็พอดำรงชีวิตไปได้ โชคดีที่ภรรยาผมเขาทำงานธนาคารด้วย เงินเดือนสองคนก็พอช่วยเหลือกันไปได้ เงินเดือนครั้งแรก 1,645 บาท ตอนที่สอบรับราชการได้ คุณพ่อกลัวว่าผมจะไปทำทุจริตในราชการ เลยรีบซื้อรถให้ 1 คัน ผมปฏิเสธไม่รับเพราะรู้ว่าบ้านเราไม่ค่อยมีเงิน ท่านก็ไม่ยอมบอกว่าต้องรับคือ ท่านกลัวผมจะไปประพฤติทุจริตเพื่อหาเงินมาซื้อรถเอง รถคันนั้นผมก็ใช้จนกระทั่งปี 2531 จนกระทั่งหมดสภาพ จึงไปผ่อนรถคันใหม่ออกมา และใช้อยู่จนทุกวันนี้ร่วม 20 ปีที่กล่าวมาแล้ว

การรับราชการของผมไม่เคยตั้งความหวังว่าจะไปถึงไหน ซึ่งบางคนก็บอกว่าไม่ถูก ผู้ใหญ่หลายๆ ท่านก็เคยว่าผมว่าคิดไม่ถูก การรับราชการต้องมีความหวัง แต่ผมก็เห็นหลาย ๆ คนที่ตั้งความหวังไว้เสียสูง แต่สุดท้ายก็ไปไม่ถึง ผมถือว่าผมทำดีที่สุด อะไรจะเกิดก็เกิดไป ตั้งแต่

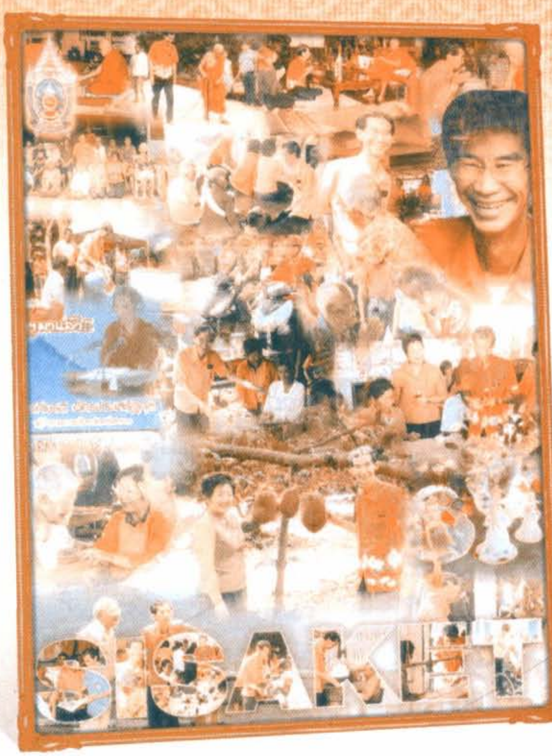

อยู่กรมการปกครองมาก็ไม่เคยวิ่งหาใครเลย ไม่เคยร้องขอความช่วยเหลือ แต่จังหวะชีวิตของคนแต่ละคนก็เอาแน่ไม่ได้ บางครั้งอาจจะเป็นอานิสงส์ของการทำความดี หรือวาสนาของเรา ผมถูกแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง บางครั้งผู้ใหญ่ที่ท่านกรุณาเรายังไม่เคยรู้จักเรามาก่อนก็มี ผมถือว่าประสบความสำเร็จมากแล้วในชีวิตราชการ เป็นระดับ 10 มา 5 ปี ได้เป็นผู้ตรวจราชการ 2 รอบ เป็นรองอธิบดีกรมการปกครองอีก 2 ปี เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด 2 จังหวัด ก็คงจะเพียงพอแล้วสำหรับคนที่ไม่เคยคิดว่าตัวเองจะต้องเป็นอะไร โดยเฉพาะเมื่อเป็นผู้ว่าฯ นี่ถือว่าได้ทำให้พ่อได้ดีใจเพราะพ่ออยากให้ลูกได้เป็น "ผู้ว่าฯ"

ความประทับใจที่สุดในชีวิตราชการ

เมื่อกลางปี พ.ศ. 2519 เกิดน้ำท่วมหนักในพื้นที่ภาคกลาง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเสด็จเยี่ยมราษฎรที่ประสบภัย ตามหมายกำหนดการพระองค์ท่านจะเสด็จถึงอำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง ประมาณ 17.00 น. ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดใกล้เคียง รวมถึงบรรดาข้าราชการ และผมซึ่งขณะนั้นเป็นปลัดอำเภอบางปะหัน จ.พระนครศรีอยุธยา ได้ไปรับเสด็จพระองค์ท่าน วันนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงขับรถยนต์ด้วยพระองค์เองมาตามถนนคันคลองชลประทาน มีสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณ์วลัยลักษณ์ฯ เสด็จประทับมาด้วย แต่เพราะสภาพถนนที่ค่อนข้างแย่ กว่าพระองค์ท่านจะเสด็จถึงก็เป็นเวลาค่ำแล้ว ท่านวิทยา เกสรเสาวภาคย์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในขณะนั้น ท่านก็บอกให้ไปหาตะเกียงเจ้าพายุมา 2 ดวง แล้วท่านผู้ว่าฯ ก็มอบให้ผมกับเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอถือตะเกียงคนละด้าน ปรากฏว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณ์วลัยลักษณ์ฯ พระองค์ท่านเสด็จข้างที่ผมถือตะเกียงเพื่อเสด็จไปที่วัดเข้าไปในโบสถ์เพื่อนมัสการท่านเจ้าอาวาส โดยมีพสกนิกรเฝ้ารับเสด็จอย่างมากมาย และในตอนกลับพระองค์ท่าน

ก็เสด็จข้างที่ผมถือตลอด ต่อมาปลายปี พ.ศ. 2519 ผมย้ายไปเป็นปลัดฝ่ายป้องกันฯ อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี ก็ได้มีโอกาสไปรับเสด็จพระองค์ท่านอีกประมาณต้นปี พ.ศ. 2520 เมื่อพระเจ้าบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระองค์ท่านเสด็จอำเภอน้ำโสม และยังมี โอกาสได้เข้าเฝ้าที่วังสวนจิตรลดาพร้อมกับลูกเสือชาวบ้าน พระองค์ท่านประทับอยู่ที่ริมสระน้ำสวนจิตรลดาเพื่อไปลอยกระทง ในคราวนั้นผมก็ได้มีโอกาสก้มลงกราบแทบพระบาทพระองค์ท่าน ผมถือเป็นความประทับใจและเป็นสิริมงคลอย่างที่สุดในชีวิตราชการของผม

เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด 2 จังหวัด

แม้จะไม่ได้คาดหวังว่าชีวิตจะต้องไปถึงไหนก็ตาม แต่ชีวิตราชการก็ยังคงก้าวไปข้างหน้าเรื่อยๆ จนภายหลังได้ดำรงตำแหน่งรองอธิบดีกรมการปกครองเป็นเวลาถึง 2 ปี และในที่สุดก็ได้รับการโปรดเกล้าแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ ในช่วงนั้นถือว่ามีความเครียดมากกับนักการเมืองในพื้นที่ เราไม่ได้มีปัญหา แต่เนื่องจากช่วงนั้นอยู่ในสภาวะการเมืองที่ไม่ปกติ มีการเผาโรงเรียน สถานการณ์ไม่ค่อยสงบจากปัญหาในทางการเมือง ซึ่งวุ่นวายมากจนกระทั่ง 5 เดือนถัดมาผมก็ย้ายไปเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ ที่นั่นมีเวลาทำงานให้พี่น้องประชาชนมากขึ้น ผมให้ภรรยาลาออกจากงานเพื่อมาช่วยผมอีกทางหนึ่ง ภรรยาผมในฐานะนายกเหล่ากาชาดจังหวัดฯ ได้ออกไปช่วยชาวบ้านหลายๆ เรื่อง เช่น ไปช่วยพี่น้องสองคนที่พ่อแม่เสียชีวิตด้วยโรคเอดส์ คนพี่อายุ 11 ขวบ คนน้อง 7 ขวบแถมยังติดเอดส์ตั้งแต่คลอด ต้องอาศัยอยู่ในเพิงเล็กๆ ก็ได้ช่วยกันส่งเข้าเรียนหนังสือ หาทุนให้เรียน หาทุนปลูกบ้านให้ใหม่ ให้ปลูกผักเลี้ยงปลากินเอง ส่งเสริมให้ชีวิตเขาดีขึ้น ทุกวันนี้ผมก็ยังส่งค่าขนมเล็กๆ น้อยๆ ไปให้อยู่แล้วก็ยัง ไปช่วยในเรื่องการฝึกอาชีพให้กับชาวบ้าน เช่น การทำเปเปอร์มาเช่ ดอกไม้ประดิษฐ์จากดินญี่ปุ่น แล้วก็ติดต่อหาตลาดให้เขา เรื่องการดูแลผู้สูงอายุ ก็ช่วยหาทุนมาช่วยค่าเลี้ยงชีพหารถเข็นให้กับคนพิการในจังหวัด การส่งเสริม

เรื่องการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศน์ รวมถึงการสนับสนุนการหาตลาดให้กับเกษตรกรสวนผลไม้ของจังหวัดเป็นต้น นอกจากนี้ในช่วงที่เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดทั้งสองจังหวัด ก็ได้จัดให้มีรายการวิทยุชื่อรายการ **"ผู้ว่า....มาแล้ว"** ออกอากาศทุกวันพุธเป็นรายการที่จะมาพูดคุยกับประชาชนในทุก ๆ เรื่อง ทั้งในเรื่องของการแจ้งข่าวสาร ไขข้อข้องใจ รับเรื่องราวร้องทุกข์จากพี่น้องประชาชน รวมไปถึงเรื่องราวต่างๆ ที่เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัดกับพี่น้องประชาชน โดยตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด ไม่เคยหยุดจัดรายการเลยแม้แต่พุธเดียว

หลักคิดในชีวิตการทำงาน

เนื่องจากสภาวะของการทำงานและบทบาทฐานะของข้าราชการปัจจุบันนั้นมีความแตกต่างจากในอดีตเป็นอย่างมาก การที่จะทำให้ตัวเองเป็นที่ยอมรับได้นั้น ก็จะต้องใช้เทคนิควิธีการและความสามารถเฉพาะตัวหลายๆ ด้านประกอบกันจึงจะสามารถประสพความสำเร็จทั้งในเรื่องของความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และการได้รับการยอมรับจากสังคมรอบข้าง แบ่งเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1. พัฒนาตน มุ่งผลพัฒนางาน

การทำงานในฐานะผู้นำเชิงบูรณาการให้ประสบผลสำเร็จนั้น ต้องอาศัยการพัฒนาขีดความสามารถเฉพาะตัว ทั้งในแง่ความรู้ความสามารถ

ทักษะ เทคนิคการบริหารงาน และคุณลักษณะสำคัญที่จำเป็นต่อการปฏิบัติและการบริหารงานในฐานะผู้นำในระดับพื้นที่ อันได้แก่

รอบรู้เทคนิคการบริหารจัดการ

จะต้องรู้จักปรับกระบวนทัศน์ ปรับวิธีคิด วิธีการทำงาน ตลอดจนวิธีการบริหารจัดการให้สามารถบูรณาการการทำงานและบริหารทรัพยากรของส่วนราชการต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ต้องเรียนรู้และรู้จักนำเทคนิคการบริหารจัดการสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม เพราะโลกการทำงาน ยุคใหม่เป็นโลกแห่งการบริหารจัดการ เป็นโลกแห่งการทำงานเชิงกลยุทธ์ การเดินตามรอยอดีต อาจนำไปสู่ผลสำเร็จที่แน่นอนแค่ช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่เพราะโลกหมุนไปตลอดเวลา วิธีการทำงานแบบเดิมอาจไม่สามารถแก้ปัญหาแบบเดิมๆ ได้อีกต่อไป จึงต้องรู้จักปรับกระบวนทัศน์ในการทำงาน แสวงหารูปแบบวิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่ เรียนรู้เทคนิควิธีการทั้งจากภาคเอกชน นักวิชาการ หรือเทียบเคียงหาวิธีการปฏิบัติที่ดีที่สุด จาก

องค์กรอื่นแล้วนำมาปรับใช้ให้เหมาะสม ติดตามข่าวสาร ก้าวทันยุคสมัย

การรอบรู้เทคนิคการบริหารจัดการจำเป็นต้องอาศัยการติดตามข่าวสาร เพราะการบริหารราชการสมัยใหม่มีการนำเทคนิคการบริหารงานที่ทันสมัยเข้ามาใช้มากมาย เทคนิคที่สำคัญที่ข้าราชการจำเป็นต้องเรียนรู้ทำความเข้าใจ เช่น รู้จักเรื่องของการนำ Balanced Scorecard มาปรับใช้กับการบริหารงานภาครัฐ รู้จักการกำหนดตัวชี้วัด (Key Performance Indicators : KPIs) มีความรู้ในเรื่องของการจัดการการเรียนรู้ (Knowledge Management) และคุณลักษณะเชิงพฤติกรรม (Competency) ที่ทำให้บุคลากรในองค์กรปฏิบัติงานได้ผลงานโดดเด่นกว่าคนอื่นๆ และเทคนิคอื่นๆ เช่น การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริหารคุณภาพโดยรวม การจัดการเชิงกลยุทธ์ และการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ เป็นต้น

ใฝ่รู้เทคโนโลยี

ทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานอีกประการหนึ่งคือ ความสามารถในการใช้งานและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่ว่าจะเป็นข้าราชการในหน่วยงานใดก็ไม่สามารถหลีกหนีได้พ้น โดยเฉพาะการทำงานในฐานะฝ่ายปกครอง ที่การทำงานต้องเริ่มต้นจากการมีข้อมูลพื้นฐานที่ดี ถูกต้อง และทันสมัยอยู่เสมอ ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจในเชิงบริหาร การแปลงนโยบายรัฐบาลลงสู่ระดับพื้นที่ รวมไปถึงการนำยุทธศาสตร์มาปฏิบัติให้บังเกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม

2. มีคุณลักษณะของผู้นำที่ดี

ข้าราชการฝ่ายปกครองควรจะพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะที่สำคัญของผู้นำที่ดีคือจะต้องมี

ความมุ่งมั่น คือ มีความพยายามเพื่อให้บรรลุความสำเร็จ มีพลังทุ่มเททำงานอย่างไม่ย่อท้อ ประกอบด้วยหลัก 2 ประการคือ ความขยันและความอดทน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ เพราะงานราชการเป็นงานที่ต้องใช้ระยะเวลาในการสั่งสมความรู้ สั่งสมประสบการณ์ด้วยความอดทนและความขยัน ซึ่งจะเป็นอาภรณ์ติดตัวไปจนตลอดชีวิต อย่าเกี่ยงงาน แล้วผู้บังคับบัญชาจะมองเห็นเอง ผลลัพธ์แห่งความขยันและอดทนก็จะบังเกิดกับตนเองในที่สุด

ความซื่อสัตย์ คือ มีความซื่อตรงคงมั่นสุจริตทั้งในแง่ความประพฤติและในการปฏิบัติงาน หากทุกคนคิดหวังจะร่ำรวยจากการรับราชการคงส่งผลเสียร้ายแรงต่อประเทศชาติ

ข้าราชการฝ่ายปกครองทุกคนจึงต้องยึดถือความซื่อสัตย์เป็นที่ตั้ง แม้เงินเดือนที่ได้รับจะน้อย แต่ทางราชราชการก็ดูแลด้านสวัสดิการครบถ้วน ทั้งด้านการรักษาพยาบาล การศึกษาบุตร และอื่นๆ แม้จะไม่ร่ำรวยแต่ชีวิตก็มั่นคง ถ้ารู้จักประหยัด อดออมใช้จ่ายแบบพอเพียง ก็ย่อมสามารถดำรงชีพอยู่ได้ไม่เดือดร้อน

ความคิดสร้างสรรค์ คือ มีความคิดแปลกใหม่ และสามารถแปลงสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม เพราะงานราชการยุคใหม่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างจากอดีตมาก บริบทของสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ข้าราชการจึงต้องปรับรูปแบบการทำงานสร้างสรรค์วิธีการทำงานแบบใหม่ๆ เพื่อให้เกิดผลงานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนที่หลากหลายมากขึ้น

3. บริการจากใจถึงใจ

ข้าราชการฝ่ายปกครองยุคใหม่นั้น จะต้องปรับบทบาทให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของระบบราชการ และบริบทของสังคม ต้องไม่วางตนเป็นเจ้าขุนมูลนาย และถือว่าการทำงานในทุกส่วนก็คือ การให้บริการนั่นเอง เพราะแนวคิดการบริหารราชการยุคใหม่ถือว่าประชาชนคือ ลูกค้าคนสำคัญ โดยในการทำงานจะต้องยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีเป้าหมายเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ดังนั้น นอกจากข้าราชการฝ่ายปกครองสมัยใหม่จะต้องปฏิรูปความรู้ความคิด คุณลักษณะ และทักษะสำคัญแล้ว จิตสำนึกการ

บริการเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่จะต้องนำมาปรับใช้ในการทำงานของฝ่ายปกครอง โดยพึงจะต้องยึดหลักที่สำคัญคือ มีความรักในงานบริการทำงานอย่างมีชีวิตชีวาทำงานด้วยใจทุ่มเท มีการคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่เพื่อพัฒนางานบริการให้ทันยุคทันสมัย มีการบริการเชิงรุก ริเริ่มและสร้างความแตกต่าง เพื่อเพิ่มคุณค่าในงานบริการ มีการแสดงออกเชิงบวกในการให้บริการต่อทุกฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อพี่น้องประชาชน

4. ครองใจนาย ได้ใจลูกน้อง

ข้าราชการฝ่ายปกครองต้องปฏิบัติหน้าที่แบบคู่ขนานคือ ทั้งในฐานะผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาการจูงใจ และการสร้างขวัญกำลังใจให้บุคลากร ถือเป็นส่วนสนับสนุนที่สำคัญเพราะการทำงานเพื่อตอบสนองผู้บังคับบัญชาและตอบสนองต่อประชาชนให้บังเกิดผลได้นั้นต้องอาศัยกลไกสำคัญคือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาที่จะเป็นกำลังหนุนส่งการทำงานของเรา

จิตวิทยาการบริหารงานบุคคลจึงเป็นเรื่องที่นักปกครองต้องเรียนรู้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ จะต้องมีเทคนิคในการบริหารกำลังคนให้สามารถสร้างคุณค่าแก่งานของเราได้มากที่สุด ด้วยการให้เกียรติเขา ให้เขาคิดว่าเขาเป็น **"ผู้ร่วมงาน"** กับเรา การสร้างแรงจูงใจในการทำงานจึงเป็นเรื่องสำคัญ

ในสมัยเป็นปลัดอำเภอฝ่ายป้องกันที่อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี ช่วงปี พ.ศ. 2519 เป็นปีที่มีการก่อการร้ายค่อนข้างรุนแรงมากในพื้นที่ ผมได้ไปทำงานร่วมกับสมาชิก อส. ได้เห็นความไม่เป็นระเบียบของสมาชิก อส. ที่นั่นจึงคิดหาวิธีที่จะทำให้สมาชิก อส. ที่มีอยู่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพขึ้น ก็ไปสำรวจพบว่าอุปกรณ์ทุกอย่างแม้แต่กระสุนปืนก็มีไม่พร้อม กระสุนมีกันแค่คนละไม่ถึง 10 นัด ถ้าผู้ก่อการร้ายบุกมาก็มีหวังตายกันหมด ผมจึงได้เข้ามาขอความช่วยเหลือจากท่านสุจริต ปัจฉิมนันท์ ซึ่งตอนนั้นท่านดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าแผนกส่งกำลังบำรุงกองอาสารักษาดินแดน ท่านให้ความกรุณาผมเป็นอย่างมาก จัดสรรอุปกรณ์ เครื่องไม้เครื่องมือที่จำเป็นทั้งหมดที่ได้ขอไปจนครบ ไม่ว่าหน้าร้อนหน้าหนาวอะไรที่ขาดแคลนก็พยายามหามาให้จนครบตามที่เขาต้องการ ดูแลเขาอย่างดี ทำให้เขามีขวัญกำลังใจ และความพร้อมที่จะทำงานในสภาวะกดดันได้ดีกว่าเดิมเป็นอย่างมาก ในช่วง 2 ปีที่เป็นปลัดอำเภอฝ่ายป้องกันที่อำเภอน้ำโสม ไม่เคยถูกผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ซุ่มโจมตีเลย เพราะฝ่ายเรามีขวัญกำลังใจดี มีเครื่องมือและ

อาวุธพร้อม ทั้งที่ในช่วงเวลาก่อนหน้านั้นฝ่ายเราถูกโจมตีบ่อยครั้ง จนมีผู้เสียชีวิตไปหลายคน

ประสบการณ์การทำงานในอดีต ทำให้รู้ว่าการสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาถือว่ามีความสำคัญมากในการที่จะทำงานให้ประสบผลสำเร็จ และได้รับความร่วมมือจากผู้ใต้บังคับ-บัญชา ซึ่งก็สามารถทำได้โดยยึดหลักง่ายๆ คือ สร้างความพอใจในงาน โดยการจัดสภาพแวดล้อม เงื่อนไข ลักษณะงานที่เอื้อต่อการทำงานให้เขาทำงานตามที่สนใจตามที่ถนัด ทำงานได้อย่างสะดวก ให้ความยุติธรรมในเรื่องของความเจริญก้าวหน้า การเลื่อนขั้น เงินเดือน การพิจารณาความดีความชอบและการให้ผลตอบแทนต่างๆ โดยพิจารณาที่ผลงานและความสามารถ โดยยึดหลักคุณธรรม ขณะเดียวกันในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชาก็จะต้องไม่เสนอในสิ่งที่จะก่อให้เกิดความไม่ยุติธรรมขึ้น เช่น การวิ่งเต้นประจบประแจง เอาใจผู้บังคับบัญชา เป็นต้น ให้เกียรติทุกคน ให้การยอมรับนับถือยกย่องบุคคลให้ทั่วถึงทุกระดับ และแสดงให้เขารู้ว่าเขามีคุณประโยชน์มากมายเพียงใด

ซึ่งหากทำได้ทั้ง 3 ประการแล้วก็ย่อมจะได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาและได้รับมอบหมายงานให้ทำอย่างสม่ำเสมอ อันจะเป็นโอกาสให้เราได้แสดงฝีมืออย่างต่อเนื่อง เรียกว่า **"ครองใจนาย"** แล้วยัง **"ได้ใจลูกน้อง"** ด้วย

5. ทำงานเพื่อแผ่นดิน

ในฐานะข้าราชการที่ปฏิบัติงานเพื่อสนองคุณแผ่นดิน ปรัชญาชีวิตของนักปกครองที่จะขอให้ยึดถือไว้เป็นเครื่องนำทางคือ ต้องขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน ทุ่มเทสุดชีวิต อยู่ติดพื้นที่ มีความจริงใจ ไม่เสแสร้งและเอาใจใส่ทุกข์ยากของพี่น้องประชาชน

ความขยัน จะเป็นอาภรณ์ประดับกาย ไม่ว่าอยู่ที่ไหน ทำงานตำแหน่งใด ถ้ามีความขยันเป็นที่ตั้งไม่เกี่ยงงาน ทุกงานที่ถูกส่งเข้ามาอยู่ในมือย่อมสำเร็จบรรลุผล และโดยไม่จำเป็นที่จะต้องประจบไม่ต้องวิ่งเต้น นายจะเห็นผลงานและเห็นคุณค่าของเรา แล้วความก้าวหน้าจะตามมาเอง

ความซื่อสัตย์และรู้จักประหยัด เป็นสิ่งที่ต้องอยู่คู่กัน เพราะงานราชการไม่ใช่ธุรกิจที่จะสร้างฐานะได้ แต่สิ่งที่จะได้รับตอบแทนคือเกียรติ และความภาคภูมิใจที่ไม่อาจซื้อหา ถ้ารู้จักประหยัด อดออม จัดระเบียบชีวิต จัดระเบียบการเงิน จัดระเบียบการใช้จ่ายใช้ชีวิตตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จ-พระเจ้าอยู่หัว เมื่อรู้จักประมาณตนก็ไม่จำเป็นต้องดิ้นรน กระทำนอกลู่นอกทาง การคดโกง ทุจริตคิดคดต่อ แผ่นดินก็ไม่มีวันเกิดขึ้น

ความอดทนและความทุ่มเท เป็นคุณสมบัติ ของผู้ที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตข้าราชการเพราะงานราชการต้องอาศัยเวลาและการรอคอย การเติบโตในหน้าที่ราชการนั้นไม่ใช่สิ่งที่จะเกิดขึ้นเพียงชั่วข้ามวัน แต่ต้องมาจากจากสั่งสมประสบการณ์ ความทุ่มเทและเสียสละ

จึงเป็นสิ่งจำเป็นของ นักปกครอง ถ้าทุกคนต่างพร้อมใจกันทุ่มเททำงานผลของงานในภาพรวมก็จะปรากฏชัดเจนและเร็วขึ้น

การเอาใจใส่ดูแล ทุกข์ยากของพี่น้องประชาชนยังเป็นหน้าที่ของข้าราชการปกครอง ต้องติดพื้นที่รับรู้ข้อมูล ดูแลประชาชนคนที่เข้ามาหาเรา เพราะถ้าเขาสบายดี เขาคงไม่มา หน้าที่ของเรา คือช่วยบำบัด ช่วยเขาให้พ้นจากความไม่พร้อม ความไม่มี

ความจริงใจไม่เสแสร้ง จะเป็นคำตอบของการทำงานทุกอย่าง ถ้ารับผิดชอบ จริงใจ ไม่เสแสร้ง ทุ่มเททำงานอย่างจริงใจ ตั้งใจแล้วก็จะบรรลุผลได้ทั้งหมดแล้ว ความก้าวหน้าจะตามมาเองไม่ต้อง ไปวิ่งเต้นเลย เพราะอานิสงค์จากการทำงานจะส่งผล ต่อเราในที่สุด

หลักคิดในการครองเรือน

ชีวิตครอบครัวถือเป็นสิ่งสำคัญ เงินเดือน ของผมจะต้องแบ่งออกเป็น 5 ส่วนเสมอ ส่วนแรก เป็นกองกลางค่าใช้จ่ายของบ้าน ส่วนที่สองให้ลูก ให้กันตามสัดส่วน ตอนประถมก็น้อยหน่อย พอโตขึ้นก็มากหน่อย แล้วสอนให้เขารู้จักบริหาร จัดการการใช้จ่ายกันเอาเอง ส่วนที่สามให้แทน คุณพ่อแม่ ส่วนที่สี่สำหรับเก็บออม ส่วนที่ห้าสำหรับ ใช้จ่ายส่วนตัว จะเห็นว่าเราก็ไม่ได้มีเงินเหลือมาก เท่าไร ดังนั้น จึงต้องรู้จักประหยัด ทุกคนในบ้าน ล้วนแต่เป็นคนประหยัด ผมแต่งงานตั้งแต่ปี 2517 พอเป็นปลัดอำเภอก็แต่งงาน ยังไม่ทันสร้างเนื้อสร้างตัวเลย ภรรยาทำงานธนาคารอยู่ที่กรุงเทพฯ ตลอด เพื่อเป็นหลักให้ลูกๆ เพราะผมต้องอยู่ต่างจังหวัด ลูกชายทั้งสองคนประสบความสำเร็จในชีวิตแล้วทั้งคู่ คนโตจบด้านกราฟฟิคดีไซน์จากมหาวิทยาลัยในประเทศออสเตรเลีย ปัจจุบันทำงานอยู่บริษัทระหว่างประเทศ คนเล็กจบสถาปัตยกรรมศาสตร์ เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง และก็ได้ทุนฟูลไบรท์ และร๊อคกี้เฟลเลอร์ ไปเรียนต่อ MIT ที่สหรัฐอเมริกา นี่ก็ได้ทุนอีกสองแห่งให้ไปเรียนปริญญาเอกที่ Oxford และ King's College ประเทศอังกฤษ ซึ่งจากการที่ผมปฏิบัติตนให้ลูกเห็นว่า เงินทองไม่ใช่สิ่งสำคัญที่สุดในชีวิต แต่การทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด และนอกจากนั้น ผมอยากจะบอกบรรดานักปกครองทั้งหลายว่า หากเป็นไปได้ควรหาโอกาสในการส่งเสริมลูกหลาน ในเรื่องของภาษาอังกฤษ เด็กๆ เมื่อได้รับการส่งเสริมจนมีความสามารถในเรื่องภาษาแล้ว สามารถที่จะก้าวหน้าไปได้อีกไกล ดูได้จากลูกผมและลูกหลาน อีกหลายๆ คนที่ท่านที่ผมรู้จัก

สรุปได้ว่าชีวิตครอบครัวก็ราบรื่นมาโดยตลอด จะลำบากก็ตอนที่รับราชการแรกๆ เท่านั้นเอง โชคดีที่ภรรยาผมมีความเข้าใจ และก็ใจกล้าที่จะอยู่กับผมด้วย จนกระทั่งเมื่อผมมาเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด ผมจึงบอกให้ภรรยาลาออก

จากงานเพื่อมาช่วยเหลืองานของผม ซึ่งเธอก็ยอม และขอบคุณผมที่ทำให้เธอมีโอกาสได้ทำประโยชน์ต่อเด็ก ผู้ยากไร้ และผู้สูงอายุในท้องถิ่น ซึ่งเป็นความสุขและความอิ่มอกอิ่มใจ อย่างไม่เคยมีมาก่อน และเธอก็สามารถช่วยเหลืองานของผมในฐานะภริยาผู้ว่าราชการจังหวัดได้เป็นอย่างดียิ่ง

ที่อยากจะฝากบรรดานักปกครอง ทั้งหลายไว้ก็คือ จะต้องคิดว่าทำอย่างไรจึงจะทำ ให้ชีวิตครอบครัวมีความสุข ถ้าชีวิตครอบครัวเราเองยังไม่มีความสุข แล้วเราจะไปทำให้ชีวิตชาวบ้าน เขามีความสุขได้อย่างไร แน่นอนว่าคนเราบางครั้งก็ อาจจะมีนอกลู่นอกทางไปบ้างตามประสา แต่อย่าไปติดจนเป็นภาระ พอเป็นภาระก็จะมีรายจ่ายตามมา คราวนี้ก็จะเริ่มมีปัญหาแล้ว จึงอยากจะฝากว่า ต้องพยายามมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ทำครอบครัวให้มีความสุข **"งานคือชีวิต แต่ครอบครัว คือทุกสิ่งทุกอย่างของชีวิต"** คนเราจนหน่อยไม่เป็นไร แต่ขอให้ชีวิตครอบครัวมีความสุขก็พอ

บทส่งท้าย

สิ่งที่จะขอฝากไว้กับข้าราชการฝ่ายปกครองทุกคนคือ ขอให้ยึดถือพระบรม-ราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งพระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในโอกาสวันข้าราชการพลเรือนปีพุทธศักราช ๒๕๔๙ ไว้เป็นหลักยึดในการทำงานเพื่อสนองคุณแผ่นดินให้สมกับเป็นข้าราชการในพระบาทสมเด็จ-พระเจ้าอยู่หัว

พระบรมราโชวาทนั้น มีใจความว่า **"ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดินจะต้อง มุ่งปฏิบัติภาระทั้งปวงด้วยความอุตสาหะเพ่งพินิจ ใช้ความรู้ความคิด ความเฉลียวฉลาด และความรู้ ผิดชอบชั่วดี เป็นเครื่องวิจัยวิจารณ์ปรับปรุงตัว ปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพเสมองานที่ทำจึงจะสำเร็จผลสมบูรณ์ และก่อเกิดประโยชน์ที่พึงประสงค์ เป็นความเจริญมั่นคงทั้งแก่ตน แก่งาน และแก่ส่วนรวมพร้อมทุกส่วน"**

บทที่ 5

นายอานนท์ พรหมนารท
ผู้ว่าราชการจังหวัดฉะเชิงเทรา

ประวัติ
นายอานนท์ พรหมนารท
ผู้ว่าราชการจังหวัดฉะเชิงเทรา

เกิด วันที่ 30 ตุลาคม 2490 อายุ 61 ปี

ประวัติการศึกษาอบรม

- มัธยมศึกษา โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย
- ร.บ. (เกียรตินิยม) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- M.A.THE UNIVERSITY OF TEXAS AT ARLINGTON, U.S.A
- โรงเรียนนายอำเภอ รุ่นที่ 22 (2525)
- โรงเรียนนักปกครองระดับสูง รุ่นที่ 23 (2530)
- ฝ่ายอำนวยการ อส. รุ่นที่ 7 (2532)
- นักบริหารระดับสูง สถาบันดำรงราชานุภาพ รุ่นที่ 9 (2542)
- ผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูง (CIO) รุ่นที่ 14

ประวัติการรับราชการ

- ปลัดอำเภอหล่มสัก ประจำ บ.ก.ผสม พ.ต.ท.1617 อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์
- รักษาการในตำแหน่งนายอำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่
- ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอนาด้วง จังหวัดเลย
- นายอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย
- ผู้ช่วยปลัดจังหวัดตาก และผู้อำนวยการโครงการพัฒนาที่สูงดอยแปเป้อ อ.ท่าสองยาง จ.ตาก และ อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่
- นายอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี
- ผู้อำนวยการส่วนบัตรประจำตัวประชาชน กรมการปกครอง

- ปลัดจังหวัดจันทบุรี
- รองผู้ว่าราชการจังหวัดยโสธร
- รองผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี
- ผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล
- ผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่
- ผู้ว่าราชการจังหวัดฉะเชิงเทรา (ตำแหน่งปัจจุบัน)

นายอานนท์ พรหมนารท
ผู้ว่าราชการจังหวัดฉะเชิงเทรา

ผมมีความยินดีและเป็นเกียรติอย่างสูง ที่ได้รับโอกาสจากกระทรวงมหาดไทย ให้เขียนประสบการณ์ที่สำคัญ ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ เพื่อจัดทำ **"คัมภีร์นักปกครอง 2551"** ในวาระของ การครบรอบเกษียณอายุราชการ ในปีงบประมาณ 2551

"ผู้ว่าราชการจังหวัด" เป็นตำแหน่งสำคัญ เป็นเกียรติ และเป็นความภาคภูมิใจอย่างสูงสุด ที่ผมได้รับโปรดเกล้าฯ นับว่าเป็นตำแหน่งบริหารที่มีความสำคัญที่สุดตำแหน่งหนึ่งในการบริหารบ้านเมืองมาตั้งแต่อดีตกาล สมัยรัชกาลที่ 5 ได้มีการแต่งตั้งเจ้าเมืองไปปกครอง ดูแลหัวเมืองต่างพระเนตรพระกรรณ ในอดีตเรียกผู้ว่าราชการจังหวัดว่า เจ้าเมือง ผู้เป็นเจ้าเมืองหรือผู้ว่าราชการจังหวัด จึงเป็นบุคคลสำคัญและเป็นผู้นำสูงสุดของจังหวัดต้องวางตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในเรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ การรักษาคุณงามความดี ความจงรักภักดีต่อประเทศชาติและพระมหากษัตริย์ สิ่งที่สำคัญคือ เรื่องความยึดมั่นในคุณธรรมและ จริยธรรม และการนำพาประชาชนในจังหวัดให้มีความสุข มีความเป็นอยู่ที่ดี ในฐานะผู้นำของจังหวัดสมกับภารกิจกระทรวง **"บำบัดทุกข์ บำรุงสุข"** มีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาจังหวัดและประเทศชาติให้ก้าวหน้า มีจิตสำนึกที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน การทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดทั้ง 75 จังหวัด ผมขอเปรียบเทียบว่าเปรียบเสมือนเครื่องยนต์ 75 เครื่อง ที่อยู่ภายใต้การขับเคลื่อนของยานพาหนะลำใหญ่ก็คือประเทศไทย ยานพาหนะจะขับเคลื่อนไปได้ดีนั้น เครื่องยนต์ทุกเครื่องต้องมีสมรรถนะสูง ต้องสามารถทำงานได้ดี เรียบร้อยราบรื่น ตลอดเส้นทางการทำงานที่มีประสิทธิภาพของผู้ว่าราชการจังหวัดทั้ง 75 จังหวัด จะส่งผลให้ประเทศไทยสามารถเดินหน้าก้าวหน้าไปได้อย่างรวดเร็ว หากจังหวัดใดมีปัญหาการพัฒนาประเทศ ภาพรวมก็จะล่าช้าลง หากทุกจังหวัดสามารถทำงาน อย่างมีประสิทธิภาพ

ภายใต้การนำของผู้ว่าราชการจังหวัดประเทศไทยก็เจริญก้าวรุดหน้าได้อย่างรวดเร็ว ประโยชน์สุขก็จะตกกับพี่น้องประชาชน สมกับคำว่า **"บำบัดทุกข์ บำรุงสุข"** ผู้ว่าราชการจังหวัดนับว่ามีส่วนสำคัญยิ่ง

ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงเป็นผู้นำสำคัญสูงสุดของจังหวัด และเป็นตำแหน่งที่ท้าทายความรู้ความสามารถ ต้องทำงานที่ใช้ภาวะผู้นำอย่างสูงสุด ทั้งศาสตร์และศิลป์ รวมทั้ง ความรู้ความสามารถการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ต้องมีไหวพริบปฏิภาณ การยืดหยุ่น ต้องพร้อมทำงานตลอด 24 ชั่วโมง ต้องตื่นในขณะที่ทุกคนหลับ ต้องเป็นทั้งนักปกครอง นักบริหาร นักเศรษฐศาสตร์ นักกฎหมาย นักวางแผน นักสังคมสงเคราะห์ นักปรัชญา นักจิตวิทยา และนักการทูตซึ่งคนที่จะเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดที่ดีและเหมาะสมนั้นต้องผ่านการสั่งสมประสบการณ์ทำงานอย่างยาวนาน

การทำงานในตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นการทำงานที่ไม่มีรูปแบบเฉพาะตัว การทำงานจะต้องปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์และปัญหาของพื้นที่ แต่เป้าหมายคือให้จังหวัดและประชาชนในความปกครองได้รับประโยชน์สุขนั่นเอง จึงเป็นตำแหน่งที่ผมยอมรับว่ามีความท้าทาย เพราะชีวิตคนในจังหวัดนับหมื่นนับแสนขึ้นอยู่กับการปกครองดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัดนั่นเอง

ในที่นี้จึงขอนำประสบการณ์การทำงานแต่ละจังหวัดมาให้รับทราบ เพื่อเป็นข้อคิดในการดำเนินงานของข้าราชการรุ่นต่อไป

จังหวัดสตูล "สงบ สะอาด ธรรมชาติบริสุทธิ์" เป็นคำขวัญประจำจังหวัด ในช่วงปี 2546 เริ่มมีปัญหารุนแรงขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผมในฐานะผู้ว่าราชการจังหวัดสตูลขณะนั้น ได้คิดว่าต้องรีบดำเนินการป้องกันหยุดยั้งมิให้ปัญหาลุกลามเข้ามาที่จังหวัดสตูลโดยเด็ดขาด ได้ใช้กลยุทธ์ แยกสตูลออกมาจากสถานการณ์ 3 จังหวัด โดยวิธีเข้าหามวลชน และใช้ยุทธศาสตร์ **"การสร้างความรู้สึกความเป็นไทย"** ให้เกิดกับคนสตูล โดยชี้ให้เห็นตัวอย่างเจ้าเมืองสตูลท่านแรก พระยาสมันตรัฐ บุรินทร์ (ตวนกูมูฮำหมัดอาเก็บ) ซึ่งเป็นคนมุสลิม แต่มีความเป็นไทยเต็มหัวใจ รักแผ่นดิน และทำทุกอย่างที่จะเป็นผลประโยชน์กับชาติไทย ผมจึงใช้วิธีการปกครองสตูลเช่นเดียวกับเจ้าเมืองสตูลท่านแรกโดยการสร้างความกลมเกลียวระหว่างคนไทยกับคนไทยเชื้อสายมุสลิม ซึ่งมีกว่า 90% ของจังหวัด ซึ่งได้ผลอย่างดียิ่ง ประชาชนชาวสตูลมีความรักใคร่ผูกพันกลมเกลียวกัน ทุกคน

รู้สึกถึงความเป็นไทย จะเชื้อชาติศาสนาใดไม่เป็นสิ่งสำคัญ แต่ทุกคนรักสตูล รักแผ่นดินไทย และมีความสุขบนแผ่นดินไทย แม้จวบจนปัจจุบัน เวลาล่วงเลยมากว่า 5 ปี และผมได้ย้ายไปเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่และจังหวัดฉะเชิงเทรา แล้วชาวสตูลก็ยังไปมาหาสู่ มาเยี่ยมเยือนตลอดเวลา

จังหวัดกระบี่ "เมืองน่าอยู่ ผู้คนน่ารัก" แต่สึนามิเป็นภัยธรรมชาติที่สร้างความทรงจำให้แก่ผู้คน ทั้งโลกรวมทั้งผมซึ่งได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นจังหวัดที่สอง ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2547 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2548 เหตุการณ์สึนามิเกิดขึ้น เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 เวลาประมาณ 07.58 น. ได้เกิดแผ่นดินไหวขนาด 8.9 ริคเตอร์ ในทะเลนอกฝั่งตะวันตกทางตอนเหนือของเกาะสุมาตราประเทศอินโดนีเซียและมี After Shocks เกิดขึ้นหลายสิบครั้ง เป็นระยะทางกว่า 1,200 - 1,300 กม. อันเป็นต้นกำเนิดของคลื่นยักษ์ที่ปะทะกับชายฝั่งมหาสมุทรอินเดียและทะเลอันดามันทางตะวันตกของประเทศไทย รวม 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง และสตูล ทำให้มีผู้บาดเจ็บสูญหาย และเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก สำหรับจังหวัดกระบี่ ความเสียหายมีพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากธรณีพิบัติโดยตรง 5 อำเภอ 23 ตำบล 87 หมู่บ้าน จำนวน 4,818 ครัวเรือน 23,036 คน

กระบี่เป็นจังหวัดที่มีเกาะจำนวนมาก โดยเฉพาะเกาะพีพีกับเกาะลันตาที่สวยงามเลื่องชื่อไปทั่วโลก มีชาวต่างชาติเดินทางไปเที่ยวจำนวนมาก เมื่อเกิดปัญหาสึนามิจึงรุนแรงมาก เสียหายทั้งเกาะ การช่วยเหลือรวมทั้งการแก้ไขปัญหาจึงยากกว่าบนพื้นแผ่นดินหลายเท่า มีผู้เสียชีวิตทั้งพบและไม่พบกว่าพันคน ผู้ได้รับผลกระทบหลายหมื่นคน แทบทั้งเกาะกลายเป็นเกาะร้าง

การแก้ปัญหาวิกฤติ **"สึนามิ"** ซึ่งเป็นภัยพิบัติฉับพลันที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในประเทศไทยได้เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน ไม่มีใครล่วงรู้ได้ล่วงหน้าเป็นความเสียหายอย่างใหญ่หลวงทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ดังนั้น ทุกนาทีมีค่าที่สุดสำหรับชีวิตคน และสภาพจิตใจของคนที่เหลืออยู่ จึงต้องคิดว่าจะทำอย่างไรให้คนเจ็บรอดตาย ดูแลคนเป็นหมื่นให้มีข้าวกิน มีที่หลับนอน ทุกนาทีต้องแข่งกับเวลา ก่อนพระอาทิตย์ตกดิน เพราะไฟฟ้าเสียหายทั้งหมด จึงได้กำหนดแผนปฏิบัติการโดยทันที และบัญชาการแผนด้วยตนเอง คนเจ็บได้รับการดูแลรักษาส่งโรงพยาบาลเป็นลำดับแรก เปิดพื้นที่ที่ถูกตัดขาด มอบ

หมายภารกิจแบ่งแยกหน้าที่กันไปปฏิบัติ เพื่อให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นไปด้วยความคล่องตัวและรวดเร็ว โดยอาศัยประสบการณ์จากการเป็นหัวหน้าฝ่ายแผนกองป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กรมการปกครอง ในอดีตมาใช้ในการวางแผน จัดลำดับขั้นตอนขณะเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุ เพื่อจัดระบบการทำงานและเร่งแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นก่อนที่จะมีหน่วยงานจากที่อื่นเข้ามาให้ความช่วยเหลือ จัดระบบการแก้ไขปัญหาทราบว่าปัญหารุนแรงที่สุดคือ เกาะพีพี ผมได้ลงไปบัญชาการที่เกาะพีพีด้วยตนเองในทันที โดยเริ่มปฏิบัติการดังนี้

1) เร่งเคลียร์พื้นที่บนเกาะ แบ่งเป็น 3 ส่วน

- เคลียร์พื้นที่เพื่อหาคนเจ็บเพื่อช่วยชีวิตคนเจ็บเป็นอันดับแรก และคนเสียชีวิตแล้วเป็นอันดับสุดท้าย

- เคลียร์พื้นที่สำหรับให้เฮลิคอปเตอร์จำนวน 4 ลำลงจอด เพื่อลำเลียงคนเจ็บหนักทางอากาศ

- เคลียร์พื้นที่ในน้ำรอบเกาะที่เรือจมขวางอยู่ เพื่อกู้ซากเรือมิให้กีดขวางเรือลำอื่นๆ ที่จะเข้ามาช่วยเหลือคนเจ็บและลำเลียงไปยังสถานที่รักษาพยาบาลฉุกเฉินและโรงพยาบาลตามแผนที่กำหนดไว้

2) ประสานงานกับทุกหน่วยงานขอใช้กำลังพลและยานพาหนะที่มีอยู่ทั้งหมด เพื่อช่วยลำเลียงคนเจ็บและคนเสียชีวิต

3) เชิญชวนส่วนราชการ องค์กรต่างๆ และประชาชนในจังหวัดกระบี่ที่ปลอดภัยให้ออกมาช่วยกันดูแลผู้ประสบภัยที่บาดเจ็บและช่วยเหลือตัวเองไม่ได้

4) ตั้งศูนย์รับแจ้งและติดตามผู้สูญหาย รวมทั้ง ทรัพย์สินของผู้ประสบภัย เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ญาติผู้ประสบภัย

จากการบัญชาการอย่างรวดเร็วและเป็นระบบทำให้การแก้ไขปัญหาสึนามิของจังหวัดกระบี่ ซึ่งมีผู้เสียชีวิตมากที่สุดจังหวัดหนึ่งเป็นไปด้วยความเรียบร้อยอย่างรวดเร็ว

อนึ่ง ในการแก้ไขปัญหาที่มีความเสียหายรุนแรงมากมายมหาศาลนั้น สิ่งที่เป็นปัญหาสูงสุดคือ ผู้ที่เข้าเยี่ยมเยียนให้กำลังใจจากภายนอก นับว่า เป็นปัญหาขัดขวางการทำงานของเจ้าหน้าที่อย่างยิ่ง เพราะทุกนาทีต้องแข่งกับความเป็นความตายของคน ต้องใช้เวลาไปกับการแก้ปัญหาช่วย

ชีวิตคนให้เร็วที่สุด จึงไม่ควรเสียเวลาดังกล่าวไปกับการบรรยายสรุป หรือการให้ข่าวหรือการต้อนรับผู้มาเยี่ยมเยือน

จังหวัดฉะเชิงเทรา "แม่น้ำบางปะกง แหล่งชีวิต พระศักดิ์สิทธิ์หลวงพ่อโสธร พระยาศรีสุนทรปราชญ์ภาษาไทย อ่างฤาไน ป่าสมบูรณ์"

ฉะเชิงเทราหรือแปดริ้ว เป็นจังหวัดที่มีความเป็นมงคลอย่างสูง เนื่องด้วยมีองค์หลวงพ่อพุทธโสธรที่ชาวไทยเคารพนับถือประดิษฐานอยู่ ณ วัดโสธรวรารามวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา คนฉะเชิงเทรามีชีวิตสงบเรียบง่าย ฐานะความเป็นอยู่ค่อนข้างดี รายได้ประชาชาติต่อคน/ปี เป็นอันดับ 7 ของประเทศ ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 100 กิโลเมตร ห่างจากสนามบินสุวรรณภูมิ ประมาณ 30 กิโลเมตร ตามตำนานจีนโบราณกล่าวว่า ประเทศไทยมี

ฐานเศรษฐกิจหลักจังหวัด

รองรับการขยายตัวของเมืองหลวง สนามบินสุวรรณภูมิใหม่ และอุตสาหกรรมใหม่

มังกรตัวใหญ่พาดผ่าน โดยหัวมังกรอยู่ที่เยาวราช กรุงเทพมหานคร ท้องมังกรอยู่ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา (โดยเฉพาะบริเวณที่ตั้งวัดโสธรวราราม วรวิหาร) และหางมังกรอยู่ที่จังหวัดระยอง ซึ่งทุกเมืองที่มังกรผ่านนั้นจะมีแต่ความมั่งคั่ง สมบูรณ์พูลสุข เท็จจริงประการใดคงพอจะทราบได้

จากสภาพที่ตั้งจังหวัดที่ติดกรุงเทพมหานคร และสนามบินสุวรรณภูมิ ติดท่าเรือแหลมฉบัง และจังหวัดปราจีนบุรี นอกจากนี้ ยังมีทั้งเขื่อนสียัดและโรงไฟฟ้าบางปะกง จากสภาพเดิมที่มีอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก เมื่อเศรษฐกิจขยายตัว พื้นที่กรุงเทพมหานครและสมุทรปราการเริ่มแออัดมาก นักลงทุนเห็นว่าจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นพื้นที่เหมาะสมกับการลงทุนภาคอุตสาหกรรมมากที่สุด ปัจจุบันพื้นที่ฉะเชิงเทราเปรียบเสมือนแผ่นดินทองของนักลงทุน มีนิคมอุตสาหกรรม 2 แห่ง (เกตเวย์ - แปลงยาว และเวลโกรว์ - บางปะกง) มีโรงงานบริษัทผลิตรถยนต์ TOYOTA ใหญ่ที่สุดในเอเชีย ที่อำเภอแปลงยาวและอำเภอบ้านโพธิ์ มีโรงงานผลิตโซล่าเซลล์ส่งออกทั่วโลก โดยเฉพาะที่ยุโรป ยังไม่นับรวมบริษัทที่มาผลิตอะไหล่รถยนต์และอุปกรณ์ต่อเนื่องอีกจำนวนมาก สภาพจังหวัดฉะเชิงเทรา มีปัจจัยหลักหรือจุดแข็งซึ่งเป็นฐานเศรษฐกิจหลัก 3 ด้าน คือ

(1) ด้านเกษตร

(2) ด้านอุตสาหกรรม

(3) ด้านท่องเที่ยว (ธรรมชาติและวัฒนธรรม)

ฐานเศรษฐกิจหลักทั้ง 3 ด้าน ล้วนมีคุณค่ามหาศาลทั้ง 3 ด้าน การเกษตรนับวันจะกลายเป็นสินค้าที่มีมูลค่าสูงขึ้น เพราะพื้นที่เกษตรในประเทศเหลือน้อยลง ขณะที่ทุกคนต้องกินอาหาร และประชากรโลกเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ด้านอุตสาหกรรม ถือว่าเป็นแหล่งเงินทุนที่มาส่งเสริมความเจริญและการมีงานทำ/การแก้ปัญหาคนว่างงาน ขณะเดียวกันก็นำมลพิษมาให้สำหรับการท่องเที่ยวนับว่าเป็นต้นทุนที่จังหวัดไม่ต้องลงทุน เนื่องจากมีองค์หลวงพ่อพุทธโสธรประดิษฐานอยู่ ณ วัดโสธรวราราม วรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งชาวไทยหลั่งไหลกันมาสักการะเป็นล้านๆ คนต่อปี นอกจากนี้ยังเป็นที่ตั้งของอุทยานแห่งชาติเขาอ่างฤาไนป่าที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดที่ยังหลงเหลืออยู่ในปัจจุบันที่อำเภอท่าตะเกียบ

การพัฒนาจังหวัดได้กำหนดยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาจังหวัดอย่างสมดุลระหว่างเกษตรกรรมกับอุตสาหกรรม ดังนี้

1) จัดวางผังเมืองจังหวัด จัดทำ Zoning พื้นที่เกษตร และอุตสาหกรรมไว้อย่างชัดเจน ในพื้นที่จังหวัดซึ่งมี 11 อำเภอ 93 ตำบล 892 หมู่บ้าน ดังนี้

- พื้นที่ Zone อุตสาหกรรมประกอบด้วยอำเภอเมือง อำเภอบางปะกง อำเภอแปลงยาว อำเภอบ้านโพธิ์

- พื้นที่ Zone เกษตร ประกอบด้วย อำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอราชสาส์น อำเภอ

ท่าตะเกียบ อำเภอคลองเขื่อน อำเภอพนมสารคาม

2) การพัฒนาแต่ละสาขา

ด้านเกษตร ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าการเกษตร การหาตลาดใหม่ๆ สินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดคือ ข้าว (ต้นกำเนิดข้าวหอมมะลิ), มะม่วงน้ำดอกไม้ (คู่ค้ากับญี่ปุ่น), ไข่ไก่ (วันละ 4 ล้านฟอง), หมู, กุ้ง ซึ่งมีปริมาณผลิตเป็นจำนวนมากเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสินค้า รวมทั้ง การพัฒนาหีบห่อ (Packaging) เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าด้านการตลาดโดยเฉพาะตลาดต่างประเทศ ได้แก่ ญี่ปุ่นและจีน ซึ่งในอนาคตจังหวัดเตรียมพัฒนาเมืองฮันฮุยเป็นเมืองคู่ค้ากับจังหวัดฉะเชิงเทรา เฉพาะเมืองฮันฮุยเมืองเดียวมีประชากรถึง 60 ล้านคน เกือบเท่าประเทศไทยทั้งประเทศ ซึ่งคนจีนเมืองนี้ทานไข่ไก่วันละ 2 ฟอง/คน ลู่ทางตลาดการเกษตรในอนาคตของจังหวัดฉะเชิงเทราจึงค่อนข้างสดใส

ด้านอุตสาหกรรม ส่งเสริมอุตสาหกรรมในเขตนิคมอุตสาหกรรม และอุตสาหกรรมที่มีมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม มีการกำหนดผังเมืองควบคุมพื้นที่อุตสาหกรรม (สีม่วง) ไว้ชัดเจน ป้องกันการขยายตัวพื้นที่อุตสาหกรรม กำหนดมาตรการให้จ้างคนงานในจังหวัดเป็นอันดับแรก

ด้านการท่องเที่ยว

- การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ส่งเสริมการท่องเที่ยววัดหลวงพ่อพุทธโสธร

เป็นทรัพยากรที่ไม่ต้องลงทุนของจังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดส่งเสริมเรื่องการรักษาความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกด้านการจราจร รายได้เกิดจากนักท่องเที่ยวมาจากอาหาร ซื้อของฝาก รวมทั้ง OTOP

- การท่องเที่ยวตามธรรมชาติ ส่งเสริมการท่องเที่ยวป่าอุทยานแห่งชาติ เขาอ่าง-ฤาไน ชมโลมาที่ปากอ่าว ตลาดน้ำบางคล้า ตลาดเก่าอายุร้อยปี สามารถเชื่อมต่อกับการท่องเที่ยววัดหลวงพ่อพุทธโสธรได้

3) ส่งเสริมเป็นเมืองสวรรค์แห่งสุขภาพ (Holistic Health Paradise) ปัจจุบันได้มีการลงทุน **"ศูนย์อายุยืน" (Live Life Longer)** เพื่อดูแลสุขภาพแบบองค์รวม เป็นการดูแลที่เหนือกว่าสปาทั่วๆ ไป ทั้งการบำบัดล้างพิษด้วยรังสีอินฟาเรดและประจุลบ กายภาพบำบัดประยุกต์ วารีบำบัด การบำบัดล้างพิษด้วยความร้อนระดับลึกจากสินแร่ธรรมชาติ การนวดบำบัด การดูแลโภชนาการอย่างถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีแห่งเดียวในประเทศไทย ปัจจุบันชาวต่างชาติและเศรษฐีจากตะวันออกกลางให้ความสนใจและเดินทางมาบำบัดสุขภาพ

จำนวนมาก หากต่อไปสามารถพัฒนาเป็นโฮมสเตย์ดูแลสุขภาพทั้งนักท่องเที่ยวและชาวต่างชาติได้ จะนำรายได้เข้าประเทศ และช่วยเหลือผู้ว่างงานให้มีงานทำเป็นจำนวนมาก จังหวัดได้เร่งสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ การทำ Road Show ต่อไป เนื่องจากมีความพร้อมและการเดินทางไปสะดวกมาก ห่างจากสนามบินสุวรรณภูมิประมาณ 60 กิโลเมตร (1 ชั่วโมง)

การพัฒนาจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้มีการวางแผนทั้งระยะสั้น ระยะยาว โดยเฉพาะโครงการที่มีผลกระทบโดยตรงกับประชาชน และการพัฒนาได้ให้ความสำคัญควบคู่กันไประหว่างเศรษฐกิจกับสังคมเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนา โดยเฉพาะการเพิ่มรายได้กับประชาชนชั้นกลางและมีรายได้น้อย ความสำเร็จที่วัดได้คือ สามารถทำให้รายได้ต่อหัวต่อคนของจังหวัดฉะเชิงเทราจากลำดับที่ 11 (238,355) ของประเทศในปี 2548 มาเป็นลำดับที่ 7 (256,448) ในปี 2550

จากบทความข้างต้นเป็นเพียงเสี้ยวหนึ่งของชีวิตรับราชการ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานของผู้ว่าราชการจังหวัดทุกคนมาจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ยาวนาน ไม่ต่ำกว่า 30 ปี ในแต่ละคน ทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและชาวมหาดไทยทุกคนเป็นผู้ที่มีความสามารถสูงในการปกครองและแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน ดังที่ทุกคนให้การยอมรับและให้สมญานามคนมหาดไทยว่า **"มนุษย์พันธุ์พิเศษ"**

ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดมีมานานแล้ว ในฐานะผู้บริหารระดับสูงในจังหวัด ผู้ว่าราชการ-จังหวัดจึงต้องมีส่วนเข้ารับผิดชอบในเกือบทุกเรื่องทุกปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ทั้งที่บางเรื่องบางปัญหา ผู้ว่าราชการจังหวัดมิได้รับมอบอำนาจการตัดสินใจจากผู้กำหนดนโยบายและผู้สั่งการจากส่วนกลางอย่างเพียงพอ ทำให้การบริหารราชการของจังหวัด อาจไม่รวดเร็วราบรื่นเท่าที่ควร

นอกจากนั้น การบริหารราชการในปัจจุบันยังต้องประสบกับแรงกดดันจากการเร่งเร้าและการเรียกร้องจากประชาชนและสังคมเพิ่มมากขึ้นด้วย เนื่องจากประชาชนเกิดความสำนึกตื่นตัวที่จะเรียกร้องสิทธิและผลประโยชน์ของตัวเอง อันเป็นผลมาจากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งบรรยายเปิดทางการเมือง ซึ่งมีการชุมนุมเรียกร้องความขัดแย้งระหว่างประชาชนกันเอง และขัดแย้งกับหน่วยงานของรัฐ การปฏิบัติงานจึงต้องมองประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen Center) เพราะประชาชนเปลี่ยนพฤติกรรมจาก **"การรอรับบริการ เป็นการเรียกร้องบริการ"** การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์จึงจำเป็นต้องนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานของทุกภาคส่วนจังหวัดให้สอดคล้องกับสถานการณ์ การคิดเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ (Innovation) การบริหารงานเชิงกลยุทธ์ (Strategy Management) การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result Base Manage-

ment) เพื่อให้เกิดยุทธศาสตร์จังหวัด หรือยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดที่จะเป็นผลต่อประโยชน์สุขของประชาชนอันเป็นเป้าหมายสุดท้าย

การทำงาน จำเป็นต้องรู้ข้อมูลอย่างละเอียดและรู้จริง โดยการออกไปพบปะสัมผัสคลุกคลีกับประชาชน พ่อค้า หอการค้า สมาคม ชมรม และกลุ่มมวลชน โดยการลงพื้นที่อย่างจริงจัง การรู้ข้อมูลจริงทำให้เราทราบปัญหา สามารถวิเคราะห์แก้ไขและให้คำแนะนำได้ รวมทั้งยังนำมาใช้ในการดำเนินยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดได้ถูกต้องด้วย

การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องรู้จัก คนพื้นที่ และภารกิจ โดยการลงไปสัมผัสประชาชนมาก ต้องทำงานอย่างจริงจัง มีความสุจริตเป็นธรรม และเข้ากันได้กับนักการเมืองระดับชาติ และท้องถิ่นในท้องที่ของจังหวัด เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาที่มีผลกระทบต่อประชาชน โดยผสมผสานความสามัคคีของคนทั้งจังหวัด ให้ประชาชนมีการรวมกลุ่มร่วมมือกับราชการ ก็จะทำงานได้โดยง่ายขึ้น

เหตุการณ์หรือประสบการณ์ทำงานที่ประทับใจ

จังหวัดสตูล เป็นจังหวัดแรกที่ผมได้รับการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546 จนถึงวันที่ 30 กันยายน 2547 เมืองสตูลได้แยกจากเมืองไทรบุรีอย่างเด็ดขาดตามหนังสือสัญญาไทยกับอังกฤษเรื่องปักปันเขตแดน ระหว่างไทยกับสหพันธรัฐมลายู (มาเลเซีย) ซึ่งลงนามกันที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 10 มีนาคม ร.ศ. 127 (พ.ศ. 2452) จากหนังสือสัญญานี้ยังผลให้ไทรบุรีและปลิสตกเป็นของอังกฤษส่วนเมืองสตูลยังเป็นของไทยเป็นเมืองจัตวาอยู่ในมลฑลภูเก็ต เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม ร.ศ. 128 (พ.ศ.2453) คำว่าสตูลมาจากภาษามลายูว่า "สโตย" แปลว่ากระท้อน อันเป็นผลไม้ชนิดหนึ่งที่ขึ้นอยู่ชุกชุมในท้องที่เมืองนี้

จังหวัดสตูลเป็นจังหวัดสุดเขตแดนใต้ของประเทศไทยชายฝั่งทะเลอันดามัน ลักษณะภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ ศาสนา ความเชื่อและสภาพสังคม ล้วนเป็นตัวกำหนดวิถีชีวิตของบุคคลในท้องถิ่นซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมง ลักษณะบ้านเรือนผสมผสานแบบบ้านเรือนท้องถิ่นภาคใต้และไทยมุสลิมและความเป็นอยู่ของชาวเลที่เป็นคนท้องถิ่นสตูลกลุ่มหนึ่งที่มีความเชื่อเป็นของตนเอง

ด้านประชาชนในแต่ละพื้นที่ย่อมมีวัฒนธรรมและลักษณะนิสัยของประชาชน (Local Culture) ที่แตกต่างกัน จังหวัดสตูลมีผู้นับถือศาสนาอิสลามถึงร้อยละ 90 ของประชากรทั้งหมดของจังหวัด ได้มีการเข้าถึงมวลชนต่างๆ ทั้งผู้ที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลามซึ่งมีจำนวนมาก โดยการศึกษาข้อมูลอยู่เป็นประจำเป็นระยะซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการป้องกันหรือตัดต้นตอของสาเหตุที่จะทำให้

เกิดปัญหาในแต่ละท้องที่ที่จะเข้าไปสร้างความเข้าใจเข้าพบผู้นำแกนนำต่างๆ แสดงความสนใจ เอาใจใส่ รับฟังปัญหาต่างๆ ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนเพื่อสร้างจิตใต้สำนึกให้มีความรู้สึกเป็นคนไทยให้มีการพัฒนาวิถีชีวิตและสร้างความกลมกลืนให้ประชาชนต่างศาสนาสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขโดยชี้นำแบบอย่างที่ดีของพระยาสมันตรัฐบุรินทร์ (ตวนกูมูฮำหมัด อาเก็บ) อดีตเจ้าเมืองสตูล มาใช้ในการพัฒนาควบคู่กับรักษาความสงบจนทำให้สถานการณ์ความไม่สงบต่างๆ ในจังหวัดสตูล ได้สงบลงและเสนอกระทรวงมหาดไทยขอไม่รวมอยู่ในกลุ่มปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้จนถึงปัจจุบัน

ข้อจำกัดและอุปสรรคในการพิสูจน์ศพผู้เสียชีวิต

1) ศพมีหลักฐานทางด้านการแต่งกายน้อยมาก เนื่องจากสวมใส่ชุดว่ายน้ำขณะที่เกิดเหตุ และมีพยานหลักฐานที่เป็นวัตถุที่ใช้ยืนยันตัวบุคคลนั้นน้อยมากเพราะส่วนใหญ่จะสูญหายไปกับน้ำหรือจมอยู่ในโคลน

2) สภาพศพส่วนใหญ่อยู่ในลักษณะของการจมน้ำหรือโคลน ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้เวลา 4-5 วันแล้วจึงได้ตรวจพบ ซึ่งมีสภาพสามารถจดจำได้ยาก

3) สภาพภูมิอากาศประจำถิ่น ซึ่งมีอากาศร้อนชื้น ทำให้ศพมีสภาพเน่ามากและเร็วขึ้น ทำให้ยากในการเก็บพยานหลักฐานจากศพ แต่อย่างไรก็ดี สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ให้ร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญจากทั้ง 13 ประเทศ และคณะแพทย์นิติ-วิทยาศาสตร์ ทำการพิสูจน์เต็มความสามารถ และภายใต้มาตรฐานเดียวกันทุกศพต่อไปจนกว่าจะเสร็จสิ้น และขอความ ร่วมมือญาติผู้เสียชีวิตหากมีข้อมูลในการชี้ยืนยันศพ เช่น ประวัติฟัน, พิมพ์ลายนิ้วมือ, DNA หรือพยานหลักฐานอื่นใดที่ช่วยในการพิสูจน์เพื่อเป็นข้อมูลเพิ่มเติมในการพิสูจน์ทราบได้อย่างรวดเร็วขึ้น การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดจากสึนามิ ได้รับความร่วมมือดำเนินการร่วมกันอย่างเร่งด่วนต่อเนื่อง จากทุกภาคราชการ ประชาชน และองค์กรชุมชน เพื่อให้ทุกอย่างคืนสู่สภาพเดิมอย่างรวดเร็ว

สำหรับ**จังหวัดฉะเชิงเทรา** เป็นจังหวัดที่ 3 ของการดำรงตำแหน่ง ผู้ว่าราชการจังหวัด ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2548 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งถือได้ว่าเป็นช่วงสุดท้ายของการอยู่ในชีวิตราชการ ซึ่งฉะเชิงเทราเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพด้านต่างๆ มากมาย รองรับการพัฒนาความ

เจริญและการขยายตัวทางเศรษฐกิจการลงทุนจากกรุงเทพมหานคร จังหวัดฉะเชิงเทรามีพื้นที่ติดต่อกับกลุ่มจังหวัด "เบญจบูรพาสุวรรณภูมิ" และกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ได้แก่ สมุทรปราการ ปราจีนบุรี นครนายก สระแก้ว ชลบุรี จันทบุรี ระยอง และอ่าวไทย ฉะเชิงเทรามีทำเลที่ตั้งเปรียบเสมือนทำเลทองด้านศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งนาม "แปดริ้ว" หรือ จังหวัดฉะเชิงเทราเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์มายาวนาน มีวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม มีแหล่งประวัติศาสตร์ สถานที่ท่องเที่ยว ผู้คนนับถือศาสนาต่างๆ อยู่ร่วมกันอย่างฉันท์มิตรและมีทัศนียภาพที่สวยงามของ "แม่น้ำบางปะกง" สายน้ำหลักหล่อเลี้ยงชีวิตของชาวฉะเชิงเทรา

ในการพัฒนาจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้มีการวางแผนการพัฒนารองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และโครงข่ายด้านการคมนาคม ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตลอดจนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำด้านการชลประทาน และกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้อยู่ดี มีสุข โดยน้อมนำหลัก **"เศรษฐกิจพอเพียง"** โดยได้ดำเนินการตามวิสัยทัศน์จังหวัด เป็นเมืองน่าอยู่คู่เมือง หลวง เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ศูนย์กลางการเกษตรปลอดภัยจากสารพิษ และแหล่งผลิตอุตสาหกรรมสู่ตลาดโลก" ดังนี้

1. นโยบายที่ให้กับส่วนราชการในจังหวัด

นโยบายสำคัญคือ การบริหารองค์กรและความท้าทายต่อสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกจังหวัดเป็นหน่วยงานสำคัญของราชการส่วนภูมิภาคที่เป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐบาล ในระดับพื้นที่เพื่อให้นโยบายของรัฐมีผลสัมฤทธิ์ ตามเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นการบริหารงานที่ยึดจังหวัดเป็นศูนย์กลางในการบริหารงานเชิงยุทธศาสตร์ภาครัฐในระดับพื้นที่โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นเจ้าภาพ หลักในการบริหารงานแนวใหม่คือ การบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ ซึ่งมีมิติพื้นที่ (Area Approach) และมียุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน และประกอบกับการใช้หลักธรรมาภิบาล การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ในการบริหารจัดการประเทศสู่ความยั่งยืนโดยมีหลักสำคัญ หรือองค์ประกอบ 6 ประการได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วมและความเสมอภาค เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสุดท้ายคือ ประโยชน์สุขของประชาชน

การบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ

1. การเป็นผู้ชี้นำเชิงยุทธศาสตร์เพื่อให้ส่วนราชการ อำเภอ/กิ่งอำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน ทุกภาคส่วนระดมความคิด นำเอาระเบียบวาระแห่งชาติไปกำหนดวาระพื้นที่ตลอดจนนำปัญหาและความ

ต้องการของประชาชนในพื้นที่บูรณาการเป็นแนวทางประเด็นยุทธศาสตร์ การแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ โดยการกำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดที่สะท้อนเป้าหมาย และแนวทางติดตามประเมินผล

2. การผลักดัน ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ ให้มีเจ้าภาพหลัก และหน่วยสนับสนุนร่วมบูรณาการเป้าหมาย ตัวชี้วัดและแนวทางการปฏิบัติการดำเนินการ แผนงาน/โครงการ และงบประมาณ

3. การแก้ไขปัญหาในพื้นที่ และระดมสรรพกำลังหน่วยงาน องค์กร วัสดุอุปกรณ์เข้าช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาเร่งด่วนสำคัญ และเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล การแก้ไขปัญหาความยากจน ปัญหายาเสพติด และการทุจริตคอรัปชั่น

4. การแบ่งงานให้ส่วนราชการเป็นเจ้าภาพรับผิดชอบตัวชี้วัด แต่ละหัวข้อตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ทั้งยุทธศาสตร์จังหวัดและกลุ่มจังหวัด ตลอดจนงานตามนโยบายของรัฐบาล โดยมีการรายงานการเร่งรัดการดำเนินงานและการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

5. การมอบให้ส่วนราชการ อำเภอ/กิ่งอำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คอยสดับตรับฟังเสียงสะท้อนกลับของประชาชน พ่อค้า นักธุรกิจ และองค์กรภาคเอกชนต่อผลการพัฒนา การแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติงานและการบริการ

ประชาชน ตลอดจนการดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่ กันไป

2. วิสัยทัศน์และมุมมองในฐานะผู้ว่าราชการ-จังหวัด

วิสัยทัศน์จังหวัด

"เป็นเมืองน่าอยู่คู่เมืองหลวง เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและวัฒนธรรมศูนย์กลางการเกษตรปลอดภัยจากสารพิษและแหล่งผลิตอุตสาหกรรมสู่ตลาดโลก"

ประเด็นยุทธศาสตร์ 4 ประเด็น คือ

1. วางผังเมืองและพัฒนาระบบ Logistics รองรับการขยายตัวของเมืองหลวงและสนามบินสุวรรณภูมิอย่างมีศักยภาพ

2. ส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

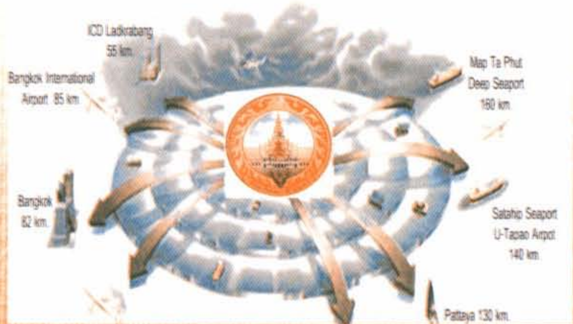

3. การเพิ่มประสิทธิภาพการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและเกษตรอุตสาหกรรมปลอดภัยจากสารพิษและอุตสาหกรรมสู่ตลาดโลก

ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์จังหวัดกับยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด และแผนบริหารราชการแผ่นดิน ตลอดจนนโยบายของรัฐบาลเป็นลำดับๆ ประเด็นยุทธศาสตร์แต่ละประเด็นได้มีการศึกษาวิจัยทิศทางการพัฒนาแต่ละด้านเพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างมีข้อมูลเป้าหมาย เช่น การจัดงานส่งเสริมการลงทุน **"ฉะเชิงเทราประตูสู่การลงทุน"** เพื่อนำเสนอศักยภาพแสดงความพร้อมของจังหวัดฉะเชิงเทราสู่นักลงทุน เพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองหลวงและสนามบินสุวรรณภูมิ (Kick off Chachoengsao) การศึกษาความเหมาะสมและการจัดลำดับความสำคัญโครงข่ายการคมนาคมของจังหวัดฉะเชิงเทรา การวางผังเมืองอย่างมีดุลยภาพ เพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองหลวงและสนามบินสุวรรณภูมิ การวาง Zoning ที่อยู่อาศัย การเกษตร การอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และการจัดทำแผนบริหารจัดการแม่บทพัฒนาแหล่งน้ำจังหวัดฉะเชิงเทราในระยะ 4 ปี เป็นต้น

3. การดำเนินงานยุทธศาสตร์จังหวัดให้บรรลุเป้าหมาย

3.1 การให้ส่วนราชการ/อำเภอ/กิ่งอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเข้าใจร่วมกันในยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดร่วมกัน โดยมีการบูรณาการเป้าหมายอย่างชัดเจน แบ่งหน้าที่ของส่วนราชการ หน่วยงานเป็นเจ้าภาพ มีหน่วยงานสนับสนุนอย่างชัดเจน

3.2 การให้ส่วนราชการที่เป็นเจ้าภาพบูรณาการการทำงานตามแผนงาน/โครงการกับส่วนราชการผู้สนับสนุน หรือเป็นเจ้าภาพร่วม หรือเกี่ยวข้องบางส่วนในการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเพื่อให้เป้าหมายบรรลุผล

3.3 การสนับสนุนงบประมาณตามยุทธศาสตร์ หรืองบประมาณการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ หรือการประสานขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณให้ส่วนราชการเจ้าภาพขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการสนองตอบตามตัวชี้วัด

3.4 การติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลงานตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดอย่างสม่ำเสมอตลอดจนการร่วมแก้ไขปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานอย่างบูรณาการทุกภาคส่วน

3.5 ให้หน่วยงานภาครัฐพัฒนาองค์กรบุคลากรและข้อมูลด้านสารสนเทศ เพื่อให้ทรัพยากรบุคคลของทุกหน่วยงานมีความเข้าใจสร้างกระบวนทัศน์ ค่านิยมการทำงานให้เพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผล และสร้างความพึงพอใจการบริการประชาชนโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง

4. ผลที่ได้จากแผนยุทธศาสตร์

4.1 มีการลงทุนด้านอุตสาหกรรมยานยนต์ของบริษัทโตโยต้า 2 แห่ง อีซูซุ และชิ้นส่วนยานยนต์ มูลค่ารวม 143.410 ล้านบาท การจ้างงานเพิ่มขึ้น 13,926 คน มูลค่าผลิตภัณฑ์ จำนวน 160,509 ล้านบาท

4.2 รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้นจากปี 2548 จำนวน 245,418 บาท (ลำดับที่ 8 ของ ประเทศ) มาเป็น ปี 2549 จำนวน 256,448 บาท (ลำดับที่ 7 ของประเทศ)

4.3 การแก้ไขปัญหาความยากจน มีผู้มาจดทะเบียน 134,911 ราย

- กลั่นกรองแล้วไม่ประสงค์ขอความช่วยเหลือ 55,540 ราย มีความต้องการช่วยเหลือ 42,114 ราย และต้องการความช่วยเหลือแบบไม่เร่งด่วน จำนวน 37,257 ราย แก้ไขแล้ว 24,054 คิดเป็น 30.31%

- โครงการที่สำคัญ ได้แก่

1) โครงการจัดที่อยู่อาศัยแก่ราษฎร หมู่ที่ 13 ต. ศาลาแดง อ. บางน้ำเปรี้ยว

2) โครงการแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่ อาศัย อ.บางคล้า

3) โครงการส่งเสริมอาชีพและ มีงานทำเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของ ศตจ.อ. พนมสารคาม

4) โครงการส่งเสริมอาชีพ และมีงานทำเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของ ศตจ.อ. บางน้ำเปรี้ยว

5) โครงการสอนจัดทำบัญชีรายครัวเรือน

5. การให้ความสะดวกและการสนับสนุนผู้เข้ามาลงทุน

อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพของจังหวัด

พิจารณาจากเงินลงทุน ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์ไฟฟ้า ผลิตชิ้นส่วนและประกอบรถยนต์ ผลิตภัณฑ์พลาสติกเฟอร์นิเจอร์ และผลิตภัณฑ์จากไม้อุตสาหกรรมเหล็ก และโครงสร้างผลิตภัณฑ์คอนกรีต อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ อุตสาหกรรมอาหาร การแปรรูปอาหาร และอุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย

ในปี 2550 (ณ วันที่ 20 พ.ย. 2550) จังหวัดฉะเชิงเทรามีโรงงานอุตสาหกรรม 1,626 โรงงาน เงินลงทุนรวม 517,037.93 ล้านบาท การจ้างแรงงาน 151,181 คน และมีโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ในการควบคุมดูแลของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ได้รับการอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภค และระบบบำบัดน้ำเสียและสิทธิประโยชน์ นิคม-อุตสาหกรรม จำนวน 2 แห่ง เขตประกอบการอุตสาหกรรม จำนวน 2 แห่ง และสวนอุตสาหกรรม 1 แห่ง ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรามีนิคมอุตสาห-กรรม 2 แห่ง คือ

(1) นิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ (บริษัท เวลโกรว์ อินดัสทรีส์ จำกัด) ก่อสร้างเสร็จ พ.ศ. 2532 ตั้งอยู่ กม.36 ถนนบางนาตราด อ.บางปะกง เนื้อที่ 3,228-1-54.4 ไร่ มี โรงงาน 141 โรงงาน

(2) นิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ซิตี้ (บริษัท เอ็มดีเอ็กซ์จำกัด มหาชน) ก่อสร้างเสร็จ พ.ศ. 2533 ตั้งอยู่ กม.20 เลขที่ 215 หมู่ 7 ทางหลวงหมายเลข 331 (ฉะเชิงเทรา-สัตหีบ) เนื้อที่ 5,183 ไร่ มีโรงงาน 52 โรงงาน

สิทธิประโยชน์ในเขตอุตสาหกรรมทั่วไป และเขตอุตสาหกรรมส่งออก

1) ผู้ประกอบการอาจได้รับอนุญาตให้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินในนิคมอุตสาหกรรมส่งออกแล้ว แต่กรณีตามจำนวนเนื้อที่ที่คณะกรรมการฯ เห็นสมควร

2) ผู้ประกอบการอาจจะได้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวซึ่งเป็นช่างฝีมือ ผู้ชำนาญการ คู่สมรสเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรตามจำนวนภายในกำหนดระยะเวลาที่คณะกรรมการฯ เห็นสมควร

3) นอกจากนี้ยังมีสิทธิประโยชน์ต่างๆ อีกหลายประการ ทางการเงิน ภาษีอากร การยกเว้นค่าธรรมเนียมตามข้อกฎหมายอีกหลายข้อ เป็นต้น

4) สำหรับการบริการให้ข้อมูลการพิจารณาขออนุญาตอนุมัติการใช้ที่ดินการก่อสร้าง การประกอบการอุตสาหกรรมต่างๆ จะมีหน่วยงานสำนักบริการเบ็ดเสร็จครบวงจร ประสานงานหน่วยต่างๆ เพื่อลดขั้นตอนการทำงานและเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลให้บริการ

เขตประกอบการอุตสาหกรรม จำนวน 2 แห่ง คือ

1) เขตประกอบการอุตสาหกรรมอัลฟา-เทคโนโพลิส ตั้งอยู่ในเขตตำบลบางเตย ตำบลวังตะเคียน และตำบลนครเนื่องเขต อำเภอเมืองฯ มีเนื้อที่ 1,329 ไร่ มีโรงงานที่เปิดดำเนินการ 1 โรงงาน

2) เขตประกอบการอุตสาหกรรมซันโยฉะเชิงเทรา ตั้งอยู่ในเขตตำบลคลองอุดมชลจร อำเภอเมืองเนื้อที่ 233 ไร่ มีโรงงานที่เปิดดำเนินการ 4 โรงงานประเภทผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า **สวนอุตสาหกรรม** จำนวน 1 แห่งคือ

- 304 Industrial Park 2 ตั้งอยู่ทางหลวงหมายเลข 304 (เลี่ยงเมือง) ในเขตตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม เนื้อที่ 6,000 ไร่ พื้นที่พัฒนาเฟส 1 จำนวน 1,700 ไร่ นอกจากนี้ จังหวัดฉะเชิงเทรา มีบริษัทจำกัด จำนวน 1,531 ราย เงินทุน 50,677,382,200 บาท และห้างหุ้นส่วนจำกัด จำนวน 795 ราย เงินทุน 1,257,272,000 บาท

ตามที่ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดข้างต้น มีการพัฒนาการวางผังเมืองการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การปรับปรุงเส้นทางรองรับการอุตสาหกรรมและการขนส่งเชื่อมโยงกับสนามบินสุวรรณภูมิ และภาคตะวันออกภาคอีสานตอนล่างไว้แล้ว ระบบต่างๆ ที่จะเกี่ยวข้องกับการลงทุนในจังหวัดจึงสามารถอำนวยความสะดวกนักลงทุนได้ค่อนข้างมาก

6. การพัฒนาส่งเสริมสินค้าในท้องถิ่น (OTOP)

หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ฉะเชิงเทรา **"ภูมิใจ ก้าวไกล OTOP แปดริ้ว"**

6.1 การสำรวจและลงทะเบียน OTOP

จังหวัดฉะเชิงเทรา มีผู้ประกอบการ/ผู้ผลิต OTOP มาดำเนินการสำรวจและลงทะเบียนปี 2549 จำนวน 297 ราย ผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน 636 ผลิตภัณฑ์ แยกเป็น

- อาหาร 340 ผลิตภัณฑ์
- เครื่องดื่ม 19 ผลิตภัณฑ์
- ผ้า/เครื่องแต่งกาย 46 ผลิตภัณฑ์
- ของใช้/ตกแต่ง/ของที่ระลึก 173 ผลิตภัณฑ์
- สมุนไพร 53 ผลิตภัณฑ์

6.2 การคัดสรรสุดยอดผลิตภัณฑ์เด่นของจังหวัด (Province Star OTOP : PSO)

จังหวัดดำเนินการคัดเลือก โดยใช้หลักเกณฑ์การเป็นที่รู้จักแพร่หลายและมีผู้ประกอบการหลายราย มีความสามารถด้านการตลาดและการพัฒนาต่อยอด ได้แก่ 1. มะม่วง 2. ไข่ไก่ 3. มะม่วง แปรรูป 4. ทองเหลืองสาน 5. ขนมเปี๊ยะ

6.3 การประกวดหมู่บ้านหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP Village Champion : OVC)

เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยใช้กระบวนการพัฒนา OTOP ควบคู่กับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหรือภูมิทัศน์ของชุมชนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยใช้หลัก เกณฑ์ 4 P คือ

- P : People (คนในชุมชนมีส่วนร่วม)
- P : Product (ผลิตภัณฑ์

โดดเด่น)
- P : Place (พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว)
- P : Preserve (อนุรักษ์)

ซึ่งจังหวัดได้พิจารณาคัดเลือก 4 หมู่บ้าน ได้แก่

1. หมู่บ้านหัตถกรรมทองเหลืองสาน หมู่ 1 ตำบลบางขวัญ อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา

2. หมู่บ้านถิ่นกำเนิดข้าวหอมมะลิ หมู่ 5 ตำบลบางคา อำเภอราชสาส์น

3. หมู่บ้านน้ำตาลสด หมู่ 11 ตำบลปากน้ำ อำเภอบางคล้า

4. หมู่บ้านสมุนไพร หมู่ 13 ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม

6.4 การคัดสรรสุดยอดผลิตภัณฑ์ไทย

เพื่อจัดระดับผลิตภัณฑ์ โดยส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพิจารณาคุณภาพ ระดับ 1-5 ดาว

ผู้ประกอบการส่งผลิตภัณฑ์ 135 ผลิตภัณฑ์
- ระดับ 5 ดาว 7 ผลิตภัณฑ์
- ระดับ 4 ดาว 29 ผลิตภัณฑ์
- ระดับ 3 ดาว 40 ผลิตภัณฑ์
- ระดับ 2 ดาว 23 ผลิตภัณฑ์
- ระดับ 1 ดาว 7 ผลิตภัณฑ์

ไม่มีมาตรฐาน (อย./มผช./Q 26 ผลิตภัณฑ์)

6.5 รายได้การจำหน่ายสินค้า OTOP
- เป้าหมาย ปี 2550 1,400 ล้านบาท
- ผลการจำหน่าย 1,635.91 ล้านบาท
- คิดเป็นร้อยละ 116.85 ของเป้าหมาย

6.6 การพัฒนาเครือข่ายองค์ความรู้ (Knowledge-Based OTOP : KBO)

6.6.1 จัดตั้งคณะกรรมการเครือข่ายองค์ความรู้ (KBO) จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยเชื่อมโยงสถาบันการศึกษา/ภาคเอกชน จัดตั้งเป็นศูนย์พี่เลี้ยงฝึกอาชีพออกแบบหลักสูตรให้สอดรับกับภูมิปัญญาในแต่ละท้องถิ่น

6.6.2 จัดตั้งคณะอนุกรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนาเครือข่ายองค์ความรู้จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 3 คณะ ได้แก่

1) คณะอนุกรรมการด้านการบริหารจัดการการตลาดและประชาสัมพันธ์

2) คณะอนุกรรมการด้านอาหาร

3) คณะอนุกรรมการด้านของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก

6.6.3 จัดอบรมพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการการตลาดและการประชาสัมพันธ์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์และศึกษาดูงานด้านตัวผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์

6.6.4 กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา เป็นผู้ประกอบการประเภทกลุ่มชุมชน จำนวน 20 กลุ่ม แบ่งเป็นประเภทอาหาร จำนวน 13 กลุ่ม ประเภทของใช้ จำนวน 7 กลุ่ม

7. กำหนดทิศทางจังหวัดในอนาคต

การพัฒนาจังหวัดให้เป็นเมืองที่น่าอยู่อย่างอยู่เย็นเป็นสุขอย่างยั่งยืนเคียงคู่เมืองหลวงและสุวรรณภูมิ โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นตัวแทนของกลุ่มจังหวัดในการเป็นประตูมนต์เสน่ห์เบญจบูรพาสุวรรณภูมิในด้านการจัดทำศูนย์แสดงและจำหน่ายสินค้าหนึ่ง ตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) และการเป็นเมืองค้าปลีกค้าส่ง

8. สิ่งที่จะต้องดำเนินการและพัฒนาอย่างเร่งด่วน

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ แหล่งน้ำและเส้นทางคมนาคมรองรับการขยายตัวของเมืองหลวงและการเปิดใช้สนามบินสุวรรณภูมิควบคู่ไปกับการแก้ไขปัญหาด้านสังคมและความเป็นอยู่ของประชาชนให้มีรายได้และความสงบสุขอย่างพอเพียง

9. ภาพรวมของจังหวัด

การพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม และสังคม โดยความร่วมมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และวัฒนธรรมโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง และมีภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็น**ประตูมนต์เสน่ห์เบญจบูรพาสุวรรณภูมิอันเป็นตัวแทนของกลุ่มจังหวัด**

10. ปัญหา/อุปสรรค และแนวทางแก้ไข

10.1 ส่วนที่ 1 เป็นช่วงรอยต่อของนโยบายระดับชาติคือ การที่จะใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ดังนั้น นโยบายต่างๆ เกี่ยวกับการลงทุนขนาดใหญ่ (Mega Project) จึงน่าจะรอนโยบายสำคัญดังกล่าวในอนาคต

10.2 ส่วนที่ 2 การดำเนินงานทั้งด้านงบประมาณ และการบริหารต่างๆ เกี่ยวกับโครงการสำคัญๆ มักจะเป็นไปโดยส่วนกลางจังหวัดเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกในพื้นที่ไม่ใช่ผู้จัดการ ดังนั้น การบริหารโครงการและงานวิชาการจึงเป็นไปตามนโยบายส่วนกลาง เนื่องจากพื้นที่ใกล้กรุงเทพฯ การเดินทางไปมาสะดวก ผู้บริหารของจังหวัดจึงมีข้อมูลส่วนงานธุรกิจไม่มากนัก

10.3 ปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาะแหล่งน้ำและการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลอง น่าจะมีผลกระทบระหว่างการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นซึ่งต้องหันหน้าเข้าร่วมมือกันแก้ไข

ตามแนวทางการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ อันเป็นแนวทางสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จ-พระเจ้าอยู่หัว

สำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้มีการดำเนินการดังนี้

1. การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้หรือหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด แกนนำต้นแบบหรือศูนย์การเรียนรู้ จำนวน 182 แห่ง

2. การดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ โดยขอข้อมูลผู้ต้องขังคดียาเสพติดที่พ้นโทษแล้ว และมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อการติดตามและแก้ไขปัญญา

3. จัดให้มีชุดปฏิบัติการเพื่อจัดระเบียบ สังคมอำเภอและจังหวัด เพื่อดำเนินการออกตรวจตามแหล่งมั่วสุมของเยาวชนในพื้นที่

4. จัดทำระบบข้อมูลยาเสพติดเกี่ยวกับผู้ค้ายาเสพติด/ผู้ติด/หมู่บ้านและชุมชน พร้อมทั้งรายงานผลโดยให้นายอำเภอลงนามรับรองทราบด้วย

หลักเทคนิควิธีการที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาวิกฤติ คือ ความตั้งใจ ประสบการณ์ วิชาการ การมอบอำนาจหน้าที่ อย่าให้มีการทำผิดระเบียบ

หลักปรัชญาการครองใจคน โดยการให้เกียรติผู้ร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา มองทุกคนในแง่ดี

หลักการครองชีวิต ให้มีความสุขทั้งด้านการเงินและชีวิตครอบครัวสมถะ เรียบง่าย แบ่งเวลาการทำงานอย่างเหมาะสม

บทที่ 6

นายประภากร สมิติ
ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท

ประวัติ
นายประภากร สมิติ
ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท

ชื่อ นายประภากร สมิติ

เกิด วันที่ 13 มิถุนายน 2491 อายุตัว 60 ปี อายุราชการ 34 ปี

บิดา พลตำรวจตรี พยงค์ สมิติ อดีตรองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล

มารดา นางอุดมศรี สมิติ

ภริยา หม่อมหลวง ปุณฑริก (สวัสดิกุล) สมิติ
(ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชลบุรี)

บุตร ชาย 2 คน

ภูมิลำเนา กรุงเทพมหานคร

วุฒิการศึกษา
มัธยม : โรงเรียนเซนต์คาเบรียล กรุงเทพฯ
เตรียมอุดม : นิวยอร์ค สหรัฐอเมริกา
ปริญญาตรี : รัฐศาสตร์ - การเมืองการปกครอง (สหรัฐอเมริกา)
- ประวัติการเมืองระหว่างประเทศ (สหรัฐอเมริกา)
ปริญญาโท : รัฐประศาสนศาสตร์ นิด้า (กทม.)
ปริญญาเอก : ปริญญาศิลปศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ประวัติการอบรม

- โรงเรียนนักปกครองระดับสูง รุ่น 30
- ผู้บริหารระดับสูง สป.มท.
- ผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูง

ประวัติรับราชการที่สำคัญ

- ผู้อำนวยการกองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย 2535 - 2537
- หัวหน้าสำนักงานจังหวัดนนทบุรี 2537 - 2539
- ปลัดจังหวัดนครนายก 2539
- ปลัดจังหวัดชัยนาท 2539 - 2541
- ปลัดจังหวัดอ่างทอง 2541 - 2542
- รองผู้ว่าราชการจังหวัดอ่างทอง 2542 - 2546
- รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์ 2546 - 2547
- ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ 2547 - 2549
- ผู้ตรวจราชการกระทรวง 2549 - 2550
- ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท 30 เม.ย. 2550 - ปัจจุบัน

นายประภากร สมิติ
ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท

ชีวิตเริ่มต้น

ผมจบการศึกษาชั้นมัธยมต้นที่โรงเรียนเซนต์คาเบรียล เมื่อปี พ.ศ. 2506 เดินทางไปศึกษาต่อชั้นเตรียมอุดม (ไฮสกูล) ที่สหรัฐอเมริกา และเรียนต่อระดับปริญญาตรีทางด้านรัฐศาสตร์การปกครองและปริญญาตรีทางด้านประวัติศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศ ตั้งใจจะเรียนปริญญาโทได้เพียงปีเดียวก็ต้องเดินทางกลับประเทศไทย เนื่องจากช่วงนั้นคุณพ่อซึ่งเป็นอดีตรองผู้บัญชาการตำรวจนครบาลปลดเกษียณและสุขภาพไม่แข็งแรง ผมเองเป็นบุตรชายคนเดียวของทางบ้าน จึงต้องเดินทางกลับประเทศไทย ตั้งใจจะรับราชการที่กระทรวงการต่างประเทศ แต่ขณะนั้นไม่มีการเปิดสอบจึงสอบเข้ารับราชการที่กรมการปกครอง ปลัดอำเภอรุ่นปี 2517 บรรจุครั้งแรกที่อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ย้ายมาอยู่สำนักงานเลขานุการกรมการปกครอง ปลัดอาวุโสอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปและหัวหน้าฝ่ายวิจัยประเมินผล กองการศึกษาประชากร กรมการปกครอง จนกระทั่งโอนการศึกษาประชาบาลไปสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจึงได้โอนมารับราชการเป็นหัวหน้างานต่างประเทศ หัวหน้างานผู้อพยพอินโดจีน หัวหน้าฝ่ายกิจการชายแดน และการต่างประเทศ กองข่าวและการต่างประเทศ สป.มท.

ผอ.กองการต่างประเทศ สป.มท. คนแรก

สมัยที่ท่านอนันต์ อนันตกูล เป็นปลัดกระทรวงมหาดไทย มีการแบ่งส่วนราชการของสำนักงานปลัดกระทรวงฯ ใหม่ ท่านได้เรียกเข้าไปพบ และขอให้เขียนคำขอโดยอ้างเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องแยกกองการต่างประเทศออกจากกองการข่าว และการต่างประเทศเดิมไปยังสำนักงาน กพ. และท่านก็กล่าวอย่างทีเล่นทีจริงว่าถ้าสำเร็จก็จะให้เป็น ผอ.กองการ-ต่างประเทศโดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องเอาผู้อพยพและผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวลาว ชาวเขมร และชาวเวียดนาม เดินทางไปตั้งถิ่นฐานยังประเทศที่สาม

หรือกลับถิ่นฐานเดิมให้ได้ภายใน 2 ปี

ซึ่งผลออกมาก็คือ สำนักงาน ก.พ. อนุมัติให้แยกกองการต่างประเทศออกจากกองเดิม และให้กองเดิมเป็นกองการข่าว (ปัจจุบันกองการข่าว สป.มท. ถูกยุบไปรวมกับภารกิจอื่นที่คล้ายกันที่กรมการปกครอง) กองการต่างประเทศยังดำรงอยู่และทำหน้าที่บทบาทในกิจการชายแดน และกิจการชนกลุ่มน้อยรอบบริเวณประเทศไทย รวมทั้งงานกิจการต่างประเทศของกระทรวงมหาดไทย ผมเองจึงได้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองการต่างประเทศคนแรกของ สป.มท. และสามารถส่งผู้อพยพและผู้หลบหนีเข้าเมืองอินโดจีนออกจากประเทศไทยเสร็จสิ้นภายใน 2 ปี ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

ชีวิตราชการที่เริ่มหักแห

สมัยก่อนผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองของ สป.มท. จะได้เลื่อนจากระดับ 8 เป็นระดับ 9 ตำแหน่งรองผู้ว่าราชการจังหวัด แต่ดวงชะตาฟ้าลิขิต เพื่อความเหมาะสมจึงถูกย้ายไปดำรงตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานจังหวัดนนทบุรี 2 ปี ฟ้าก็เห็นว่ายังมีอายุราชการอีกยาวนาน ก็ย้ายให้ไปเป็นปลัดจังหวัดที่นครนายก ชัยนาทและอ่างทองถึง 4 ปี ถึงได้รับการแต่งตั้งเป็นรองผู้ว่า-ราชการจังหวัดอ่างทอง (6 ปี จากที่ผู้อื่นสามารถขึ้นจากผู้อำนวยการกองเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัดได้) ผมเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัดอ่างทอง 4 ปี ย้ายมาเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์ 1 ปี รวมดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าราชการจังหวัด 5 ปี ก่อนที่จะได้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ)

11 ปี รอบเขาพระสุเมรุ ก่อนจะสู่ดวงดาว

การที่เราได้ตัดสินใจที่จะรับราชการเพื่อรับใช้ประเทศชาติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ราชวงศ์จักรีและประชาชน เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขนั้น จึงเป็นพลังอันยิ่งใหญ่ที่ทำให้เราไม่ท้อแท้ เพราะทุกอย่างถือว่าเป็นเรื่องของชะตาและฟ้าลิขิต แต่สุดท้ายก็ได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชา ให้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดถึง 2 จังหวัด คือ ชัยภูมิและชัยนาท

ประสบการณ์สู่ชัยชนะ

11 ปี ที่ได้มีโอกาสผ่านงานในตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานจังหวัดที่ได้รู้จักการทำยุทธศาสตร์ การเขียนแผนงานโครงการการของบประมาณเพื่อการพัฒนาจังหวัดและปฏิบัติราชการที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยมีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติราชการที่ชัดเจน (ปี 2550 จังหวัดชัยนาทมีคะแนนผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองฯ เป็นอันดับที่ 1 ของประเทศโดยได้คะแนนสูงถึง 4.8741) ในหน้าที่ของปลัดจังหวัด ทำให้ได้เรียนรู้งานของฝ่ายปกครอง อำเภอ ได้สัมผัสกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล

องค์การบริหารส่วนจังหวัด เพราะเคยดำรงตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดก่อนการถ่ายโอน (ดังนั้น ในปี 2548 จังหวัดชัยภูมิเป็นจังหวัดแรกของประเทศที่จัดทำประชาคมเรื่อง SML เสร็จ)

การดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าราชการจังหวัด 5 ปี ได้รับมอบหมายจากท่านผู้ว่าราชการจังหวัดให้ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัด กำกับดูแลงานของส่วนราชการต่างๆ ที่ตั้งอยู่ในจังหวัด ทำให้ได้เรียนรู้ เข้าใจ และพร้อมที่จะทำหน้าที่เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดโดยไม่ต้องวิตกกังวลว่าได้เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่ไม่พร้อมในใจ เพราะทุกสายตาเฝ้าและมองเราอยู่เสมอว่าพวกเขาเหล่านั้น สมควรยอมรับเราหรือไม่ว่าเป็นเบอร์ 1 ของจังหวัด และพร้อมที่จะให้เราเป็นผู้นำของเขาหรือไม่

ปัจจัย 11 ประการสู่ความสำเร็จ

1. ทำงานอยู่ที่ใดหรือจังหวัดใด ต้องให้ที่นั้นมีความเจริญรุ่งเรืองและเป็นที่รู้จัก
2. ครอบครัวต้องอบอุ่น
3. ต้องทำวิกฤติให้เป็นโอกาส
4. ต้องเป็นนักวิชาการและนักปฏิบัติควบคู่กัน
5. ต้องรู้จักบทบาทและหน้าที่ว่าบทใดควรเล่นเมื่อใด
6. นำเอาความรู้ความสามารถของผู้บังคับบัญชามาเป็นแนวทาง

7. รู้จักเผื่อแผ่และเมตตาในจังหวะ และโอกาสที่เหมาะสม

8. รู้จักผ่อนสั้น ผ่อนยาวเพื่อความอยู่รอด

9. รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตนและสุภาพ

10. สร้างความเชื่อมั่นต่อการเป็นผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลง

11. สุขภาพจิตและสุขภาพกายต้องดูแลรักษา

ผลงานที่ประทับใจ

จังหวัดชัยภูมิ

1. จัดงานมหกรรม "มหัศจรรย์สิ่งทออีสาน" โดยมีพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้า-สิริวัณณวรีนารีรัตน์ เสด็จเป็นองค์ประธาน

2. จัดทำห้องเกียรติยศ "Hall of Fame" ของพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริวัณณวรี-นารีรัตน์ ในโอกาสเสด็จทรงเป็นนักกีฬากรุงเทพมหานคร ลงแข่งขันแบดมินตันในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 21 **"พญาแลเกมส์"** ระหว่างวันที่ 20-31 มีนาคม 2548 ณ อาคารสิริวัณวรี

3. แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานอำเภอ สมัยผู้ว่า CEO ให้นายอำเภอทุกอำเภอเป็นผู้ว่า CEO น้อย

4. แต่งตั้งผู้ประสานงานอำเภอ สำหรับหน่วยงานที่ไม่มีเจ้าหน้าที่ทำงานที่อำเภอ เพื่อลดช่องว่างและปัญหาการประสานงาน (โครงการเครือข่ายใยแมงมุม)

5. ริเริ่มจัดตั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์และอนุพุทธมณฑลของจังหวัด

6. ริเริ่มให้มี "หมู่บ้านบ้านดิน" ที่อำเภอเทพสถิต

7. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว "มอหินขาว" อำเภอเมือง

8. จัดการแข่งขันวอลเลย์บอลชายหาดเยาวชนอาเซียน (21 ประเทศ) ครั้งแรกในประเทศไทยที่จังหวัดชัยภูมิ

9. จัดทำรถบัส "ชัยภูมิโอท็อป" พร้อมติดตั้งระบบอินเตอร์เน็ต เพื่อสามารถเดินทางไปจัดงานตามสถานที่ต่างๆ และสั่งซื้อของผ่าน

ระบบอินเตอร์เน็ตได้

10. ได้รับรางวัลดีเด่นที่จังหวัดชัยภูมิ ปลอดสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ สำหรับเยาวชนจาก สสส. และสถาบันรามจิตติ

11. ริเริ่มจัดทำถนนคนเดินในเขตเทศบาลเมืองเพื่อการท่องเที่ยว

12. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว "เทศกาลดอกกระเจียวบาน" อำเภอเทพสถิต

13. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว "บึงระหาน" อำเภอจัตุรัส

14. จัดทำโครงการศึกษาและวิจัยระบบ "โลจิสติกส์" การรถไฟเพื่อการส่งสินค้าและลดพลังงานสถานีรถไฟ อำเภอจัตุรัส

15. ส่งเสริมให้มีเทศกาล "ผ้าไหมดีบ้านเขว้า" อำเภอบ้านเขว้า

16. จัดทำโครงการศึกษาและวิจัย "ศูนย์-วิจัยผ้าไหมและสิ่งทอ" ภาคอีสาน

จังหวัดชัยนาท

1. ริเริ่มโครงการ "ถนนเด็กเดิน" อำเภอเมือง

2. ริเริ่มโครงการ "ตลาดแม่น้ำเจ้า-พระยา" บริเวณเขื่อนเจ้าพระยา

3. ริเริ่มโครงการ "เสด็จประพาสต้นวัดทรงเสวย" ของรัชกาลที่ 5 ร่วมกับ อบต.หนอง-น้อย อำเภอวัดสิงห์

4. จัดทำข้อตกลงทางวิชาการร่วมกันระหว่างจังหวัดกับ สกว. ระยะเวลา 3 ปี

5. จัดทำโครงการบูรณาการ "เรื่องแรงงาน" กับกลุ่มจังหวัด

6. จัดทำโครงการพัฒนา "เมล็ดพันธุ์ข้าว" เพื่อเป็นศูนย์กลางในการจำหน่ายของประเทศ

7. จัดทำโครงการขยายพื้นที่การเพาะปลูก "ส้มโอขาวแตงกวาชัยนาท"

8. จัดทำโครงการแก้ไขปัญหาพื้นที่ "น้ำท่วมซ้ำซาก" และ "ภัยแล้งซ้ำซาก" จังหวัดชัยนาท

9. จัดทำโครงการแก้ไขปัญหา "เด็กด้อยโอกาสเพื่อคุณภาพชีวิต"

10. จัดการแข่งขันเรือพายชิงถ้วยพระราชทานระดับจังหวัด

11. ผลตัวชี้วัดเป็นอันดับ 1 ของประเทศ ปี 2550 (4.8741)

บทที่ 7

นายอานนท์ มนัสวานิช
ผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง

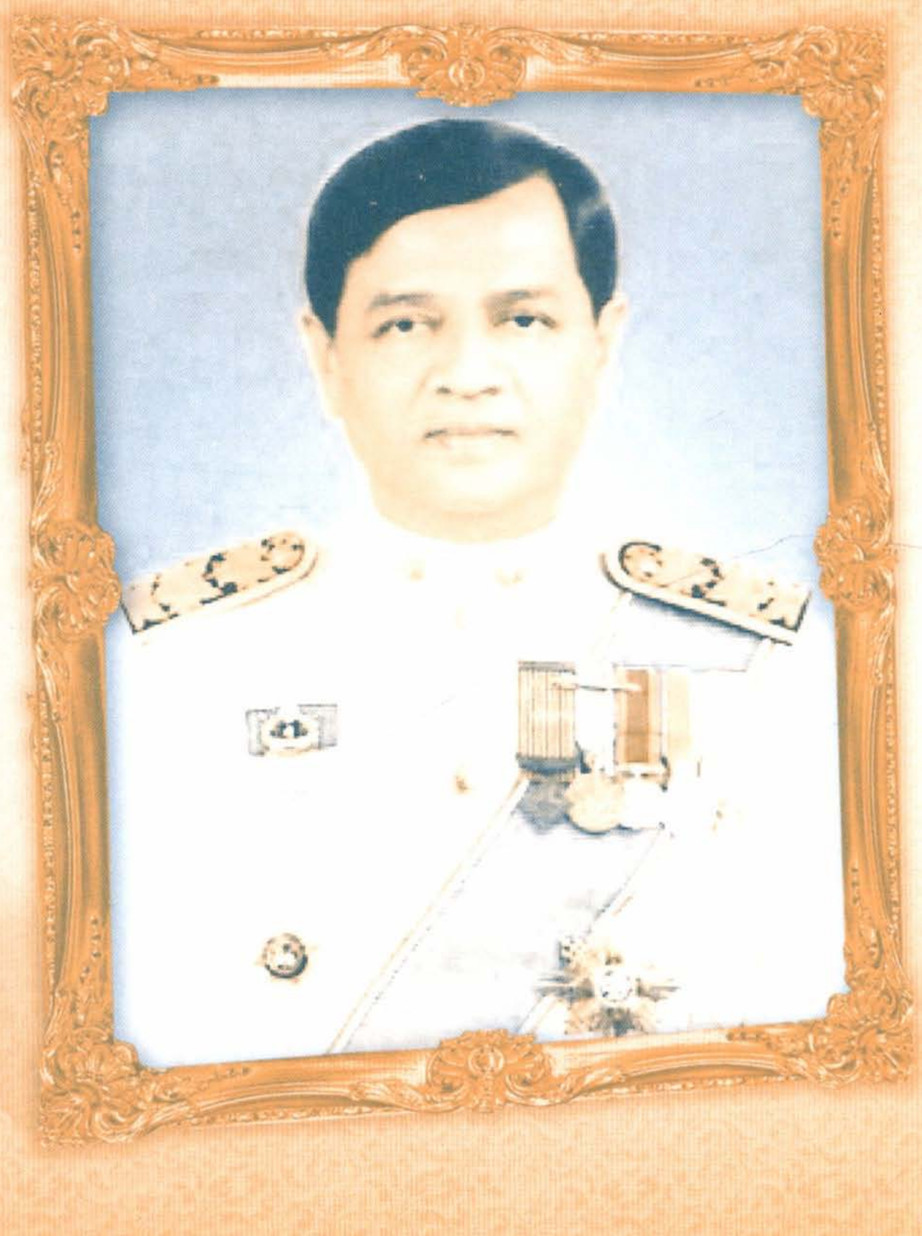

ประวัติ
นายอานนท์ มนัสวานิช
ผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง

วันเดือนปีเกิด - 16 กันยายน 2491

สถานที่เกิด - อ.เบตง จ.ยะลา

การศึกษา
- โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
- รัฐศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ประวัติการรับราชการ
- พ.ศ. 2515 ปลัดอำเภอตรี อำเภอท่าเรือ จังหวัดระนครศรีอยุธยา (สอบบรรจุได้ที่ 1)
- พ.ศ. 2520 หัวหน้าสำนักงานจังหวัดสตูล
- พ.ศ. 2523 หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์กองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
- พ.ศ. 2526 หัวหน้าสำนักงานจังหวัดกระบี่ (เลื่อนระดับ 7)
- พ.ศ. 2529 หัวหน้าสำนักงานจังหวัดยะลา
- พ.ศ. 2531 นายอำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช
- พ.ศ. 2534 นายอำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส
- พ.ศ. 2537 นายอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา
- พ.ศ.2540 นายอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
- พ.ศ.2541 ปลัดจังหวัดตรัง
- พ.ศ.2543 รองผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง
- พ.ศ.2547 ผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร
- พ.ศ. 2548 ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย เขต 16, 19
- พ.ศ. 2549 ผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง

การอบรม
- หลักสูตร โรงเรียนนายอำเภอ รุ่นที่ 26
- หลักสูตร โรงเรียนนักปกครองระดับสูง รุ่นที่ 26
- หลักสูตร ฝ่ายอำนวยการ อส. รุ่นที่ 12

นายอานนท์ มนัสวานิช
ผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง

ความเป็นมา

กำเนิดที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ขณะที่พ่อเป็นเสมียนฝึกงานบนที่ว่าการอำเภอเบตง รวม ๒๐ กว่าปี ต่อมาได้บรรจุเป็นปลัดอำเภอจัตวาและตรี และย้ายไปอยู่อำเภอในจังหวัดสงขลาตลอดมาจนเกษียณปลัดตรี อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

เริ่มเรียนอนุบาลที่ฝั่งธนบุรีกรุงเทพฯ จนจบรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทั้งๆ ที่อยากเรียนโรงเรียนที่พ่อทำงานอยู่ในอำเภอนั้นๆ แต่พ่อให้หลักว่า การเรียนในกรุงเทพฯ จะทำให้ลูกประสบความสำเร็จในชีวิตแน่นอนกว่าและเป็นความจริง เพราะระดับมัธยมคือสวนกุหลาบวิทยาลัย

เส้นทางเดินในชีวิตราชการ

ออกจากรั้วเหลือง-แดง ก็สอบเป็นปลัดอำเภอชั้นตรี บรรจุครั้งแรกที่อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากนั้นอีก ๑ ปี ก็ไปสอบเลื่อนชั้นเป็นปลัดอำเภอชั้นโท แต่ครั้งนั้นประสบการณ์จากการทำงานยังน้อยเกินไป กรรมการผู้สอบสัมภาษณ์ได้ตั้งคำถามว่า "ผมเคยเป็นนายอำเภอที่อำเภอท่าเรือ คุณทราบมั้ยว่าผมได้ทำอะไรให้แก่อำเภอท่าเรือบ้าง" ได้ตอบไปว่า "ไม่ทราบครับ รู้เพียงว่าท่านชอบออกกำลังกายด้วยการตีแบดมินตันกับพยาบาล" เลยสอบตก ข้อสรุปจากการสอบครั้งนี้ทำให้เกิดการเรียนรู้ว่า "จะต้องเรียนรู้สิ่งที่ผ่านมา โดยเฉพาะสิ่งดีๆ ที่คนรุ่นก่อนให้สร้างไว้เพื่อเป็นแบบอย่างแนวทางในการปฏิบัติงานราชการ" หลังสอบตกก็ย้ายมาประจำแผนกกองป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พอดีที่มีการสอบเจ้าหน้าที่แผนงานโทของสำนักงานจังหวัดรุ่นแรก ๕ จังหวัดก็สอบได้และเลือกอยู่สำนักงานจังหวัดสงขลา

ปี ๒๕๒๙ ขณะดำรงตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานจังหวัดยะลา ได้รับการสอบถามว่าจะเข้ารับการศึกษาโรงเรียนนายอำเภอรุ่นที่ ๒๖ หรือไม่ ตัดสินใจไม่ถูก เพราะมักจะพอใจสิ่งที่มีและเป็นอยู่ไม่ดิ้นรนขวนขวาย แต่ปรึกษาแม่ได้รับคำตอบว่า "ไปเถอะ แม่อยากเป็นแม่นายอำเภอ" ตลอดเวลา ๗ เดือนเต็มในโรงเรียนนายอำเภอเป็นชีวิตที่มีความสุข ได้เสนอแนะการประพฤติปฏิบัติตัวของนักเรียนนายอำเภอหลายๆ ด้าน และเป็นคนเดียวที่ได้รับรางวัลทุกอย่าง เช่น

นายอำเภอครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ที่อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เรื่อยมาจนกระทั่งเป็นนายอำเภอเมืองสงขลาในที่สุด

ความคิดเมื่อครั้งยังเป็นเด็กที่ติดตามเวลาพ่อมาราชการที่ศาลากลางจังหวัดสงขลาก็ผุดขึ้นมา เมื่อเดินเล่นผ่านหน้าที่ว่าการอำเภอเมืองสงขลา **"ถ้าชีวิตราชการได้เป็นนายอำเภอเมืองสงขลา ก็จะเป็นเป้าหมายสูงสุดของชีวิตแล้ว"**

ตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง นายอำเภอ ๔ อำเภอ ภาคภูมิใจที่สามารถแก้ไขปัญหาโดยปราศจากการถูกร้องเรียน กล่าวหา หรือบัตรสนเท่ห์ใดๆ ทั้งสิ้น ซึ่งหลักการปฏิบัติงานคือ **"เมื่อทราบปัญหาที่ไหนก็เข้าไปหามัน ระงับเหตุตั้งแต่เบื้องต้น ไม่ให้ลุกลามบานปลาย ทำตัวติดดิน ภูมิใจในตำแหน่งมากเท่าใดก็ให้ความรักพี่น้องประชาชนมากเท่านั้น"**

สิบปีสุดท้ายของชีวิตราชการ (กำไรเกินเป้าหมาย)

สองปีแรกในตำแหน่งปลัดจังหวัดตรัง ตื่นเต้น ตื่นตัว และตระหนกตกใจ เพราะไม่แน่ใจตัวเองว่าจะเป็นได้หรือไม่ พยายามเรียนรู้งาน และติดตามผู้บังคับบัญชา เวลาไปราชการใดๆ ทุกครั้ง พยายามให้ความรักสนิทสนมเป็นกันเองกับทุกคน จนกระทั่งได้รับการสนับสนุนขึ้นเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัดตรังติดต่อกันอีก ๔ ปี จึงก้าวสู่ตำแหน่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร เพียง ๑ ปีก็ถูกย้ายไปเป็นผู้ตรวจ

ใบประกาศนียบัตรโรงเรียนนายอำเภอ โล่รางวัลลักษณะผู้มีผลงานวิชาการ, โล่รางวัลผู้มีลักษณะผู้นำ และโล่รางวัลศิลปะการพูดต่อหน้าชุมชน และสุดท้ายผลการประเมินของเพื่อนร่วมรุ่นเป็นลำดับที่ ๑

ข้อคิดจากโรงเรียนนายอำเภอที่อยากฝากไว้คือ **"เราต้องดิ้นรนต่อสู้ ฝ่าฟันทุกสิ่งทุกอย่างจนได้เข้าสู่หลักสูตรนี้ต้องภูมิใจและปฏิบัติตัวตามกรอบระเบียบปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เพื่อจบออกไป จะได้ไปทำหน้าที่นายอำเภอที่ดี ซึ่งน่าเสียดาย หลายคนเข้ามาแล้วชอบฝ่าฝืนระเบียบปฏิบัติ เหมือนกับยอมรับไม่ได้ ทั้งๆ ที่ดิ้นรนเข้ามาเอง"**

จบจากโรงเรียนนายอำเภอ ก็ยังคงดำรงตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานจังหวัดยะลาตามเดิมอีกประมาณ ๑ ปี ซึ่งระหว่างนั้นได้รับข้อแนะนำสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาให้โอนไปเป็นนายอำเภอ แต่ก็ไม่ได้ตั้งใจ เพราะมันขัดกับแนวปฏิบัติที่ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง จนที่สุดก็โอนเป็น

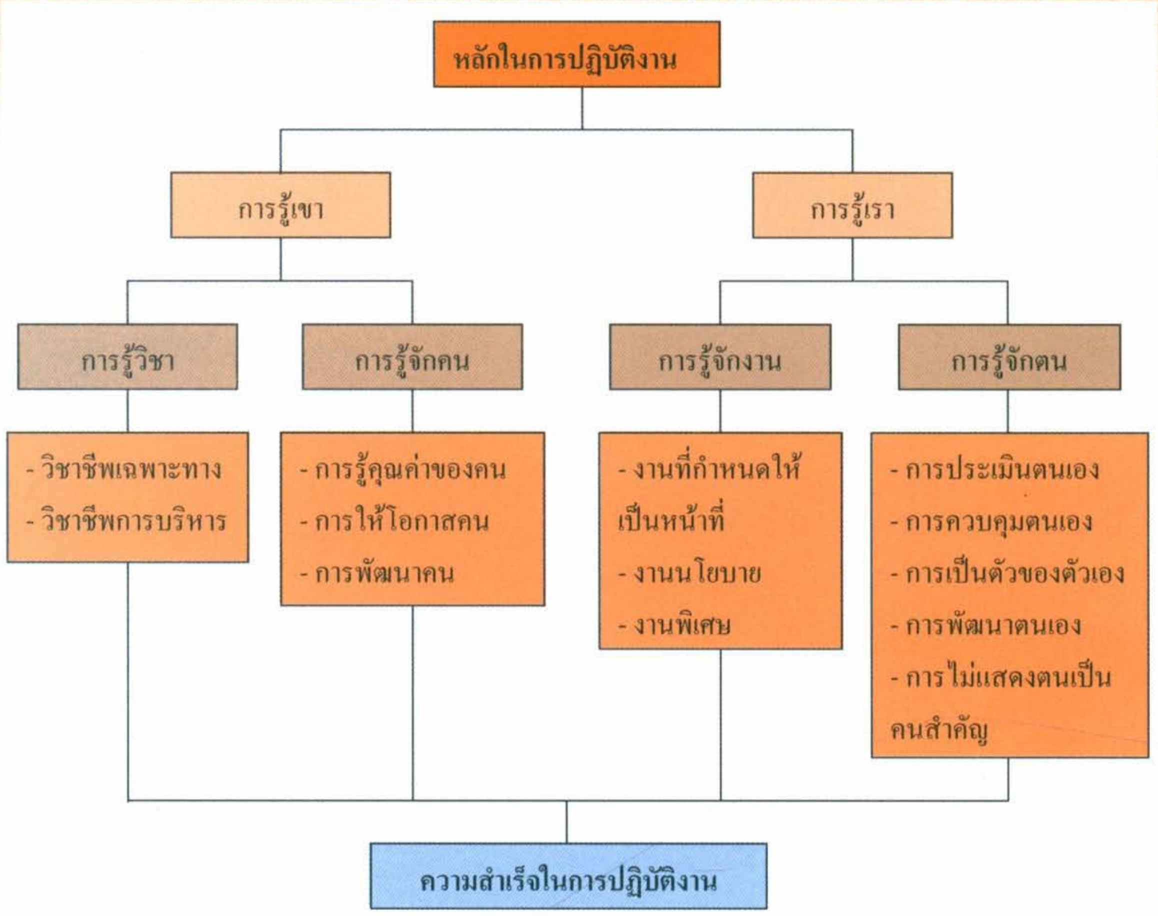

ราชการกระทรวงมหาดไทย ถือว่าได้รับประสบการณ์อีกรูปแบบหนึ่ง แต่ไม่ได้ท้อ ไม่ได้คิดว่าต่ำต้อย เป็นการทำงานสำคัญอีกลักษณะหนึ่งเท่านั้นเอง จนกระทั่งได้รับคำสั่งให้ออกไปเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๙

"แม่เคยนึกอยู่ในใจ เวลาที่พวกเราไปเยี่ยมลูกที่จังหวัดตรัง ยามที่ผ่านบ้านหลังนั้น ซึ่งดูจากภายนอกมีความสวยสง่าน่าเกรงขาม อยากรู้ว่าข้างในบ้านจะเป็นอย่างไร"

"ข้อคำนึงของแม่หมดไป เพราะบอกแม่ว่า.. แม่ครับ เราไม่ใช่เพียงแค่ได้รู้ได้เห็นว่าข้างในบ้านหลังนั้นจะเป็นอย่างไร แต่เราได้เข้าไปพักอาศัยในบ้านหลังนั้น .....บ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง...."

การทำงานให้ประสบผลสำเร็จ

สิ่งสำคัญที่สุดคือ ต้องมีความรัก และภูมิใจในชีวิตข้าราชการ ถ้ารักและภูมิใจแล้วจะเกิดความทรนงองอาจที่จะคิดดีทำดีในทุกๆ เรื่อง

ยังจำเหตุการณ์สำคัญในชีวิตได้ดีคือ ปี ๒๕๓๕ ครั้งดำรงตำแหน่งนายอำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส มีโอกาสติดตามผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาสส่งเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนิวัติกลับกรุงเทพมหานครที่สนามบินบ้านทอน อำเภอเมืองนราธิวาส ขณะที่พระราชทานพระแสงดาบประจำเมืองคืนแก่ผู้ว่าราชการจังหวัด มีรับสั่งว่า **"ผู้ว่า ฉันฝากดูแลประชาชนด้วย"** กระแสรับสั่งนี้จำได้ไม่มีวันลืมและนำไปตอบคำถามกรรมการสอบสัมภาษณ์เพื่อขึ้นเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด เมื่อถูกถามว่าทำไมอยากเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด เพราะคิดว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตั้งความหวังไว้เป็นอย่างสูงต่อผู้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด ที่จะสามารถดูแลทุกข์สุขประชาชนแทนพระองค์ได้

การเป็นตัวอย่างที่ดีสามารถเป็นแบบฉบับได้ ก็จำเป็นที่จะต้องให้คนเคารพยกย่องนับถือทั้งต่อหน้าและลับหลัง นับถือด้วยศรัทธาไม่ใช่เพราะตำแหน่ง บอกตัวเองอยู่ตลอดเวลาว่าไม่มีใครรู้อะไรดีไปกว่าตัวเองว่า **"เราเป็นข้าราชการที่ดี เป็นแบบอย่างได้หรือไม่"**

นอกจากนี้นั้นการเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้นำที่ดีได้ ต้องสามารถทำให้ภารกิจที่ได้รับมอบหมายประสบผลสำเร็จและทำประโยชน์สุขไปถึงพี่น้องประชาชนได้ โดยยึดหลักครองตน ครองคน ครองงาน มาใช้จะทำอะไรก็แล้วแต่จะต้องนึกถึงส่วนรวม และแสวงหาความร่วมมือเป็นหลัก ก็จะสามารถปฏิบัติภารกิจได้เป็นอย่างดี

ข้อคิดจากประสบการณ์ทำงาน

หลักการทำงานที่ผ่านมาเน้น "ความตั้งใจและจริงใจ" เป็นที่ตั้ง ทั้งสองสิ่งนี้ทำให้เกิดแรงมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผมเชื่อว่าคนเราเมื่อตั้งใจและทำอะไรด้วยความจริงใจ ผลที่เกิดขึ้นหรือตามมาทุกสิ่งย่อมดีที่สุด......

ศิลปะการจูงใจคนถือเป็นศาสตร์อย่างหนึ่งที่จะต้องมีและทำให้เห็นผล ได้มอบแนวทางการทำงานแก่ข้าราชการไว้ว่า **"ทำงานอย่างมีศักดิ์ศรี ผลงานมีคุณภาพ และมีหลักคุณธรรมประจำใจ"**

การสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ เช่น การรณรงค์เลือกตั้ง ส.ส. ที่ผ่านมา ได้คิดกลยุทธ์ในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ที่ว่า **"แปลกใหม่ ใหญ่ ดังต่อเนื่อง"** จัดทำป้ายรณรงค์การเลือกตั้งฯ ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ขนาด ๑๒ x

๒๔ เมตร เขียนว่า "การตอบแทนบุญคุณเป็นสิ่งที่ดี แต่การให้เพื่อซื้อสิทธิขายเสียงไม่ใช่บุญคุณที่ต้องตอบแทน แต่มันคือ การทรยศต่อแผ่นดิน" นอกจากนี้ยังจัดให้มีการเดินรณรงค์ฯ ที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดตรัง อีกทั้งได้ออกคำสั่งให้ส่วนราชการทุกส่วนลงไปปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบการรณรงค์การเลือกตั้งเป็นรายตำบล และชุมชนรวม ๑๓๒ แห่ง ทำการแข่งขันกันเพื่อประชาสัมพันธ์เชิญชวนประชาชนให้ออกมาร่วมกันใช้สิทธิในการเลือกตั้ง จากการดำเนินการดังกล่าวทำให้ "ชาวบ้านที่ไม่เคยรู้จักส่วนราชการก็ได้รู้จักส่วนราชการต่างๆ ข้าราชการต่างๆ ที่ไม่เคยลงมาในพื้นที่ ไม่เคยแม้แต่จะนั่งกินขนมจีนในร้านค้าหมู่บ้าน ก็ได้ลงมาสัมผัสกับชาวบ้าน สร้างความแปลกใหม่ในการทำงาน ผลสำเร็จก่อให้เกิดความรักงานในหน้าที่และความภาคภูมิใจที่มีส่วนร่วมในการทำงานส่วนรวม

การดำเนินงานตลอดระยะเวลารับราชการที่ผ่านมาสามารถให้บรรลุตามเป้าหมายการตอบสนองนโยบายของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง ตลอดจนทบวงกรมต่างๆ ที่สำคัญซึ่งการสร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชนได้เป็นอย่างดี ดังคำที่ว่าชีวิตราชการให้ความรักและเคารพ ตั้งแต่เด็กจนถึงผู้สูงอายุ

"ให้ความรักและเอ็นดูแก่หนูน้อย"

"ให้ความเคารพ ศรัทธา ผู้ชรา"

บทที่ 8

นายเจตน์ ธนวัฒน์
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก

ประวัติ
นายเจตน์ ธนวัฒน์
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก

เกิดเมื่อ วันที่ 5 พฤศจิกายน 2490

ประวัติการศึกษา/อบรม

- นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น
- หลักสูตรนายอำเภอ รุ่นที่ 22 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
- หลักสูตรนักปกครองระดับสูง รุ่นที่ 25 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
- หลักสูตรฝ่ายอำนวยการอาสารักษาดินแดน ชุดที่ 11 โรงเรียนเสนาธิการทหารบก
- หลักสูตรผู้บริหารระดับ 9 รุ่นที่ 7 กระทรวงมหาดไทย
- หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 4414 วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตร Thai Senior Executive Development Program (SEDP) National Graduate Institute for Policy Studies ประเทศญี่ปุ่น

ประวัติการทำงาน

- พ.ศ. 2527 ดำรงตำแหน่ง นายอำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น
- พ.ศ. 2529 ดำรงตำแหน่ง นายอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์
- พ.ศ. 2533 ดำรงตำแหน่ง นายอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
- พ.ศ. 2534 ดำรงตำแหน่ง นายอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา
- พ.ศ. 2537 ดำรงตำแหน่ง ปลัดจังหวัดระนอง

- พ.ศ. 2540 ดำรงตำแหน่ง รองผู้ว่าราชการจังหวัดฉะเชิงเทรา
- พ.ศ. 2545 ดำรงตำแหน่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานี
- พ.ศ. 2546 ดำรงตำแหน่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น
- พ.ศ. 2549 ดำรงตำแหน่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก

เกียรติคุณดีเด่น

- ประกาศเกียรติคุณศิษย์เก่าผู้บำเพ็ญคุณประโยชน์ในรอบ 70 ปี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- โล่เกียรติคุณศิษย์เก่าดีเด่น คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ประจำปี 2550

นายเจตน์ ธนวัฒน์
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก

มีคำกล่าวว่า "**การเดินทาง นำพาให้เราได้เผชิญหน้ากับตัวเอง**" ค้นพบความเป็นตัวของตัวเอง ผ่านเรื่องราวต่างๆ ตามกาลเวลา ความคิด ทัศนคติ การกระทำ สั่งสมเป็นประสบ-การณ์ จนทำให้เรารู้คุณค่า ได้สัมผัสความหมายของชีวิตอย่างแท้จริง

ถิ่นกำเนิด

ผมเกิดที่กลางสวน อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ข้างบ้านมีคลองที่สวยที่สุดในประเทศไทย เพราะชื่อ "คลองโสภา" คลองโสภาไหลมาเชื่อมกับ "แม่น้ำบางปะกง" ผมจึงมีความผูกพันกับแม่น้ำบางปะกงเป็นอย่างมากสามารถร้องเพลง "บางปะกง" ได้อย่างเข้าถึงอารมณ์เพลง ตำบลที่ผมเกิดเป็นแหล่งกำเนิดของข้าวหอมมะลิ 105 รู้จักข้าวหอมมะลิ 105 มาตั้งแต่เกิด เมื่อครั้งเด็กๆ ยังจำได้ว่า เวลาข้าวหอมมะลิออกรวงจะมีกลิ่นหอมฟุ้งไปทั่วทุ่ง และยามที่นำมาหุงจะมีความหอมอร่อยมาก

การศึกษา

ผมจบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ การได้มาเรียนที่ธรรมศาสตร์ ทำให้เข้าถึงปรัชญา "*ฉันรักธรรมศาสตร์ เพราะธรรมศาสตร์สอนให้ฉันรักประชาชน*" หลังจากนั้นได้มาศึกษาเพิ่มพูนความรู้ที่คณะพัฒนาสังคม NIDA ได้หลักวิเคราะห์สภาพภูมิสังคม อันได้นำมาใช้ประโยชน์ในการทำงานที่ผ่านมา และปัจจุบันได้อย่างดียิ่ง ท้ายที่สุดได้เข้ารับการศึกษาอบรมที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่น 4414 ได้เพื่อนต่างอาชีพมากมาย ได้สะสมประสบการณ์จากเพื่อนๆ ทำให้พร้อมที่จะโต้คลื่นลมได้อย่างมั่นใจ

เส้นทางหน้าที่การงาน

37 ปี ตลอดการเดินทางบนเส้นทางนักปกครองของผม เป็นเส้นทาง "*สิงห์ภูธร*" ขนานแท้ เริ่มตั้งแต่เป็นปลัดอำเภอจนถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ไม่เคยผ่านการเป็นจ่าจังหวัดป้องกันจังหวัด หัวหน้าแผนก หัวหน้ากอง คืออยู่สาย

ไลน์มาตลอด หรือมหาดไทยเรียก "สายปลัด" แต่ตัวผมเองบอกว่า **"แค่ผู้ว่าราชการจังหวัดก็กำไรชีวิตแล้ว"**

การทำงานกับชาวบ้านในพื้นที่ ทำให้ได้ผ่านเรื่องราวต่างๆ อันหลากหลายเพราะงานของฝ่ายปกครองเข้าไปเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของผู้คนแทบทุกเรื่อง จากก้าวแรกของการเดินทางจวบจนก้าวสุดท้ายถึงเส้นชัย จึงเป็นตำนานแห่งความสำเร็จที่มีที่มา ไม่ใช่ฟ้าบันดาล หรือโชคช่วย หากแต่ต้องอาศัย "วิทยายุทธ์" รอบด้าน วิชาความรู้ประสบการณ์ บุคลิกภาพหลายๆ อย่างหลอมรวมเข้าด้วยกัน

ทุกตัวอักษรทุกถ้อยคำที่ถูกร้อยเรียงเป็นเรื่องราวบันทึกการเดินทางของผมนี้ อยากถ่ายทอดไว้ให้นักปกครองรุ่นต่อๆ ไปได้คิดคำนึงและเก็บเกี่ยวเอาไปใช้ เพราะผมเชื่อว่า นักปกครองที่ดีต้องมี "ครู" และหลายสิ่งหลายอย่างที่ครูสอนนั้น ไม่มีเขียนไว้ในตำรา....

สังคมจำเป็นต้องมี "ผู้นำ"

ผมเปรียบสังคมเหมือนป่า ป่าชั้นนอกเรียกว่า **"ป่าเต็ง ป่ารัง"** ชั้นในเรียกว่า **"ป่าเบญจพรรณ"** ซึ่งมีไม้นำ 5 ชนิดคือ ไม้สัก ไม้เต็ง ไม้รัง ไม้ตะเคียน และไม้ยาง ป่าชั้นในสุดคือ **"ป่าดงดิบ"** ธรรมชาติของป่าชั้นนอก หรือป่าเต็ง รัง จะประสบปัญหาไฟป่าอยู่เสมอแต่ป่าเต็งป่ารังก็อยู่ได้ เพราะต้นเต็ง ต้นรัง จะต้องเป็นหลักต้องแข็งแกร่ง ยืนตระหง่านเปลือกแข็งแรง เมื่อถูกไฟไหม้ก็ไหม้แค่เปลือก แล้วก็สร้างตนขึ้นมาเป็นเปลือกพอก ผลิใบ ผลิดอก เถาวัลย์พันเกี่ยวขึ้นไปให้ร่มเงา ต้นไม้เล็กๆ ที่ถูกไฟไหม้ก็ผลิดอกออกใบขึ้นมา ถ้าไม่มีเต็ง ไม่มีรัง ไม้เล็กๆ จะขึ้นไม่ได้ ทำให้สูญเสียความเป็นป่า ตราบใดที่เต็งรังยังยืนอยู่ได้ จะกันไม่ให้ป่าเบญจพรรณซึ่งเป็นป่าชั้นที่สองนั้นสูญสลายไปด้วย เพราะฉะนั้น "ไม้นำ" จึงเป็นไม้สำคัญที่สุด

จากมุมมองเรื่องป่า เราลองมาเปรียบเทียบกับ "คน" สังคมของเรา "ผู้นำ" ในสังคมสำคัญมาก โดยเฉพาะผู้นำที่เป็นต้นแบบผู้นำที่ให้คนที่อ่อนแอกว่าได้พึ่งพาอาศัย นักปกครองต้องคำนึงถึงเรื่องนี้อยู่ในหัวใจข้าราชการต้องเป็นแบบอย่างที่ดีของประชาชน ในขณะเดียวกันก็ต้องสามารถให้ร่มเงาเป็นที่พึ่งของประชาชนในยามทุกข์ยากด้วยเช่นกัน

สอนงาน "สร้างคน"

ผมเป็นคนชอบสอน **"สอนให้จำ ทำให้ดู"** ถ่ายทอดความรู้ ปลูกฝังความคิดให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา เพราะ "ความรู้" เป็นสินทรัพย์ที่สำคัญที่สุด ที่จะสร้างมูลค่าและความได้เปรียบ "ยิ่งใช้มาก ยิ่งได้มาก สามารถใช้ได้อย่างไม่จำกัด" ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาหรือคนเป็นหัวหน้า นอกจากต้องเป็นแบบอย่างแล้ว ยังต้อง "สร้างคน" พัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความรู้ความสามารถที่จะทำงานได้ด้วย เจ้านายเก่งเพียงลำพัง งานคงสำเร็จได้ยาก สั่งงานอย่างเดียวไม่พอ ต้องสร้างขวัญกำลังใจ ใส่จิตวิญญาณเข้าไปด้วย คอยติดตามผลและสอนงาน (Coaching) เปรียบเหมือนผู้ควบคุมวง (Conductor) ที่นำพาวงดนตรีให้สามารถเล่นไปได้ตลอดรอดฝั่ง เครื่องดนตรีทุกชิ้นเล่นสอดประสานกันได้อย่างไพเราะลงตัว

ย่อความให้เป็น จับประเด็นให้แม่น

ปัญหาใหญ่ของการทำงานเรื่องหนึ่งคือการใช้ภาษาไทย โดยเฉพาะการย่อความการจับประเด็นเรื่องต่างๆ คนไทยเราเดี๋ยวนี้อ่อนแอเรื่องการสื่อสาร ถามอย่าง ตอบอย่าง เข้าใจกันคนละอย่างพูดสั้นไม่เป็น พูดวกไปวนมาจนบางครั้งพูดจบยังไม่รู้ว่าต้องการจะบอกอะไร เมื่อสื่อสารกันไม่เข้าใจ ไม่สามารถจับประเด็นงานที่ทำได้ การทำงานย่อมไม่ประสบความสำเร็จ ไม่ตอบโจทย์ ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

ผมสอนผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอว่า *"อย่าตอบในสิ่งที่ตัวเองอยากตอบแต่ให้ตอบในสิ่งที่ผู้บังคับบัญชาอยากรู้"* และ *"ต้องสามารถสรุปเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาฟังเข้าใจได้ตั้งแต่อยู่ในลิฟต์จนเดินไปขึ้นรถที่หน้าศาลากลาง"*

ดังนั้น เราต้องฝึก "ย่อความให้เป็นจับประเด็นให้แม่น" รู้ว่าอะไรคือสาระสำคัญ คือหัวใจของเรื่องที่แท้จริง การจับประเด็นได้แม่นยำยังนำไปสู่การร่างหนังสือที่ดีด้วย ผู้บังคับบัญชาสามารถอ่านเข้าใจง่าย สั่งงานได้ถูกต้อง รวดเร็ว ส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพ

รู้ทุกเรื่องในบางเรื่อง รู้บางเรื่องในทุกเรื่อง

นอกจากพวกเราจะจับประเด็นไม่ได้แล้ว ยังรู้ไม่จริง รู้ไม่ลึก ใช้ความรู้สึกในการทำงาน นักปกครองรุ่นพี่เคยสั่งสอนต่อกันมาว่า การทำงานใดๆ ของนักปกครอง *"ต้องรู้ทุกเรื่องในบางเรื่อง และต้องรู้บางเรื่องในทุกเรื่อง"* โดยเฉพาะเรื่องสำคัญที่เป็นงานในหน้าที่รับผิดชอบต้องรู้ลึก ระเบียบต้องแม่น สามารถถอดเอา "หัวใจ" ของงาน

ออกมาให้ได้เหมือนถอดรหัสพันธุกรรม (DNA) ออกมาเลยทีเดียว

การค้นคว้า ศึกษาหาความรู้ จึงเข้ามาเกี่ยวข้องทันที เป็นสิ่งสำคัญที่นักปกครองไม่ควรละเลย ขยันอ่านขวนขวายหาความรู้ใส่ตัวอยู่เสมอ เพราะถ้าทำงานโดยไม่รู้ระเบียบกฎหมาย ย่อมเกิดผิดพลาด ถูกตั้งกรรมการสอบสวนทำงานโดยไม่รู้แบบแผนธรรมเนียมปฏิบัติของสังคมย่อมถูกนินทา โดนดูถูก เมื่อทำงานผิดพลาดบ่อยๆ ย่อมขาดความเชื่อถือจากผู้บังคับบัญชา ขาดความศรัทธาจากลูกน้องไปด้วย

มนุษย์ไม่ใช่ "เครื่องจักร"

นักปกครองต้องมีบุคลิก **"กระปรี้กระเปร่า"** ไม่ใช่หงอย เซื่องซึมเหมือนคนเป็นโรคซึมเศร้า ต้อง Active มีประเด็นคำถามเกิดขึ้นอยู่ในใจตลอดเวลา ต้องคิดคาดคะเนประเมินสถานการณ์ข้างหน้าว่าจะมีสิ่งใดเกิดขึ้น มีผลกระทบหรือไม่อย่างไร แล้วปรับตัวปรับงานให้สอดคล้องกับสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้นนั้นๆ อย่างเหมาะสม

ถ้ามนุษย์ไม่รู้จักคิด ไม่ริเริ่ม ไม่ปรับตัว เดินชนต้นตาลก็ปีนขึ้นยอดตาล ผมว่ามนุษย์ก็คงไม่ต่างอะไรกับ "เครื่องจักร" ที่ไม่มีชีวิตจิตใจ ทำตามสั่งลูกเดียวป้อนโปรแกรมไว้ยังไงก็ทำได้แค่นั้น ไม่สามารถคิดนอกกรอบ ก้าวข้ามผ่านความคิดเดิมๆ ไปได้

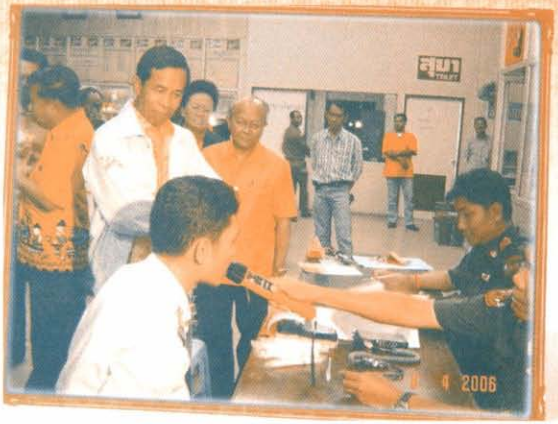

ปรัชญาชีวิต หลักคิดการทำงาน ชีวิตต้องมี "การจัดการ"

ไม่ใช่ปล่อยไปตามบุญตามกรรม การจัดการที่ยากที่สุด 4 เรื่องตามลำดับ คือ **เวลา คน เงิน ทรัพยากร**

เวลา มีความหมาย มีความสำคัญสุดยอด **"บริหารเวลา คือ บริหารชีวิต"** ทุกคนมีเวลา 24 ชั่วโมงเท่ากันแต่ใช้เวลาที่มีไม่เท่ากัน มีคำกล่าวว่า **"เวลา คือ ชีวิตที่เปรียบเสมือนสายน้ำที่ไม่มีวันไหลย้อนกลับ การปล่อยให้เวลาผ่านไปโดยไม่ได้ทำในสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม เปรียบเสมือนการปล่อยชีวิตให้สูญเปล่าไปอย่างน่าเสียดาย"**

คน คนจัดการยากเพราะ **"จิตมนุษย์นี้ไซร้ยากแท้หยั่งถึง"** **"รู้เขารู้เรา"** รู้จิตใจคนเป็นลำดับแรก รบร้อยครั้งชนะร้อยครั้ง เพราะฉะนั้นความสัมพันธ์กับคนต้องมีหลักทั้งศาสตร์และศิลป์ **"นกไม่มีขน คนไม่มีเพื่อน สูงสุดไม่ได้"** เรียกว่า **"มนุษยสัมพันธ์"** แต่โลกใหม่นี้ไม่ใช่เพียงมนุษยสัมพันธ์ แต่เป็น **"ความสัมพันธ์"**

ที่เกิดจากศักยภาพของคนสร้างผลงานแล้วนำผลงานของตนเองไปให้คนอื่นยอมรับ บางคนขยันหมั่นเพียรมากทำความดีมาตลอด แต่คนอื่นไม่ยอมรับ นั่นไม่ใช่เรียกว่า **"ความสัมพันธ์"** ต้องเอาผลงานไปให้คนอื่นยอมรับ ฉะนั้น ทำความดีต่างๆ ถ้าไม่สามารถเอาความดีไปให้คนอื่นยอมรับ สุดท้ายโล่รางวัลก็จะไม่ได้

เงิน ต้องมีวินัย รู้จักจัดการเงินจัดการชีวิตอย่างมีแบบแผน ความรู้เรื่องเงินจึงจำเป็นต้องเข้ามาเกี่ยวข้องข้าราชการก็ต้องรู้ว่าจะบริหารการเงินที่มีเงินเดือนนี้ได้อย่างไร เช่น ซื้อกองทุนที่ลดภาษีได้มาก ซึ่งเรียกว่า RMF, LTF มีเงินเดือนอยู่จะแบ่งสรรเงินเดือนอย่างไร ต้องมีบัญชีรายจ่ายเป็นเครื่องมือสร้างวินัยชีวิต

ทรัพยากร หากประมาท กินแบบทิ้งๆ ขว้างๆ จัดการไม่เป็น ทรัพยากรก็ร่อยหรอ เช่น ดิน น้ำ ป่า ขณะนี้เกิดปัญหาโลกร้อน ตอนนี้ยังไกลตัว แต่ในอนาคตจะใกล้ตัวมากที่สุด ลมจะแรงขึ้น สถิติข้อมูลการแจกเงินชดเชยแก่บ้านพังมีมากขึ้นกว่าปีที่แล้ว การแจกหรือชดเชยไม่ตรงประเด็น บอกว่าทำไมไม่ปลูกต้นไม้บังลม เขาบอกว่าต้นไม้ที่ปลูกมันจะล้มมาทับบ้านพัง ชีวิตมีทางเลือกตลอด ขอให้ข้อคิดว่าทุกปัญหามีทางแก้ "Can do" อย่าไป ท้อถอยจะเจอทางแก้หรือไม่ขึ้นอยู่กับความรู้ประสบการณ์การสร้างความสัมพันธ์ต่างๆ

การจัดการทั้ง 4 เรื่อง (เวลา คน เงิน ทรัพยากร) ให้มีประสิทธิภาพ ต้องมี **"ความเร็ว ความรู้ ขนาด"** **"ความเร็ว"** คือ ต้องทันเวลาพอดี มีการจัดการความรู้ที่ดีสามารถนำความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ และต้องจัดขนาดให้ถูก เล็กอย่าไปทำใหญ่ มีคำพูดว่า **"ทำอย่างเจ๊กจากเล็กไปหาใหญ่ ทำอย่างไทยจากใหญ่ไปหาเล็ก"** คนจีนเริ่มทีละนิด หาบก่อน จากหาบมาสุดท้ายถึงซุปเปอร์มาเก็ต ความเร็ว ความรู้ ขนาดจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับปรัชญาชีวิต

สร้างความสัมพันธ์ให้เกิดสมดุล 4 ทิศ

ทิศเบื้องบนคือ นโยบายของรัฐบาล กระทรวง ตลอดจนผู้บังคับบัญชา

ทิศเบื้องหน้าคือ พี่น้องประชาชนเป็นเป้าหมายหลักในการทำงาน

ทิศเบื้องหลังคือ พันธมิตรต่างๆ ได้แก่ เพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นพลังสำคัญ ในการขับเคลื่อนการทำงานไปสู่ความสำเร็จ

ทิศเบื้องล่างคือ ฐานความรู้ วิชาการต่างๆ ที่จะรองรับการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง

เรื่องหมูๆ ที่ไม่หมู

ปี 2534 ผมเป็นนายอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา ฉะเชิงเทราเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีประชากรหมูมากที่สุดในประเทศ เมื่อมีหมูมากก็ย่อมมีปัญหาเรื่องหมูตามมา วันหนึ่งท่านผู้ว่าฯ สั่งให้ผมไปจับหมูเถื่อน เพราะมีคนร้องเรียนว่ามีการแอบฆ่า

หมูโดยไม่มีอาชญาบัตร

เมื่อรับคำสั่งแล้ว ผมก็รีบออกสืบหาแหล่งที่ฆ่าหมูเถื่อนทันที ปรากฏว่าไปเจอโรงฆ่าหมูเจ้าหนึ่ง รายใหญ่ทีเดียว ฆ่าวันละ 20 - 30 ตัวทุกวัน เมื่อตรวจสอบข้อมูลจนมั่นใจว่าไม่ผิดฝาผิดตัวแน่แล้วจึงนำกำลังไปจับ ตอนนั้นคิดว่า **"แค่จับหมู"** จึงเอาปลัดอำเภอกับตำรวจไปกันแค่สี่ห้าคน โดยไม่บอกล่วงหน้าว่าจะไปจับอะไร

พอถึงโรงฆ่าหมู ผมก็แสดงตัวขอจับกุม ปรากฏว่าเจ้าของโรงฆ่าหมูมีข้อต่อรองจึงจะยอมให้เราจับโดยบอกกับผมว่า **"ถ้าจะจับก็ให้จับเอาไปแค่ 4 - 5 ตัว เพราะถ้าจับหมดคงไม่ได้จะถูกปรับมาก"**

ตอนนั้น ผมมองซ้าย มองขวาแล้ว ฝ่ายเรามีกำลังไปแค่สี่ห้าคน แต่ฝ่ายโรงฆ่าหมูทั้งเจ้าของรวมลูกน้องที่ฆ่าหมู มีกันอยู่เกือบสิบคน ถ้าขืนคุยกันไม่รู้เรื่อง มีหวังผมกับลูกน้องอาจถูกเชือดแทนหมูเป็นแน่ สุดท้ายก็เลยยอมเอาหมูมาเป็นของกลางแค่ 4 - 5 ตัว ซึ่งในวันรุ่งขึ้นเจ้าของโรงฆ่าหมูรายนี้ก็มาตีตั๋วและขอสร้างโรงงานอย่างถูกต้อง ทำให้ปัญหาร้องเรียนเรื่องหมูเถื่อนยุติลงด้วยดี

เรื่องนี้มีบทเรียนว่า การจะไปจับกุมสิ่งใดนั้น คงต้องดูให้ครบถ้วน ดู "ทางหนีทีไล่" ให้ดี จะบุ่มบ่ามไม่ได้ เพราะสุดท้ายที่สุดก็พบว่าโรงฆ่าหมูที่ไปจับกุมนั้นเป็นทางตัน ถ้าเจ้าของหมูไม่ยอมให้จับขึ้นมา เกิดต่อสู้กันพวกเราก็คงจะแย่

เรื่องหมูๆ อีกเรื่อง คือ มีคอกหมูของเสี่ยใหญ่คนหนึ่ง เสี่ยใหญ่คนนี้ค่อนข้างกร่างเพราะอ้างว่ารู้จักกับผู้หลักผู้ใหญ่ คอกหมูของแกตั้งอยู่ริมถนนสายฉะเชิงเทรา - บางปะกง วันดีคืนดีกรมทางหลวงจะขอเวนคืนที่ดินแถวนั้นเพราะจะขยายถนนเป็นสี่ช่องจราจรปรากฏว่าที่อื่นๆ สามารถจัดการเวนคืนได้หมดยกเว้นแต่คอกหมูของเสี่ยใหญ่รายนี้ที่เว้นว่างอยู่ประมาณ 500 เมตร เนื่องจากไม่สามารถตกลงให้คอกหมูแก้ไขเรื่องทิ้งน้ำขี้หมูลงบนถนนได้ ปัญหานี้ยื้อกันอยู่นานจนท่านผู้ว่าฯ สั่งให้ผมไปดำเนินคดี

การดำเนินคดีก็ต้องไปค้นหากฎหมายหาวิธีว่าจะจัดการกับเสี่ยใหญ่นี้ยังไง ซึ่งก็พบว่ามี พ.ร.บ. สาธารณสุขให้อำนาจสั่งให้แก้ไขภายใน 30 วัน ถ้าไม่แก้เท่ากับขัดคำสั่งเจ้าพนักงาน แต่ปรากฏว่าพอสาธารณสุขนำหนังสือไปแจ้งเสี่ยใหญ่กลับฝากคำพูดกลับมาว่า **"ไปบอก ผู้ว่าฯ ด้วย ไม่มีกลัวหรอก"** ผมมาพิจารณาแล้วเห็นว่าเรื่องนี้หากดำเนินมาตรการทางกฎหมาย ปัญหาคงยาวนาน จึงคิดหาวิธีอื่น จนได้ไปสืบรู้มาว่าคอกหมูที่นี่เป็นลูกค้าซื้อรำรายใหญ่จากเพื่อนฝูงที่รู้จักกันผมจึงไปเชิญคนที่ขายรำมาพบ ขอร้องให้ช่วยเจรจาให้ คนขายรำก็ตกปากรับคำว่าจะช่วยเพราะเห็นแก่นายอำเภอ จนในที่สุดเสี่ยใหญ่ก็ยินยอมปิดกั้นน้ำทิ้งไม่ให้ไหลลงถนนอีก

จะเห็นได้ว่าถ้าใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเดียวคงจะไม่มีทางสำเร็จ และคงยืดยาว

ไม่มีวันจบสิ้น ถ้าหากเราไม่หาทางอื่นเข้ามาผสมผสาน เช่น ใช้มาตรการทางธุรกิจเข้ามาด้วยอย่างในเรื่องนี้ เพราะฉะนั้น การแก้ปัญหาต่างๆ ต้องหาช่องทางสันติวิธีแล้วจะดีที่สุด สุดท้ายทั้งเสี่ยใหญ่และทุกฝ่ายก็หันหน้าปรองดองกัน ไม่มีปัญหาอะไร ถนนก็สร้างได้เวนคืนที่ดินสร้างเขื่อน

กรมชลประทานกำหนดให้มีโครงการสร้างเขื่อนทดน้ำบางปะกง ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อเก็บกักน้ำจืดไว้ใช้ด้านการเกษตร และอุตสาหกรรม ซึ่งในการสร้างเขื่อนครั้งนั้น ต้องมีการเวนคืนที่ดินของราษฎรถึง 700 ไร่ โดยที่ผมได้รับมอบหมายให้เป็นประธานเวนคืนที่ดินเหล่านั้น

ปัญหาก็มีอยู่ว่า ที่ดินที่จะเวนคืนนี้เป็นที่ดินที่จัดว่ามีความพิเศษกว่าที่อื่นๆ เพราะดินมีคุณภาพมีแร่ธาตุสูง ผลหมากรากไม้บริเวณนั้นจึงงามและดก อีกทั้งผู้คนที่อาศัยอยู่ในที่ดินผืนนี้ก็ตั้งรกรากทำมาหากินกันมานานนับร้อยๆ ปีแล้ว ฉะนั้นการที่จะกำหนดราคาตามกฎหมายเวนคืนคือ นำราคาซื้อขายครั้งสุดท้ายมากำหนดนั้น เป็นสิ่งที่ไม่สามารถใช้กับที่ดินบริเวณนี้ได้

สิ่งหนึ่งที่ผมยึดถือจนนำไปสู่การแก้ไขปัญหาการเวนคืนที่ดินด้วยความเรียบร้อยคือ เรื่องราวที่เป็นจริง แล้วก็ราษฎรสามารถยอมรับได้ พิจารณาแบ่งที่ดินเป็นส่วนๆ ส่วนที่ติดน้ำติดคลอง ส่วนที่น้ำไม่ถึงจัดสรรแล้วก็นำราคาที่แท้จริงมา เนื่องจากมีเหตุผลว่าเป็นที่ดินที่ชาวบ้านอยู่กันมานานแล้วก็มีความอุดมสมบูรณ์ อย่างเช่นจะมีบ่อปลากัดบ่อปลากัดขนาดเล็กแต่มีคุณภาพมีเยอะ กลับตีราคาให้ 200 บาท แต่ในขณะนั้นปลากัดตัวหนึ่งขายกันเป็น 100 บาท เพราะฉะนั้นต้องแยกแยะ หรืออย่างต้นมะม่วงแรดต้นใหญ่และดก ตีราคาให้ 600 บาท แต่ความเป็นจริงเขาขายปีเดียวก็ได้ 600 บาทแล้ว เพราะฉะนั้นราคาที่ดินแท้จริงมันไม่ได้สอดคล้องกับความเป็นจริง ชาวบ้านก็ไม่ยอมถูกเวนคืน

วิธีที่จะจัดการตรงนี้คือ ต้องให้ราคาใกล้เคียงกับสภาพที่แท้จริง ราคาที่ดินจะนำราคาที่ซื้อขายกันครั้งสุดท้ายมาประเมินไม่ได้เพราะราคาซื้อขายกันนั้นเป็นราคาที่เจ้าของต้องการจะขาย แต่การเวนคืนเจ้าของไม่ได้ต้องการขาย ดังนั้นมันจึงควรจะต้องเป็นอีกราคาหนึ่ง และใช้อีกวิธีหนึ่งคือ ให้มีผู้นำที่ชาวบ้านยอมรับไปคิดตัวเลขให้เขา อย่างเช่นอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมีที่ดิน 30 ไร่ ก็ไปเทียบราคาว่าถ้าขาย 30 ไร่ เขาจะสามารถไปซื้อที่ดินอื่นได้มากกว่าที่นี่เขาก็ยอม เมื่อผู้นำยอม คนอื่นเขา ยอมตามได้ ตกลงก็สามารถจัดการได้ ดังนั้น การตีราคาต้นไม้ทุกต้นของทุกอย่าง **"ต้องให้ละเอียดถี่ถ้วน ห้ามมาว่ากันใต้โต๊ะ"** นี่คือการจัดการบทเรียนมันอยู่ตรงนี้

เจรจาเปิดด่านที่ระนอง

ปี 2537 ผมได้รับการแต่งตั้งให้ไปเป็นปลัดจังหวัดระนอง **"เมืองฝนแปด แดดสี่"**

ระนองเป็นจังหวัดชายแดนทางทะเลฝั่งตะวันตก ที่มีเรือประมงของไทยจำนวนมากได้รับสัมปทานจับปลาในเขตพม่า อยู่มาวันหนึ่งลูกเรือชาวพม่า 5 คน ถูกมัดมือมัดเท้า เอาไปโยนทิ้งทะเล ศพเกิดลอยไปติดที่ฝั่งพม่า สร้างความไม่พอใจให้กับพม่าเป็นอย่างมาก เพราะพม่าเชื่อว่าเกิดจากเรือประมงไทย จึงได้ยื่นหนังสือประท้วงและมีการปิดด่านชายแดนเกาะสองทันที

เมื่อปิดด่านเกาะสอง การค้าก็ชะงักงัน พ่อค้าแม่ค้าของไทยเดือดร้อน เพราะสมัยนั้นเราส่งสินค้าไปเกาะสองทุกชนิด ทำรายได้ดีมาก บ้านหนึ่งหลัง ชาวพม่าซื้อของเราทุกอย่างทั้งหิน ปูน ทราย สังกะสี ไม้ก็ซื้อจากฝั่งเรา เพราะพม่าทำไม่เป็น เมื่อปิดด่าน สินค้าของเราก็ส่งไปขายไม่ได้ เป็นปัญหาที่ต้องรีบแก้ไข ท่านผู้ว่าฯ จึงสั่งให้ผมไปแก้ไขปัญหา โดยพม่ายื่นเงื่อนไข 2 ข้อ ให้มีการดำเนินคดีกับผู้ที่ทำให้ลูกเรือชาวพม่าตาย โดยบอกชื่อเรือประมงที่ฆ่าชาวพม่ามาด้วย และขอค่ามนุษยธรรมแก่ผู้ตายเป็นเงิน 5 ล้าน 5 แสนบาท

การเอาตัวคนผิดมาดำเนินคดีปรากฏว่าไต้ก๋งเรือที่ถูกกล่าวหา ยังหลบหนีอยู่ผมก็ได้พยายามติดต่อให้มามอบตัวได้ในที่สุด อย่างไรก็ตาม แม้ผู้ต้องหาสารภาพแล้วก็ต้องมีการสืบพยาน ศาลจึงมีการลงโทษได้ซึ่งต้องใช้เวลานานมาก ดังนั้น ผมจึงได้ประสานกับทางศาลทั้งหัวหน้าศาล อธิบดีศาล และผู้พิพากษา ชี้แจงเหตุผลความจำเป็นขอให้มีการพิจารณาตัดสินคดี

นี้อย่างรวดเร็ว เพื่อผลประโยชน์ของประเทศ

จากนั้นก็มีการติดต่อกับพยานฝ่ายจำเลยที่เป็นชาวพม่า ปรากฏว่าเจอปัญหาอุปสรรคอีก เพราะพยานเป็นชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาพม่าไม่ได้ พูดได้แต่ภาษาชนพื้นเมือง ผมก็เลยต้องไปหาล่ามแปลภาษาชนกลุ่มน้อยมาเป็นภาษาพม่าและแปลจากภาษาพม่าเป็นภาษาไทยอีกทอดหนึ่ง

สำหรับการชดใช้ค่ามนุษยธรรมนั้น ผมได้ถือเงินข้ามไปชดใช้ที่ฝั่งพม่า ตอนนั้นผู้นำท้องถิ่นฝ่ายพม่าเป็นทหารตำแหน่งผู้บังคับกองพัน ชื่อ "เมาะละหมิ่น" ผมมีความสนิทสนมคุ้นเคยกับเมาะละหมิ่นเป็นอย่างดี เพราะเราสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมาตลอดเคยไปตีกอล์ฟ ทานข้าวด้วยกัน ซื้อเสื้อไปฝากในบางโอกาส โดยเฉพาะยี่ห้อ Arrow เป็นแบรนด์ที่ผมรู้มาว่าคนพม่าชอบมาก ซื้อไปฝากทีไรเป็นที่ถูกอกถูกใจทุกที การเจรจาแก้ไขปัญหาในครั้งนี้จึงเป็นไปอย่างราบรื่นเพราะไมตรีที่ดีต่อกัน

การมอบเงินชดใช้ในคราวนั้นฝ่ายพม่าไม่ยอมเซ็นรับเงิน และไม่อนุญาตให้ฝ่ายเราถ่ายรูปใดๆ เป็นหลักฐาน ผมจึงต้องทำเป็นบันทึกฝ่ายเดียว เพื่อกลับมาชี้แจงกับผู้ที่ให้ยืมเงินสำรองจ่ายไปก่อน ส่วนเงินดังกล่าวจะตกถึงมือครอบครัวผู้เสียชีวิตหรือไม่นั้นผมไม่ทราบแน่ชัด แต่ที่แน่ๆ คือด่านเกาะสองถูกเปิดให้สามารถไปมาหาสู่กันได้อีกครั้ง ในวันทำพิธีเปิดผมก็ได้เชิญผู้ว่าฯ เกาะสอง มาทำพิธีเปิดด่านที่ฝั่งไทย มีการเอาแตรวงไปเล่นเปิดเพลงอย่างดีต้อนรับ พม่าก็ติดอกติดใจ เพราะฉะนั้นในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การให้เกียรติกัน การรู้จักเขา รู้จุดแข็ง จุดอ่อนของเขาแล้วสนองตอบให้ตรงกับความต้องการก็จะสามารถ แก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ เพราะ "เงิน" ไม่ใช่คำตอบสุดท้ายของการแก้ไขปัญหาอย่างเบ็ดเสร็จเสมอไป

แม่น้ำบางปะกงเน่าเสีย

ปี 2540 ผมได้รับการแต่งตั้งให้กลับไปทำงานที่แปดริ้ว รับใช้บ้านเกิดเมืองนอนอีกครั้งในตำแหน่งรองผู้ว่าราชการจังหวัด ตอนนั้นแปดริ้วกำลังประสบปัญหาแม่น้ำบางปะกงเน่าเสีย นับเป็นปัญหาใหญ่อย่างยิ่งเพราะแม่น้ำสายนี้เปรียบเสมือนเส้นเลือดหลักที่หล่อเลี้ยงชีวิตผู้คนที่นั่น

ปัญหาส่วนหนึ่งเกิดจากการสร้างเขื่อนทดน้ำบางปะกง เพราะในการสร้างเขื่อน ทาง JICA ได้ไปเอาแบบมาจากญี่ปุ่น แบบเขื่อนที่ว่านี้ต้องใช้สถานที่ก่อสร้างที่มีลักษณะเรียกว่า "กระเพาะหมู" คือมีส่วนโค้งของแม่น้ำ เพื่อที่จะขุดแม่น้ำใหม่ ทีมสำรวจก็ไปเจอที่ดินลักษณะกระเพาะหมูที่บริเวณหน้าวัดจุกเฌอ ซึ่งอยู่ห่างจากปากแม่น้ำถึง 70 กิโลเมตร

แม่น้ำบางปะกง มีลักษณะพิเศษกว่าแม่น้ำอื่นๆ คือมีการไหลขึ้น ไหลลง เหมือนมีจิตวิญญาณของแม่น้ำ เมื่อเขื่อนสร้างเสร็จมีการปิดกั้นลำน้ำในช่วงน้ำขึ้น น้ำท้ายเขื่อนจึงมีความเค็มและระดับสูงกว่าปกติ ส่งผลให้น้ำไหลเข้าท่วมเรือกสวนไร่นาเสียหาย เมื่อน้ำลง ก็ลง

มากกว่าปกติไม่มีน้ำอุ้ม ส่งผลให้ตลิ่งพังเป็นแถบๆ เหนือเขื่อนก็ปรากฏว่าใช้คันดินกั้นแล้วทำประตูน้ำใหม่ตรงเหนือคันดินกั้นซึ่งบริเวณนั้นมีลำคลองอยู่ลำคลองหนึ่งมีประชากรหมูอยู่เป็นจำนวนมาก น้ำทิ้งจากคอกหมูไหลลงมาก็เลยทำให้น้ำเกิดเน่าเสีย เพราะฉะนั้นการสร้างเขื่อนหรือสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะต้องมีการศึกษาผลกระทบอย่างละเอียด และต้องใช้เวลา ใช้ข้อมูลต่างๆ มาศึกษา นอกจากนี้ยังสอนบทเรียนให้เราได้รู้ว่า "ธรรมชาติเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่ ผู้ใดก็ตามที่ฝืนธรรมชาติจะต้องเหน็ดเหนื่อยแสนสาหัส" เหมือนเช่นการสร้างเขื่อนนี้

ปิดบัญชีผู้ค้ายาเสพติดที่อุทัยธานี

ปี 2545 ผมได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นผู้ว่าฯ ครั้งแรกที่อุทัยธานีในตอนนั้นรัฐบาลประกาศสงครามกับยาเสพติด กำหนดเวลาขีดเส้นตายให้ผู้ว่าฯ ต้องเอาชนะให้ได้เด็ดขาดภายใน 3 เดือน

จากตัวเลขผู้ค้ายาในบัญชีมีอยู่ประมาณ 300 กว่าราย ซึ่งเป็นบัญชีที่จัดทำไว้ก่อนที่ผมจะมารับตำแหน่งผู้ว่าฯที่นี่ ในการดำเนินการกับผู้ค้าครั้งแรกกำหนดให้ได้ 5 เปอร์เซ็นต์ ปรากฏว่าอุทัยธานียังทำได้ไม่ถึงเป้า เนื่องจากมีผู้ค้าที่อยู่ในบัญชีเป็นจำนวนมาก จึงเกิดคำถามว่าเราจะจัดการกับผู้ค้าเหล่านี้ให้หมดบัญชีได้อย่างไร

ผมก็เลยหาวิธีการบริหารจัดการจนได้ใช้มาตรการทางกฎหมายดำเนินการกับผู้ที่ขึ้นบัญชีเหล่านี้ โดยให้นายอำเภอ ผู้กำกับ ไปรวบรวมพยานหลักฐานว่าผู้ที่ขึ้นบัญชีไว้มีพยานหลักฐานอะไร ส่วนผมก็ไปพูดคุยทำความเข้าใจกับหัวหน้าศาล ตอนนั้นได้บอกกับหัวหน้าศาลว่า "บัญชีรายชื่อต่างๆ เหล่านี้ จำเป็นต้องบริหารจัดการให้เรียบร้อยเป็นส่วนใหญ่ การบริหารจัดการที่ดีที่สุดจะเป็นผลประโยชน์แก่ทุกฝ่าย คือการใช้มาตรการทางกฎหมายมากกว่ามาตรการอื่น ดังนั้น หากพยานหลักฐานไม่แน่นหนาอย่างไร ก็ขอให้ศาลออกหมายจับให้" เพราะดีกว่าปล่อยไว้ อาจจะเป็นผลร้ายอย่างอื่น

ในที่สุดอุทัยธานีก็สามารถที่จะออกหมายจับได้เป็นส่วนใหญ่ เหลือเพียงบางรายที่หลบหนีออกนอกพื้นที่ ก็ได้มีการออกหมายจับประสานติดตามไล่ล่ากันอย่างกระชั้นชิดเพราะฉะนั้น การดำเนินการปราบปรามผู้ค้ายาเสพติดที่อุทัยธานีจึงสามารถดำเนินการได้ถึง 300 กว่าราย โดยใช้มาตรการทางกฎหมาย นั่นคือ การออกหมายจับ

นอกจากนี้ที่อุทัยธานียังมี *"ศูนย์ขวัญ"* ซึ่งท่านผู้ว่าฯ สุวัฒน์ โชคสุวัฒนสกุล อดีตผู้ว่าฯ อุทัยธานีท่านเป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งไว้ได้มีการนำผู้เสพมาบำบัด นับว่าเป็นประโยชน์อย่างมาก ผมจึงส่งทีมไปหาข่าว ขยายผลจากผู้เสพที่มารับการบำบัดในศูนย์ฯ ไปสู่การออกหมายจับผู้ค้าทั้ง 300 กว่ารายนั่นเอง เป็นการบริหารจัดการควบคู่กัน การดำเนินการในครั้งนั้นจึงส่งผลให้ ศตส.จ.อุทัยธานี ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมด้านการบริหารจัดการที่ดีจาก ศตส.ช.

ผู้ว่าฯ เมืองหมอแคน
พ่อเมืองศูนย์กลางภาคอีสาน

ผมทำงานรับใช้พี่น้องชาวอุทัยธานีได้เพียงปีเดียว ปี 2546 ก็ได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาให้ย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้ว่าฯ ขอนแก่น การกลับมาขอนแก่นเสมือนกลับถิ่นเก่า เพราะผมเคยเป็นนายอำเภอหนองสองห้องเมื่อปี พ.ศ.2527-2529

เมื่อมาเป็นผู้ว่าฯ ขอนแก่น เป็นการเริ่มต้นของการเป็น "ผู้ว่า CEO" ภารกิจสำคัญที่ต้องทำคือ การจัดทำยุทธศาสตร์จังหวัด ขอนแก่นเป็นเมืองที่มี "ฮวงจุ้ย" ดีมีทรัพยากรอันเป็นทุนมากมาย ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นหลักประกันความรุ่งเรืองมีการคาดการณ์กันว่า เมื่อถนนเศรษฐกิจ East West Economic Corridor เปิดใช้อย่างสมบูรณ์แล้วจะมีผู้คนหลั่งไหลเข้ามาสู่เมืองขอนแก่นนับแสนคนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเพื่อการลงทุน ชาวชนบทจะเข้าเมืองเพื่อหางานทำ

หลักคิดในการพัฒนาจึงอยู่ที่เราจะมีแนวทางในการเตรียมเมืองเตรียมคนอย่างไรให้มีความพร้อมในอนาคตจะเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชาวชนบทอย่างไรที่จะไม่ทำให้เกิดช่องว่างทางเศรษฐกิจที่เหลื่อมล้ำกัน จะชูชาวนาและพ่อค้าให้เดินไปด้วยกันอย่างไร

หลักคิดในการบริหารงานจังหวัดแบบมียุทธศาสตร์ต้องคำนึงถึง **"จุดได้เปรียบ"** นำจุดที่เป็นชัยภูมิหรือทำเลที่เป็นต่อมากำหนดยุทธศาสตร์ **"ความคิด"** ถ้ามีความคิดที่ก้าวหน้าหรือเฉียบคมแล้ว ยุทธศาสตร์จะเป็นต่อ **"นวัตกรรม"** ต้องเป็นเลิศ จึงจะสู่การแข่งขันในระบบ ทุนนิยม **"คน"** จะต้องมาก่อนสิ่งอื่นใด คนดี คนเก่ง ย่อมสร้างความแตกต่างได้ด้วยหลักคิดดังกล่าว จึงเป็นที่มาของคำขวัญว่า"ขอนแก่น เมืองน่าอยู่ มุ่งสู่อาณาจักรแห่งความคิด" และยังมุ่งเน้นต่อยอดเมืองขอนแก่นให้เป็น **"เมืองการศึกษา"** **"เมืองกีฬา"** และ **"เมืองวัฒนธรรม"**

"เมืองการศึกษา" ปูพื้นฐานและสร้างจุดเด่น เมืองขอนแก่น ไม่เฉพาะการศึกษาในระบบนอกระบบเท่านั้น จะสร้างเมืองขอนแก่นให้เป็นแหล่งการศึกษาของอินโดจีน โดยการ **"นำเข้า"** การศึกษาจากประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอินโดจีน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยเฉพาะกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพราะถ้าผู้นำเป็นเพื่อนร่วมชั้น มีอาจารย์ร่วมกันและร่วมงานคืนสู่เหย้าความสัมพันธ์อันดีก็จะเกิด รวมทั้งส่งผลด้านวัฒนธรรมและการค้าเป็นลำดับต่อมา

"เมืองกีฬา" มุ่งมั่นพัฒนากีฬา 3 ระดับ คือ กีฬาเพื่อมวลชน กีฬาสู่ความเป็นเลิศ และกีฬาสู่ความเป็นอาชีพเป็นการนำจุดได้เปรียบมาต่อยอด เนื่องจาก เมืองนี้มีวีรบุรุษนักกีฬาลูกหลานชาวขอนแก่นที่สร้างชื่อเสียงแก่ประเทศเป็นจำนวนมาก

"เมืองวัฒนธรรม" ได้ร่วมมือกับปราชญ์ชาวบ้าน สร้างศูนย์เรียนรู้ "เศรษฐกิจพอเพียง"

กำหนดเป้าหมายเริ่มแรก "1 อำเภอ 1 ตำบล" "1 ตำบล 1 หมู่บ้าน" "1 หมู่บ้าน 1 ครัวเรือน" เพื่อเป็นแกนขับเคลื่อน "เศรษฐกิจพอเพียง" ให้รุ่งเรือง

ผมฝันไว้ว่าจะส่ง "หมอลำ" ออกนอกประเทศ เพราะชาวอีสานอยู่ทั่วทุกจังหวัดของประเทศและทั่วโลก จะสร้างมูลค่าเพิ่มของภรรยาที่มีสามีเป็นชาวต่างชาติให้มีคุณค่าเพิ่มขึ้น โดยให้เขยฝรั่งสอนภาษา ช่วยสร้างฝายและนำผ้าไหมมัดหมี่ไปเผยแพร่ยังต่างประเทศ

ผมได้ริเริ่มจดลิขสิทธิ์ "ลายผ้าไหมมัดหมี่" ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของชาวขอนแก่นเป็นครั้งแรก เพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งจัดทำซอฟท์แวร์ลายผ้าไหมเป็นครั้งแรกของโลกอีกด้วย

ผมได้ปลุกไดโนเสาร์สายพันธุ์ **"ภูเวียงโกซอรัส สิรินธรเน่"** ให้โด่งดังชื่อไดโนเสาร์นี้เป็นมงคลนาม เนื่องจากได้รับพระราชทานพระราชานุญาตจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ให้อัญเชิญพระนามาภิไธยมาเป็นชื่อสายพันธุ์ ไม่ว่าจะพบไดโนเสาร์สายพันธุ์กินพืชนี้ที่ใดในโลกก็จะต้องใช้ชื่อนี้ อนาคตอันใกล้จะได้พบ "ไดโนเสาร์ภูเวียงโกซอรัส สิรินธรเน่" คืนชีพ ณ อำเภอภูเวียง ถิ่นค้นพบ สู่เมืองเจ้าฟ้า ข้าราชบริพารน้อมถวายความภักดี

ผมอยู่ขอนแก่นได้ 3 ปี จนถึง ปี 2549 ก็ได้ย้ายไปเป็นผู้ว่าฯ นครนายก ในอดีตนครนายกเป็นพื้นที่ที่ประสบปัญหาดินเปรี้ยวเกษตรกรไม่สามารถทำการเพาะปลูก ทำให้ไม่สามารถจัดเก็บภาษีที่นาได้ เมืองนี้จึงได้ชื่อว่า "นครนายก"

นครนายก เป็นเมืองที่มีความสำคัญมีความพิเศษ เพราะเป็น "เมืองเจ้าฟ้า" ซึ่งสมเด็จ-พระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีจะเสด็จฯ มาทรงสอนหนังสือที่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า และเสด็จฯ ทรงงานอยู่เสมอ เพราะมีโครงการพระราชดำริในพื้นที่จังหวัดเป็นจำนวนมาก

ในโอกาสแรกของการย้ายมารับตำแหน่งผู้ว่าฯนครนายก ผู้ว่าฯ นครนายกคนใหม่จะต้องเข้าเฝ้าฯ ถวายตัว และเมื่อพ้นจากตำแหน่งหน้าที่ก็ต้องกราบบังคมทูลลาอันเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่กระทำสืบต่อกันมา การเป็นผู้ว่าฯ นครนายกจึงต้องให้ความสนใจเรื่องที่พระองค์ท่านสนพระทัยเป็นพิเศษ อย่างเช่น มีโรงเรียนในโครงการพระราชดำริ 20 กว่าแห่ง ผมก็ได้เข้าไปริเริ่มโครงการสืบสภาพปัญหายาเสพติดในโรงเรียนและชุมชนบริเวณโดยรอบ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด

นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังทรงพระราชทาน "เขื่อนขุนด่านปราการชล" ให้กับชาวนครนายกเป็นที่เชิดหน้าชูตาเขื่อนแห่งนี้ เป็นต้น แบบทดน้ำของเขื่อนต่างๆ ทำหน้าที่ "ลดน้ำ ยามท่วม เติมน้ำยามแล้งแปลงดินยามเปรี้ยว" เป็นเขื่อนคอนกรีตบดอัดที่ยาวที่สุดในโลก โดยใช้เถ้าลอยลิกไนต์ซึ่งมีคุณสมบัติพิเศษเพิ่มแรงยึดเหนี่ยว มาเป็นตัวผสมผสานในคอนกรีต พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯทรงเลือกชัยภูมิที่เหมาะสมในการสร้างเขื่อนแห่งนี้ คือ ถ้าเขื่อน "อยู่สูงไป น้ำท่วมป่า ต่ำลงมา น้ำท่วมคน" เขื่อนแห่งนี้จึงให้ปรัชญาเหมือนกับชีวิตของเราต้องให้ "พอดี"

โครงการที่สำคัญอีกโครงการหนึ่ง คือ "โครงการแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยว" พระองค์ทรงใช้เวลาทดลองถึง 8 ปี ในการสร้างโมเดลและทดสอบโมเดลกับสถานการณ์ต่างๆ ผลลัพธ์เป็นที่น่าพอใจคือ กระบวนการแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยวที่สามารถกำหนดเป็นคู่มือที่ให้ชาวบ้านใช้ในการแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยวอย่างได้ผล

กระบวนการนี้ได้รับการยืนยันจากนักปฐพีระดับโลกว่า ไม่เคยมีใครทำได้มาก่อน เพราะนักปฐพีมองว่าเป็นปัญหาของดิน ดังนั้นการแก้ไขจึงเน้นลงไปที่ดินโดยตรง แต่ "*พระเจ้าอยู่หัวทรงมองว่า เป็นปัญหาของชาวบ้าน*" ทำมาหากินไม่ได้ จึงต้องแก้ไข ทำให้เกิดกระบวนการแก้ไขที่เป็นรูปแบบที่ไม่เหมือนใครมาก่อนเลยในโลก

นับเป็นสิริมงคลในชีวิตราชการแก่ผมหาที่สุดมิได้ ที่ได้มีโอกาสทำงานรับใช้สนองเบื้องพระยุคลบาทที่จังหวัดนครนายกก่อนเกษียณอายุราชการนี้ความสำเร็จในการบริหารราชการ

1. การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

รางวัลประกาศเกียรติคุณ องค์กรที่มีผลงานดีเด่นด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (ป.ป.ส.) เนื่องในวันต่อต้านยาเสพติดโลก ประจำปี 2546 (จังหวัดอุทัยธานี)

รางวัลประกาศเกียรติคุณ องค์กรที่มีผลการปราบปรามยาเสพติดประเภทดี จากศูนย์อำนวยการ ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ (ศตส.ช.) ประจำปี 2546 (จังหวัดขอนแก่น) รางวัลศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดดีเด่น ประจำเขตตรวจราชการที่ 6 (จังหวัดขอนแก่น)

รางวัลองค์กรดีเด่นด้านการส่งเสริม/สนับสนุนการแก้ไขปัญหายาเสพติดจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ประจำปี 2549 (จังหวัดขอนแก่น)

รางวัลจังหวัดที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่นด้านบริหารจัดการ จากศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ (ศตส.ช.) ประจำปี 2549 (จังหวัดขอนแก่น)

2. การป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุจราจร

รางวัลประกาศเกียรติคุณจังหวัดที่มีผล

การปฏิบัติงานดีเด่นระดับดีมาก ด้านการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ประจำปี 2548 จากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ (จังหวัดขอนแก่น)

3. การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารราชการจังหวัดและการบริการประชาชน

รางวัลคุณภาพการให้บริการประชาชน ประจำปี 2547 ประเภทรางวัลชมเชย กระบวนงานรับชำระภาษีรถประจำปี

รางวัลคุณภาพการให้บริการประชาชน ประจำปี 2547 ประเภทรางวัลชมเชย กระบวนงานการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน

รางวัลชมเชยด้านการบริหารสารสนเทศในระดับจังหวัด ประจำปี 2547 จากสำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)

รางวัลจังหวัดส่งเสริมการบริหารทรัพยากรบุคคลดีเด่น ประจำปี 2548 จากมูลนิธิพันเอกจินดา ณ สงขลา สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)

รางวัลคุณภาพการให้บริการประชาชน ประจำปี 2548 ประเภทรางวัลชมเชย กระบวนงานการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค

4. การส่งเสริมหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

รางวัลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงดีเด่นระดับประเทศ ด้านการเพิ่มรายได้จากกระทรวงมหาดไทย (บ้านดงบัง หมู่ 4 ตำบลคอนฉิม อำเภอแวงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น)

5. การดำเนินโครงการทูบีนัมเบอร์วันในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตน์ราชกัญญา สิริวัฒนา พรรณวดี

รางวัลชนะเลิศ จังหวัดทูบีนัมเบอร์วันดีเด่นระดับประเทศ ประจำปี 2547

รางวัลชมรมทูบีนัมเบอร์วันดีเด่น ระดับภาค ประจำปี 2548

รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 จังหวัดทูบีนัมเบอร์วันดีเด่น ระดับประเทศและรางวัลชนะเลิศ ประเภทสถานศึกษาทูบีนัมเบอร์วันดีเด่นระดับประเทศ ประจำปี 2549

6. การสนับสนุนการจัดการเลือกตั้ง

รางวัลจังหวัดที่มีประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี 2550 สูงสุดภาคตะวันออก กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล จากสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชนผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

บทที่ 9

นายวิชม ทองสงค์
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช

ประวัติ
นายวิชม ทองสงค์
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช

วัน เดือน ปีเกิด	- 26 กันยายน 2491 อายุตัว 59 ปี อายุราชการ 37 ปี
การศึกษา	- ปริญญาตรี รัฐศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
การศึกษาอบรม	- นักเรียนนายอำเภอ รุ่นที่ 18
	- นักปกครองระดับสูง รุ่นที่ 21
	- หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.)
	- วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
	- สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ รุ่นที่ 44 ปีการศึกษา 2544-2545

ประวัติรับราชการ

ปี พ.ศ. 2514 - 2523	- ปลัดอำเภอกุยบุรี อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจอบคีรีขันธ์
	- ปลัดอำเภอรามัน จังหวัดยะลา
	- ปลัดอำเภอขนอม อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช
	- รักษาการในตำแหน่งนายอำเภอกะปง จังหวัดพังงา
ปี พ.ศ. 2542 - 2536	- นายอำเภอพิปูน อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
	- นายอำเภออ่านตาขาว อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง
	- นายอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
	- นายอำเภอสีชล อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
	- นายอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี
1 พฤศจิกายน 2536	- ปลัดจังหวัดนครศรีธรรมราช
20 ตุลาคม 2540	- รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช
1 ตุลาคม 2546	- ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส
1 ตุลาคม 2547 - ปัจจุบัน	- ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช

นายวิชม ทองสงค์
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช

จากชุมชนอินทรีย์ สู่ตำบลแห่งความพอเพียง เพื่อบูรณาการอย่างยั่งยืนทั่วทั้งจังหวัด จังหวัดนครศรีธรรมราช (พ.ศ. 2547 - 2551)

ท่ามกลางกระแส **"โลกาภิวัตน์"** ที่ส่งผลกระทบอย่างรอบด้านต่อสรรพสิ่งต่อวิถีชีวิตของครอบครัว ต่อวิถีชีวิตชุมชนผลกระทบที่มีทั้งด้านบวกและด้านลบ หลายคนอาจหมดหวังและท้อแท้ต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและสังคมไทยจากผลกระทบด้านลบของโลกาภิวัตน์ ประชาคมจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ยืนหยัดสู้กับกระแสโลกาภิวัตน์ โดยชูธงแนวทาง **"ชุมชนวิวัฒน์"** ขึ้นมาให้เป็นทางเลือกหนึ่ง ซึ่งเป็นแผนปฏิบัติการร่วมกันของทุกภาคส่วนโดยวางรากฐานใช้เวลาปฏิบัติการ 4 ปี

แนวคิด-แนวปฏิบัติตามแนวทางชุมชน-ภิวัตน์ ได้เผยแพร่สู่สาธารณชนนครศรีธรรมราชมาโดยตลอด รวมทั้ง การบรรยายในการประชุมการรายงานความก้าวหน้าโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดย **"สกัดเป็นความรู้"** ใช้ในการขับเคลื่อนงานพัฒนาในทุกระดับโดยแบ่งขั้นตอนของการปฏิบัติการไว้ 3 ขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 สร้างชุมชนให้เข้มแข็งด้วยกระบวนการชุมชนอินทรีย์ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ขั้นที่ 2 เชื่อมโยงกับแผนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกระบวนการแผนแม่บทชุมชนและการจัดการข้อมูล เพื่อการบริหารจัดการตำบลระดับตำบล ขั้นที่ 3 บูรณาการด้วยการทำยุทธศาสตร์จังหวัดร่วมกันของทุกภาคส่วนและสร้างกลไกการเชื่อมต่อขบวนงานพัฒนาระดับจังหวัด

ชุมชนอินทรีย์...

ผลผลิตของแนวทางชุมชนภิวัฒน์

"ทางแก้ต่อปัญหาที่เกิดจากโลกาภิวัฒน์ หรือการสร้างดุลยภาพในการพัฒนายุคปัจจุบันคือ การนำแนวทางชุมชนวิวัฒน์มาใช้ เริ่มจากกระบวนการพัฒนาจากครัวเรือนสู่กระบวนการพัฒนาระดับหมู่บ้านและชุมชนสู่ตำบลแห่งความพอเพียงและก้าวสู่การบูรณาการทั่วทั้งจังหวัด"

ปฐมบทของการก้าวสู่เป้าหมายสุดท้ายเรื่อง **"การบูรณาการทั่วทั้งจังหวัด เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขอย่างยั่งยืนในอนาคต"** นั้นเริ่มจากระบบความคิดต้องชัดเจนก่อน เริ่มจากการปรับฐาน คิดในระดับชุมชนร่วมกันคิดแล้ว

ขยายผลสู่ภาคปฏิบัติร่วมกันทำในกิจกรรมที่ค้นพบร่วมกันเป็นการปรับพฤติกรรมและกระบวนการปรับฐานคิด กระบวนการปรับฐานพฤติกรรมคือ **"กระบวนการทำชุมชนอินทรีย์"** การสร้างชุมชนอินทรีย์ (ไม่ใช่ชุมชนเกษตรอินทรีย์) เริ่มที่ผู้นำชุมชนใช้วิธีทำงานแบบ **"ใจมา เวลามี เวทีเกิด"** และใช้หลักธรรมอินทรีย์ 5 ได้แก่ **"ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา"** เรียกว่าชุมชนอินทรีย์ **อินทรีย์ที่แปลว่าเข้มแข็ง**คือ เอามาจาก**อินทรีย์ 5 พละ 5** หมายความว่า **ต้องเข้มแข็งบนฐานเศรษฐกิจพอเพียง แล้วใช้อินทรีย์ 5 พละ 5 อินทรีย์ 5** คือ **1. ศรัทธา** หมู่บ้านและครัวเรือนหมู่บ้านต้องศรัทธาในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง พอ ศรัทธา แล้วจะไปสู่ **2. ความวิริยะ** ตั้งใจที่จะร่วมกัน คิดและทำศรัทธาแล้ววิริยะเวลาทำนอกจากใช้ความรู้แล้วต้องเพียรพยายามทำด้วย **3. ความมีสติ**ก็เรียกว่า พอใช้ได้ แต่จะให้ได้ยอดเยี่ยมใส่ **4. สมาธิ** เข้าไปด้วย เพิ่มพลังเข้าไปอีก เพราะฉะนั้น **ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ** แล้ว อันที่ **5. ปัญญา**เกิดที่ออกมาจากคนมากมายเพราะมีความเก่งอยู่มาก แล้วแต่ว่าจะดึงออกมายังไง เพราะฉะนั้น อินทรีย์ 5 คือ ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา พละ 5 ก็คือ 5 ประการนี้เหมือนกันเป็นคำอธิบายว่า ไม่ได้ทำศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา รอบเดียว ต้องเพิ่มพลังอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน จึงใช้คำว่า **"อินทรีย์ 5 พละ 5"** ถ้าจะเปรียบเทียบการเรียนรู้ชุมชนอินทรีย์อีกมิติหนึ่ง คือ **"ทุกหมู่บ้านขอให้ถือว่าเป็นต้นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ที่แข็งแรงมากต้นหนึ่ง ไม่ใช่พืชล้มลุก ชุมชนที่เข้มแข็งต้องพยายามคิดว่าเป็นไม้ยืนต้น เวลาตัดแต่งกิ่งแล้วจะมียอดแตกออกใหม่เป็นร้อยเป็นพันไม่มีตาย ยกเว้นถูกโค่นทำลายทั้งต้น"**

การปฏิบัติการตามแนวทางชุมชนอินทรีย์ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ดำเนินการอย่าง **"เกาะติดต่อเนื่อง 4 ปี"** โดยทุกชุมชน/หมู่บ้าน ดำเนินการ 4 ปี 4 ขั้นตอนคือ ปีแรกจัดทำแผนชุมชนระดับหมู่บ้าน ปีที่สองจัดทำกระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management

: KM) ปีที่สาม เชื่อมโยงเป็นศูนย์เรียนรู้ ปีที่สี่ สร้างความยั่งยืนด้วยมาตรฐานชุมชน และมาตรฐานสุขภาวะ การดำเนินงานใช้เทคนิค การทำงานแบบคู่ขนาน โดยใช้ระบบปูพรม ทำเต็มพื้นที่ทั้งจังหวัดทั้ง 1,550 หมู่บ้าน และใช้ระบบต้นแบบ (Best Practice) เมื่อครบทุกขั้นตอนทั้ง 4 ปี จะนำหมู่บ้านไปสู่ชุมชนที่เข้มแข็งอย่างสมบูรณ์และยั่งยืน

ตัวชี้วัด 5 ประการ.....ของชุมชนอินทรีย์ที่สมบูรณ์และยั่งยืน

กำหนดหลักเกณฑ์และตัวชี้วัดความเป็นชุมชนอินทรีย์ที่สมบูรณ์ 5 ประการ คือ

1. มีคณะผู้นำที่เข้มแข็งอย่างมีคุณภาพ และมีการสืบทอด โดยการสำรวจข้อมูลครัวเรือน การเชิญชวนหัวหน้าครัวเรือนมาทำประชาคม เพื่อให้ได้ข้อมูลชัดเจนเป็นปัจจุบันมาใช้กำหนดทิศทาง เพื่อนำมาสู่แผนแม่บทชุมชนของหมู่บ้าน โดยการทำงานอย่างต่อเนื่องของคณะผู้นำชุมชน คณะผู้นำเรายืดหยุ่นเท่าไหร่ก็ได้แล้วแต่จำนวนครัวเรือน ถ้าครัวเรือนมากฐานสมาชิกก็เยอะ เพื่อไปรับผิดชอบครัวเรือน (20 - 25 ครัวเรือน/คน) แต่บางครั้งมีข้อจำกัดหลายประการ อย่างกรณีของนครศรีธรรมราช ในทางปฏิบัติจริงๆ เราเชิญผู้นำมาชี้แจงของเรื่องแผนแม่บทชุมชนเพียงหมู่บ้านละ 8 คน จาก 3 ฝ่าย มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำธรรมชาติ ให้ 8 คนลงไปหาสมาชิกเพิ่มตามปริมาณครัวเรือน เพื่อจะสร้างความรับผิดชอบให้ถึงหัวหน้าครอบครัว เพื่อการทำประชาคม จะได้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงที่ดีที่สุดมากกว่าการสำรวจของส่วนราชการใดๆ เพราะฉะนั้นแผนแม่บทชุมชนที่มีคุณภาพจะได้ **"ข้อมูลจากฐานครัวเรือน"** ซึ่งเป็นฐานที่ดีที่สุด

2. มีแผนแม่บทชุมชนที่มีคุณภาพ ใช้คำว่า **"แผนแม่บท"** เพราะว่า แผนแม่บทต้องมีการทบทวน ต้องนำมาปรับใช้เรื่อยๆ ต้องมีการปรับปรุงต่อเนื่อง ไม่ใช่ทำครั้งเดียวแล้วหายไป คำว่า **แผนแม่บทคือ** มีการเริ่มต้น แล้วมีการปรับปรุงเป็นพลวัตรต่อเนื่องตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป จึงใช้คำว่าแผนแม่บทชุมชนต้องมีแม่บทก่อน แล้วก็ค่อยปรับปรุงตามห้วงระยะเวลา

3. มีการจัดการความรู้และใช้ KM (Knowledge Management) มาเป็นเครื่องมือในการดำเนินกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรม โครงการตามแผนแม่บทจะต้องเข้าใจในเรื่องของการจัดการความรู้ เพราะว่าไม่มีกิจกรรมไหนที่จะสำเร็จได้โดยไม่ใช้ความรู้เรื่อง KM ที่นครศรีธรรมราชเราทำเรื่อง KM ชุมชน ถึงแม้ว่าจะเป็นเรื่องวิชาการก็เอาไปประยุกต์ใช้ เพราะว่าพี่น้องประชาชนมีความรู้ ภูมิปัญญามาก รู้ว่าหลักการ KM ความรู้มีอยู่ในคน (Tacit Knowledge) ถึง 80% ความรู้สำเร็จรูปทางด้านเอกสาร (Explicit Knowledge) แค่ 20% เท่านั้น และความรู้ในตัวคนตัดสินใจได้ไวกว่ารับได้เร็วกว่าความรู้ในเอกสารต้องมาประยุกต์

ต้องใช้เวลาถึงจะเอามาใช้ได้ เพราะฉะนั้น KM ชุมชนจะไวมาก จากการที่ประเมินเบื้องต้น KM ชุมชนจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงเร็วกว่า KM ของส่วนราชการ

4. มีองค์กรการเงินของชุมชนเอง จะเป็นกลุ่มออมทรัพย์ หรือเป็นองค์กรย่อยๆ เช่น กองทุนปุ๋ยหมัก กองทุนพืชผักสวนครัว กองทุนอะไรก็แล้วแต่ เพราะการมีองค์กรเป็นของตนเอง และชุมชนจะมีส่วนช่วย เช่นว่า คอกปุ๋ยหมักพังแล้วการซ่อมโดยซื้อตะปู สัก 2 - 3 กิโลกรัม จะไปเขียนโครงการขอใครต้องใช้ทุนตัวเอง อย่างนี้จะเห็นภาพของการพึ่งตนเองที่ดีที่สุด การเห็นภาพตรงนี้ มันจะโยงไปสู่เรื่องการเชื่อมต่อกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่า ชุมชนนี้เข้มแข็ง ช่วยเหลือพึ่งตนเองในเบื้องต้นได้ กิจกรรมตามแผนแม่บทชุมชนที่เกินกำลังชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเข้าช่วย เป็นการสร้างความสัมพันธ์เชิงบวก เรื่องความสัมพันธ์ต้องระวัง ต้องมีความสัมพันธ์เชิงบวกให้มาก ถ้ามีความสัมพันธ์เชิงลบ 10 ปี ก็ยังร่วมกันไม่ได้

5. มีการจัดการโดยฝึกฝนการจัดการด้วยโครงการต่างๆ เช่น โครงการอยู่ดีมีสุข โครงการ คพพ. นำมาใช้เป็นเครื่องมือการพัฒนา หรือนำมาเสริมความเข้มแข็งคือ ฝึกฝนการจัดการ ฝ่ายราชการและชุมชนต้องคิดอยู่เสมอว่า งบประมาณโครงการต่างๆ ที่ได้มาต้องใช้เพื่อมาเสริมความเข้มแข็งชุมชน ถ้าคิดว่างบที่ได้มาเพื่อจะซื้อพันธุ์ไก่ ซื้อพันธุ์ปลา แจกจ่ายกันแล้วก็จบ จะสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนได้อย่างไร เพราะจะซื้อแจกเป็นรายๆ ไป ทั้งนี้ ต้องพยายามสนับสนุนโครงการที่อยู่ในแผนแม่บทชุมชน เริ่มจากพิจารณาว่าแผนแม่บทชุมชนมีคุณภาพตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่ ต่อไปก็ดูว่าลักษณะแผนการดำเนินงานโครงการมีลักษณะเป็นกระบวนการหรือไม่ เช่น ซื้อไก่ 400 ตัว มอบให้ชาวบ้าน โครงการซื้อไก่ 400 ตัว แล้วมอบให้มันไม่ใช่กระบวนการที่แนะนำให้ทำ แต่หน่วยงานราชการต้องเข้าไปแนะนำให้ตั้งกลุ่มเลี้ยงไก่ 20 รายๆ ละ 20 ตัว คือ 400 ตัวเหมือนกัน ชุมชนต้องมีกิจกรรมต่อให้ไปทำเป็นกลุ่ม แล้วมีส่วนสมทบไปทำคอกเองไปซื้ออาหารเอง ส่วนเงินบางส่วนก็จัดไว้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ ให้เอาไปใช้โครงการอื่นๆ ได้ด้วย แล้วเชิญหน่วยงานราชการหรือผู้มีความรู้ด้านปศุสัตว์มาอบรมชี้แจงให้ความรู้การเลี้ยงไก่ ทำแบบนี้ถึงจะเป็นโครงการเพื่อเสริมความเข้มแข็งให้ชุมชน แล้วหมู่บ้านก็จะเกิดกลุ่มเลี้ยงไก่ขึ้นมา อาจจะมีกองทุนต่อไปในอนาคต

การเชื่อมต่อและการจัดทัพขบวนงานพัฒนาชุมชน... จากหมู่บ้านสู่ตำบล อำเภอ และจังหวัด สิ่งที่สำคัญมากประการหนึ่งคือ "**การเชื่อมต่องานพัฒนาและการจัดทัพขบวนงานพัฒนาชุมชนทุกระดับ**" โดยมีแนวทางว่า เมื่อเราสร้างชุมชนอินทรีย์ระดับหมู่บ้านได้แล้ว ลำดับต่อไป เราต้องพยายามเชื่อมโยงเครือข่ายชุมชน

อินทรีย์ทั้งตำบล พัฒนาขึ้นมาเป็นแผนแม่บทชุมชน ระดับตำบลให้ได้ ชาวบ้านจะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน เพราะว่าร่วมกันทำทั้งตำบล สมมติว่ามี 10 หมู่บ้าน หมู่บ้านหนึ่งจะมีอยู่ 3 ระดับ ระดับที่ยังต้องช่วยมาก ระดับที่พอไปได้ ระดับที่เป็นต้นแบบ (Best Practice) ถ้าเป็นเครือข่ายก็จะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ช่วยกันยกระดับได้ พอเป็นเครือข่ายกันแล้วขั้นต่อไปก็ไปเชื่อมต่อการพัฒนากับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล ขั้นนี้ความสัมพันธ์เชิงบวกจะช่วยได้มาก โดยให้เราทดลองเอาแผนแม่บทชุมชนระดับหมู่บ้านมาวิเคราะห์จะพบว่า มีความคิดของชาวบ้านพยายามเขียนให้เยอะมาก โครงการดูง่ายๆ แต่เขียนไว้เยอะ สะท้อนให้เห็นแนวคิดการพึ่งตนเอง แต่ในหลายหมู่บ้านพบว่า ส่วนใหญ่ทำแล้วไม่ได้เขียน ต่อไปเสนอให้เขียนให้ครบตามที่วางแผนกันไว้ โครงการเล็กๆ น้อยๆ 300 บาท 500 บาท ก็เขียน เพื่อจะได้ให้เห็นว่าชาวบ้านคิดอย่างไร พึ่งตนเองในเรื่องอะไรได้แล้ว และกิจกรรมใดที่เกินกำลังต้องเสนอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วก็ความสัมพันธ์เชิงบวกกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้เริ่มขึ้น ตรงนี้จะเป็นการเชื่อมต่อการพัฒนา ซึ่งเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อสำคัญมาก เหมือนกับนายดาบจะขึ้นนายร้อย บางกรณีรอนานถึง 20 ปี แต่พอได้ร้อยตรี 3 ปี ต่อมาได้ร้อยเอกเลย ตรงนี้สำคัญ

เพราะฉะนั้น จะเห็นว่าสิ่งเหล่านี้ที่นครศรีธรรมราชราบรื่นดี แต่ว่าจริงๆ ปัญหาเยอะเหมือนกัน ยังมีการบ้านอีกเยอะ ต้องมีการ *"จัดทัพขบวนงานพัฒนาให้ลงตัว"* เพราะว่าการทำปูพรมทั้งระดับหมู่บ้านและตำบล แผนแม่บทชุมชนระดับตำบลจังหวัดนครศรีธรรมราชมี 165 ตำบล แผนแม่บทชุมชนระดับหมู่บ้านมี 1,550 หมู่บ้าน จังหวัดต้องแบ่งบทบาทภารกิจให้หน่วยงานราชการและภาคีการพัฒนาทั้งภายในและภายนอกจังหวัดเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการตามแนวทาง *"การเสริมพลังซึ่งกันและกัน ไม่ตัดทอนกำลังกัน"* โดยในปี พ.ศ. 2550 ภายใต้การประสานงานของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เกิดโครงการความร่วมมือกัน เพื่อแก้ปัญหาความยากจน

การพัฒนาสังคมและสุขภาวะ เข้ามาเสริมขบวนงานพัฒนาแผนแม่บทชุมชน และก่อนหน้านี้เครือข่ายแผนแม่บทชุมชน พึ่งตนเองภาคใต้ ซึ่งสนับสนุนโดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ทำแผนแม่บทชุมชนระดับ ตำบลไว้ 74 ตำบล ขณะที่เครือข่ายยมมนากับที่ทำการปกครองจังหวัดนครศรีธรรมราช ทำแผนแม่บทชุมชนอินทรีย์ระดับหมู่บ้านไว้ครบ 1,550 หมู่บ้าน กรณี 2 กระบวนงานพัฒนาเช่นนี้ต้องเอามาเชื่อมโยงกัน สนับสนุนให้ทำทั้ง 165 ตำบล โดยมีการบ้านทั้ง 2 ทางคือ ฝ่ายโครงการความร่วมมือฯ ที่ประสานงานโดย สกว. ที่มีเป้าหมายในการทำแผนแม่บทชุมชนระดับตำบล ให้ภารกิจว่าคุณต้องถอยหลังไปทำแผนแม่บทชุมชนอินทรีย์ให้มีคุณภาพครบทุกหมู่บ้าน ให้มีแผนหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน จากนั้นต้องไปเชื่อมต่อกับฝ่ายที่ขับเคลื่อนแผนแม่บทชุมชนอินทรีย์ระดับหมู่บ้านให้เกิดการทำงานอย่างบูรณาการร่วมกันพัฒนา **"เป็นแผนแม่บทชุมชนระดับตำบล"** ให้ได้ทำอย่างนี้ก็จะมีทั้งแผนแม่บทชุมชนระดับหมู่บ้านและระดับตำบลที่มีคุณภาพครบ 165 ตำบล ครบ 1,550 หมู่บ้าน และมีกลไกเสริมหนุนคือ "คุณอำนวยตำบล" ซึ่งเป็นกลไกของเครือข่ายการจัดการความรู้ (KM) ของจังหวัดเข้าไปสนับสนุนการดำเนินงานในทุกตำบล

นอกจากนี้ ได้ขยายแนวคิดการทำงานแบบ *"เกาะติด"* ว่า เราก็มีขั้นตอนการเกาะติด 4 ปี ต่อ 1 หมู่บ้าน เพราะว่ากระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็ง ระยะเวลาครึ่งปี 1 ปี ไม่สำเร็จคิดว่า 4 ปีโดยประมาณน่าจะเหมาะสม แต่ถ้าให้ดีต้องมีเวลาให้ 6 ปี ปรากฏการณ์ในเชิงนโยบายที่พบคือการโยกย้ายของผู้ว่าราชการจังหวัด ของรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่เกิดขึ้นบ่อย ทำให้การขับเคลื่อน-งานไม่ต่อเนื่อง ผู้ว่าราชการจังหวัดจะย้ายหรือเกษียนก็ไม่มีปัญหา โดยต้องสร้างขบวนการให้ใหญ่ รณรงค์ให้รู้จักและยอมรับกันทั่วทั้งจังหวัด โดยแนวปฏิบัติที่ได้วางระบบไว้ ในช่วงระยะเวลา 6 ปี (พ.ศ. 2548 - 2553) คือ

รุ่นการทำชุมชนอินทรีย์	พ.ศ. 2548 (ปีที่ 1)	พ.ศ.2549 (ปีที่ 2)	พ.ศ.2550 (ปีที่ 3)	พ.ศ.2551 (ปีที่ 4)	พ.ศ.2552 (ปีที่ 5)	พ.ศ. 2553 (ปีที่ 6)
1. รุ่น 1 จำนวน 400 หมู่บ้าน (เริ่มปี 1 พ.ศ. 2548)	**ตัวชี้วัด 1** เกิดคณะผู้นำคุณภาพ **ตัวชี้วัด 2** เกิดแผนแม่บทชุมชนระดับหมู่บ้าน **โดย.. ที่ทำการปกครองจังหวัดและเครือข่ายยมนา**	**ตัวชี้วัด 3** เกิดการจัดการความรู้และการแปลงแผนสู่การปฏิบัติ การเชื่อมโยงกับ อปท. **โดย... กศน.**	**ตัวชี้วัด 4** เกิดองค์กรการเงินชุมชน **โดย.... ธกส.และเกษตรจังหวัด**	**ตัวชี้วัด 5** เกิดการฝึกการจัดการที่ดีเกิดมาตรฐานชุมชนและมาตรฐานสุขภาวะ **โดย... สาธารณสุขและพัฒนาชุมชน**	ดำเนินการต่อเนื่อง	ดำเนินการต่อเนื่อง
2.รุ่น 2 จำนวน 600 หมู่บ้าน (เริ่มปี1 พ.ศ.2549)	-	**ตัวชี้วัด 1** เกิดคณะผู้นำคุณภาพ **ตัวชี้วัด 2** เกิดแผนแม่บทชุมชนระดับหมู่บ้าน **โดย..ที่ทำการปกครองจังหวัดและเครือข่ายยมนา**	**ตัวชี้วัด 3** เกิดการจัดการความรู้และการแปลงแผนสู่การปฏิบัติ การเชื่อมโยงกับ อปท. **โดย... กศน.**	**ตัวชี้วัด 4** เกิดองค์กรการเงินชุมชน **โดย.... ธกส. และเกษตรจังหวัด**	**ตัวชี้วัด 5** เกิดการฝึกการจัดการที่ดีเกิดมาตรฐานชุมชนและมาตรฐานสุขภาวะ **โดย... สาธารณสุขและพัฒนาชุมชน**	ดำเนินการต่อเนื่อง

รุ่นการทำชุมชนอินทรีย์	พ.ศ. 2548 (ปีที่ 1)	พ.ศ.2549 (ปีที่ 2)	พ.ศ.2550 (ปีที่ 3)	พ.ศ.2551 (ปีที่ 4)	พ.ศ.2552 (ปีที่ 5)	พ.ศ. 2553 (ปีที่ 6)
3. รุ่น 3 จำนวน 550 หมู่บ้าน (เริ่มปี1 พ.ศ.2550)	-	-	**ตัวชี้วัด 1** เกิดคณะผู้นำคุณภาพ **ตัวชี้วัด 2** เกิดแผนแม่บทชุมชนระดับหมู่บ้าน **โดย..ที่ทำการปกครองจังหวัดและเครือข่ายยมนา**	**ตัวชี้วัด 3** เกิดการจัดการความรู้และการแปลงแผนสู่การปฏิบัติ การเชื่อมโยงกับ อปท. **โดย... กศน.**	**ตัวชี้วัด 4** เกิดองค์กรการเงินชุมชน **โดย....ธกส. และเกษตรจังหวัด**	**ตัวชี้วัด 5** เกิดการฝึกการจัดการที่ดี เกิดมาตรฐานชุมชน มาตรฐานสุขภาวะ **โดย... สาธารณสุขและพัฒนาชุมชน**

การจัดการข้อมูลครัวเรือนและชุมชนเพื่อการบริหารตำบละด้วยระบบภูมิสารสนเทศ GIS

ในปี พ.ศ. 2550 การเข้ามาดำเนินงานของโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคมและสุขภาวะในจังหวัดนครศรีธรรมราช ภายใต้การประสานงานของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และนโยบายอยู่ดีมีสุขของรัฐบาล ทำให้จังหวะการขับเคลื่อนขบวนงานพัฒนาในจังหวัดนครศรีธรรมราชต้องปรับขบวน เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริง โดยมอบภารกิจ **"การเชื่อมโยงแผนแม่บทชุมชนระดับหมู่บ้านเป็นแผนแม่บทชุมชนระดับตำบลควบคู่กับการพัฒนาระบบการจัดการข้อมูลครัวเรือนและชุมชนระดับตำบลด้วยระบบภูมิสารสนเทศ เชื่อมโยงกับแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพัฒนาแผนงานที่เกินกำลังท้องถิ่นท้องที่ ยกขึ้นเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับอำเภอและจังหวัด"** เป็นภารกิจของโครงการความร่วมมือฯ

ระบบการจัดการข้อมูลที่ทาง สกว. ดำเนินงานอยู่มีความสำคัญมาก โดยเฉพาะการพัฒนา

ข้อมูลให้เชื่อมโยงกับระบบภูมิสารสนเทศเพื่อรองรับระบบสนับสนุนการตัดสินใจในระดับตำบลผ่านโปรแกรมขอนหาด (โปรแกรมระดับตำบล) และโปรแกรมภูมิสารสนเทศ เป็นกลยุทธ์การสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับองค์กรปกครองส่วน-ท้องถิ่นด้วย ทำให้ภาคประชาชนที่ทำแผนแม่บท-ชุมชนกับฝ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบแผนพัฒนาตำบล ได้เชื่อมโยงกันด้วยการจัดการระบบข้อมูลตำบลร่วมกัน เพราะแผนแม่บทชุมชนระดับหมู่บ้านและตำบล ซึ่งดำเนินการโดยภาคประชาชนนั้น หากได้รับความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการทำแผนพัฒนาตำบลตั้งแต่ต้นแล้ว โอกาสที่ทั้ง 2 แผนจะบูรณาการร่วมกันในภาคปฏิบัติจะเป็นไปได้สูง แต่ขอให้ทุกฝ่ายเข้าใจว่า **"แผนแม่บทชุมชนระดับหมู่บ้านและระดับตำบลนั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นแผนเดียวกับแผนพัฒนา ตำบลที่รับผิดชอบโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น"** แผนทั้ง 2 สามารถดำเนินการคู่ขนานกันไปได้อย่างมี **"ดุลยภาพ"** และสามารถเชื่อมโยงสนับสนุนกันได้ตลอดเวลา และจะเป็นแผนที่เกื้อกูลกันมากยิ่งขึ้น หากทั้ง 2 แผนโน้มนำแนวทางการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดทิศทางของแผนแม่บทชุมชนระดับตำบลและแผนพัฒนาตำบล

บทสรุป : 10 ขั้นตอนเพื่อปฏิบัติการสู่การบูรณาการทั้งจังหวัด จากกรอบแนวคิด แนวปฏิบัติดังกล่าว สามารถสรุปย่อเป็น "ความรู้" อย่างง่าย 10 ขั้นตอน ดังนี้

1) สร้างชุมชนอินทรีย์
2) มีองค์ประกอบ 5
3) ปฏิบัติพัฒนาปูพรม
4) ระดมปรับวิธีคิดทิศทางเดียวกัน
5) ให้ความสำคัญ การจัดทัพ (คุณอำนวยตำบล)
6) ปรับเทคโนโลยีที่เหมาะสม ภูมิปัญญาให้เข้ากับวิชาการ
7) ต่อเนื่องยาวนาน อย่างน้อยเกาะติด 4 ปี
8) มีบูรณาการทั้งจังหวัด

9) คือ ชุมชนภิวัฒน์ สร้างดุลยภาพ รองรับการเปลี่ยนแปลง
10) แสวงหาจุดเชื่อมต่อการพัฒนาพึ่งพา ทิศทางเศรษฐกิจพอเพียง แก้ปัญหาได้เองอย่างสมบูรณ์และยั่งยืน

1. แนวคิดการทำแผนชุมชนพึ่งตนเองมาจากไหน

รัฐธรรมนูญปี 2540 ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศที่ประชาชนมีส่วนร่วมร่างมาด้วย ได้ให้อำนาจและสิทธิชุมชนไว้มากพอสมควรที่จะจัดการและพัฒนาท้องถิ่นได้เอง ไม่ว่าจะเรื่องการปกครอง การดูแลรักษาฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนการศึกษา โดยรัฐจะจัดสรรงบประมาณมาให้ด้วย

นอกจากนี้ ทิศทางของแผนพัฒนาชาติได้กำหนดให้มีการทำแผน โดยรับฟังความคิดเห็นและให้ชุมชนมีส่วนร่วมกำหนดเนื้อหา ทิศทางการพัฒนาด้วย ซึ่งเปลี่ยนจากการทำแผนที่เจ้านายกำหนดให้ทำมาเป็นชาวบ้านเป็นผู้กำหนดเอง

ดังนั้น การทำแผนชุมชนพึ่งตนเองของชุมชนจึงเป็นสิ่งจำเป็นและควรทำเพราะเป็นสิทธิของเราและหากเราสามารถนำแผนแม่บทชุมชนมาทำแผนปฏิบัติการได้เสร็จตามขั้นตอน ก็สามารถนำไปเชื่อมต่อกับแผนหน่วยงานตั้งแต่ระดับ อ.บ.ต. ไปจนถึงระดับชาติได้ต่อไป ก็จะทำให้แผนพัฒนาชาติเป็นแผนที่มีความสมบูรณ์และเกิดผลประโยชน์ต่อคนทุก ระดับอย่างแท้จริง

2. แผนชุมชนพึ่งตนเองหมายถึงอะไร

หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน คือเรียนรู้เรื่องตัวเอง เรื่องชุมชนของเราเอง ตั้งแต่อดีตความเป็นมา การเปลี่ยนแปลงปัญหา ผลกระทบทั้งที่เกิดขึ้นภายในชุมชนและมาจากภายนอกชุมชน เพื่อเป็นข้อมูลมาวิเคราะห์สิ่งที่จะกำหนดอนาคตหรือความมุ่งหวังของชุมชนว่า เราอยากให้ชุมชนที่เราอยู่เป็นอย่างไร แทนที่จะให้คนอื่นมาคิดมากำหนดให้เราเหมือนแต่ก่อน

ดังนั้น การพัฒนาหรือการแก้ปัญหาของหมู่บ้าน ของตำบล ของท้องถิ่น จึงต้องเริ่มจากสมาชิกในชุมชนหรือตำบลเป็นหลัก ส่วนหน่วยงานราชการ องค์กรพัฒนาเอกชน หรือคนอื่นๆ ที่อยู่นอกชุมชนน่าจะอยู่ในฐานะของ "ผู้สนับสนุน" หรือ "พี่เลี้ยง" คอยให้คำปรึกษาและช่วยเสริมในสิ่งที่เราขาด หรือสนับสนุนในสิ่งที่เราทำเองไม่ได้

แผนแม่บทชุมชนจึงเป็นผลของการเรียนรู้ร่วมกัน หรือเป็นเครื่องมือที่ทำให้คนมาเรียนรู้ร่วมกัน และเป็นเวทีที่คนในชุมชนได้ช่วยกันคิดค้นร่วมกัน ว่าจะทำให้อนาคตของชุมชนเราเป็นไปตามที่เราหวังได้อย่างไร

3. เป้าหมายของการทำแผนแม่บทชุมชนคืออะไร

เป้าหมายของการทำแผนแม่บทชุมชนอยู่ที่การทำให้สมาชิกที่มีอยู่หลากหลายในชุมชนมีโอกาสได้มาร่วมคิดร่วมค้นหาว่าจะทำอย่างไร

ชุมชนของเราจึงจะพึ่งตนเองได้มาก และพึ่งพาภายนอกเท่าที่จำเป็น ซึ่งแต่ละชุมชนย่อมแตกต่างกัน เพราะแต่ละแห่งมีคน วัฒนธรรม ความรู้ และทรัพยากรหรือ ปัญหาอุปสรรคแตกต่างกันไป ดังนั้น คนในชุมชนต้องช่วยกันหาสาเหตุและหาทางแก้ไขกันเอง แน่นอนว่าการแก้ปัญหาย่อมทำได้ไม่ง่ายนัก แต่ถ้าเราไม่พร้อมใจกันเริ่มต้นตั้งแต่วันนี้ ก็ไม่มีทางที่ปัญหาจะหมดไปได้

ดังนั้น การทำแผนแม่บทชุมชน จึงไม่ใช่การเร่งรีบทำให้เสร็จ เพื่อให้ได้แผน แต่เป็นการทำให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้และแสวงหาแนวทางการ พึ่งตนเองของชุมชนให้อยู่รอดได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนอย่างมีความสงบสุข "แผน" จึงเป็นแค่ผลของกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเท่านั้น

4. แค่ไหนจึงจะเรียกว่าเป็นแผนแม่บทชุมชน

เมื่อเป้าหมายของการทำแผนอยู่ที่การพึ่งตนเองบนพื้นฐานของปัญหาและการได้เรียนรู้ซึ่งกันและกันของชุมชนเอง นั่นหมายความว่าเราไม่ต้องเย็บเล่มส่งครูที่ไหน แต่ว่าแผนอยู่ที่การได้รวบรวมข้อมูลทั้งหลายที่กระจัดกระจายอยู่ในชุมชน เพื่อให้รู้ว่าเรามีรากเหง้าที่น่าภูมิใจอะไรบ้างมีความเด่น ความดีอย่างไร มีข้อมูลเชิงลึกอะไรที่จะนำมาผ่านการวิเคราะห์ และใช้ประโยชน์อย่างไร ข้อมูลด้านไหนบ้างที่สามารถนำมาเปิดเผยข้อมูลด้านใดบ้างที่ควรสงวนเป็นความลับไว้ใช้เฉพาะในชุมชนเอง เป็นต้น

การพูดคุยว่าใครจะทำอะไร อย่างไร ที่ไหน จะต้องเป็นเรื่องที่ทำได้จริงและเราต้องทำเองด้วย ไม่ใช่คิดให้คนอื่นทำเพราะไม่ค่อยมีใครที่จะทำตามที่คนอื่นคิด ซึ่งนี่แหละคือสิ่งที่เรียกว่าการพึ่งตนเองของชุมชน เพียงแต่ว่าควรมีการบันทึกไว้เพื่อกันลืม และเอาไว้อธิบายให้คนอื่นเข้าใจได้ตรงกันเท่านั้นเอง

5. ใครเกี่ยวข้องกับการทำแผนแม่บทชุมชนบ้าง

ในชุมชนหนึ่งๆ ย่อมมีองค์ประกอบของคนที่หลากหลาย ดังนั้น การทำแผนแม่บทชุมชนก็ต้องมีคนทุกกลุ่มทุกระดับมาร่วมให้หลากหลายอาชีพ ไม่จำกัดฐานะ รวมทั้ง ผู้นำทั้งที่เป็นผู้นำตามธรรมชาติและผู้นำที่เป็นทางการ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อ.บ.ต. พัฒนาการเกษตร ปศุสัตว์ ตลอดจน ผู้นำทางศาสนาที่ชาวบ้านให้ความเคารพได้เข้ามามีส่วนร่วมกำหนดทิศทางของชุมชนในเวทีเดียวกัน

เมื่อเรามีหรือรู้ข้อมูลเหล่านี้แล้วก็นำเอาข้อมูลเหล่านี้มานั่งพูดคุยกันว่า ถ้าจะพัฒนาให้ชุมชนของเราพึ่งพาตนเองได้จริงหรือ พัฒนาให้ชุมชนของเราบรรลุเป้าหมายอย่างที่พวกเรามุ่งหวังไว้นั้น ใครจะต้องทำอะไรบ้าง ต้องทำเสร็จเมื่อไร ต้องแสวงหาความร่วมมือจากใครบ้าง และมาร่วมคิดกันว่า ชุมชนของเราจะกำหนดแนวทางในการพึ่งตนเองให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้อย่างไร และเรื่องไหนที่จะสนับสนุนให้แต่ละครอบครัวทำคนเดียวได้ เรื่องไหนที่เกินขีดความสามารถของแต่ละครอบครัวเราจะมีวิธีร่วมมือกันอย่างไร ข้อสรุปจากการพูดคุยกันนี่

แหละคือแนวทางและวิธีการที่จะทำให้เรารู้ว่า เราและชุมชนของเราจะพึ่งพาตัวเองได้อย่างไร

8. ทำแผนแม่บทชุมชนแล้วใครจะสนับสนุนงบประมาณ

การทำแผน คือ การพยายามหาทางพึ่งตนเองของชุมชน โดยการคิดร่วมกันลงมือทำร่วมกัน การทำแผนไม่ควรมีเป้าหมายเพื่อที่จะพึ่งพาคนอื่น แต่หากทำแผนของชุมชนออกมาได้ จะทำให้ทุกคนรู้ว่าถ้าเราต้องการให้ชุมชนเป็นแบบที่เรามุ่งหวังไว้นั้น เราจะต้องทำอะไรก่อนทำอะไรหลัง แล้วค่อยมาดูว่าเรื่องไหนเราทำได้เอง เช่น อาศัยผู้รู้ในท้องถิ่นทำกันเองได้ เรื่องไหนที่ต้องร่วมมือกับสังคมในวงกว้าง เช่น ปัญหายาเสพติด เรื่องไหนที่ต้องประสานงานร่วมมือกันระหว่างองค์กรที่เรียกว่าเครือข่าย เรื่องไหนที่ต้องประสานให้หน่วยงานภายนอกมาช่วย เช่น ด้านวิชาการ ด้านเทคโนโลยีที่เหมาะสม เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าการมีแผนแม่บทชุมชนก่อให้เกิดประโยชน์กับทุกฝ่ายทั้งในส่วนของชุมชนเองและหน่วยงานจากภายนอกที่ชุมชนเราต้องการประสานความร่วมมือด้วยในบางกิจกรรมที่ชุมชนของเราต้องขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานหรือบุคคลภายนอก เมื่อเราไปขอให้เขาช่วยในบางกรณี เขาก็อยากช่วยเพราะเรามีความคิด มีแผนงานที่ชัดเจน ทำให้คนที่อยากช่วยรู้ว่าจะช่วยตรงไหน ช่วยอย่างไรจึงจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

หรืออีกกรณีหนึ่งคือ ถ้าใครอยากจะช่วยเรา เขาก็จะได้ช่วยให้ถูกกับที่เราต้องการ ไม่ใช่ให้เราช่วยทำตามแนวความคิดเขา หรือทำตามแผนงานเขา ซึ่งเหมือนตำน้ำพริกละลายแม่น้ำเหมือนที่แล้วๆ มาที่ไม่ทำให้ชาวบ้านเรียนรู้อะไรมากขึ้น

9. แผนแม่บทชุมชนจะต้องทำที่ไหน

คำว่าแผนแม่บทมีความจำเป็นจะต้องครอบคลุมหลายๆ เรื่อง หรือให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนนั้นๆ และให้อยู่ในขีดความสามารถที่ชุมชนจัดการได้เองเป็นหลัก เพราะฉะนั้น ในเขตของตำบลน่าจะเหมาะสมที่สุด เพราะตำบลหนึ่งก็มีหลายหมู่บ้านรวมแล้วมีครอบครัวเพียงพอที่จะพัฒนากิจกรรมที่ออกมาจากแผนเข้าสู่ระบบธุรกิจเพื่อให้ธุรกิจนั้นเลี้ยงตัวได้

ชุมชนอินทรีย์ : คัมภีร์ชุมชน

ผลงานที่นำเสนอ เป็นบทเรียนการจัดทำชุมชนอินทรีย์เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและเพื่อการพัฒนาระดับฐานรากของจังหวัดนครศรีธรรมราช (โดยความร่วมมือของทุกฝ่ายในพื้นที่ คณะผู้นำระดับหมู่บ้าน หัวหน้าครอบครัว พี่น้องประชาชน ข้าราชการระดับปฏิบัติ และระดับหัวหน้าหน่วยงาน ภาคเอกชน ภาควิชาการและภาคีพัฒนาต่างๆ ที่ช่วยสนับสนุน) เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับใช้ที่จะนำไปสู่คำตอบที่ต้องการคือ **"อยู่ดีมีสุข"**

ผมดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาสช่วงปี 2546-2547 ปลายปี 2547 ผมย้ายมาดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช และได้ร่วมกับคณะฯ วางรากฐานการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนอย่างเป็นระบบ โดยปี 2547 ได้เริ่มดำเนินการทดลองดำเนินการชุมชนเข้มแข็งใน 3 ตำบลคือ ตำบลบางจาก ตำบลมะม่วงสองต้น ตำบลท่าเรือ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช ซึ่งได้ผลดี ในปี 2548 เริ่มดำเนินการรุ่นที่ 1 มีจำนวน 400 หมู่บ้าน รุ่นที่ 2 ปี 2549 จำนวน 600 หมู่บ้าน รุ่นที่ 3 ปี 2550 จำนวน 551 หมู่บ้าน ซึ่งแต่ละรุ่นต้องดำเนินการเกาะติด 4 ปี (การสร้างกระบวนการชุมชนเข้มแข็งทำแบบฉาบฉวยไม่ได้) ต้องลงลึกเพราะคำตอบสุดท้ายคือ เป็นชุมชนอินทรีย์ ซึ่งนำไปสู่อยู่ดีมีสุข คณะของเราได้ตกลงกันเรียกชุมชนที่มีความเข้มแข็งพึ่งตนเองได้ว่า **"ชุมชนอินทรีย์"** ซึ่งคำว่า "อินทรีย์" นำมาจากหลักธรรม อินทรีย์ 5 ได้แก่ ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา ซึ่งชุมชนอินทรีย์ที่สร้างขึ้นมาจะเป็นชุมชนที่เข้มแข็งสมบูรณ์และยั่งยืน เพราะสังคมเป็นพลวัต ปัญหาเกิดขึ้นมาใหม่ได้ตลอดเวลาถ้าไม่เข้มแข็งจริง ไม่เหนียวแน่นจริง มีโอกาสทรุดโทรมไปได้ เช่น มีการเปลี่ยนผู้นำ หรือบางตัวอย่าง ผู้ใหญ่บ้านเกษียณไป ก็ไม่เข้มแข็งแล้ว เพราะฉะนั้น จะต้องสร้างกระบวนการให้เข้มแข็งอย่างสมบูรณ์และยั่งยืน วิธีการก็คือ ให้ความสำคัญกับภาคประชาชน ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่โดยภาครัฐและภาคีพัฒนาเป็นผู้สนับสนุน จึงใช้หลักง่ายๆ ซึ่งคือ **"ชุมชนเข้มแข็งเพื่อ 3 อยู่"** คือ อยู่ดีกินดี เริ่มต้นด้วยเรื่องใกล้ตัว ความรู้สึกร่วมจะเกิดขึ้นได้ง่าย คือเรื่องปากท้องและชีวิตความเป็นอยู่ การมีเศรษฐกิจดี ให้เข้มเข็งเรื่องพื้นฐาน เช่น จปฐ. กชช. 2ค. อาชีพ ฯลฯ

อยู่เย็นเป็นสุข คือ เมื่อทำอยู่ดีกินดีได้แล้ว ก็ให้เข้มแข็งต่อไปอีก เพราะหากเมื่อมีภัย หรือเหตุการณ์ร้ายๆ อะไรเข้ามากระทบก็ใช้กระบวนการชุมชนเข้มแข็งแก้ไขได้ ก็จะทำให้อยู่เย็นเป็นสุข อยู่ในสังคมที่เอื้ออาทรกัน ปัญหายาเสพติด ความปลอดภัยด้านต่างๆ จะสามารถ

ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาเบื้องต้นได้ อยู่รอดปลอดภัย มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความยั่งยืน มีการสืบทอดความเป็นผู้นำโดยเยาวชนคนรุ่นใหม่เข้ามาทดแทนไม่ขาดสาย รวมทั้ง ส่งเสริมวิถีชีวิตประชาธิปไตย โดยให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น (เป็นลักษณะการสร้างเจดีย์จากฐานนำไปสู่คุณภาพ การเมือง ระดับท้องถิ่น และระดับชาติต่อไป) ซึ่งเป็นความยั่งยืนของชาติในระยะยาวในการขับเคลื่อนชุมชนเข้มแข็งพึ่งตนเองมุ่งสู่ประชาชนอยู่ดีมีสุขมีหลักคิด หลักการ หลักปฏิบัติ ดังนี้

หลักคิด : ชุมชนอินทรีย์ 5 มี 5 องค์ประกอบด้วยกัน คือ

1. มีคณะผู้นำที่เข้มแข็งอย่างมีคุณภาพและมีการสืบทอด โดยการนำเอากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นผู้นำส่วนภูมิภาค ร่วมกับผู้นำในท้องถิ่น (อปท.) และผู้นำตามธรรมชาติ ประมาณ 7-9 คน รวมทั้ง ผู้ที่อาสาเข้ามาร่วมหลายคนยิ่งดีแต่ต้องมีความตั้งใจจริงๆ นำมาฝึกอบรม ทำความเข้าใจ เพื่อไปสร้างความเข้าใจต่อยังหัวหน้าครอบครัว นำไปสู่การทำประชาคมเพื่อเก็บข้อมูลกำหนดทิศทางของหมู่บ้านแล้วก็กำหนดยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการต่างๆ ได้ นอกจากนี้ ก็มีการสืบทอด มีการฝึกอบรมกระตุ้นอย่างต่อเนื่อง

2. มีแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเองที่มีคุณภาพ แผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเอง จะต้องเกิดจากการกำหนดทิศทางร่วมกันของประชาคม และจะต้องมีการประเมินทบทวนทุกปีอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เนื่องจากข้อมูลเป็นพลวัตมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา แผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเองจะต้องมีกิจกรรมที่อยู่ในแผนให้มีลักษณะที่ชุมชนสามารถทำเองได้อย่างน้อย 30% ที่เหลือภาคีพัฒนาอื่นๆ เข้าไปช่วยสนับสนุน ตัวอย่างเช่น ชุมชนไม้เรียง อำเภอฉวาง ก็ขอสนับสนุนจากภาคีพัฒนาพียง 30% อีก 70% ของโครงการชุมชนเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งหมด

3. มีการจัดการความรู้ (KM) การจัดการความรู้ชุมชน โดยการใช้ KM โดยมีคุณเอื้อ คุณอำนวย คุณกิจ หรืออาจจะมีคุณอื่นๆ เช่น คุณลิขิต คุณประสาน คุณวิสาตร์ ฯลฯ เพิ่มขึ้นได้ตามความจำเป็นและบริบทของแต่ละพื้นที่ (ตามหลักการของ KM) คือ *คุณกิจ* หมายถึง ภาคประชาชนผู้ดำเนินกิจกรรม (ตามแนวทางแผน 10 การพัฒนาที่ประชาชนเป็นศูนย์กลาง) *คุณอำนวย* หมายถึง ผู้อำนวยความสะดวก ผู้ไปกระตุ้น ส่งเสริม แนะนำ ประคับประคอง หรือเป็นกำลังใจ (บทบาทปรับเปลี่ยนได้ตามสภาพความเป็นจริงของแต่ละหมู่บ้าน) *คุณเอื้อ* หมายถึง ผู้ที่อยู่ในระดับที่สูงขึ้นไป คอยสนับสนุน กำกับดูแล ติดตามประเมิน คอยต่อยอดหรืออุดรูรั่วที่พบว่ายังเป็นอุปสรรค รวมทั้งการจัดระบบสิ่งแวดล้อมต่างๆ เพื่อให้ภาพรวมของโครงการได้ขับเคลื่อนไปอย่างราบรื่น

วิธีที่จะให้มีการบูรณาการได้ดีก็ต้องให้

ประชาชนและเจ้าหน้าที่ทุกกรม ทุกกระทรวง ทุกท้องถิ่น ฯลฯ เห็นประโยชน์ ถ้าชุมชนเข้มแข็งสำเร็จ โครงการของพัฒนาชุมชน โครงการของสาธารณสุข โครงการของปกครองจังหวัด ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ก็สำเร็จหมด เพราะชุมชนเขาเก่ง เพราะฉะนั้น สิ่งที่ได้คือ เมื่อเขาเห็นประโยชน์เขาก็จะเข้าไปร่วมกันทำไปร่วมกันอำนวยความสะดวกให้ประชาชน สร้างความเข้มแข็งขึ้นมาให้สำเร็จ (ประเด็นนี้ราชการได้ประโยชน์มาก คือจะพบว่า ข้าราชการได้บูรณาการการทำงานร่วมกันในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง)

4. มีองค์กรการเงินชุมชน

องค์กรทางการเงิน จะต้องไปสร้างให้มีขึ้น หรือถ้ามีอยู่แล้วก็ไปปรับปรุงพัฒนาหรือยกระดับให้มีคุณภาพมากขึ้น องค์กรการเงินทุกประเภทจะเป็นกลุ่มออมทรัพย์หรือ กทบ. หรือ กขคจ. จะเป็นกลุ่มเล็กกลุ่มน้อยของหมู่บ้าน กลุ่มปุ๋ยหมัก กลุ่มพืชผักสวนครัว ถ้าเขามีทุนของตัวเองแล้วจะเป็นเครื่องมือที่พร้อมสำหรับดำเนินกิจกรรมพึ่งตนเองได้โดยไม่ต้องขอพึ่งใคร ซึ่งเป็นสิ่ง จำเป็นถ้าเขียนแผนแล้วไม่มีงบประมาณก็ต้องเริ่มทำเองก่อนเล็กๆ น้อยๆ เป็นการลงทุนที่ต้องเอาแนวพระราชดำรัสว่าขาดทุนคือกำไร ก็ต้องขาดทุนก่อนต้องลงทุน ลงขันกันก่อนนิดๆ หน่อยๆ ให้เห็นว่าเราตั้งใจที่จะพัฒนาตนเอง คนอื่นก็อยากเข้าไปช่วยเหลือต่อไป

5. มีการจัดการชุมชน

การจัดการชุมชนคือ การดำเนินกิจกรรม การจัดการ (การดำเนินกิจกรรมของชุมชน) เมื่อมี 4 อย่างแล้วก็ฝึกจากกิจกรรมง่ายๆ ก่อน ซึ่งรัฐควรจะมีงบประมาณให้ชุมชนบ้าง หรือให้ฝึกกิจกรรมของชุมชน มีงบประมาณเพื่อให้ชุมชนได้ฝึกปฏิบัติ ได้จัดทำกิจกรรมด้วยตนเองตามแผนแม่บทที่ได้คิดกันแล้ว นโยบายของรัฐบาลใดก็ตาม หรือชื่ออะไรก็แล้วแต่ ถ้าให้มาในลักษณะที่ลงสู่ชุมชนก็สามารถจัดลงเป็นโครงการในแผนแม่บทชุมชนได้หมด คนในชุมชนก็พร้อมอยู่แล้ว พระราชบัญญัติงบประมาณก็ปรับปรุงแล้ว (เริ่มในปี 2552 คืองบเชิงพื้นที่ซึ่งจังหวัดจะเป็นหน่วยที่ตั้งงบประมาณได้เอง) ดังนั้นงบประมาณเชิงพื้นที่ควรเน้นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเป็นฐานความพร้อม งบประมาณของรัฐบาลกลาง ควรมีความต่อเนื่องเพื่อฝึกให้ชุมชนได้ดำเนินกิจกรรมด้วยชุมชนเอง (ตามที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทชุมชน) ส่วนงบประมาณของท้องถิ่น ของกรม และของกระทรวง ก็สามารถจัดมาเสริม มาเติมให้กระบวนการชุมชนแข็งแกร่งยิ่งขึ้นได้

หลักการ : หลักการพัฒนามีหลักการ 5 ประการ ประกอบด้วย

1. ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแผน 10 ที่ได้ยึดหลักประชาชนเป็นศูนย์กลางคือ ต้องไปแนะไปวิเคราะห์ แนะนำเพื่อให้เขาเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมเอง วิเคราะห์พื้นที่

ว่าในตำบลนั้นๆ อาจจะแบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่ต้องอุ้มชูดูแลก็ต้องเข้าไปช่วยมากหน่อย กลุ่มที่พอใช้ได้แล้วเราก็เข้าไปอำนวยความสะดวก ไปเป็นคุณอำนวยให้เขา แต่กลุ่มที่เก่งแล้วก็ต้องไปเยี่ยมให้กำลังใจและกระตุ้นต่อเนื่อง เพราะฉะนั้น ต้องไปวิเคราะห์พื้นที่ด้วย เพราะฉะนั้น การพัฒนาที่ประชาชนเป็นศูนย์กลาง การจะไปทำงานร่วมกับประชาชนกลุ่มนั้นๆ จะไม่ใช่เหมือนตัดเครื่องแบบตายตัวให้ทุกหมู่บ้าน เพราะทุกหมู่บ้านมีบริบทไม่เหมือนกัน ก็ต้องปรับเปลี่ยนความเหมาะสมไปตามบริบทนั้นๆ ของหมู่บ้าน

2. ชุมชนเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนา

เมื่อประชาชนเป็นศูนย์กลาง ขั้นต่อไปของหลักการพัฒนาคือ พยายามปรับกระบวนทัศน์จากแนวคิดพึ่งพิง สู่แนวคิดพึ่งตนเองคือ ฝึกให้คนคิดขึ้นมาเอง แนวคิดพึ่งพิงเริ่มจะฝังมากไป เพราะฉะนั้นเราต้องเปลี่ยนตรงนี้ด้วย นี้คือหลักการสำคัญ ลึกลงไปจากประชาชนเป็นศูนย์กลาง

3. ยึดพื้นที่ระดับหมู่บ้านเป็นตัวตั้ง

การยึดพื้นที่ระดับหมู่บ้าน หรือการใช้หลัก Area Approach เป็นตัวตั้ง คือให้พิจารณาตามภูมิสังคมและปัญหาของพื้นที่เป็นหลักในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านนั้นๆ (เพราะมีความกะทัดรัด การมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดขึ้นได้เต็มที่)

4. ใช้การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือสำคัญ

ไม่มีกิจกรรมใดสำเร็จได้โดยไม่ใช้ความรู้ เพราะฉะนั้น KM (Knowledge Management) ก็เป็นหลักการสำคัญ ที่จังหวัดนครศรีธรรมราชนำมาใช้ โดยการใช้ **"KM ชุมชน"** เป็นที่รับรู้กันทั่วไป พี่น้องประชาชนผ่านคณะผู้นำ มีกระบวนการใหญ่มาก ครอบคลุมทั้ง 1,551 หมู่บ้าน ประชาชนรู้และเข้าใจเรื่อง KM ก็จะมากดดันราชการว่าต้องเข้าใจ KM ให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพราะราชการต้องไปเป็นคุณอำนวยให้กับชาวบ้าน (โดยปกติการสร้าง KM ในส่วนราชการจะทำได้ยากกว่า, ของประชาชนทำได้ง่าย และความพึงพอใจมีสูง เพราะในระดับหมู่บ้านจะมีภูมิปัญญาที่อยู่ในตัวคนมากมาย ปราชญ์ชาวบ้านหาได้ในทุกหมู่บ้าน)

5. ความเชื่อมโยงเป็นการบูรณาการทั้งจังหวัด

คือภาคีต่างๆ ร่วมสนับสนุนการพัฒนา หมายความว่าเริ่มจากนำประชาชนเข้ามาเป็นศูนย์กลาง ปิดท้ายด้วยภาคีสนับสนุนการพัฒนาต่างๆ ทั้งท้องถิ่น ราชการส่วนภูมิภาค และส่วนกลาง ภาคเอกชน NGOs ภาควิชาการ ก็คือการนำหลักคิดชุมชนอินทรีย์ 5 ข้อ และหลักการ: หลักการพัฒนา 5 ข้อ มากระตุ้นให้ชุมชนมีกำลังใจมากขึ้น ปกติพี่น้องประชาชนในชุมชนทุกหมู่บ้าน ถ้าวิเคราะห์ดีๆ คนดี คนเก่ง และคณะผู้นำโดยธรรมชาติโดยโครงสร้างทางกฎหมายก็มีเยอะ โดยธรรมชาติก็มีมาก ซึ่งคนที่อยาก

ทำงานก็มีอยู่ทั่วไป แต่ว่าเราจะต้องมีวิธีการเข้าไปกระตุ้นภายในของชุมชนเพิ่มขึ้น โดยใช้**อินทรีย์ 5 พละ 5** เป็นหลักธรรม เป็นจริยธรรม ในแง่ของคุณธรรม เป็นจริยธรรมเพื่อกระตุ้นให้เกิดความแข็งแกร่งในการทำงาน อินทรีย์แปลว่ารวมตัว และ **พละ** แปลว่าแข็งแรง หรือแข็งแกร่ง **อินทรีย์ 5 พละ 5** มีคุณธรรมอยู่ 5 ตัวคือ ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา ในคุณธรรม 5 ตัวนี้จะต้องปลูกฝังให้เยอะๆ เพื่อจะให้เกิดความแข็งแกร่งต่อเนื่อง มีความพยายามไม่ท้อถอย ซึ่งได้แก่

ศรัทธา คือ การทำให้ชุมชนเกิดมีความศรัทธาในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตัวอย่างเช่น ในเรื่องของพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องแนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดเรื่องชุมชนเข้มแข็ง เพื่อเมื่อมีความศรัทธาแล้วก็ทำให้เกิดวิริยะ

วิริยะ คือ ความตั้งใจ มุ่งมั่นที่จะทำงานร่วมกันมากขึ้น และในขณะที่ทำไปก็มีสติอยู่ตลอดเวลา

สติ เป็นตัววิ่ง ถ้าเป็นฟุตบอลก็คือตัววิ่งรอบสนาม หรือตัวช่วยรอบสนาม หรือ Center Half ถ้ากองหลังอ่อนก็มาช่วยกองหลัง ถ้ากองหน้าวิ่งไม่ได้ก็ขึ้นมายิงเอง การมีสติ (ความรู้ตัวทั่วพร้อม) มีความสำคัญมาก เช่น เราจะปฏิบัติในทางศาสนาคือ ศีล สมาธิ ปัญญา ได้สำเร็จตลอดสาย ต้องมีสติเป็นตัววิ่งให้รู้ตัวตลอดเวลา (ปัจจุบันทั่วโลกก็นิยมฝึกสติ Meditation กันอย่างแพร่หลาย)

สมาธิ ตัวที่ 4 ของอินทรีย์ 5 คือ สมาธิ (ติด Turbo เข้าไป) โดยปกติมีครบ 3 ตัว ก็ไปได้แล้ว แต่ต้องเพิ่มเอกภาพทางความคิดขึ้นภายในสมาธิคือ การรวมจุดเหมือนกับ Focus รวมแสงอาทิตย์ แล้วทำให้ไฟไหม้กระดาษได้ สมาธิ หมายถึงอย่างนั้น สมาธิเป็นเอกภาพที่มีความอ่อนโยน ไม่ใช่เอกภาพเพื่อการทำลาย คือสมาธิเรียกว่า **"กรรมนีโย"** พร้อมแก่การงาน คือพร้อมที่จะทำงาน มีสมาธิ เรียกว่า กรรมนีโย เพราะฉะนั้นเมื่อติด Turbo เข้าไปด้วยสมาธิ มันก็พร้อมที่จะทำงาน พร้อมที่จะวิ่ง พร้อมที่จะขับเคลื่อนสร้างสรรค์ไปข้างหน้า

ปัญญา ปัญญาเกิด จะทำอะไรก็สำเร็จหมด เพราะฉะนั้นอินทรีย์ 5 คือ ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ และปัญญา อินทรีย์ 5 เป็นฐาน เพราะฉะนั้น ได้หลักการพัฒนา โครงสร้างการกระตุ้นภายใน ไฟเกิดมีความพร้อมในการผลักดันไปข้างหน้าต่อไป

หลักปฏิบัติ : หลักปฏิบัติ มีกระบวนงาน 4 ระยะ (ใช้เวลา 4 ปี)

เป็นจุดเน้นของแต่ละปี ในทางปฏิบัติจริงอาจทำคู่ขนานไปพร้อมๆ กันได้ ทุกประเด็น

1. การส่งเสริมกระบวนการแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเอง

ปีที่ 1 การสร้างแกนนำลงพื้นที่เพื่อเข้าถึงประชาชน ชี้แจงทำความเข้าใจ จัดเวทีประชาคมเพื่อระดมความคิดในการทำแผนชุมชน โดยสร้าง

ผู้นำที่เข้มแข็งอย่างมีคุณภาพ มีการขยายผล และมีการสืบทอด ซึ่งก่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของครัวเรือน มีการปรับฐานคิดจากพึ่งพิงเป็นพึ่งตนเอง จนกระทั่งได้แผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเองระดับหมู่บ้าน

2. การจัดการความรู้ (KM)

ปีที่ 2 การจัดการความรู้เป็นการดำเนินกระบวนการงานในหมู่บ้าน โดยให้คนเข้าใจกระบวนการจัดการความรู้ (KM) ตามแบบของชุมชน มีการทำกิจกรรมโดยใช้การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือสำคัญ รวบรวมภูมิปัญญา เพิ่มพูนภูมิปัญญาด้วยการปฏิบัติ มีการถอดบทเรียน บันทึกความรู้ และส่งเสริมให้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

3. การเชื่อมโยงเครือข่ายเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชน

ปีที่ 3 การเชื่อมโยงเครือข่ายเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชน โดยเน้นคุณภาพกลุ่มอาชีพ ยุวเกษตร วิสาหกิจชุมชน อาสาสมัครเกษตร และเชื่อมโยงเป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน

4. การสร้างความยั่งยืนด้วยมาตรฐานชุมชนและมาตรฐานสุขภาพ

ปีที่ 4 สร้างความยั่งยืน โดยการส่งเสริมกิจกรรมเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต และการเอื้ออาทรแบ่งปัน มีสวัสดิการชุมชน การอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมเป็นชุมชนอินทรีย์ ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ถอดความรู้จากหมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จเป็นตัวอย่าง (Best Practice) ขยายผลไปยังเครือข่ายให้เกิดความเข้มแข็งครอบคลุมอย่างมีมาตรฐานและยั่งยืนต่อไป

ปัจจัยที่สำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จ (Key Success) ในการสร้าง **"ชุมชนอินทรีย์"** คือ

1. การสร้างคณะผู้นำ ผู้นำต้องเก่ง และมีการสืบทอด
2. มีข้อมูลที่ดี ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน
3. มีส่วนร่วมของประชาชน ในการกำหนดทิศทาง (โดยภาครัฐและภาคีพัฒนาอื่นๆ บูรณาการร่วมมือกันสนับสนุน)
4. มี "KM ทีม" โดยเฉพาะ คุณอำนวยตำบล ต้องมีหน้าที่กระตุ้นให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง (ในทุกหมู่บ้านที่คณะของตนรับผิดชอบ) และในระดับจังหวัดมี "คณะคุณอำนวยกลาง" คอยสนับสนุนทางวิชาการ การฝึกอบรมการเสริมความรู้ การจัดเวทีให้คุณอำนวยตำบล ได้มีโอกาสมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเป็นระยะๆ ตลอดเวลา

จากที่ได้กล่าวในเรื่องการแก้ไขปัญหาความยากจนโดยการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน หรือที่เรียกว่า **"ชุมชนอินทรีย์"** โดยใช้**หลักคิด : ชุมชนอินทรีย์ 5 หลักการ : หลักการพัฒนา 5 และหลักปฏิบัติ : หลักปฏิบัติ 4** มักมีคำถามว่าหากมีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรของรัฐ การสร้างชุมชนอินทรีย์ของจังหวัดนครศรีธรรมราชจะชะงักหรือยุติลงไปหรือไม่ ซึ่งในเรื่องนี้ตอบได้ว่าเจ้าหน้าที่ทุกระดับ ทุกฝ่าย คณะผู้นำของชุมชน

มีความเข้าใจตระหนักและเห็นประโยชน์ร่วมกัน จึงได้ดำเนินการให้เป็นไปตามหลักการและระบบที่วางไว้ เพราะเรื่องของชุมชนเข้มแข็งเป็นฐานของทุกเรื่อง ซึ่งกระบวนการจัดทำ ใช้วิธีปูพรมทั้งจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้มีผู้ร่วมดำเนินการเป็นหมื่นๆ คน หากมีการโยกย้ายหรือเกษียณไปบ้างก็ไม่มีผลกระทบ เพราะมีฐานของบุคคลที่มีความเข้าใจจำนวนมากอยู่แล้ว และสิ่งหนึ่งที่ได้ใช้เป็นหลัก และแนะนำให้ทุกคน ทุกฝ่าย ที่มีส่วนร่วม พยายามยึดเป็นหลักในการปฏิบัติงานและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมาโดยตลอด ก็คือ การน้อมนำเอาพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช มาถือปฏิบัติเพื่อให้ชีวิตการงาน ชีวิตครอบครัว สังคม ประเทศชาติ ได้อยู่เย็นเป็นสุขตลอดไป โดยมีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้ คือ

1. ทำอะไรให้รู้จริง ศึกษาให้ดี ขวนขวาย เก็บบันทึก นำใช้ประโยชน์ พัฒนา รู้หมด รู้จริง ศึกษาให้เข้าใจ แล้วลงมือปฏิบัติ

2. ให้เริ่มจากฐาน ทำจากฐาน เริ่มจากพร้อม เห็นพ้องต้องกัน แล้วค่อยๆ ก่อจะมั่นคง จะสร้างชุมชนให้คนพร้อมก่อน

3. ทุกข์สุขรับได้ด้วยใจสงบ รู้จักอดทน ทำเป็นนิสัย เกิดปัญหา ให้จิตรู้สึกท้าทาย

4. เรียบง่ายและสันโดษ แก้ปัญหาด้วยธรรมชาติ เรียบง่าย ประหยัด ประชาชน ทำได้เอง ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีภูมิปัญญาหาได้ในพื้นที่

5. กตัญญู แม้กระทั่งกับสิ่งแวดล้อม เริ่มจากบุพการี พ่อแม่ ครูบาอาจารย์ จนกระทั่งสิ่งแวดล้อม และตอบแทนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติยึดความสุจริตให้สำเร็จ ผู้นำไม่ทุจริตเสียเอง

6. ประชาพิจารณ์แบบง่ายๆ ถามความคิดเห็นคนอื่นก่อน เอาเสียงส่วนใหญ่เป็นสำคัญ อธิบายวัตถุประสงค์ และผลที่ได้ ปรึกษาเรื่องแผน วิธีทำ ร่วมกันปฏิบัติ

7. ทำด้วยความตั้งใจ (ไม่สักว่าทำ) ถ้ายาก ต้องฟันฝ่า ยึดเรื่องพระมหาชนกไว้ในจิตใจ (ไม่เห็นฝั่งก็ต้องว่าย ไม่พากเพียรก็ไม่พบเทวดา)

8. ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ตัวอย่างเช่น ส่งเสริมให้ปลูกกาแฟแทนฝิ่น ครบ 1 ปี ไปตรวจดูเหลือกาแฟ 1 ต้น ยังทรงให้กำลังใจว่า "นับว่าเป็นความก้าวหน้าของเขา"

9. คิดให้ลึกซึ้ง รอบคอบ ห้ามมองเพียงด้านเดียว คำนึงถึงส่วนรวม มองประโยชน์ส่วนรวมโดยไม่ละเลยส่วนน้อย (เพื่อส่วนรวมได้ประโยชน์ และต้องช่วยส่วนน้อยที่เสียสละ)

10. อย่ายัดเยียดให้ เมื่อเขายังไม่ต้องการ เข้าใจสถานการณ์ของผู้ที่เราจะช่วยให้ได้สิ่งที่ควรได้ (ตามความจำเป็นเหมาะสม) ช่วยให้เขาได้พึ่งตนเอง

11. ยืนบนขาตนเองให้ได้ และมีคุณธรรม ดำรงชีวิตได้ด้วยตนเอง (จิตใจเข้มแข็ง สำนึกดี เป็นสังคมช่วยเหลือเกื้อกูล)

12. คิดถึงคนอื่นบ้าง คือ มุ่งดีมุ่งเจริญต่อกัน ร่วมสร้างสังคมน่าอยู่

13. เศรษฐกิจพอเพียง คำว่า "พอ" คือ เพียงนี้ก็พอ ถ้าโลภน้อยก็เบียดเบียนน้อย ไม่ใช่อยู่กับที่ต้องพัฒนาไปข้างหน้า (อย่างพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน) คุณธรรมนำการพัฒนา โดยใช้ความรู้เป็นเครื่องมือสำคัญ

14. ภูมิสังคม พัฒนาสอดคล้องกับปัญหาในพื้นที่ สังคมวิทยา (ภูมิศาสตร์และลักษณะสังคม) บังคับความคิดชุมชนไม่ได้ ต้องแนะนำเข้าไปช่วย

15. รู้ต้น รู้ปลาย แล้วเริ่มทำ ทำคนเดียวไม่ได้ต้องประสานพลัง

16. เข้าถึง เข้าใจ ร่วมพัฒนา ก่อนเข้าถึงให้เข้าใจภูมิสังคมเสียก่อน แล้วไปเข้าถึงจนเขาเข้าใจเรา เมื่อเข้าใจซึ่งกันและกันก็ร่วมกันพัฒนา จะเกิดผลลัพธ์บั้นปลาย (ที่ทุกฝ่าย พึงปรารถนาร่วมกัน)

17. การปลูกป่า ให้ปลูกป่าในใจคน (คือจิตสำนึกสาธารณะ) การใช้การแบ่งบันทรัพยากรให้เหมาะสม รู้จักพอ ให้เกิดสมดุลย์จะฟื้นฟูคืนมา ต้องปลูกจิตสำนึก

18. ทำงานกับฉันไม่มีอะไรให้ นอกจากมีความสุขร่วมกันในการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น

19. ควบคุมคนไม่ดีไม่ให้มีอำนาจ ก่อความเดือดร้อนวุ่นวาย บ้านเมืองมีทั้งคนดีคนไม่ดี ต้องช่วยกันส่งเสริมคนดี และร่วมกันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติบ้านเมือง

บทที่ 10

นายสันทัด จัตุชัย
ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์

ประวัติ
นายสันทัด จัตุชัย
ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์

สถานที่เกิด อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

วัน เดือน ปี เกิด 20 มกราคม 2491

วุฒิการศึกษา

- ระดับปริญญาตรี รัฐศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ระดับปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันเริ่มรับราชการ 11 มกราคม 2514 ตำแหน่งปลัดอำเภอ สังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

คู่สมรส ผศ.ดร.วรรณวิภา จัตุชัย

- อาชีพ รับราชการ
- ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- มีบุตรชาย 2 คน

ประวัติการฝึกอบรม

- หลักสูตรปลัดอำเภอ รุ่นที่ 6 วิทยาลัยการปกครอง พ.ศ. 2514
- หลักสูตร ผบ.หมวด, อส.จากกองรบพิเศษ(ป่าหวาย)กองทัพบก พ.ศ. 2514
- หลักสูตรการข่าวกรองระดับผู้บังคับบัญชา โรงเรียนการข่าวทหารบก พ.ศ. 2517
- หลักสูตร ผบ.ร้อย อส. จากหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ กองทัพบก พ.ศ. 2526
- หลักสูตรป้องกันจังหวัด วิทยาลัยการปกครอง พ.ศ. 2524

- หลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือขั้นวูดแบจด์ จากสำนักงานคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ พ.ศ.2526
- หลักสูตรโรงเรียนนายอำเภอ รุ่นที่ 23 วิทยาลัยการปกครอง พ.ศ. 2526
- หลักสูตรนักปกครองระดับสูง รุ่นที่ 25 วิทยาลัยการปกครอง พ.ศ. 2533
- หลักสูตรฝ่ายอำนวยการอาสารักษาดินแดน ชุดที่ 11 พ.ศ. 2537 จากโรงเรียนเสนาธิการทหารบก กองทัพบก
- หลักสูตรผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ ระดับสูง (CIO) รุ่นที่ 10 พ.ศ. 2544 จากศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC)

ประวัติการรับราชการ

- ปลัดอำเภอตรี อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม พ.ศ. 2514
- ประจำแผนกยุทธการ กองอาสารักษาดินแดน กรมการปกครอง พ.ศ. 2516
- ปลัดอำเภอโท (ฝ่ายป้องกัน) อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. 2517
- ป้องกันจังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. 2520
- ป้องกันจังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2524
- ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2527
- นายอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2528
- นายอำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2529
- นายอำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2530
- ผู้อำนวยการโรงเรียนข้าราชการส่วนท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครอง พ.ศ. 2531
- นายอำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. 2534
- นายอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. 2537
- นายอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2538
- ปลัดจังหวัดอำนาจเจริญ พ.ศ. 2540
- ปลัดจังหวัดมุกดาหาร พ.ศ. 2541
- ปลัดจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2542
- รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. 2543
- ผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่ พ.ศ. 2547

- ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ พ.ศ. 2548
- ผู้ว่าราชการราชการจังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2550

ผลงานดีเด่น

- ได้รับรางวัลนายอำเภอดีเด่น จาก กอ.รมน.ภาค 2 ปี พ.ศ. 2527
- ได้รับรางวัลชนะเลิศประกวดสำนักทะเบียนดีเด่น อำเภอขนาดใหญ่ เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งนายอำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ปี พ.ศ. 2535 จากกรมการปกครอง
- ได้รับรางวัลหอการค้าดีเด่น เมื่อครั้งดำรงตำแหน่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่ พ.ศ. 2548
- ได้รับรางวัลหอการค้าดีเด่น เมื่อครั้งดำรงตำแหน่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์พ.ศ. 2550
- ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณ ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนานโยบายการแก้ไข ปัญหายาเสพติดอย่างดียิ่งจาก สำนักงาน ป.ป.ส. ปี พ.ศ. 2550
- ได้รับโล่จากศูนย์ต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัดดีเด่น จาก ป.ป.ส.ภาค 3 ปี พ.ศ. 2550

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้รับ

- จัตุรภาภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.) พ.ศ. 2519
- ตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.) พ.ศ. 2521
- ตริตาภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.) พ.ศ. 2526
- ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.) พ.ศ. 2530
- ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.) พ.ศ. 2534
- ประถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.) พ.ศ. 2541
- ประถมาภณ์ช้างเผือก(ป.ช.) พ.ศ. 2544
- มหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.) พ.ศ. 2547

เหรียญราชอิสริยาภรณ์

- เหรียญพิทักษ์เสรีชน ชั้น 2 ประเภท 2 พ.ศ. 2520
- เหรียญจักรพรรดิมาลา พ.ศ. 2539
- เหรียญราชการชายแดน พ.ศ. 2546

- เหรียญกาชาดสมนาคุณ ชั้น 1

ได้รับพระราชทานยศกองอาสารักษาดินแดน

- นายหมวดตรี พ.ศ. 2515
- นายหมวดเอก พ.ศ. 2521
- นายกองตรี พ.ศ. 2524
- นายกองโท พ.ศ. 2540
- นายกองเอก พ.ศ. 2548

ตำแหน่งในราชการพิเศษ

- ประจำฝ่ายในฝ่ายปฏิบัติการ อส.กอ.รมน. ส่วนกลาง
- รองหัวหน้าชุด ลว. ป้องกันสนามบินอุบลราชธานี กอ.รมน.จังหวัดอุบลราชธานี
- ผช.หน.อพป.(1) รปภ. กอ.รมน.จังหวัดอุบลราชธานี
- หน.กร. กอ.รมน. จังหวัดขอนแก่น
- ผบ. ศอป. อำเภอสีชมพู กอ.รมน.จังหวัดขอนแก่น
- จนท.มท.ประจำ นพค. 24 กรป.กลาง จังหวัดอุบลราชธานี
- ผอ. ศอพป. กอ.รมน. จังหวัดอำนาจเจริญ
- ผอ.ศอพป. กอ.รมน. จังหวัดมุกดาหาร
- รอง หน.โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคง ภูสระดอกบัว กอ.รมน. ภาค 2
- ผอ.รมน. จังหวัดศรีสะเกษ
- ผอ.รมน. จังหวัดบุรีรัมย์

นายสันทัด จัตุชัย
ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์

ความเป็นมาในอดีต

เป็นคนอีสานโดยกำเนิด เกิดที่อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2491 มาจากสายเลือดนักปกครองโดยแท้จริง โดยบิดาเป็นข้าราชการ เริ่มต้นในตำแหน่งเสมียนมหาดไทย สังกัดกรมพลำภัง กรมมหาดไทย (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นกรมการ-ปกครอง กระทรวงมหาดไทย) เคยดำรงตำแหน่งปลัดซ้าย - ปลัดขวา อำเภอต่างๆ ในจังหวัดมหาสารคาม เคยไปรับราชการปลัดอำเภอจำปาสัก ประเทศลาวในปัจจุบัน เมื่อครั้งกรณีพิพาทอินโดจีน ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 และเกษียณอายุราชการในตำแหน่งปลัดอำเภอ เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2505 (ปีเดียวกันกับการเปลี่ยนชื่อกรมมหาดไทยเป็นกรมการปกครองปัจจุบัน)

นอกจากนี้ ยังมีพี่ชายชื่อนายสุนทร จัตุชัย รับราชการสังกัดกรมการปกครองในตำแหน่งปลัดอำเภอ จนก้าวหน้าในหน้าที่ราชการจนดำรงตำแหน่งครั้งสุดท้ายในตำแหน่งรองผู้ว่าราชการจังหวัด หลายจังหวัดจนเกษียณอายุราชการในตำแหน่งรองผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร ตลอดเป็นผู้มีผลงานดีเด่นสมัยดำรงตำแหน่งนายอำเภอปลาปาก และอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม โดยได้รับรางวัลนายอำเภอนักรบของประชาชน มีผลงานสู้รบปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ (ผกค.) ในสมัยนั้น จนได้รับรางวัลดีเด่นหลายปีติดต่อกันซึ่งนับได้ว่าเป็นผู้มีเลือดเนื้อเชื้อไขของนักปกครองหลายยุคสืบทอดกันมา ซึ่งทำให้ความเป็นนักปกครองสั่งสมกันมา จนมีความทะเยอทะยานอยากเป็นนักปกครองเหมือนกับบิดาและผู้เป็นพี่ชาย เพราะมีชีวิตอยู่กับนักปกครองตั้งแต่เล็กจนโต

การศึกษา

หลังจบการศึกษาระดับประถม - มัธยมต้น จากบ้านเกิด บิดา - มารดาจึงส่งไปเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน ซึ่งเป็นโรงเรียนประจำจังหวัดที่มีชื่อเสียงมากที่สุดในจังหวัดสมัยนั้น หลังจากจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงได้เข้ารับการศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในสาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง จนจบการศึกษาเมื่อปี 2513

จบการศึกษาสามารถสอบเข้าบรรจุเป็นปลัดอำเภอตรี และได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้ดำรง

ตำแหน่งปลัดอำเภอตรี ที่อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2514 ในระหว่างเป็นข้าราชการได้ศึกษาต่อและจบการศึกษาระดับปริญญาโทในสาขารัฐประศาสนศาสตร์ จากคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การรับราชการในตำแหน่งหน้าที่ที่ผ่านมา

เริ่มต้นชีวิตราชการในตำแหน่งปลัดอำเภอตรี อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2514 โดยรับราชการอยู่ที่อำเภอท่าอุเทนเป็นเวลา 2 ปี ได้ย้ายมารับราชการในส่วนกลาง สังกัดกองอาสารักษาดินแดน กรมการปกครองในตำแหน่งประจำแผนกยุทธการ เมื่อมกราคม 2516 ต่อมาปี 2517 ได้สอบเลื่อนชั้นโท ได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้ เป็นปลัดอำเภอโท (ฝ่ายป้องกัน) อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อสิงหาคม 2517 โดยทำหน้าที่เป็นเวลาเกือบ 3 ปี ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งป้องกันจังหวัดอุบลราชธานีเมื่อปี 2520 ต่อมาปี 2524 ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งป้องกันจังหวัดขอนแก่น (ระดับ 6) ในปี 2526 ได้รับการคัดเลือก (ยังไม่มีการสอบเข้าโรงเรียนนายอำเภอ) เข้าศึกษาในโรงเรียนนายอำเภอ รุ่นที่ 23 หลังจากจบโรงเรียนนายอำเภอได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอ ผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น เป็นเวลา 1 ปี จนได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น เมื่อปี 2527 ในปี 2529 ดำรงตำแหน่งนายอำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น ปี 2530 ย้ายไปดำรงตำแหน่งนายอำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ต่อมาปี 2531 ย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนข้าราชการส่วนท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครอง กรมการปกครอง และเข้าอบรมที่โรงเรียนนักปกครองระดับสูง (นปส.) รุ่นที่ 25 เลื่อนเป็นระดับ 8 เมื่อ 16 ธันวาคม 2533 และรักษาการผู้อำนวยการโรงเรียนข้าราชการส่วนท้องถิ่นจนถึงเดือนสิงหาคม 2534 ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายอำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี จนกระทั่งวันที่ 1 ตุลาคม 2537 ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ต่อมาเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2538 ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จนกระทั่งเดือนพฤศจิกายน 2540 ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งปลัดจังหวัดอำนาจเจริญเป็นเวลา 1 ปี ย้ายไปดำรงตำแหน่งปลัดจังหวัดมุกดาหารเป็นเวลา 1 ปี และย้ายไปดำรงตำแหน่งปลัดจังหวัดนครนายกเป็นเวลา 1 ปี จนกระทั่งเดือน ตุลาคม 2542 ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีเป็นเวลา 4 ปี จนได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่เป็นเวลา 1 ปี ต่อมาได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าให้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษเป็นเวลา 1 ปี 7 เดือน และได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ ตั้งแต่วันที่ 30 เมษายน

2550 จนสิ้นปี เกษียณอายุราชการ ในวันที่ 30 กันยายน 2551 รวม เวลารับราชการ (ปกติ) ทั้งสิ้น 37 ปี 8 เดือน 11 วัน

ชีวิตครอบครัว

ภรรยา ผศ.ดร.วรรณวิภา จัตุชัย ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร

บุตรชาย 2 คน

1. นายวรภัทร์ จัตุชัย จบการศึกษาปริญญาตรี และปริญญาโท สาขาวิชานิเทศศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ปัจจุบันทำงานที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร

2. นายวัชรินทร์ จัตุชัย จบการศึกษาปริญญาตรี สาขาอุตสาหกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยขอนแก่น ปัจจุบันทำงานที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร

วิธีการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ

ฝ่ายปกครองได้ชื่อว่าเป็นกระโถนท้องพระโรง สมัยโบราณจะมีกระโถนตั้งอยู่ในท้องพระโรงซึ่งเป็นสถานที่ราชการของเจ้านายในสมัยก่อนจะมีการประชุมปรึกษาหารือหรือสั่งราชการ ณ ท้องพระโรง ซึ่งจะมีกระโถนไว้รองรับขยะหรือน้ำลาย เสมหะ ของผู้เข้ามาประชุมคือ ต้องรองรับทุกอย่างที่ผู้คนผ่านไปมาทิ้งไว้ เมื่อเปรียบเทียบกับนักปกครองแล้วก็คือหน้าที่ของฝ่ายปกครองซึ่งอยู่ในพื้นที่ต้องรองรับปัญหาทุกอย่างของประชาชน ต้องมีหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของทุกหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นหน้าที่ของผู้ใด ฝ่ายปกครองจะต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยวด้วยตลอดเวลา และงานที่ไม่มีผู้ใดรับผิดชอบก็จะเป็นหน้าที่ของฝ่ายปกครองต้องทำอยู่ทุกครั้ง เวลาผู้ตรวจราชการหน่วยงานต่างๆ นักการเมือง หรือข้าราชการจากส่วนกลางไปพื้นที่ ฝ่ายปกครองก็จะต้องมาต้อนรับ รายงานข้อราชการทุกครั้ง ดังนั้น ผู้ที่เป็นนักปกครองจะต้องมีความรอบรู้ เก่งกาจในงานทุกๆ ด้าน ทั้งเก่งคน เก่งงาน และเก่งพื้นที่

เก่งงาน

หมายถึง จะต้องมีความรอบรู้งานในหน้าที่ที่ตนปฏิบัติหรือได้รับมอบหมาย จะต้องไม่ขี้เกียจหรือโยนงาน เมื่อผู้บังคับบัญชามอบหมายงานอะไรให้ปฏิบัติ อย่าเกี่ยงงานกัน แม้ว่าจะไม่ใช่งานในหน้าที่ของตนเองโดยตรงก็ต้องรับมาปฏิบัติ เพราะการที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายงานไม่ว่างานใดๆ ให้ทำนั้น หมายความว่าผู้บังคับบัญชาไว้วางใจเรา หวังพึ่งเรา ว่างานที่ท่านมอบหมายเราจะทำสำเร็จ ต้องทำให้ผู้บังคับบัญชาไว้ใจภูมิใจในตัวเราว่าเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาที่ดี นอกจากนี้จะต้องรู้งานของเพื่อนร่วมงานด้วย ไม่ใช่รู้เฉพาะงานแต่งานในหน้าที่ของตนเองเท่านั้น งานของเพื่อนร่วมงานก็จะต้องมีความรอบรู้ เวลาเขาไม่อยู่ไหว้วานให้เราช่วย เราก็

จะได้ทำได้สำเร็จ การรู้งานของเพื่อนร่วมงาน นอกจากจะเป็นความรู้เป็นประสบการณ์แก่ตัวเรา แล้วยังจะทำให้เรามีความรอบรู้งานหลายๆ ด้าน ซึ่งจะเป็นผลดีแก่เราในภายภาคหน้าเมื่อมีตำแหน่งหน้าที่สูงๆ จะเป็นคนรอบรู้มาก อย่าเป็นคนที่รู้จักหน้าที่การงานของคนอื่นหมด ยกเว้นงานตัวเองไม่รู้และไม่ทำ คอยแต่วิพากษ์วิจารณ์ฟ้องนายว่าคนนั้นไม่ทำงาน คนนี้ไม่ทำงาน ไม่มองตัวเอง คนประเภทนี้ไว้ใจไม่ได้ และพึ่งพาไม่ได้ นอกจากนี้จะต้องคอยศึกษาหาความรู้สมัยใหม่อยู่ตลอดเวลา เพื่อนำมาปรับใช้ในการทำงาน จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงตามเหตุการณ์ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ต้องทำตัวให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ต้องหมั่นศึกษาอบรมเกี่ยวกับงานในหน้าที่ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของโลก

เก่งคน

การบริหารคนนับว่าเป็นงานที่ยากที่สุด เพราะคนมี 108 ประเภท คนแต่ละคนไม่เหมือนกัน มีชีวิตจิตใจที่แตกต่างกัน คนสมัยโบราณสอนไว้ว่านาย 108 คน ก็ 108 อย่างไม่เหมือนกันเลย ดังนั้นการศึกษาเรื่องคนจึงเป็นเรื่องสำคัญ เพราะคนๆ หนึ่งมีความสำคัญมากๆ ยิ่งถ้าคนที่เป็นนายก็ยิ่งมีอำนาจที่จะเปลี่ยนวิถีชีวิตหรือความเจริญก้าวหน้าของเราได้มาก ดังนั้นคนจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด แม้แต่ในโลกปัจจุบันยังมีวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องคนในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าเรื่องการบริหารงานบุคคล หรือเรื่องจิตวิทยาเกี่ยวกับตัวคน หรือลักษณะผู้นำประเภทต่างๆ ในการทำงานของคนเราจะต้องพบกับคนหลายประเภทที่อยู่รอบตัวเราพอสรุปได้ดังนี้

คนประเภทแรก ได้แก่ ผู้อยู่เหนือตัวเรา ซึ่งก็คือผู้บังคับบัญชาที่อยู่ใกล้ชิดกับเราจนถึงระดับสูงสุด ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายการเมืองหรือราชการประจำ คนประเภทนี้มีความสำคัญกับชีวิตราชการของเราอย่างมาก เพราะสามารถบันดาลความเปลี่ยนแปลงของเราได้ตามกฎกติกา เราจะเจริญก้าวหน้าหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับบุคคลดังกล่าวเป็นสำคัญ และก็ไม่มีสูตรสำเร็จว่าจะทำอย่างไรแบบไหน จึงจะทำให้นายชอบ เพราะนายแต่ละคนไม่เหมือนกัน จะทำงานเก่งอย่างเดียว จะถือว่านายรักและเอ็นดูไม่ได้ ต้องมีอย่างอื่นประกอบเป็นปัจจัยเสริม การที่เราจะสามารถทำงานให้ผู้บังคับบัญชารักและไว้วางใจในตัวเรา เราจะต้องศึกษาในเรื่องนั้นๆ ให้ถ่องแท้ เช่น จะทำงานดีงานเก่ง มีประสิทธิภาพประสิทธิผล ก็ต้องศึกษางานในหน้าที่ของเราหรืองานที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายให้รู้และเข้าใจอย่างถ่องแท้ ทำงานให้ประสบผลสำเร็จ อย่าให้ผู้บังคับบัญชาตำหนิติเตียนได้ และทำตัวให้เป็นที่ยกย่องชมเชยไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชา ยิ่งถ้าให้ผู้บังคับบัญชาไว้วางใจได้ทุกเรื่องจะเป็นเรื่องที่ดีมาก จะต้องเอางานประจบนาย ถ้าทำดีแล้วนายจะดึงเราขึ้นสู่ตำแหน่งหน้าที่ได้

คนประเภทที่สอง ได้แก่ เพื่อนร่วมงาน ซึ่งก็คือผู้ที่อยู่รอบตัวเราซึ่งไม่ใช่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ใต้บังคับบัญชา แต่เป็นเพื่อนร่วมงานที่

เสมอกันกับเรา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่จังหวัด - อำเภอ มีส่วนราชการต่างๆ มากมาย มีผู้มาทำงานร่วมกับเราจากกระทรวง กรมต่างๆ ซึ่งไม่ใช่ผู้บังคับบัญชาหรือเป็นลูกน้องเรา แต่เป็นเพื่อนร่วมงานมีฐานะเท่าเทียมกับเรา บุคคลประเภทนี้เราจะต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเขาให้เกิดความเป็นกันเอง พร้อมที่จะช่วยเหลือสนับสนุนกันและกันบุคคลประเภทดังกล่าวเราจะต้องใช้หลักการประสานงานเป็นหลักการให้ความร่วมมือร่วมใจมีกิจกรรมร่วมกันบ่อยๆ สนับสนุนกันและกัน สามารถที่จะครองใจเพื่อนร่วมงานได้ จะทำให้เราสำเร็จในหน้าที่การงานเราได้เป็นอย่างดี เพราะเขาจะเป็นส่วนเสริมเรา

คนประเภทที่สาม ได้แก่ ผู้ใต้บังคับบัญชาของเราหรือลูกน้องเรามีมากบ้างน้อยบ้างตามแต่ปริมาณงานแต่ละองค์กร บุคคลประเภทนี้ต้องเปรียบเสมือนเป็นน้องของเราเป็นบุคคลในครอบครัวของเรา คนเป็นนายหรือเป็นผู้บังคับบัญชาที่ดีจะต้องเข้าไปนั่งอยู่ในใจของลูกน้องให้ได้ ให้เขายอมรับในตัวเรา ผู้บังคับบัญชาที่ดีถ้าผู้ใต้บังคับบัญชาให้การยอมรับแล้ว ก็จะทำให้หน่วยงานนั้นประสบความสำเร็จในการทำงาน ดังนั้นผู้ที่เป็นนายหรือเป็นผู้บังคับบัญชา จะต้องปกครองลูกน้องอย่างเป็นธรรมไม่ลำเอียง และต้องมีความเมตตากรุณา มุทิตา และอุเบกขา ตามหลักพุทธศาสนา และต้องเป็นคนมีจิตใจหนักแน่นไม่หูเบาเชื่อคนง่าย ต้องมีหิริโอตัปปะสูง และต้องยึดหลักทางสายกลางคือ ไม่แข็งเกินไปไม่อ่อนเกินไป ต้องมีความพอดี ถึงเวลาแข็งก็ต้องแข็ง เวลาอ่อนก็ต้องอ่อน จะทำอะไรต้องใช้เหตุผล สามารถตอบคำถามได้เมื่อมีผู้สงสัย ผู้บังคับบัญชา ที่ประสบความสำเร็จจะต้องใช้ลูกน้องหรือใช้คนให้เหมาะสมกับงาน หรือความถนัดของเขา อย่าไปใช้คนที่ไม่เก่งในเรื่องนั้นๆ ทำงาน เพราะจะทำให้งานเสียหายไม่เป็นผลดีแก่ตัวเรา ผู้บังคับบัญชาที่ดีจะต้องใช้ลูกน้องหรือใช้คนให้ได้ทั้งงานและน้ำใจคน จึงจะสามารถครองงาน ครองคนได้

คนประเภทที่สี่ ได้แก่ ประชาชน บุคคลประเภทนี้นับว่า มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะการทำงานในภาวะปัจจุบันจะต้องยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ประชาชนเป็นผู้รับบริการจากเรา โดยเฉพาะอย่างยิ่งฝ่ายปกครอง ปรัชญาในการทำงานหรือหัวใจในการทำงานของนักปกครองคือ การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ซึ่งเป้าหมายก็คือประชาชนนั่นเอง ดังนั้นการทำงานกับประชาชนจึงเป็นเรื่องสำคัญ จะต้องถือว่าประชาชนคือลูกค้าคนสำคัญที่ต้องให้บริการ ถ้าไม่มีประชาชนเราก็ไม่สามารถทำงานได้ เพราะงานทุกอย่างเกี่ยวข้องกับประชาชนทั้งสิ้น ดังนั้น เป้าหมายของเราได้แก่ประชาชน จะต้องได้รับการบริการที่ดีจากเรา จะต้องได้รับความพึงพอใจ สามารถกล่าวได้ว่ากำไรจากการทำงานราชการคือ ความพึงพอใจของประชาชน ซึ่งไม่เหมือนระบบธุรกิจ เพราะเป้าหมายหรือกำไรของธุรกิจจะออกมาเป็นตัวเงินเป็นปริมาณที่วัดได้ แตกต่างกับระบบราชการ

ธุรกิจจะประสบผลกำไรได้จะต้องบริการหรือเอาใจลูกค้าให้ดีถือว่าลูกค้าคือพระเจ้า ซึ่งก็เหมือนกับราชการจะต้องเอาใจใส่ประชาชนในสิ่งที่ถูกต้อง ซึ่งก็คือลูกค้าของเราในระบบธุรกิจ การที่จะให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจกับการทำงานของเรานั้นมีมากมายหลายรูปแบบ จะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรม โปร่งใส ให้การบริการที่ดีเสมอหน้ากัน คอยแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้บรรลุผล ไม่รังเกียจ หรือกดขี่ข่มเหงประชาชน จะต้องคอยบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้แก่ประชาชน จะต้องไม่เป็นผู้ทำลายสุข บำรุงทุกข์ประชาชน นักปกครองที่ดีจะต้องไปนั่งอยู่ในหัวใจของประชาชนได้ สังเกตได้จากเวลาย้ายไปไหนจะมีคนไปส่งมาก แสดงว่าผู้นั้นสามารถนั่งอยู่ในหัวใจของเขาได้ เขาจึงมีความรัก อาลัย เมื่อเราต้องโยกย้ายจากเขาไป

เก่งพื้นที่

การเป็นนักปกครองจะต้องยึดปรัชญาในการปกครองก็คือ บำบัดทุกข์ บำรุงสุข การที่จะสามารถทำงานให้สำเร็จตามปรัชญาดังกล่าว นอกจากจะมีความรอบรู้ในเรื่องงาน เรื่องคนแล้ว ที่สำคัญ อีกเรื่องหนึ่งก็คือ นักปกครองในฐานะผู้ปกครอง จะต้องมีความรอบรู้พื้นที่ที่ตนเองดูแลรับผิดชอบอยู่ จะต้องรู้ว่าพื้นที่ใด หมู่บ้านใด ตำบลใด มีปัญหาความเดือดร้อนเรื่องอะไร ขาดแคลนอะไร มีปัญหาอะไรบ้าง ต้องรู้สภาพพื้นที่มีข้อมูลทุกๆ ด้าน จะต้องรู้ว่าคนในพื้นที่แต่ละแห่งมีความเป็นอยู่อย่างไร นิสัยใจคอเป็นอย่างไร จะต้องรู้จุดอ่อน จุดแข็งแต่ละแห่ง สภาพความอุดมสมบูรณ์ ความแห้งแล้ง ความขาดแคลนให้ครอบคลุมทุกด้าน จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาให้ตรงจุดได้ การที่จะสามารถทราบข้อมูลเหล่านี้ได้จะต้องหมั่นออกตรวจท้องที่เป็นประจำ ออกไปเยี่ยมเยียนประชาชนรับทราบปัญหาความต้องการต่างๆ นักปกครองที่ดีจะต้องให้รองเท้าสึกก่อนกางเกง(ตูด)ขาด ซึ่งหมายความว่าจะต้องออกท้องที่มากกว่าที่จะนั่งอยู่ในที่ทำงานจึงจะพบปัญหาความต้องการ ทุกข์ สุข ของประชาชนได้ ที่สำคัญเมื่อมีความรอบรู้พื้นที่ที่รับผิดชอบแล้ว ก็จะสามารถรายงานข้อมูลให้กับหน่วยงานและผู้บังคับบัญชาได้ อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้ถูกต้องตรงตามความต้องการของประชาชน

ดังนั้น ในการทำงานของนักปกครองไม่ว่า อดีต ปัจจุบัน หรือในอนาคต จะทิ้งความเก่งหรือความรอบรู้ทั้ง 3 ประการไม่ได้ เพราะถือว่าเป็นหลักการขั้นพื้นฐานของนักปกครองทุกคนต้องมีสิ่งนี้ ส่วนหลักวิชาการสมัยใหม่ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันล้วนแล้ว แต่จะต้องนำมาประยุกต์หรือปรับใช้ให้เข้ากับ 3 ด้าน ที่กล่าวมาแล้วทั้งนั้น เพียงแต่ว่าจะนำหลักวิชาการ ด้านใดมาประยุกต์ใช้กับข้อใดที่เกี่ยวข้องกันเท่านั้น เพราะความรอบรู้ทั้ง 3 ด้าน ดังกล่าวล้วนเกี่ยวข้องกับหลักวิชาการบริหารงานในปัจจุบันทั้งสิ้น อย่างไรก็ตาม ความรอบรู้หรือความเก่งใน 3 ด้าน ดังกล่าวมานี้ จะต้องมีความเก่ง ความรอบรู้ในทุกๆ ด้านอย่าง

เท่าเทียมกัน จะเก่งด้านใดด้านหนึ่งไม่ได้ เพราะเก่งด้านใดก็ได้ตามนั้น ตามหลักพุทธศาสนาที่ว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว คือทำอะไรก็ได้อย่างนั้น หากทำงานอย่างเดียวก็ได้แต่งาน หากทำกับคนอย่างเดียวก็ได้แต่คน หรือหากทำงานในพื้นที่อย่างเดียวก็จะรู้แต่พื้นที่ ดังนั้นนักปกครองจะต้องทำให้ได้ทั้ง 3 อย่างพร้อมๆ กัน จึงจะมีความเจริญก้าวหน้า

ประสบการณ์การทำงานที่ประทับใจ

ตลอดชีวิตข้าราชการได้ผ่านประสบการณ์การทำงานมากมายหลายพื้นที่ พบปัญหาผู้คนมากมายไม่ว่าในหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด มีคนมากมายหลายประเภทแต่ละแห่งก็ได้รับประสบการณ์แตกต่างกันไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่ดำรงตำแหน่งนายอำเภอเป็นเวลา 13 ปี และดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด 4 ปี ทั้งสองตำแหน่งเป็นตำแหน่งที่มีภาระหน้าที่รับผิดชอบในทุกๆ ด้าน ครอบคลุมทุกกระทรวง ทบวง กรม ทุกหน่วยงาน รวมทั้ง ต้องรับผิดชอบเรื่องราวเหตุการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ จึงถือได้ว่าเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญ จะต้องใช้หลักการบริหารความรอบรู้ในทุกๆ ด้าน ตลอดจนประสบการณ์ในการทำงานเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องนำมาแก้ไขปัญหาต่างๆ ในพื้นที่ จะต้องใช้ทั้งพระเดช - พระคุณ หลักการประสานงาน ตามหลักประณีประนอมในการทำงานหรือตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่างๆ ในช่วงที่ดำรงตำแหน่งนายอำเภอ ได้เผชิญกับปัญหาต่างๆ ที่ต้องแก้ไขเฉพาะหน้ามากมายจากม็อบหรือพลังมวลชนหลายประเภท ซึ่งส่วนใหญ่จะยื่นข้อเรียกร้องต่างๆ ตามแต่กลุ่มของตนเองต้องการ เช่น มีอยู่ครั้งหนึ่งสมัยที่ดำรงตำแหน่งนายอำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ได้มีเจ้าหน้าที่ป่าไม้จากจังหวัดและตำรวจทางหลวงบุกเข้าไปจับไม้ที่ชาวบ้านนำมาก่อสร้างบ้านทั้งหมู่บ้าน โดยไม่แจ้งให้นายอำเภอทราบ ซึ่งหมู่บ้านดังกล่าวเป็นหมู่บ้านที่ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ (ผกค.) มีอิทธิพลครอบงำอยู่ในอดีต ทางราชการเข้าไม่ถึง เพราะมีสภาพเป็นป่าตงและเป็นเขตพื้นที่เขตงานของ ผกค. รอยต่อกับอำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อเจ้าหน้าที่ป่าไม้และตำรวจเข้าไปจับกุมชาวบ้านก็พบไม้ของชาวบ้านบางหลังก็เป็นเรือนไม้มีไม้กองอยู่หลังบ้าน บางหลังก็เตรียมก่อสร้างบ้าน ก็ทำการยึดลากลงมาจากบ้าน ทำให้ชาวบ้านโกรธแค้นรวมตัวกันปิดกั้นไม่ให้เจ้าหน้าที่ที่จับกุมออกจากหมู่บ้าน โดยพากันนำท่อนไม้มาวางขวางถนนไม่ให้รถวิ่งออกไปได้ จนเจ้าหน้าที่จับกุมได้มาขอร้องให้นายอำเภอออกไปช่วยเหลือเจรจาเกลี้ยกล่อมให้ชาวบ้านยอมเปิดทางให้ ซึ่งได้ใช้วิธีการเจรจาต่อรองจนชาวบ้านยอมผ่อนปรนให้ผู้จับกุมนำไม้ของกลางออกจากพื้นที่ได้ แต่ช่วงเวลาต่อมาหลังจากที่ยอมให้เจ้าหน้าที่ออกมาได้ผ่านไป 2 - 3 ชั่วโมง ชาวบ้านทั้งหมู่บ้านได้รวมตัวกันเดินทางมาที่สถานีตำรวจประมาณ 1,000 กว่าคน ซึ่งเจ้าหน้าที่ป่าไม้นำมาบันทึกส่งมอบของกลางและผู้ต้องหาให้กับ

เจ้าหน้าที่ตำรวจภูธร โดยชาวบ้านอ้างว่า เจ้าหน้าที่จับกุมผู้ต้องหาไม่ใช่เจ้าของไม้และเป็นโรคลมบ้าหมู ชาวบ้านยื่นคำขาดจะต้องเอาตัวผู้ต้องหากลับไปให้ได้ไม่เช่นนั้นจะเผาสถานีตำรวจ จนสารวัตรใหญ่หัวหน้าสถานีต้องมาพบนายอำเภอ ขอให้ช่วยแก้ไขปัญหาให้ด้วย เพราะทางตำรวจภูธรก็ไม่ได้เป็นคนจับกุม เป็นแค่เพียงรับฝากขังผู้ต้องหาเท่านั้น รวมทั้งได้บันทึกลงประจำวันแล้วจะปล่อยผู้ต้องหาไม่ได้ เมื่อได้รับทราบแล้วผมจึงได้ออกไปพบปะกับกลุ่มผู้ชุมนุมเจรจาพูดคุยด้วยเหตุผลต่างๆ แต่ชาวบ้านก็ไม่ยอมยืนยันจะเอาผู้ต้องหากลับบ้านให้ได้ไม่เช่นนั้นจะเผาโรงพัก ในช่วงนั้นผมก็คิดอยู่อย่างเดียวจะทำอย่างไรจะทำให้ชาวบ้านกลับบ้านให้ได้ เลยแกล้งทำเป็นยอมรับเงื่อนไขว่าจะปล่อยตัวผู้ต้องหาโดยใช้กลวิธีเป็นการภายในกับสารวัตรใหญ่ว่า ให้หาคนมาประกันตัวผู้ต้องหาออกมาตามคำเรียกร้องอันที่จริงแล้วเป็นการประกันตัวออกมาตามระเบียบ เมื่อชาวบ้านได้ตัวผู้ต้องการออกมาแล้วก็พอใจ คิดว่าปล่อยตัวผู้ต้องหาออกมาตามคำเรียกร้องจึงพากันสลายตัวกลับไป ทำให้ สภ.อ. รอดพ้นจากการที่ชาวบ้านยื่นคำขาดว่า ถ้าไม่ส่งตัวผู้ต้องหากลับไปจะพากันเผาโรงพัก

จากกรณีดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการที่จะทำตามกฎหมายอย่างเดียวคงไม่ได้ผลจะต้องใช้กลวิธีหลายอย่าง คือต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการจัดการจึงจะสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ ผมเองก็อดภูมิใจไม่ได้ว่าเราสามารถแก้ไขปัญหาที่ทำท่าว่าจะรุนแรงให้ผ่อนคลายลงไปได้ ทำให้เหตุการณ์สงบเรียบร้อยไม่เกิดการสูญเสียใดๆ ทั้งสิ้น และไม่ผิดกฎหมายด้วย

เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่ ได้สร้างผลงานที่ประทับใจหลายเรื่อง เช่น การแก้ไขปัญหาภัยแล้ง สามารถนำน้ำจากอ่างเก็บน้ำมาเลี้ยงถั่วเหลืองซึ่งขาดน้ำในท้องที่อำเภอเมือง อำเภอหนองม่วงไข่ และอำเภอสูงเม่น ซึ่งมีพื้นที่หลายหมื่นไร่ไม่ให้เสียหาย โดยได้ระดมเครื่องสูบน้ำจากกรมชลประทานเป็นจำนวนมาก ระดมสูบน้ำจากอ่างเก็บน้ำแม่สองลงสู่คลองชลประทาน และสูบน้ำจากแม่น้ำยมโดยกั้นฝายกระสอบทราย สูบน้ำลงคลองส่งน้ำระยะทาง 30 – 40 กิโลเมตร ลงมาช่วยเขตอำเภอหนองม่วงไข่ อำเภอเมือง และอำเภอสูงเม่น ทำให้รอดพ้นจากถั่วเหลืองที่ชาวบ้านปลูกต้องเสียหาย ทำให้ชาวบ้านที่ปลูกถั่วเหลืองไม่ต้องสิ้นเนื้อประดาตัว ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจในการทำงานแก้ไขปัญหาให้แก่ชาวบ้านผู้เดือดร้อนเป็นผลสำเร็จ

นอกจากนี้ ขณะที่ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่ได้เป็นผู้ริเริ่มและก่อสร้างสนามกอล์ฟ เพื่อให้มีสนามกอล์ฟสำหรับประชาชน ชาวจังหวัดแพร่ไม่ต้องเดินทางไปเล่นกอล์ฟไกลกันที่จังหวัดลำปาง โดยได้ระดมสมองขอความร่วมมือจากประชาชนชาวจังหวัดแพร่ หน่วยงานต่างๆ และหน่วยงานทหารคือ ม.พัน 12 อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่ เป็นสถานที่ตั้งสนามกอล์ฟ สามารถก่อสร้างสนามกอล์ฟขนาดมาตรฐานในการแข่งขันขนาด 9 หลุม จนประสบ

ผลสำเร็จภายในระยะเวลา ๙ เดือน คิดเป็นงบประมาณตัวเงินไม่น้อยกว่า 10 ล้านบาท ด้วยความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่าย จนได้รับคำชมเชยจากกองทัพบก และเป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งสนามกอล์ฟ ม. พัน 12 เป็นผลสำเร็จและได้ตั้งชื่อว่า สนามกอล์ฟ เวียงโกศัยซึ่งเป็นชื่อเมืองแพร่แต่ดั้งเดิม

สำหรับในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นจังหวัดสุดท้ายในชีวิตราชการ โดยมีเวลารับราชการในจังหวัดนี้เป็นเวลา 1 ปีเศษ ได้คิดและคำนวณการในการปรับปรุงการทำงานโดยสร้างบรรยากาศในการทำงานกับเพื่อนร่วมงานด้วยความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน โดยมีผลงานที่ได้คิดริเริ่มหลายๆ ด้านที่ประทับใจ เช่น กำหนดนโยบายด้านการเกษตร จัดตั้งโรงเรียนแก้จนคนบุรีรัมย์ โดยฝึกอบรมประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจในด้านการประกอบอาชีพด้านการเกษตร โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการปฏิบัติจำนวนหลายพันครอบครัว เมื่อผู้สำเร็จจากโรงเรียนแก้จน คนบุรีรัมย์ไปแล้วจะได้รับประกาศนียบัตรสามารถไปกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดบุรีรัมย์ (ธ.ก.ส.) ได้โดยสะดวกรวดเร็ว เพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพ ได้คิดริเริ่มในการสร้างอาชีพหลักในการทอผ้าไหม โดยตั้งศูนย์หัตถกรรมผ้าไหมอำเภอนาโพธิ์ขึ้นที่อำเภอนาโพธิ์ โดยนำกลุ่มแม่บ้านที่มีอาชีพในการทอผ้าไหมมาเข้ารับการฝึกอบรม ต่อยอดการทำลวดลายการทอผ้าไหมให้มีลวดลายที่น่าสนใจ เพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มในการผลิตผ้าไหมอันมีชื่อเสียงของจังหวัด

นอกจากนี้ ได้จัดทำโครงการไถกลบตอซังข้าว แทนการเผาตอซังข้าว ซึ่งชาวนาส่วนใหญ่มักนิยมเผาตอซังข้าว เพื่อให้ง่ายต่อการไถนาของรถไถ ซึ่งเป็นการทำลายวัชพืช และจุลินทรีย์ในดิน ทำให้ดินในท้องนาเสื่อมคุณภาพ ได้ทำการรณรงค์เพื่อไถกลบตอซังข้าว จะทำให้ได้ปุ๋ยอินทรีย์เพิ่มขึ้น 3 ตัน/ไร่ เป็นต้น

สรุป

การทำงานในพื้นที่ต่างๆ ก็จะมีปัญหาหรือสภาพแวดล้อมแตกต่างกันไป การทำงานให้ประสบผลสำเร็จได้นั้น จะยึดแต่ตัวบทกฎหมายอย่างเดียวไม่ได้ การเป็นนักปกครองที่ดีจะต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการทำงาน ต้องใช้ทั้งพระเดชและพระคุณในการทำงานจึงจะประสบผลสำเร็จ เพราะการทำงานของฝ่ายปกครองจะต้องคลุกคลีตีโมงอยู่กับพี่น้องประชาชนตลอดเวลา บางครั้งก็ใช้วิธีการในแบบ บางครั้งก็ใช้วิธีการทำงานนอกแบบ จึงจะได้รับความร่วมมือดังที่นักปกครองรุ่นโบราณ ได้กล่าวไว้ว่า **"ท่านเจ้าคุณ อำนาจไม่ได้อยู่ที่พระแสง ราชศัตราแต่อยู่กับที่ประชาชน ถ้าท่านเจ้าคุณเข้าไปนั่งอยู่ในหัวใจของประชาชนได้ ก็เท่ากับได้อำนาจบังคับเขาได้"** ซึ่งเป็นคำกล่าวที่เป็นอมตะไม่มีวันตาย ยังสามารถใช้ได้กับนักปกครองสมัยใหม่ได้ตลอดเวลา ถ้านำเนื้อความดังกล่าวไปปฏิบัติ ท่านก็จะสามารถเป็นนักปกครองที่

ประสบผลสำเร็จได้อย่างดี แม้เกษียณอายุราชการไปก็จะมีคนกล่าวถึงอยู่เสมอๆ ไม่ลืมเราเลย

สุดท้ายนี้ ขอให้นักปกครองรุ่นน้องทั้งหลาย จงประสพแต่ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป และอย่าลืมหัวใจการทำงานของนักปกครองคือ บำบัด ทุกข์ บำรุงสุข ให้แก่ประชาชน ถือเป็นเป้าหมายหลัก แล้วเราจะมีความเจริญก้าวหน้าสืบไป

การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ อยู่ดีมีสุขด้านพัฒนาและสร้างโอกาสชุมชน ด้านฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของชุมชน ด้านสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส และด้านการบริการพื้นฐานแก่ประชาชน

โครงการสร้างสัญลักษณ์แห่งสถานที่เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ วัดอินทบูรพา อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

โครงการมอบโฉนดที่ดิน "โครงการ 80 พรรษา 80 พันแปลง"

โครงการบ้านท้องถิ่นเทิดไท้องค์ราชัน 80 พรรษา

โครงการ "หนึ่งตำบล หนึ่งทีมกู้ชีพกู้ภัย" (OTOS)

โครงการให้บริการรัฐเคลื่อนที่จังหวัดบุรีรัมย์ : จังหวัดบุรีรัมย์สัญจร

โครงการไถกลบตอซังข้าว : คืนธรรมชาติสู่ แผ่นดิน

โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ OTOP

การป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด

บทที่ 11

นายเมฆินทร์ เมธาวิกูล
ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี

นายเมฆินทร์ เมธาวิกูล
ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี
เกิดวันที่ 21 กรกฎาคม 2491

ตำแหน่งที่สำคัญ

พ.ศ. 2517	ปลัดอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง
พ.ศ. 2533	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดยโสธร
พ.ศ. 2534	หัวหน้าฝ่ายการเงิน กองคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
พ.ศ. 2535	ผู้อำนวยการกองคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
14 มิถุนายน 2539-30 มีนาคม 2540	รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก
31 มีนาคม 2540-27 พฤษภาคม 2542	รองผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน
28 พฤษภาคม 2542-30 กันยายน 2545	รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก
1 ตุลาคม 2545-30 กันยายน 2547	ผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร
1 ตุลาคม 2547-30 กันยายน 2548	ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย
1 ตุลาคม 2548-พฤศจิกายน 2549	ผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง
พฤศจิกายน 2549-ปัจจุบัน	ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

มหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม. เมื่อ 5 ธันวาคม 2546)
ประถมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช. เมื่อ 5 ธันวาคม 2543)
ประถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม. เมื่อ 5 ธันวาคม 2540)

นายเมฆินทร์ เมธาวิกูล
ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี

ประสบการณ์

- การตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย สืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงและวินัยข้าราชการกระทรวงมหาดไทย
- การเงิน การคลัง การงบประมาณ การพัสดุ ในฐานะหัวหน้าฝ่ายการเงิน และผู้อำนวยการกองคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
- ผู้จัดการและเหรัญญิกสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการกระทรวงมหาดไทย
- เหรัญญิกสมาคมวอลเลย์บอลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย
- อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มหาวิทยาลัยนเรศวร และได้รับเชิญในการบรรยายพิเศษในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรการอบรมโรงเรียนนายอำเภอ และนักปกครองระดับสูง
- ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์คณะกรรมาธิการการท่องเที่ยวและกีฬา วุฒิสภา
- ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ประจำคณะกรรมาธิการการเกษตร สภาผู้แทนราษฎร

- ประธานคณะกรรมการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน (ร่างรัฐธรรมนูญ ปี 50) ประจำจังหวัดปทุมธานี

ชีวิตกับการศึกษา

เกิดที่ตำบลกระทุ่มราย อำเภอหนองจอก จังหวัด กรุงเทพมหานคร มีพี่น้อง 9 คน เป็นคนที่ 7 ของครอบครัว เมื่ออายุได้ 2 ขวบ ได้ตามบิดามารดาย้ายมาอยู่ที่อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง และเข้าเรียนหนังสือชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนบ้านท่านาง ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่โรงเรียนราษฎรศึกษา อำเภอเถิน จากนั้นได้ย้ายติดตามบิดามารดาเข้ามาเรียนหนังสือต่อที่โรงเรียนแม้นศรีพิทยา กรุงเทพมหานคร และเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ. 5) ที่โรงเรียน

ไพศาลศิลป์ กรุงเทพมหานคร ต่อมาได้ศึกษาต่อระดับปริญญาตรี รัฐศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมดี) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นิติศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปริญญาโท รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และกำลังศึกษาหลักสูตรปริญญาเอก โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิต การบริหารการ-พัฒนา สาขาวิชาการพัฒนานักบริหารระดับสูง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ชีวิตกับการอบรมและสัมมนา

- หลักสูตรผู้บังคับหมวดอาสารักษาดินแดน กรมการปกครอง
- หลักสูตรนักปกครองระดับสูง (นปส. รุ่นที่ 30)
- หลักสูตร "ผู้บริหารระดับสูง" ของกระทรวงมหาดไทย
- หลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ. รุ่นที่ 44)
- สัมมนาโครงการสู่ความเป็นเลิศทางการบริการ หลักสูตร "กลยุทธ์การแก้ปัญหาและการตัดสินใจสำหรับผู้บริหาร" หลักสูตร "การนำเสนอความคิดอย่างมีประสิทธิภาพ" (รุ่นที่ 2) และหลักสูตร "การนำประชุมที่มีประสิทธิภาพ"
- หลักสูตร "คอมพิวเตอร์ผู้บริหารระดับสูง" (รุ่นที่ 1) ของกระทรวงมหาดไทย
- เรื่อง 4 บทบาทภาวะผู้นำ (4 Role of Leadership) รุ่นที่ 1 โดย PacRim Leadership Center Co., Ltd. หลักสูตร "Leadership Management & Governance in the Public Sector" "Executive Training & Study Visit for Thai Government Officials" โดยทุนสำนักงาน ก.พ. และได้รับประกาศนียบัตร Asia Pacific School of Economics & Government ของ The Australian National University (ANU)

ชีวิตการรับราชการ

ชีวิตเริ่มเข้ารับราชการชั้นตรี เมื่อ พ.ศ. 2517 ตำแหน่งปลัดอำเภอ อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ปี พ.ศ. 2519 ย้ายเป็นปลัดอำเภอห้างฉัตร ปี พ.ศ. 2520 โอนมารับราชการสังกัดสำนักงาน-ปลัดกระทรวงมหาดไทย ตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบาย และแผนกองตรวจราชการและเรื่องราวร้องทุกข์จนกระทั่งสอบเลื่อนระดับได้เป็นระดับ 7 จึงย้ายไปรับตำแหน่ง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์-นโยบายและแผน 7 หัวหน้าฝ่ายแผนและโครงการสำนักงานจังหวัดมหาสารคาม และย้ายไปเป็นหัวหน้าฝ่ายแผนและโครงการ สำนักงาน-จังหวัดนครราชสีมา หัวหน้าฝ่ายแผนและโครงการ สำนักงานจังหวัดสระบุรี, หัวหน้า-สำนักงานจังหวัดยโสธร, หัวหน้าฝ่ายการเงินกองคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการกองคลัง สำนักงานปลัดกระทรวง-มหาดไทย

ก้าวขึ้นรองพ่อเมือง จังหวัดนครนายก

"เมืองในฝันที่ใกล้รุ่ง ภูเขางาม น้ำตกสวย รวยธรรมชาติ ปราศจากมลพิษ" ต่อมาย้ายมาดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน *"แข่งเรือลือเลื่อง เมืองงาช้างดำ จิตรกรรมวัดภูมินทร์ แดนดินส้มสีทองเรืองรอง พระธาตุแช่แห้ง"* ปี 42 เป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก *"พระพุทธชินราชงามเลิศ ถิ่นกำเนิดพระนเรศวร สองฝั่งน่านล้วนเรือนแพ หวานฉ่ำแท้กล้วยตาก ถ้ำและน้ำตกหลากตระการตา"* ตุลาคม 2545 ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร (พ่อเมืองชุมพรครั้งแรก) "ประตูภาคใต้ ไหว้เสด็จในกรม ชมไร่กาแฟ แลหาดทรายรี ดีกล้วยเล็บมือ ขึ้นชื่อรังนก" ตุลาคมปี 47 ย้ายมาเป็นผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย ปี 48 ได้รับตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง (พ่อเมืองรอบสอง) ระนอง *"คอคอดกระ ภูเขาหญ้า กาหยูหวาน ธารน้ำแร่ มุกแท้เมืองระนอง"* และปัจจุบันผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี *"ถิ่นบัวหลวง เมืองรวงข้าว เชื้อชาวมอญ นครธรรมะ พระตำหนักรวมใจ สดใสเจ้าพระยา ก้าวหน้าอุตสาหกรรม"*

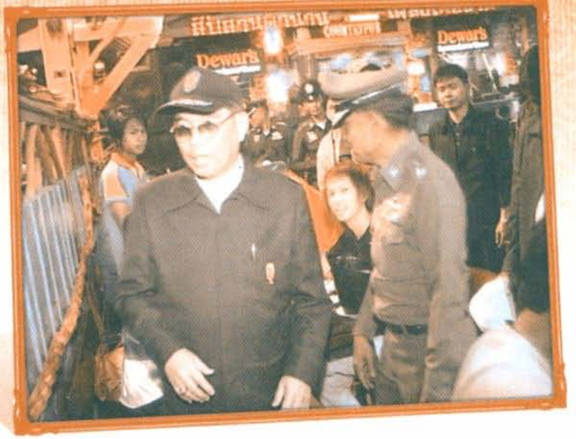

ผลงานดีเด่นที่สำคัญ

ผลงานในระหว่างดำรงตำแหน่งในกระทรวงมหาดไทย

- เป็นกรรมการและเลขานุการในการสืบสวนสอบสวน ตรวจสอบข้อเท็จจริงและวินัยข้าราชการและเจ้าหน้าที่รัฐ นับเป็นร้อยสำนวน
- ดำเนินการเกี่ยวกับการปรับปรุงอาคารกระทรวงมหาดไทย อาคารศาลากลาง (เดิม) จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมอันงดงาม รวมทั้งเป็นเจ้าของเรื่องเกี่ยวกับการก่อสร้างศูนย์ราชการจังหวัดต่างๆ

ผลงานขณะดำรงตำแหน่งผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวงมหาดไทย

สหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวงมหาดไทย เป็นองค์กรแห่งความสมัครใจ ตามวิถีทางของประชาธิปไตยที่ควบคุมโดยสมาชิกผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจ เพื่อให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งดำเนินกิจกรรมอย่างยั่งยืน

ขณะดำรงตำแหน่งผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวงมหาดไทย ได้ริเริ่มเปลี่ยนแปลงบทบาทของสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ โดยได้นำแนวความคิดของอดีตปลัดกระทรวงมหาดไทยสองท่านคือ ท่านไสว พราหมมณี และท่านอนันต์ อนันตกูล ที่ว่าจะทำอย่างไรให้เกิดประโยชน์ทั้งผู้ให้ บริการและสมาชิก จึงปรับเปลี่ยนนโยบาย

จากเดิม ที่ใช้วิธีการระดมหุ้นจากเหล่าสมาชิกสหกรณ์เพื่อนำไปเปิด O.D. (Over Draft) กับธนาคารเพื่อนำเงินมาให้สมาชิกสหกรณ์ฯ ที่มีความจำเป็นฉุกเฉินได้กู้ยืมเพื่อเป็นสวัสดิการ เนื่องจากสหกรณ์มีต้นทุนน้อยซึ่งมีผลต่อความน่าเชื่อถือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสหกรณ์ฯ จึงได้ปรับเปลี่ยนมาเป็นการเปิดรับและระดมเงินฝากจากมวลสมาชิกที่มีความหลากหลายของสภาพคล่องทางเศรษฐกิจ ผลที่ได้เป็นการลดต้นทุนของสหกรณ์ฯ ที่จะต้องเสียดอกเบี้ยให้แก่ ธนาคาร ผู้ฝากเงินได้รับความพึงพอใจจากดอกเบี้ยเงินฝาก สมาชิกสหกรณ์ฯที่เดือดร้อนมีโอกาส และวงเงินกู้ที่สูงขึ้น สหกรณ์ฯ มีความน่าเชื่อถือและมีเงินทุนหมุนเวียนเพิ่มมากขึ้น ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ มาจากการปฏิบัติตนให้เป็นผู้ที่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่นมากขึ้น และสามารถนำแนวคิดของผู้ที่มากด้วยประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ได้

อีกสิ่งหนึ่งที่ผู้บริหารต้องมีคือ การมองโลกในแง่ดี ในส่วนตัวได้ยึดถือปฏิบัติตลอดมา คือ การให้ความไว้วางใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา แต่ก็ต้องมีระบบการตรวจสอบที่ดีด้วย อีกประการหนึ่งที่ได้ริเริ่มไว้ที่สหกรณ์ฯ คือ การสร้างความเป็นน้ำหนึ่งเดียวกันของระดับผู้ปฏิบัติงาน ด้วยการจัดกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการละลายพฤติกรรม (Braking Ice) เนื่องจากแต่ละคนมีค่านิยมที่ต่างกัน ซึ่งมีผลต่อการปฏิบัติงานร่วมกัน จำเป็นต้องสร้างค่านิยมร่วม (Core

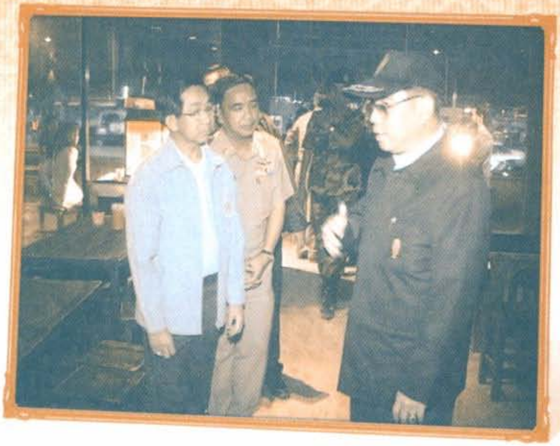

Value) ของสหกรณ์ฯ ขึ้นมา

ผลการดำเนินงานด้านแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดและจังหวัด

สืบเนื่องจากนโยบายการปรับปรุงระบบราชการ รัฐบาลได้ปรับปรุงระบบราชการส่วน-ภูมิภาค โดยคณะรัฐมนตรี มีมติให้ทุกจังหวัดทดลองใช้ระบบบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณาการ มีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้บริหารสูงสุดของจังหวัด (CEO) โดยมีเจตนารมณ์คือการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนากลุ่มจังหวัด/จังหวัด เพื่อเป็นกรอบแนวทางการบริหารจัดการให้บรรลุวัตถุประสงค์ จากการบริหาร-งานจังหวัดแบบบูรณาการดังกล่าวในฐานะหัวหน้ากลุ่มจังหวัดที่ 15 (ชุมพร ระนอง สุราษฎร์-ธานี) ได้คิดนวัตกรรมการบริหารจัดการยุทธศาสตร์แบบบูรณาการซึ่งเป็นแบบอย่างให้กับกลุ่มจังหวัดและจังหวัดอื่นๆ มีผลการบริหารการประเมินการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการได้ระดับคะแนนเท่ากับ 4.2899 เป็นอันดับ 10

ของประเทศ และได้ทุนจากสำนักงาน ก.พ. ไปอบรมหลักสูตร "Leadership Management & Governance in the Public Sector" Executive Training & Study Visit for Thai Government officials ณ ประเทศออสเตรเลีย ระหว่างวันที่ 5-20 กันยายน 2548 และได้รับประกาศนียบัตร Asia Pacific School of Economic & Government ของ The Australian National University (ANU)

การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

ตามที่รัฐบาลได้ประกาศสงครามขั้นแตกหักกับยาเสพติด เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2546 และคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 16 กันยายน 2546 เห็นชอบยุทธศาสตร์ และขั้นตอนการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด Roadmap นั้น ในฐานะผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพรและระนอง ได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ และ Roadmap ระยะต่างๆ อย่างครบถ้วนจนได้รับโล่รางวัลการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดดีเด่น *"ด้านการบริหารจัดการ"* จาก ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ผลการดำเนินงานดังกล่าวเป็นที่ประจักษ์ และเป็นแบบอย่างกับจังหวัดอื่นๆ ในการอำนวยการวางแผนจับกุม ปราบปรามขบวนการผู้เสพ และผู้ค้ายาเสพติดในพื้นที่ได้อย่างดียิ่ง โดยเฉพาะจังหวัดตามแนวชายแดนไทย - พม่า จนสามารถจับกุมผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ได้เป็นจำนวนมาก (เมื่อมาดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีการลำเลียงยาเสพติดเพื่อส่งต่อไปยังกรุงเทพมหานคร) จึงกำหนดยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจึงต้องเป็นไปในเชิงรุกคือ การทำงานอย่างบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประสานตัดเส้นทางการลำเลียงและตัดต้นตอการจำหน่าย นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถาบันทางสังคม ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา ให้เข้ามาดูแลเด็กและเยาวชนในพื้นที่ของเรามิให้ถูกชักจูงไปในทางที่ผิด ส่วนผู้ที่หลงผิดก็ให้โอกาสในการกลับตัวและได้รับการบำบัดอย่างดีที่สุดจากศูนย์บำบัดยาเสพติดซึ่งมีอยู่หลายแห่งในจังหวัดปทุมธานี

โครงการพระราชดำริ

1. สนับสนุนส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่จังหวัดระนอง ตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ จนกลายเป็นแหล่งสร้างงานสร้างอาชีพ

และรายได้ให้แก่เกษตรกร ชุมชน ตลอดจนเป็นแหล่งเรียนรู้ในระดับเขต ระดับประเทศ อีกทั้งสามารถแก้ปัญหาการชะล้างพังทลายของดินของจังหวัดระนองได้อย่างสมบูรณ์ จนได้รับรางวัลชนะเลิศระดับเขต และระดับประเทศ

2. สนับสนุนส่งเสริมเกษตรกรของจังหวัดระนองในการแก้ไขปัญหาผลผลิต การตลาด และรายได้ให้มีความมั่นคงในชีวิต และประสบความสำเร็จในวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จนได้รับการคัดเลือกเป็นเกษตรกรดีเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงโดยได้รับรางวัลชนะเลิศระดับเขต (ภาคใต้) และได้พระราชทานรางวัลชมเชยระดับประเทศจาก สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

การดำเนินการตามมาตรการป้องกัน และแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนน

ตามที่รัฐบาลได้มีนโยบายให้ดำเนินการเพื่อความปลอดภัยทางถนน โดยเฉพาะให้ถือปฏิบัติตามมาตรการป้องกัน และแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาลปีใหม่ และสงกรานต์นั้น ในฐานะผู้ว่าราชการจังหวัดระนองได้กำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ ตามมาตรการเพื่อลดอุบัติเหตุ และเสริมสร้างวินัยจราจรให้มีความปลอดภัย และมีการคมนาคมสะดวกรวดเร็ว จากผลการดำเนินการดังกล่าว จังหวัดระนองได้ดำเนินการตามมาตรการ และแผนการดำเนินงานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาลปีใหม่ และสงกรานต์ประสบความสำเร็จ สามารถลดจำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจนไม่มีผู้เสียชีวิต และได้รับโล่รางวัลดีเด่นจากศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน

โครงการจัดระเบียบภูมิทัศน์ถนนทางเข้าพระตำหนักในจังหวัดปทุมธานี

จังหวัดปทุมธานี ได้ดำเนินการจัดระเบียบภูมิทัศน์ถนนทางเข้า - ออกพระตำหนักในจังหวัดปทุมธานี โดยปรับปรุงและจัดระเบียบบ้านเรือน สองข้างทางถนนในซอยใจเอื้อให้เรียบร้อยสวยงาม และไม่มีการจอดรถกีดขวางการจราจร และขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการประเมินที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เพื่อดำเนินการการก่อสร้างถนนเลี่ยงทางเข้า-ออกพระตำหนักในจังหวัดปทุมธานี เมื่อการก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยทำให้การถวายความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานรับ-ส่งเสด็จฯ เป็นไปด้วยความสะดวกเรียบร้อยและปลอดภัย รวมทั้งทำให้การสัญจรไปมาของราษฎรในซอยใจเอื้อ และชุมชนใกล้เคียงมีความสะดวกรวดเร็วและ

ปลอดภัยมากขึ้น

โครงการสร้างประสานสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนเทคโนโลยี

จังหวัดปทุมธานี ได้ดำเนินการจัดทำโครงการประสานสัมพันธ์ และแลกเปลี่ยนเทคโนโลยี *"ปทุมธานี-มณฑลเจียงซี ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน"* โดยนำเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชน และบุคคลที่เกี่ยวข้องของจังหวัดไปสร้างความสัมพันธ์ในลักษณะบ้านพี่เมืองน้อง ณ มณฑลเจียงซี เพื่อพบปะเจรจาแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับลู่ทางการค้า การเสริมสร้างศักยภาพผู้ประกอบการ SMES และผลิตภัณฑ์ OTOP ให้มีความสามารถทางการแข่งขันในตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และสามารถปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดปทุมธานี และประเทศไทยมุ่งสู่ความเป็นชาติการค้า Trading Nation มีการขยายการลงทุนในต่างแดน Investor-Counter จากการดำเนินการตามโครงการดังกล่าว ปรากฏว่าปัจจุบันมีผู้ประกอบการที่มีศักยภาพหลายรายได้เดินทางไปเชื่อมโยงตลาด เจรจาธุรกิจในลักษณะ Business Matching กับภาคเอกชนของมณฑลเจียงซี ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

โครงการก่อสร้างหอผู้ป่วยสามัญ "อาคารหมอพร"

โรงพยาบาลชุมพรได้ก่อตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2495 ในอดีตมีอาคาร 53 หลัง เป็นอาคารผู้ป่วย 16 หลัง มีเตียงผู้ป่วย 509 เตียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหอผู้ป่วยสามัญเดิม ซึ่งอายุการใช้งานมากกว่า 25 ปี มีสภาพชำรุดทรุดโทรม ประกอบกับไม่สามารถรองรับคนไข้ได้อย่างพอเพียงเมื่อเทียบกับปริมาณความต้องการรับบริการทางสุขภาพที่นับวันจะมีแนวโน้มสูงขึ้น

เมื่อมารับตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2545 ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมพรสมัยนั้นคือ นายแพทย์ประมวล จารุตระกูลชัย ได้ปรารภถึงความจำเป็นที่จะต้องขยายการให้บริการแก่ประชาชนชาวชุมพร โดยการสร้างหอผู้ป่วยสามัญทดแทนหอผู้ป่วยสามัญเดิม ซึ่งต้องใช้งบประมาณในการก่อสร้างสูง แต่ในขณะนั้นไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้าง เมื่อทราบถึงเหตุผลความจำเป็นดังกล่าวจึงรับสานต่อโครงการก่อสร้างหอผู้ป่วยสามัญ "อาคารหมอพร" ซึ่งอดีตท่านผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร ม.ล.ประทีป จรูญโรจน์ ได้มอบเงินจำนวน 100,000 บาท เป็นทุนเริ่มต้น จึงได้ปรึกษาหารือ

ผู้เกี่ยวข้องเพื่อหาเงินสมทบในการก่อสร้างเพิ่มเติม รวมทั้งจัดกิจกรรมหลากหลาย ในโอกาสและวาระต่างๆ เช่น การทอดผ้าป่า การจัดแข่งขันกอล์ฟ การแข่งม้าเพื่อการกุศล การจัดทำของที่ระลึกจำหน่าย เป็นต้น โดยทุกกิจกรรมได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากองค์กรภาครัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนในจังหวัดชุมพรและจังหวัดใกล้เคียง

ขณะเดียวกัน ได้ขอพระราชทานชื่อโรงพยาบาลใหม่ โดยขอพระราชทานพระนามของพลเรือเอกพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้า-อาภากร เกียรติวงศ์ กรมหลวงชุมพรเขต-อุดมศักดิ์ องค์บิดาแห่งแพทย์แผนไทย เพื่อเป็นเกียรติและสืบสานเจตนารมณ์ด้านการแพทย์ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ใช้ชื่อโรงพยาบาลใหม่ว่า "โรงพยาบาลชุมพร-เขตรอุดมศักดิ์" ตั้งแต่วันที่ 19 พฤศจิกายน 2545 และได้ทำพิธีเปิดป้าย โดยมีพลตำรวจเอกประชา พรหมนอก ตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธานในพิธี พร้อมทอดผ้าป่ามหากุศล ได้เงินบริจาค 27.2 ล้านบาท นำไปสมทบทุนก่อสร้างอาคารหมอพร และต่อมาโรงพยาบาลชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ ได้รับการยกฐานะจากโรงพยาบาลทั่วไปเป็นโรงพยาบาลศูนย์ เพื่อให้บริการผู้ป่วยในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบนพร้อมจัดตั้งเป็นศูนย์โรคหัวใจตติยภูมิ และเป็นสถาบันผลิตแพทย์เพื่อชาวชนบท ร่วมกับ

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การดำเนินกิจกรรมหาทุนเริ่มตั้งแต่ปี 2546 ต่อเนื่องมา ทำให้สามารถก่อสร้างหอผู้ป่วยสามัญ "อาคารหมอพร" 8 ชั้น 210 เตียง ได้สำเร็จด้วยเงินบริจาคทั้งสิ้น 65 ล้านบาท และยังมีเงินบริจาคอีกส่วนหนึ่งสำหรับจัดหาครุภัณฑ์การแพทย์ที่จำเป็นต้องใช้ในอาคารหมอพรอีกจำนวน 5 ล้านบาท นับว่าเป็นยอดเงินบริจาคจำนวนสูงสุดเท่าที่เคยปรากฏในจังหวัดชุมพร ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยาม-บรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินเปิดอาคารหมอพร ณ โรงพยาบาลชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ เมื่อวันจันทร์ที่ 29 ตุลาคม 2550

"อาคารหมอพร" จึงเป็นอีกหนึ่งความภาคภูมิใจสมัยดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร

โครงการพัฒนาพื้นที่หนองใหญ่ตามพระราชดำริ จังหวัดชุมพร

จังหวัดชุมพรในอดีตต้องประสบกับ

ปัญหาอุทกภัยน้ำท่วมเมืองชุมพรเป็นประจำทุกปี ที่รุนแรงที่สุดคือ พายุไต้ฝุ่นเกย์ เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2534 มาถึงพายุโซนร้อนซีต้า เมื่อปี 2540 สร้างความเดือดร้อนและก่อให้เกิดความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สินของชาวชุมพรเป็นอย่างมาก

ด้วยสายพระเนตรที่ยาวไกลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงห่วงใยอาณาประชาราษฎร์อย่างทั่วถึง ทรงพระราชทานแนวพระราชดำริแก้ปัญหาอุทกภัยเมืองชุมพร โดยให้จัดทำโครงการพัฒนาพื้นที่หนองใหญ่ ตำบลนาชะอัง อำเภอเมืองฯ ให้เป็นแก้มลิงธรรมชาติ เมื่อมีน้ำหลากลงมาในปริมาณมาก แก้มลิงจะทำหน้าที่กักเก็บน้ำไว้ในหนองใหญ่ ช่วยแบ่งเบาน้ำที่จะไหลสู่ตัวเมืองชุมพร สามารถบรรเทาปัญหาอุทกภัย อีกทั้งยังเป็นแหล่งกักเก็บน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้งได้ถึง 3,000,000 ลูกบาศก์เมตร ในพื้นที่กว่า 2,000 ไร่ และยังเป็นแหล่งน้ำสำรองเพื่อการเกษตร รวมถึงการผลิตน้ำประปาสำหรับชุมชนในอนาคต

เมื่อมารับตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร เมื่อปี 2545 ได้รับสานต่อโครงการพัฒนาพื้นที่หนองใหญ่เพื่อเร่งแก้ปัญหาอุทกภัยเมืองชุมพร ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ได้จัดสรรงบประมาณตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด/จังหวัดในเบื้องต้น จำนวน 231.84 ล้านบาทเศษ เพื่อดำเนินการในหลายโครงการ อาทิเช่น ขุดคูรอบหนองใหญ่เพื่อป้องกันการบุกรุก ขุดลอกคลองหัววัง-พนังตัก หนองใหญ่ ทางช้าง และปลูกหญ้าแฝกบริเวณตลิ่งรอบหนอง ใหญ่ป้องกันการกัดเซาะและการพังทลายของดิน ติดตั้งเครื่องสูบน้ำบริเวณประตูระบายน้ำราชประชานุเคราะห์ และก่อสร้างประตูระบายน้ำเพิ่มเติม เพื่อควบคุมและระบายน้ำหลากออกสู่ทะเลได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ควบคู่ไปกับการบริหารจัดการน้ำอย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ ยังได้พัฒนาโครงการพระราชดำริหนองใหญ่ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาหาความรู้ในด้านการบริหารจัดการน้ำของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อีกทั้งยังเป็นศูนย์รวบรวมโครงการพระราชดำริที่สำคัญของพระองค์ท่านไว้ ณ สถานที่แห่งนี้อีกด้วย

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมีต่อพสกนิกรชาวชุมพรทำให้มีโอกาสสนองพระราชดำริของพระองค์ท่านในการแก้ปัญหาอุทกภัยเมืองชุมพร นับตั้งแต่เริ่มจัดทำโครงการพัฒนา

พื้นที่หนองใหญ่ตามพระราชดำริ จังหวัดชุมพร และปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้น้ำไม่ท่วมชุมพรอีกเลย *"ด้วยพระเมตตาบารมี ชุมพรวันนี้สุขร่มเย็น"*

ข้อคิดและเทคนิควิธีทำงาน

"ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะต้องรู้จักกำหนดภาพลักษณ์ของตนเองเข้าใจบทบาทและวางท่าทีที่เหมาะสมต่อสถานการณ์"

การบริหารงาน

นับเป็นโชคดีที่ได้มีโอกาสรับราชการในเกือบจะทุกภาคของประเทศ เริ่มตั้งแต่ภาคเหนือ เสมือนเป็นบ้านเกิด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและภาคใต้ นอกเหนือจากการปฏิบัติราชการในส่วนภูมิภาคแล้ว ยังได้มีโอกาสได้ปฏิบัติราชการในส่วนกลางอีกด้วย ทั้งในบทบาทของเลขานุการ (ภายหลังเรียกให้สวยว่า "ผู้ช่วยผู้ตรวจ" ราชการกระทรวงมหาดไทย) หัวหน้างานตรวจราชการ นับรวมกว่า 10 ปี ทำหน้าที่ช่วยผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทยมากกว่า 8 เขตตรวจราชการ ออกตรวจราชการกับผู้ตรวจราชการในจังหวัดต่างๆ เกือบทุกจังหวัดของประเทศไทยแล้ว ร่วมตรวจสอบสืบสวนสอบสวนทั้งข้อเท็จจริง และวินัยตั้งแต่เป็นเลขานุการ, กรรมการ, ประธานกรรมการนับเป็นร้อยๆ สำนวน รวมทั้ง บทบาทของนักวิชาการ หลังจากนั้น ก็ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าฝ่ายแผนและโครงการที่จังหวัดมหาสารคาม 2 ปี, จังหวัดนครราชสีมา 5 เดือน, จังหวัดสระบุรี 8 เดือน หัวหน้าสำนักงานจังหวัดยโสธร 5 เดือน เข้ามาเป็นหัวหน้าฝ่ายการเงินกองคลัง 1 ปี และได้เป็นผู้บริหารระดับผู้อำนวยการกองกองคลัง 4 ปี ซึ่งเปรียบเสมือนแม่บ้านของกระทรวงมหาดไทย ต้องรับผิดชอบเรื่องการเงิน และดูแลความเป็นอยู่นับตั้งแต่รัฐมนตรีจนถึงนักการภารโรง รวมทั้งเป็นเจ้าของเรื่องในเรื่องการจัดซื้อจัดจ้าง รวมทั้งบริหารงบประมาณทั้งในและนอกงบประมาณในระยะเวลา 5 ปีเต็ม ผ่านร้อนผ่านหนาวมามาก ต้องระมัดระวังตัว ความประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับหน้าที่ และความรับผิดชอบ บางครั้งต้องใช้ทั้งความอดทน อดกลั้น มีความเพียรพยายามให้งาน หรือผลงานออกมาเป็นที่น่าเชื่อถือและสง่างามสมกับการครองตนเป็นโสดที่ไม่ต้องเสาะแสวงหาทรัพย์ศฤงคารปรนเปรอครอบครัว หลังจากนั้น ได้รับการแต่งตั้งเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก 10 เดือน รองผู้ว่า-

ราชการจังหวัดน่าน 2 ปี รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก 3 ปี หลังจากสำเร็จการอบรมหลักสูตร วปอ. แล้ว ก็ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ว่าราชการ-จังหวัดชุมพร 2 ปี ซึ่งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดครั้งแรกในจังหวัดภาคใต้ *"ประตูภาคใต้"* สัมผัสชีวิต *"เจ้าเมือง"* ครั้งแรกดูเหมือนทุกสิ่งทุกอย่างขึ้นอยู่กับผู้ว่าราชการจังหวัด ได้มีโอกาสใช้อำนาจหน้าที่เต็มที่ ดำรงตนเป็นบุตรของเสด็จเตี่ย (กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์) อย่างเต็มที่มุ่งมั่นพัฒนาโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของในหลวงรัชกาลปัจจุบันคือ โครงการ *"แก้มลิงหนองใหญ่"* และ *"อาคารหมอพร"* ของโรงพยาบาลชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ในห้วงนี้เองต้องเป็นแม่งานในการ *"ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด"* และทำหน้าที่เป็นผู้ว่า CEO เต็มตัว ต้องเผชิญกับปัญหาสารพัด ทั้งการเมือง เศรษฐกิจสังคม ฯลฯ อยู่ได้ 2 ปีเต็ม จู่ๆ ก็ได้รับการแต่งตั้งโยกย้ายไปเป็น *"ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย"* บ้างก็บอกว่า *"พิษการเมือง"* บ้างก็บอกว่า "ย้ายไปดี" จะได้กำกับดูแลผู้ว่าราชการจังหวัดหลายๆ จังหวัด อย่างไรก็แล้วแต่ก็จากมีม้ารถทศพลทั้งจังหวัดเหลือมีเลขานุการ (ผู้ช่วยผู้ตรวจราชการกระทรวง-มหาดไทย) 1 คน คนขับรถ 1 คน จึงรู้รสชาดว่าความรู้สึกของการเป็น *"ผู้ตรวจราชการ"* ที่เขาพูดกันว่า *"เข้ากรุ"* นั้นเป็นอย่างไร แต่ด้วยความมุ่งมั่นจะทำงาน ก็ขันอาสาในงานผู้ตรวจราชการและงานพิเศษที่ปลัดกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะมอบหมาย แต่รู้สึกว่างานไม่พอมือ จึงใช้เวลาว่างเสาร์/อาทิตย์ไปศึกษาหลักสูตรปริญญาเอก การบริหารการพัฒนา สาขาการพัฒนานักบริหารระดับสูง ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เป็นผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทยได้ 1 ปี ก็ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง ติดชายแดนพม่าฝั่งอันดามัน มุ่งแก้ไขปัญหาในเรื่องแรงงานต่างด้าว การบุกรุก ทำลายป่า พัฒนาบ้านเมืองที่ได้รับผลกระทบจาก *"สึนามิ"* รณรงค์การปลูกข่าเหลืองจนมีชื่อเสียง ตลอดจนสนับสนุนสินค้า OTOP โดยเฉพาะน้ำแร่ที่มีคุณภาพเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ อยู่จังหวัดระนองอย่างมีความสุข 1 ปี ก็มีรัฐประหารเปลี่ยนรัฐบาลใหม่ จึงเป็นจังหวะที่มีเวลาว่างประมาณเดือนตุลาคม 2549 จึงได้ลาอุปสมบทถวายเป็นพระราชกุศลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาสครองราชย์ครบ 60 ปี โดยอุปสมบทที่วัดสามแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร จำวัดที่สำนักสงฆ์ห้วยไทรงาม ตำบลลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง และได้ปฏิบัติกิจสงฆ์ ได้แก่ บิณฑบาต เทศนา รับกฐิน ฯลฯ นอกจากนั้นยังยกมหายอดเจดีย์ที่วัดป่าสิริวัฒนวิสุทธิ์ ในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ และได้ลาสิกขาบทที่วัดนี้ รวมเวลาครองเพศฆราวาส 5 วัน ต่อมาก็ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี จึงมีผู้คนกล่าวว่าเป็นมงคลยิ่งที่ได้อุปสมบทในวาระ

ดังกล่าวข้างต้น ด้วยบุญอันยิ่งใหญ่จึงได้มาเป็นเจ้าเมืองเมืองใหญ่ *"ปทุมธานี"*

ณ จังหวัดนี้เอง ได้มีโอกาสรับราชการสนองพระบรมราชโองการในตำแหน่ง ผู้ว่าราชการ-จังหวัดปทุมธานีคนที่ 49 ผลงานเป็นที่ประจักษ์มากมาย

ข้อคิดพิชิตการบริหาร

1. เป็นน้ำค่อนแก้ว พร้อมรับสิ่งใหม่อยู่เสมอ
2. ตัดสินใจเด็ดขาด ทำงานถูกต้อง มองการณ์ไกล ประยุกต์ใช้กับสถานการณ์
3. มีวาทะศิลป์และปิยวาจา
4. แก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างทันท่วงที
5. เสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อความสุขส่วนรวม
6. ประสานประโยชน์ทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชน
7. 1 ปัญหา 20 หนทางแก้ไข
8. มีกุศลจิต บริหารด้วยทศพิธราชธรรม
9. รู้ลึก รู้จริง และรู้ใจผู้คน
10. อย่าเลีย เสียจนเลี่ยน อย่าเลียนแบบคนไม่ดี อย่าเสียดสีดูแคลนคน อย่าสาระวนกับเงินตรา อย่าหาทางก้าวหน้าจากตีกอล์ฟ อย่าลักลอบไปต่างประเทศ

การบริหารคน

ในอีกบทบาทหนึ่งของการเป็นผู้บริหารระดับสูงในตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง-มหาดไทย ในฐานะที่ทำหน้าที่เลขานุการ (หรือผู้ช่วยผู้ตรวจราชการฯ) มานับ 10 ปี รู้สึกว่าเป็นโอกาสอันดีที่ได้นำประสบการณ์ในการบริหารงานในส่วนภูมิภาค ในฐานะผู้บริหารสูงสุดของจังหวัด คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดมาช่วยกระทรวงมหาดไทยในการตรวจสอบติดตามงานและให้ข้อเสนอแนะในฐานะพี่เลี้ยงแก่จังหวัดต่างๆ ฉะนั้น จึงมีอดีตผู้ว่าราชการจังหวัดบางคน หรือตำแหน่งอื่นที่ได้รับเลื่อนตำแหน่งเป็นผู้ตรวจราชการระดับ 10 ก็มีความพึงพอใจแล้วในชีวิตที่ไม่ต้องรับผิดชอบอะไรมาก แต่อย่างไรก็ตามในสายตาของผู้คนก็อย่างที่กล่าวมาแล้วตอนต้นว่า *"เหมือนเข้ากรุ"* เหมือนคนมีปัญหาในตำแหน่ง *"ผู้บริหาร"* คือไม่เหมาะสมนั่นเองลึกๆ ดังนั้นในใจลึกๆ ก็คือจะโชคดีหรือไม่ดีก็ไม่รู้ที่ได้เป็นผู้ตรวจฯ เพียงปีเดียว

ประสบการณ์จากที่ได้ปฏิบัติราชการในภูมิภาคต่างๆ ทำให้ได้เรียนรู้ค่านิยมการทำงาน

ของเพื่อนข้าราชการและประชาชนในพื้นที่มากมาย อย่างเช่น คนในภาคเหนือจะค่อนข้างใจเย็น คนในภาคใต้ ค่อนข้างใจร้อนและชอบที่จะแสดงออกซึ่งความคิดเห็น คนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความกระตือรือร้นและให้ความร่วมมือในการพัฒนา สำหรับคนภาคกลางจะให้ความสำคัญกับตนเองเป็นหลัก สิ่งหนึ่งที่เป็นสัจธรรมที่ได้พบเห็นจนชินชาคือ ส่วนมากเป็นการทำงานแต่ละชิ้นขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ เจ้าของเรื่อง ส่วนใหญ่จะถือเป็นเสร็จเด็ดขาดขึ้นกับคนนั้น ถ้าคนนั้นๆ ป่วย ลา หรือย้ายงานก็จะชะงัก หรือบางครั้งเอกสารก็จะหายต้องเริ่มต้นกันใหม่ ฉะนั้น การที่จะปฏิบัติงาน ณ ที่ใด ต้องศึกษาวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ด้วย ต้องเอาใจเขามาใส่ใจเรา และต้องทำงานร่วมกับคนในพื้นที่ให้ได้ใจ ดึงมาเป็นพวกเพื่อมาเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา และต้องสามารถชักชวนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถทำงานแทนกันได้ ที่สำคัญคือ เมื่อได้รับมอบหมายให้ดำเนินการงานใดให้ทำทันที

การบริหารทรัพยากรบุคคลให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต้องบริหารคนให้เป็นต้นทุน และเนื่องจากแต่ละคนมีศักยภาพ รวมทั้ง ขีดความสามารถที่แตกต่างกัน จึงต้องศึกษาและแยกแยะเพื่อมอบหมายงานผู้ใต้บังคับบัญชาตามศักยภาพที่มี พยายามดึงความสามารถที่ซ่อนอยู่ในแต่ละตัวบุคคลออกมาใช้ให้เต็มความสามารถ บูรณาการความรู้ ความสามารถที่มีอย่างหลากหลายด้วยการชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพ สร้างมูลค่าเพื่อต่อยอดเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดจากการเรียนรู้ร่วมกัน ประการสำคัญก็คือ รุกเร้าให้มีการทำงานอย่างตั้งใจ มิใช่อยู่ไปวันๆ ทำงานสุกเอาเผากิน อย่ารับราชการเป็นอาชีพ จงมีอาชีพเป็นข้าราชการคือ ไม่เช้าชามเย็นชาม คิดว่าราชการเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตตน ครองคน ครองตน และครองงาน เป็นวิญญาณในการทำงาน

ข้อคิดพิชิตคน

1. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
2. ส่งเสริมคนเก่ง และใช้คนตามความสามารถ
3. คนก็คือปัญหา ปัญหาก็คือคน จึงต้องเรียนรู้คน และยินดีรับฟังปัญหา
4. เสริมสร้างบรรยากาศการทำงาน อย่างเป็นกันเองด้วยการมีอารมณ์ขัน
5. มีสัมมาคารวะต่อผู้อาวุโส และอ่อนโยนต่อบุคคลที่เสมอกันหรือต่ำกว่า
6. การทำดีกับคนอื่นเท่ากับการทำดีให้ตัวเรา
7. รู้จักฟังหูไว้หู
8. เป็นที่พึ่งของผู้ใต้บังคับบัญชา
9. อย่าประหยัดคำชม และการให้กำลังใจ

ใกล้วันนับถอยหลังของชีวิตราชการก็รู้สึกว่าห้วงการบริหารราชการทำไมสั้นนัก แม้บางครั้งในยามเจอมรสุมระหว่างทางก็อยากจะนับวันนับคืนให้ถึงเร็วๆ ชีวิตราชการของคน

มหาดไทย เสมือนคนขับรถบนเส้นทางที่มองเห็นไม่ชัด บางเส้นทางก็ราบเรียบ ราบรื่น ชื่นสุข บางเส้นทางก็ขรุขระ เป็นหลุมเป็นบ่อ ถ้าเป็นบ่อลึกหรือฝ่ากระแสน้ำที่เชี่ยวกราก หากไม่รู้จักพอ ไม่มีเหตุผล ไม่มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ก็อาจจะจอดเสียกลางทาง แต่ถ้ายึดหลักปรัชญาทางเศรษฐกิจพอเพียงของล้นเกล้าล้นกระหม่อม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก็สามารถฝ่าฟันไปได้อย่างแม่นยำ

ขอกราบขอพระคุณผู้มีพระคุณในชีวิตราชการ ดังนี้ นายโสภณ ชวาลกุล, นายผดุง ตระกูลดิษฐ, นายบรรจง กัณตวิรุฒ, นายสมเจตน์ วิริยะดำรงค์, นายจินต์ วิภาตะกรัด, นายอนันต์ อนันตกูล, นายไสว พรหมมณี, นายอารีย์ วงค์อารยะ, นายวิจารณ์ ไชยนันท์, นายบัญญัติ จันทน์เสนะ, พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ที่มีส่วนลิขิต สนับสนุนให้ "นายเมฆินทร์ เมธาวิกูล" ได้เติบใหญ่เป็นที่เชิดหน้าชูตาแก่วงศ์ตระกูลสืบไป

"30 กันยายน 2551 วันสุดท้ายแห่งการทำงานเพื่อประชาชนในตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี แต่น่าจะมิใช่วันสุดท้ายการทำงานของชีวิตเพื่อชาติบ้านเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข"

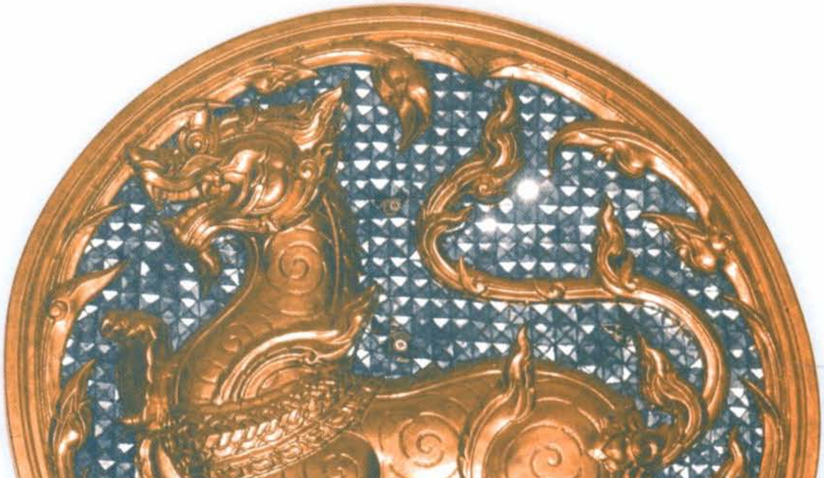

บทที่ 12

นายพินิจ พิชยกัลป์
ผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด

ประวัติ
นายพินิจ พิชยกัลป์
ผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด

เกิดเมื่อ วันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2491
ณ ตำบลทุ่งระยะ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร

ประวัติการศึกษา

- จบประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดทุ่งระยะ ตำบลทุ่งระยะ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร
- จบมัธยมปีที่ 6 โรงเรียนบุญสมบัติวิทยา อำเภอสวี จังหวัดชุมพร
  จบมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอำนวยศิลป์พระนคร กรุงเทพมหานคร
- จบปริญญาตรี รัฐศาสตร์บัณฑิต (สาขาการปกครอง) รุ่น 17 ร.บ.(เกียรตินิยมดี) คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- จบปริญญาโท M.A. (Hons.) สาขา Social Anthropology จาก Massey University ประเทศ New Zealand.

ประวัติการรับราชการ

- นักวิจัยตรี สถาบันวิจัยชาวเขา จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2512
- เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักนโยบายและแผนมหาดไทย พ.ศ. 2526
- ผู้อำนวยการฝ่ายแผนมหาดไทย สำนักนโยบายและแผนมหาดไทย พ.ศ. 2530
- ผู้อำนวยการกองติดตามประเมินผลและสถิติ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2534
- ผู้อำนวยการกองโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อม สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2536
- หัวหน้าสำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2537

- ผู้อำนวยการกองตรวจราชการและเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. 2540
- รองผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา พ.ศ. 2541
- รองผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร พ.ศ. 2543
- รองผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร พ.ศ. 2546
- ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจิตร พ.ศ. 2548
- ผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2549

การฝึกอบรม

- หลักสูตรนายอำเภอรุ่นที่ 29 วิทยาลัยการปกครอง
- หลักสูตรนักปกครองระดับสูง รุ่นที่ 29 วิทยาลัยการปกครอง
- หลักสูตรนักบริหารระดับสูงของกระทรวงมหาดไทย (นักบริหารระดับ 9)
- สถาบันดำรงราชานุภาพ

การศึกษาดูงานที่สำคัญ

- การปกครองท้องถิ่น (อังกฤษ, ฝรั่งเศส)
- การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม (เนเธอร์แลนด์, เบลเยี่ยม, สวิสเซอร์แลนด์)
- การวางผังเมือง (ออสเตรเลีย, สาธารณรัฐประชาชนจีน)
- การส่งออกและการค้าระหว่างประเทศ (ดูไบ-สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์)
- การเกษตรในภาวะแห้งแล้งและอินทผลัม (จอร์แดน, อิสราเอล)
- การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ (สหรัฐอเมริกา)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

- ประถมาภรณ์มงกุฎไทย
- ประถมาภรณ์ช้างเผือก
- มหาวชิรมงกุฎ
- เหรียญพิทักษ์เสรีชน, เหรียญราชการชายแดน, เหรียญจักรพรรดิมาลา, เหรียญกาชาดสมนาคุณชั้น 1

นายพินิจ พิชยกัลป์
ผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด

ประวัติส่วนตัวและการศึกษา

เกิดเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2491 ที่ตำบลทุ่งระยะ อำเภอสวี จังหวัดชุมพร เป็นบุตรนายเคลือบ - นางวรรณา พิชยกัลป์ บิดา-มารดามีอาชีพทำนา ทำสวนมะพร้าว ผลไม้ และยางพารา

สมัยเด็ก ได้เรียนหนังสือที่โรงเรียนวัดทุ่งระยะใกล้บ้าน จนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แล้วไปเรียนต่อที่โรงเรียนบุญสมบัติวิทยา ซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชน ในตลาดอำเภอสวี จบชั้นมัธยมปีที่ 6

ต้นปี พ.ศ. 2505 ได้เดินทางเข้ากรุงเทพฯ เพื่อศึกษาต่อ จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนอำนวยศิลป์พระนคร และสอบเข้าศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยได้ที่คณะรัฐศาสตร์ (สาขาการปกครอง) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้รับปริญญาตรีรัฐศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยมดี) ในปี พ.ศ. 2512

ปี พ.ศ. 2518 ได้รับทุนโคลัมโบ ไปศึกษาต่อระดับปริญญาโท ณ ประเทศนิวซีแลนด์ และจบการศึกษา M.A. (Hons.) สาขา Social Anthropology

ประวัติการรับราชการ

เมื่อจบปริญญาตรีช่วงต้นปี 2512 ไม่มีงานหลักในสาขาที่เรียนมาเปิดรับเลย ตั้งแต่ตำแหน่งปลัดอำเภอและนายร้อยตำรวจ ต้องระเหเร่ร่อนไปทำงานเป็นลูกจ้างชั่วคราวหลายแห่งๆ ละ 4-5 เดือน เริ่มตั้งแต่เป็นลูกจ้างกรมการพัฒนาชุมชน ไปทำงานในชนบทที่จังหวัดอุดรธานีในช่วง ผกค. กำลังห้าวสุดขีด แล้วกลับมาเป็นลูกจ้างกรมแรงงานอีกพักหนึ่ง ในที่สุดก็ไปได้งานเป็นหลักในตำแหน่งนักวิจัยตรี ที่ศูนย์วิจัยชาวเขา จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดกรมประชาสงเคราะห์ (ตอนนั้นยังอยู่กับกระทรวงมหาดไทย) ไปศึกษาวิจัยชาวเขาเผ่ามูเซอ และอีก้อ จนพอพูดภาษาชาวเขาได้ ชีวิตในช่วงนี้ท้าทายมาก และแสนลำบาก บางครั้ง

แทบเอาชีวิตไม่รอด เคยหลงป่าบนดอยคนเดียว อดข้าว บางครั้งต้องเดินเท้า 2 วันติดต่อกัน สมัยนั้น ขึ้นเขาลงห้วยจริงๆ ไม่มีถนน ไม่มีรถให้ขับสบายอย่างทุกวันนี้ พื้นที่ทำงานบุกไปทั่วภาคเหนือ ตั้งแต่เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน แม่ฮ่องสอน แพร่ น่าน ลำปาง ตาก บุกไปทุกที่ที่มีชาวเขาอาศัยอยู่ ทำงานอยู่กับกรมประชาสงเคราะห์ร่วม 14 ปี ตำแหน่งสุดท้าย เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเชียงใหม่ ก่อนตัดสินใจโอนย้ายมาเป็นเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักนโยบายและแผน มหาดไทย ในเดือนธันวาคม 2526 (ความจริงครั้งแรกขอโอนมาสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย แต่เขาไม่รับ)

การทำงานที่กระทรวงมหาดไทย เปลี่ยนชีวิตของผมโดยสิ้นเชิง จากคนเดินป่ามาเป็นนักวิชาการ ต้องเรียนรู้เรื่องนโยบาย การวางแผน ระบบข้อมูล การทำงบประมาณ วิเคราะห์โครงการมากมาย ได้ทำงานกับผู้บังคับบัญชาหลายรูปแบบ ทั้งที่เมตตา มีน้ำใจ และดุดัน ได้รับทั้งคำชม คำด่า ช่อดอกไม้ และก้อนอิฐ แต่สิ่งที่สอนเราก็คือ ต้องขยัน อดทน มุ่งมั่น อย่ายอมแพ้ ขอยอมรับว่าช่วงระยะ 10 กว่าปีที่อยู่ที่นี่ จากปี 2526 - 2540 มีความสับสนมาก เกือบถอดใจหลายครั้ง ได้เคยถามตัวเองบ่อยๆ ว่า **"ทำดีได้ดีมีจริงหรือ?"** บางครั้งทำงานจนไม่รู้ว่าเวลาเลิกงานกี่โมง ลืมไปว่ามีวันเสาร์ - อาทิตย์ ต้องทำงานถึงดึกดื่นเที่ยงคืน และนอนที่สำนักงานบ่อยๆ แต่แล้วก็ผ่านมาได้ตลอด จนได้คำตอบว่า **"ทำดีได้ดีมีจริง"** เพราะในที่สุดจากการทุ่มเททำงาน (เพราะเป็นคนไม่มีเส้น) ก็ได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาให้ดำรงตำแหน่งสำคัญๆ เจริญเติบโตขึ้นเรื่อยๆ ตั้งแต่เป็นผู้อำนวยการฝ่ายแผนมหาดไทย ได้เข้าโรงเรียนนายอำเภอ (นอ.29) เป็นผู้อำนวยการกองติดตามและประเมินผล ได้เข้าโรงเรียนนักปกครองระดับสูง (นปส.29) เป็นผู้อำนวยการกองโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อม (ภูมิใจที่มีส่วนพิจารณาตัดสินใจสร้างรถไฟฟ้า-รฟม. ที่วิ่งอยู่ทุกวันนี้) ปี 2537 ผู้บังคับบัญชาเห็นว่า

ทำงานอยู่แต่ส่วนกลาง ไม่มีประสบการณ์ต่างจังหวัด เลยส่งไปเป็นหัวหน้าสำนักงานจังหวัดกาญจนบุรีเสีย 3 ปี แล้วย้อนกลับเข้ากระทรวงอีกครั้ง มาเป็นผู้อำนวยการกองตรวจราชการและเรื่องราวร้องทุกข์ 1 ปี จึงได้เลื่อนขึ้นเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา ในปี 2541 บางช่วงเวลาอาจมีสะดุดบ้าง แต่ก็เคยมีนาทีทองในชีวิต เช่น ใช้เวลาเพียง 3 ปี จาก ซี 6-7 และ 3 ปี จากซี 7-8 และเคยได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน 2 ขั้น 4 ครั้ง ใน 5 ปี ทั้งๆ ที่ในชีวิตการทำงานไม่เคยขอ 2 ขั้นจากนายเลย เป็นต้น สิ่งดีๆ เช่นนี้ก็ควรจดจำไว้เป็นความภูมิใจ สิ่งใดที่ขมขื่นก็จำไว้เป็นบทเรียน

การเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหาร จากการเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัด 3 จังหวัด (พังงา 2 ปี, ชุมพร 3 ปี, กำแพงเพชร 2 ปี) ก็ได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ มากมาย เช่น ความหมายแท้จริงของคำว่า "อำนาจ" และ *"การบังคับบัญชา"* และความเหมาะสมของการวางตนและการปฏิบัติงานรองผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น จะต้องปฏิบัติงานตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบอำนาจ และมอบหมายให้ทำ ถ้าทุกคนเข้าใจ และตระหนักในข้อนี้ ก็จะทำให้งานเดินไปอย่างราบรื่น ผมเป็นรองผู้ว่าฯ 7 ปี (ทำงานกับผู้ว่าฯ 5 ท่าน) ได้ให้เกียรติและเคารพผู้ว่าฯ เสมอ ไม่เคยล้ำเส้น จะรู้สึกภูมิใจที่ผู้ว่าฯ มอบงานให้ทำเพราะนั่นหมายถึงว่าท่านไว้วางใจ และเราได้เรียนรู้จากท่าน ผู้ว่าฯ แต่ละท่านก็มีทั้งข้อเด่น ข้อด้อย ตามวิสัยมนุษย์ปุถุชน ข้อเด่นๆ ของท่านเราได้จดจำมาปรับใช้ในการทำงานเมื่อได้เป็นผู้ว่าฯ เอง ส่วนข้อด้อยและสิ่งที่เราไม่ชอบก็เก็บไว้เป็นเครื่องเตือนใจ เตือนสติ ไม่ให้พลั้งพลาด และจะไม่ทำเสียเอง

สามปีที่เป็นผู้ว่าฯ (1 ต.ค. 2548–30 ก.ย. 2551)

ผมได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดครั้งแรก เมื่อ 1 ตุลาคม 2548 ที่จังหวัดพิจิตร เมืองชาละวัน ขณะที่เหลืออายุราชการอีก 3 ปี งานแรกที่ต้องเจอคือ การเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ช่วงปลายเดือนตุลาคม 2548 ซึ่งเป็นการลงสนามต่อสู้กันระหว่างผู้สมัครจากค่ายรัฐบาล (ขณะนั้น) กับเจ้าของพื้นที่ผู้โด่งดัง แม้จะผ่านไปได้ด้วยดี ก็ได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ มากมายที่ไม่เคยรู้ในสมัยที่เป็นรองผู้ว่าฯ

อดีตผู้บังคับบัญชาท่านหนึ่งเคยพูดไว้ว่า การเป็นรองผู้ว่าฯ กับเป็นผู้ว่าฯ จะแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง เมื่อเป็นรองผู้ว่าฯ เกิดเหตุการณ์ใดๆ

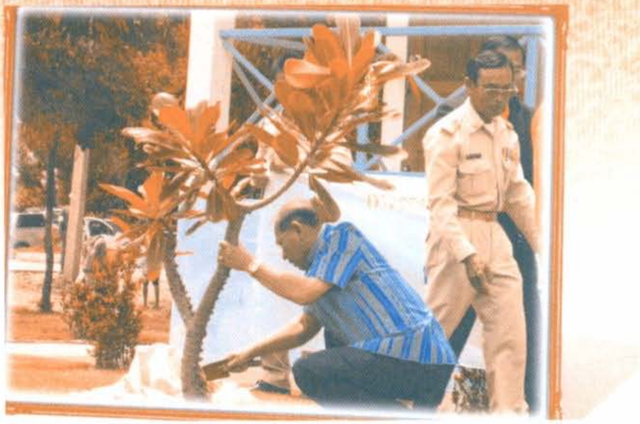

ก็ยังพอหลบไปอยู่ข้างหลังผู้ว่าฯ ได้ แต่พอเป็นผู้ว่าฯ จะไม่มีที่ให้หลบภัยแล้ว จะต้องรับเองเต็มๆ ต้องเผชิญกับทุกเรื่องอย่างกล้าหาญ ซึ่งผมก็เห็นว่าเป็นจริงเช่นนั้น 1 ปีที่ดำรงตำแหน่งผู้ว่าฯ พิจิตร รู้สึกเหมือนว่าอยู่นานมากสัก 3 ปี มีเหตุการณ์หวาดเสียวให้ต้องระทึกใจอยู่เป็นระยะ มีข่าวออกทางสื่อมวลชนถี่ยิบแทบทุกสัปดาห์ เริ่มตั้งแต่เรื่องเลือกตั้งซ่อม น้ำท่วม (3 เดือน) โรงสีโกงข้าวชาวนา การทุจริตในโครงการจำนำข้าวเปลือก ไข้หวัดนกที่มีคนเสียชีวิตคนแรกของประเทศไทย (เป็นข่าวดังไปทั่วโลก) และผู้ว่าฯ ถูกขู่ว่าจะถูกย้ายไปเป็นผู้ตรวจฯ หรืออะไรทำนองนั้น จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงทางการเมือง เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 ผมก็ตกเป็นข่าวหน้าหนังสือพิมพ์แทบทุกสัปดาห์ ในรายชื่อที่จะต้องถูกโยกย้ายไปเป็นผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย หรือแย่กว่านั้นด้วยข้อกล่าวหาที่มีผู้หวังดี (แต่ประสงค์ร้าย) บรรจงเขียนเสนอหลายข้อให้ผู้บังคับบัญชาระดับสูงของกระทรวงมหาดไทย พิจารณาเก็บผมเข้ากรุ แต่สุดท้ายผมก็ต้องกราบขอบพระคุณผู้บังคับบัญชา ที่ท่านได้พิจารณาด้วยเหตุด้วยผล ไม่เชื่อข้อกล่าวหา และได้ย้ายให้ผมไปดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ดแทน

ข้ามฟากจากเหนือสู่อีสาน

13 พฤศจิกายน 2549 ได้เดินทางมารับตำแหน่งผู้ว่าฯ ร้อยเอ็ด ท่ามกลางความงงๆ ของทั้งผู้มาและผู้รับ ผู้มา คือ ตัวผมเองไม่เคยมีประสบการณ์ทำงานในภาคอีสานเลย และไม่เคยคาดคิดว่าจะมาอยู่ทางอีสาน แต่ก็ดีใจที่ได้มีโอกาสทำงานกับพี่น้องชาวอีสานก่อนเกษียณอายุราชการ เพราะมีคำร่ำลือว่ารับราชการในภาคอีสานดีที่สุด ส่วนผู้รับคือ ชาวร้อยเอ็ดเองก็งงๆ เพราะไม่เคยได้ยินได้รู้จักมาก่อนว่าผมเป็นใคร มาจากไหน จู่ๆ ก็โผล่มาโดยไม่มีเค้าลางบอกเหตุ แต่พอมาอยู่จริงๆ ต้องบอกว่าเป็นบุญของผมแท้ๆ และขอบคุณผู้บังคับบัญชาจริงๆ ที่กรุณาให้ผมได้มีโอกาสมาทำงานที่ร้อยเอ็ด

สรุปคือ ในชีวิตการรับราชการของผมรวมทั้งสิ้น 39 ปี พอดิบพอดี ผมได้มีโอกาสรับใช้ประเทศชาติครบ 4 ภาค เหนือ ใต้ กลาง และอีสาน

ผลงานสำคัญๆ ระหว่างที่ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด 3 ปี :

หลักการทำงานของผม ได้เน้นที่การเร่ง

แก้ปัญหาควบคู่ไปกับการพัฒนา และให้น้ำหนักพื้นที่ชนบทมากกว่าเขตเมือง ทั้งนี้ เพราะราษฎรในชนบทยังมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก ส่วนเขตเมืองนั้น มีองค์กรต่างๆ ดูแลมากมายอยู่แล้ว และสามารถแก้ไขปัญหาได้รวดเร็ว และครอบคลุม ขณะที่เขตชนบทยังมีปัญหาความยากจนทุรกันดาร และอัตคัดขาดแคลน แต่ทั้งนี้ก็มิได้ทอดทิ้งเขตเมือง แต่ได้จัดตั้งคณะกรรมการดูแลให้ต่อเนื่องไว้ทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน การจราจร สิ่งแวดล้อมอาชญากรรม และปัญหาสังคม สรุปผลงานสำคัญๆ ที่ได้ทำในช่วงที่เป็นผู้ว่าฯ 2 จังหวัด 3 ปี ดังนี้

1. ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจิตร (1 ตุลาคม 2548 - 12 พฤศจิกายน 2549 = 1 ปี 1 เดือน 12 วัน)

1.1 การปรับปรุงภูมิทัศน์ของเมือง

โดยเริ่มจากการปรับปรุงถนนและเกาะกลางข้างทาง ของถนนสายปลวกสูง-เมืองพิจิตร ระยะทางประมาณ 18 กิโลเมตร ถนนสายนี้อยู่ในความดูแลของแขวงการทางพิจิตร แรงดลใจที่ทำงานชิ้นนี้คือ ตอนเดินทางมารับตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด ได้เดินทางจากจังหวัดกำแพงเพชร ผ่านเส้นทางนี้ ซึ่งถือเป็นเสมือนประตูของเมืองพิจิตร แต่ได้พบว่าสภาพของถนนรกรุงรังทั้ง 2 ฟาก และเกาะกลางไม่น่าดู ขาดการดูแลจึงได้หารือกับผู้อำนวยการแขวงการทาง ฝ่ายปกครอง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่ถนนสายนี้ผ่าน ทำการพัฒนาโดยทำความสะอาด 2 ข้างทาง และเกาะกลางถนน รวมทั้ง ปลูกต้นไม้ ทั้งไม้ยืนต้น เช่น ยางนา, ประดู่, สัก, และไม้ประดับ เช่น ไทร, อินทนิล โดยเฉพาะเกาะกลาง ได้นำคณะไปศึกษาดูงานที่จังหวัดสุพรรณบุรี และนำตัวอย่างกลับมาทดลองทำอย่างจริงจัง โดยใช้เวลาประมาณ 6 เดือนเศษ ถนนสายนี้ก็มีสภาพเปลี่ยนไป ได้มอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งดูแลรักษาพื้นที่ และต้นไม้ในเขตของตนเองให้ดูดีอยู่เสมอ โดยเฉพาะช่วงแล้ง ต้องเอาใจใส่รดน้ำ และระวังไม่ให้มีการจุดไฟเผาหญ้าข้างทาง

นอกจากนี้ ได้จัดทำโครงการหน้าบ้านน่ามอง ส่งเสริมกระตุ้นให้ส่วนราชการต่างๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง โดยเฉพาะในเขตเมือง ดูแลสิ่งแวดล้อมหน้าบ้านตนเองให้สะอาด ไม่รกรุงรัง ปลูกต้นไม้ ไม้ดอกไม้ประดับ ทำให้บ้านเมืองดูเป็นระเบียบ สะอาด สวยงาม และน่าอยู่ขึ้น

1.2 โครงการพิจิตรเขียวขจี (Pichit Green)

พื้นที่ของจังหวัดพิจิตรส่วนใหญ่เป็นที่นาข้าว มีพื้นที่ป่าเพียงประมาณ 8,000 ไร่เท่านั้น จึงได้รณรงค์ในการเพิ่มพื้นที่ป่า โดยจัดทำโครงการพิจิตรเขียวขจี ให้ทุกอำเภอปลูกต้นไม้ให้มากที่สุด โดยมีเป้าหมายเพิ่มพื้นที่ป่าให้ได้ 100% คือ 10,000 ไร่ต่อปีเป็นอย่างน้อย ทั้งนี้ให้ประชาชนปลูกต้นไม้ทุกที่ที่สามารถปลูกได้

รวมทั้งไม้ใช้สอยและไม้ผล ยืนต้น เช่น มะม่วง มะยงชิด ให้ขยายการปลูกจากที่มีอยู่แล้วที่อำเภอสากเหล็ก ไปยังอำเภออื่นที่ปลูกได้ เช่น อำเภอเมือง และอำเภอตะพานหิน เป็นต้น

1.3 ก่อสร้างน้ำพุบริเวณปากทางเข้าบึงสีไฟ

เมืองพิจิตร ไม่มีพื้นที่ใดที่เป็นศูนย์กลางของเมืองอย่างแท้จริง จึงได้หารือกับโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด และหลายหน่วยงานเห็นควรสร้างสิ่งถาวรไว้เป็นสัญลักษณ์ของเมืองและมีความโดดเด่น จึงได้สร้างน้ำพุโดยออกแบบเป็นหอนาฬิกา มีฐานเป็นน้ำพุบริเวณทางเข้าสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ และบึงสีไฟ และปรับปรุงบริเวณโดยรอบทั้ง 4 มุมถนน ให้เป็นสวนพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน

1.4 พัฒนาและขุดลอกบึงสีไฟ

บึงสีไฟเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งเดียวของจังหวัดพิจิตรที่อยู่ใกล้เมืองที่สุด มีพื้นที่ประมาณ 6,000 ไร่ แต่ขาดการพัฒนาเท่าที่ควรจึงมีสภาพรกร้างเต็มไปด้วยวัชพืช บริเวณรอบบึงมีสภาพเปลี่ยว ไม่ปลอดภัยทั้งกลางวันและกลางคืน ทำให้ประชาชนไม่ค่อยกล้าไปเที่ยว จึงได้ร่วมกับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ พัฒนาบริเวณรอบๆ บึงให้สะอาดร่มรื่น ติดไฟสว่างไสวเวลากลางคืนตลอดคืน ติดตั้งจุดตรวจของอาสาสมัคร ร่วมกับตำรวจสายตรวจ และพัฒนาศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวที่สร้างเสร็จแล้วถูกปล่อยทิ้งให้ร้าง ไม่มีการใช้ประโยชน์ให้กลับมาใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ มีห้องประชุม มีตลาดนัดทุกเดือนและร่วมกับผู้อำนวยการชลประทานจังหวัด ทำการขุดลอกบึงบางส่วนจนมีสภาพโล่งมีพื้นน้ำสวยงามเป็นที่พักผ่อนตกปลาของนักท่องเที่ยว และเป็นที่ออกกำลังกายของคนทั่วไป ทั้งนี้ โดยเจียดจ่ายงบบูรณาการของจังหวัดเพียงเล็กน้อยมาดำเนินการ (ทั้งๆ ที่เดิมได้รับการจัดสรรงบประมาณไว้ ถึง 20 ล้านบาท แต่ไม่ได้รับเงิน)

1.5 รุกแก้ปัญหาความยากจนในชนบท

ได้แก้ปัญหาความยากจนให้คนชนบทที่ประสบความขาดแคลนปัจจัย 4 ในการดำรงชีวิต คือ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ยารักษาโรค ในทุกพื้นที่อำเภอที่มีข้อมูลจากการสำรวจ จปฐ. ไว้ว่าตกเกณฑ์ โดยในปี 2548 - 2549 ทำได้เกินกว่าครึ่งของเป้าหมาย จุดเน้นคือ คนด้อยโอกาสที่ถูกทอดทิ้งโดยลูกหลาน ผู้สูงอายุและคนพิการช่วยเหลือตนเองไม่ได้จะต้องได้รับการดูแลอย่าง

ทั่วถึงไม่ถูกทอดทิ้ง ไม่เป็นภาระแก่สังคม ได้นำคณะส่วนราชการต่างๆ ไปทำประชาคมศึกษาปัญหาร่วมกับชาวบ้าน เพื่อให้ได้ปัญหาสาเหตุและทางแก้ไขที่เป็นจริง โดยนอนที่ศาลาวัดและเดินเคาะประตู เยี่ยมคนจนทุกหลังคาเรือนที่ไปออกหน่วยเคลื่อนที่ในหมู่บ้านเป้าหมาย

2. ผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด (13 พฤศจิกายน 2549 – ปัจจุบัน)

ผมยังคงยึดหลักการทำงานเดิมคือ เร่งแก้ปัญหาและพัฒนาควบคู่กันไป ปัญหายิ่งใหญ่ของชาวร้อยเอ็ดคือ "น้ำ" เพื่อการเกษตรและการมีงานทำ ราษฎรชาวจังหวัดร้อยเอ็ดกว่า 90% เป็นเกษตรกรทำนา รายได้ต่อหัวประชากรต่ำมาก เพียง 28,000 บาท/คน ต่อปี อยู่ในลำดับท้ายๆ ของประเทศ สิ่งที่เกิดขึ้นจำเจซ้ำซากคือการอพยพทิ้งถิ่นไปหางานทำในกรุงเทพฯ และจังหวัดอื่นๆ ที่พอจะหางานทำได้ มีคำกล่าวว่าคนร้อยเอ็ดไปขับแท็กซี่อยู่ในกรุงเทพฯ มากที่สุด เพื่อลดการอพยพตามฤดูกาล จึงได้เร่งดำเนินการดังนี้ :-

2.1 สำรวจและปรับปรุงแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มน้ำให้เกษตรกรได้ใช้ทำนาปรังได้มากขึ้น เช่น การขุดลอกบุ่งเชียงขวัญ การผันน้ำจากลำน้ำชี-น้ำยังสู่ไร่นา โครงการขุดลอกลำน้ำเสียวใหญ่ อำเภอเกษตรวิสัย การผันน้ำจากบึงธรรมชาติซึ่งมีอยู่มากมายขึ้นมาใช้ในพื้นที่รอบๆ แหล่งน้ำ เช่น ทำนา ปลูกผัก เลี้ยงปลา ทำสวนผลไม้ ตามแนวคิด OASIS คือ ที่ใดมีแหล่งน้ำ ที่นั่นจะต้องมีความเขียวชอุ่มโดยรอบ

2.2 การปรับโครงสร้างการผลิตภาคการเกษตร

ได้โน้มน้าวให้ราษฎรเปลี่ยนจากการทำนาในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม มาเพาะปลูกพืชอย่างอื่น ที่มีโอกาสดีกว่า ได้แก่

(1) ยางพารา ในพื้นที่ 6 อำเภอ (จาก 20 อำเภอ) โดยนำราษฎรและผู้นำท้องถิ่นไปศึกษาดูงานในจังหวัดใกล้เคียง ที่มีการปลูกยางพาราได้ผลดี เช่น บุรีรัมย์ ดูการปรับเปลี่ยนที่นาข้าวเป็นสวนยาง จัดงานวันยางพาราเพื่อกระตุ้นความสนใจและให้การเรียนรู้แก่ผู้สนใจ และส่งเสริมให้ทั้ง 6 อำเภอ สร้างศูนย์เรียนรู้ขึ้นที่อำเภอ โดยจังหวัดจัดสรรงบประมาณให้ส่วนหนึ่งเป็นการนำร่องและองค์การ บริหารส่วนตำบลจัดงบประมาณสมทบ ปรากฏว่าได้รับความสนใจมาก จนพื้นที่ปลูกยางใน 6 อำเภอ เพิ่มขึ้นกว่าเดิมเกือบเท่าตัว และอำเภออื่นๆ ก็เริ่มหันมาทดลองปลูกด้วย

(2) ผลไม้ เนื่องจากจังหวัดร้อยเอ็ด ไม่มีผลไม้ประจำจังหวัด มีการปลูกมะม่วงบ้างประปราย ผมได้ศึกษาพบว่า อำเภอจังหาร และอำเภอธวัชบุรี อยู่ใกล้ลำน้ำชี มีพื้นที่เหมาะสมต่อการทำสวนผลไม้ จึงได้ทดลองส่งเสริมการปลูกมะยงชิด ซึ่งเป็นผลไม้ที่มีราคาดีและเป็นที่นิยมบริโภค คาดว่าอีก 4-5 ปี ข้างหน้าจะออก

ผลขายได้ และปลูกกันกว้างขวาง ขณะนี้ได้ส่งเสริมไปแล้วประมาณ 5,000 ต้น

ผลไม้อีกประเภทหนึ่งที่ได้ทดลองปลูก คือ อินทผลัม เพราะเป็นพืชใช้น้ำน้อยและขึ้นได้ในสภาพแห้งแล้ง (เช่น ทะเลทรายในตะวัน-ออกกลาง) เช่น บริเวณทุ่งกุลาร้องไห้ ซึ่ง 5 อำเภอของจังหวัดร้อยเอ็ดอยู่ในพื้นที่นี้ อีก 4-5 ปี หากได้ผล ก็จะเป็นพืชทางเลือกที่ดีให้เกษตรกรแทนการทำนา เพราะผลผลิตจะขายได้ราคาสูงถึง 300-500 บาท/กิโลกรัม เลยทีเดียว

(3) ยูคาลิปตัส เป็นไม้โตเร็ว ขายง่าย มีการปลูกอยู่แล้วอย่างกว้างขวาง แต่เหมาะจะปลูกในพื้นที่ที่ดินไม่อุดมสมบูรณ์ เช่น ในเขตทุ่งกุลาร้องไห้ และตามแนวคันนา

(4) มะม่วงโชคอนันต์ ส่งเสริมให้ปลูกเป็นแปลงขนาดใหญ่ เพราะได้ผลผลิตดี และจำหน่ายได้คล่อง ราคาดี

(5) ผักปลอดภัยจากสารพิษ ได้ส่งเสริมให้มีการเพาะปลูกมากขึ้นตามแหล่งน้ำที่มี โดยทำเป็นเครือข่าย ซึ่งตลาดยังต้องการมาก

ผมคาดหวังว่า ในช่วง 2-5 ปี ต่อไป หากมีการส่งเสริมจริงจังต่อเนื่อง เกษตรกรร้อยเอ็ดจะเริ่มมีรายได้จากพืชทางเลือกเพิ่มขึ้น และการอพยพทิ้งถิ่นจะลดลง โดยการปรับโครงสร้างการผลิตทางการเกษตรนี้ถือเป็นหัวใจสำคัญที่พยายามขับเคลื่อน และได้รับการตอบสนองจากผู้นำท้องถิ่น และเกษตรกรดีมาก

2.3 โครงการร้อยเอ็ดเขียวขจีและหน้าบ้านน่ามอง

ได้ส่งเสริมให้ชาวร้อยเอ็ดเห็นความสำคัญของป่าไม้และการรักษาสิ่งแวดล้อม เช่นที่เคยทำมาในจังหวัดพิจิตร ทั้งนี้ เพราะจังหวัดร้อยเอ็ดมีป่าไม้ เพียง 4% ของพื้นที่จังหวัดเท่านั้น ซึ่งน้อยมาก แต่โดยที่พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นนาข้าว จึงได้รณรงค์ให้ปลูก ต้นไม้ในที่ว่างๆ ที่สามารถปลูกได้ให้มากที่สุด และปรับสภาพภูมิทัศน์ของบ้าน ชุมชนให้ร่มรื่น สะอาด สวยงามน่าอยู่ โดยจัดทำโครงการถนนสวยด้วยไม้งาม เทิดไท้องค์ราชันย์ และโครงการหน้าบ้านน่ามอง ซึ่งได้รับการตอบสนองที่ดีเช่นกัน

2.4 เศรษฐกิจพอเพียง

ได้ขับเคลื่อนเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเต็มที่ โดยสร้างหมู่บ้านต้นแบบขึ้นทุกอำเภอ และส่งทีมงานระดับจังหวัด/อำเภอ ลงไปให้คำแนะนำ ติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

และครอบคลุมทั้งจังหวัด สามารถขยายผลการดำเนินงานได้เกินเป้าหมายที่กำหนดไว้มากคือ จาก 2,444 หมู่บ้าน จะสามารถดำเนินการได้ครบถ้วนในปี 2551

หลักการทำงาน/หลักบริหาร

1. หลักการทำงาน

"ยึดหลักกฎหมาย ใช้ประสบการณ์ เร่งแก้ปัญหา พัฒนาควบคู่ เชิดชูวิสัยทัศน์"

"ยึดหลักกฎหมาย"

งานราชการทุกอย่างมีกฎหมาย และระเบียบแบบแผนของทางราชการกำกับอยู่ทั้งสิ้น เพราะฉะนั้น การทำงานทุกเรื่องจะต้องศึกษากฎหมายให้รอบรู้ เข้าใจ และการปฏิบัติจะต้องอิงกฎหมายโดยถูกต้อง จึงจะปลอดภัยและเที่ยงธรรม ไม่เกิดปัญหาผิดพลาด ซึ่งอาจจะนำไปสู่การกระทำผิดวินัยหรือมีปัญหาด้านคดีความได้

"ใช้ประสบการณ์"

การบริหารงานต่างๆ ต้องมีการตัดสินใจในบางสถานการณ์จะใช้เฉพาะหลักกฎหมายอย่างเดียวอาจไม่สามารถแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ จำต้องใช้ทั้งหลักนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ควบคู่กันไป อาจต้องมีการโอนอ่อนผ่อนปรนบ้าง ประสบการณ์จากนักปกครองรุ่นพี่ โดยเฉพาะผู้บังคับ-บัญชาที่ได้สั่งสมมา จะเป็นบทเรียนสำคัญที่นำมาปรับใช้ในการแก้ไขเหตุการณ์ต่างๆ ได้มาก

"เร่งแก้ปัญหา"

การทำงานในทุกพื้นที่ สิ่งที่มีการเรียกร้องมากที่สุดเป็นลำดับแรกคือ การแก้ปัญหาต่างๆ ให้บรรเทาลงโดยเร็ว โดยเฉพาะปัญหาที่กระทบต่อชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชน ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาความขัดแย้ง เป็นต้น ทุกจังหวัดจะมีปัญหาของตนเองที่ประชาชนสะท้อนให้ทราบอย่างชัดเจน เช่น ปัญหาขาดแคลนน้ำในการทำการเกษตร เมื่อเริ่มทำงานจะต้องแถลงให้ทุกภาคส่วนทราบโดยชัดเจน ว่าจะเร่งแก้ปัญหาอะไร อย่างไร ต้องขอความร่วมมือจากทุกๆ ฝ่าย และมีแนวทางแก้ไขที่ชัดเจน

"พัฒนาควบคู่"

การพัฒนาคือ การทำสิ่งต่างๆ ให้ดีขึ้นต้องทำควบคู่กันไปเพื่อให้บ้านเมืองเจริญ เช่น การพัฒนาถนนหนทาง การส่งเสริมการท่องเที่ยว แม้ว่า ขณะนั้นสิ่งเหล่านี้อาจจะยังไม่มีปัญหา แต่ถ้าพัฒนาแล้วราษฎรจะมีรายได้ดีขึ้น ชีวิตความเป็นอยู่สะดวกสบายขึ้นก็ควรคิดทำ และมีการกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนไว้

"เชิดชูวิสัยทัศน์"

การคิดทำการงานต่างๆ ต้อง "คิดก้าวหน้า คิดไกล" คือ ต้องคิดไปข้างหน้าอย่างสร้างสรรค์ ไม่ย่ำอยู่กับที่ สังคมเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงต้องคิดให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

ในอนาคต และเตรียมรับมือไว้ ตัวเราเองในฐานะ "ผู้นำ" ก็ต้องเป็น change agent ที่มีความคิดทันสมัย กล้านำให้ประชาชนกล้ายอมรับการเปลี่ยนแปลง

สรุป ผู้ว่าฯ ต้องเป็นผู้ชี้นำยุทธศาสตร์ มีการวางแผนอย่างเป็นระบบบูรณาการ ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปข้างหน้าด้วยวิสัยทัศน์ผู้นำ กำกับดูแลระบบให้เดินไปอย่างเต็มศักยภาพ และติดตามประเมินผลงานเพื่อปรับปรุงการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพอยู่ตลอดเวลา โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ **"การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข"** โดยยึดอุดมการณ์ว่า ทุกข์ของประชาชนคือทุกข์ของเรา ความสุขของประชาชนคือ ความสุขของเรา

2. หลักการบริหาร

เน้นหลัก "Good Governance" คือ หลัก ธรรมาภิบาล ควบคู่กับหลัก "เมตตาธรรม-ยุติธรรม-คุณธรรม"

หลักธรรมาภิบาล

เน้นให้งานทุกอย่างโปร่งใส เป็นไปตามหลักของกฎหมายและความถูกทำนองคลองธรรม ไม่ลำเอียง ไม่แสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้ และสามารถตรวจสอบได้ทุกเวลา

หลักเมตตาธรรม-ยุติธรรม-คุณธรรม

ดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาทุกระดับด้วยความเมตตา ไม่ใช้พระเดชโดยไม่จำเป็น ไม่เน้นการลงโทษ แต่จะใช้หลักการสอนงาน (Training & Coaching) เป็นสำคัญ การให้คุณ เช่น ความดีความชอบ ยึดความยุติธรรมเป็นที่ตั้ง ดูจากผลงานและความประพฤติ และใช้หลักคุณธรรมเข้าแก้ปัญหาต่างๆ เช่น ในการแต่งตั้งโยกย้าย ไม่มีการกลั่นแกล้ง ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้รับความเดือดร้อน เป็นต้น

แม้ว่าในห้วง 3 ปี ที่เป็นผู้ว่าฯ การบริหารงานจะไม่สมบูรณ์ 100% แต่การยึดหลักดังกล่าวมาโดยตลอด ได้ทำให้เกิดความสงบราบรื่นในการทำงาน และมีความขัดแย้งน้อยมาก

บทที่ 13

นางกาญจนาภา กี่หมัน
ผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง

ประวัติ
นางกาญจนาภา กี่หมัน
ผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง

วันบรรจุ	1 มีนาคม 2515
วันเดือนปีเกิด	23 กรกฎาคม 2491
ภูมิลำเนา	จังหวัดตรัง
เกษียณ	1 ตุลาคม 2551
คู่สมรส	นายเวช กี่หมัน
วุฒิการศึกษา	- รัฐศาสตร์บัณฑิต สาขาการปกครอง (ร.บ.) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2512) - รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2538)
หลักสูตรอบรม	- กบส. 2/2536, บ.มท. 8/2539 - นักบริหารระดับสูง สนง. ก.พ. (ปี 2545) - ผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูง (CIO) (ปี 2546)
เงินเดือน (เดือนสุดท้าย)	61,680 บาท
เครื่องราชอิสริยาภรณ์	มหาวชิรมงกุฎ (ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนที่ 17 ลว. 18 ธ.ค. 51)

ประวัติการดำรงตำแหน่งสำคัญ

- 1 มีนาคม 2515 พัฒนากรอำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี
- 7 กันยายน 2515 พัฒนากรอำเภอเมือง จังหวัดสตูล
- 1 ตุลาคม 2518 เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน 3 อำเภอเมือง จังหวัดสตูล
- 7 ธันวาคม 2520 พัฒนากรอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล/ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน 4
- 17 มกราคม 2521 นักวิชาการพัฒนาชุมชน 4 จังหวัดสตูล
- 25 กันยายน 2521 โอนมาดำรงตำแหน่ง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์-นโยบายและแผน 5 สำนักงานจังหวัดยะลา
- 1 ธันวาคม 2521 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5 สำนักงานจังหวัดพัทลุง
- 1 พฤษภาคม 2526 เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 5 สำนักงานจังหวัดตรัง
- 25 เมษายน 2527 หัวหน้าฝ่ายแผนฯ สำนักงานจังหวัดตรัง (จวค. 6)
- 6 กุมภาพันธ์ 2533 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 สำนักงานจังหวัดตรัง
- 8 พฤศจิกายน 2536 รักษาราชการแทน หัวหน้าสำนักงานจังหวัดตรัง (รกท.)
- 7 พฤศจิกายน 2537 หัวหน้าสำนักงานจังหวัดตรัง (จวค. 8)
- 3 พฤศจิกายน 2540 หัวหน้าสำนักงานจังหวัดนครศรีธรรมราช
- 2 ตุลาคม 2541 จนท.วิเคราะห์ฯ 8 กลุ่มงานช่วยปลัดกระทรวง กองปฏิบัติการ สป.
- 15 พฤศจิกายน 2542 ผอ.กองปฏิบัติการ สป. (จวค.8)
- 24 ตุลาคม 2543 หัวหน้าสำนักงานจังหวัดฉะเชิงเทรา
- 2 ตุลาคม 2544 รองผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง (นักปกครอง 9)
- 1 ตุลาคม 2546 รองผู้ว่าราชการจังหวัดฉะเชิงเทรา
- 13 พฤศจิกายน 2549 ผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง

นางกาญจนาภา กี่หมัน
ผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง

การที่ได้เขียนคัมภีร์นักปกครอง หรือการบันทึกประวัติการทำงาน เป็นเอกสารที่ทำให้ดิฉันมีโอกาสถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ในการทำงานเกือบ 40 ปี ในการรับราชการให้แก่บุคคลรุ่นหลัง เพราะไม่ใช่เป็นสิ่งที่ง่ายนักที่ข้าราชการสตรีจะก้าวขึ้นมาเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนักปกครอง 10 ได้ โดยเฉพาะเป็นข้าราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดคนที่ 5 ของประเทศไทย และเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง ซึ่งเป็นจังหวัดชายแดนติดกับประเทศเมียนมาร์ เป็นจังหวัดที่มีความสำคัญจังหวัดหนึ่งของประเทศ สำหรับการเขียนเอกสารฉบับนี้เป็นเพียงบางส่วนของชีวิตการรับราชการเท่านั้น

ชีวิตเริ่มต้นการรับราชการครั้งแรกที่กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ในตำแหน่งวิสามัญก่อนสอบหรือลูกจ้างชั่วคราวตำแหน่งพัฒนากรตรี ปี พ.ศ. 2514 ช่วยงานอยู่ที่กองวิจัย และประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชน อยากจะให้เครดิตผู้ที่สอนงานคนแรกคือ คุณคันธา อุปถัมภ์ ได้สอนงานสารบรรณ และวิธีการเขียนหนังสือราชการให้ทุกอย่าง และอีกท่านหนึ่งท่านสอนงานด้านวิชาการคือ ท่านหัวหน้ากองไพรัตน์ เดชะรินทร์ หรืออดีตผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ดร.ไพรัตน์ เดชะรินทร์ ทำอยู่ที่นี่ประมาณ 1 ปี กรมการพัฒนาชุมชนเปิดสอบเป็นข้าราชการตำแหน่งพัฒนากรตรี ได้สอบบรรจุเป็นพัฒนากรตรีรุ่นที่ 23 หรือเป็นรุ่นที่เรียกว่ารุ่นปล่อยม้าอุปการของท่านอธิบดีพัฒน์ บุญญรัต-พันธุ์ อดีตอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน ได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพัฒนากรตรี อำเภอเมืองสตูล และพัฒนานิเวศน์ตรี จังหวัดสตูล ระหว่างปี พ.ศ. 2515 จนถึง พ.ศ. 2521 ต่อมาได้สอบเปลี่ยนสายงานมาเป็นเจ้าหน้าที่วิเคราะห์-นโยบายและแผน 5 สำนักงานจังหวัดพัทลุง สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยปี พ.ศ. 2521

ถ้าถามว่า ระหว่างที่รับราชการสังกัดกรม

การพัฒนาชุมชน ดิฉันได้อะไรบ้าง ยอมรับว่ากรมการพัฒนาชุมชนได้สร้างให้เป็นคนแกร่ง อดทน สามารถทำงานกับประชาชนได้ทุกระดับ โดยใช้หลักมนุษย์สัมพันธ์และการประสานงานตามหลักการพัฒนาชุมชน นอกจากนี้ ยังเป็นนักวิชาการ สามารถเขียนแผนงาน โครงการ แผนพัฒนาจังหวัด งานธุรการ งานเอกสารต่างๆ ได้เป็นอย่างดี จนนำมาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติได้จนถึงปัจจุบันนี้

พ.ศ. 2521 – พ.ศ. 2526 ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5 สำนักงานจังหวัดพัทลุง ตอนนี้สำนักงานจังหวัดมีอัตรากำลังคนน้อยมาก ส่วนใหญ่จะโอนมาจากหน่วยงานอื่นแทบทั้งสิ้น หัวหน้าสำนักงานจังหวัดยังเป็นเพียงระดับ 6 จำได้ว่าระหว่างนั้นเป็นช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พวกเราทุกคนต้องช่วยกันทำแผนพัฒนาจังหวัดให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 แผนพัฒนาจังหวัดสมัยนั้นเล่มใหญ่หนามาก ต้องพิมพ์เอง โรเนียว เย็บเล่มทำกันเอง ซึ่งเริ่มต้นการทำงานเป็นทีม ถ้าไม่ช่วยกันทำงานงานจะไม่สำเร็จ ต่อจากนั้นก็จะมีงานโครงการ กสช. เจ้าหน้าที่ของสำนักงานจังหวัดมีน้อย จึงต้องขอตัวข้าราชการจากหน่วยงานอื่นๆ มาช่วยกันทำงาน ทำให้มีความคุ้นเคยสนิทสนมกัน บางครั้งไม่ได้นอนทั้งคืน เพราะงานไม่เสร็จ แต่สมัยนั้นทำงานกันสนุก แม้จะเหน็ดเหนื่อยและงบประมาณก็มีจำกัด ที่จังหวัดพัทลุงมีผู้ว่าราชการจังหวัด 2 ท่าน ที่ท่านได้สอนงานให้คือ ท่านผู้ว่ากิตติ ประทุมแก้ว และท่านผู้ว่า นิพนธ์ บุญญภัทโร ซึ่งทั้ง 2 ท่านต่อมาท่านได้เป็นรองปลัดกระทรวงมหาดไทย

พ.ศ. 2526 – พ.ศ. 2539 ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 5 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 หัวหน้าฝ่ายแผนงานและโครงการ และหัวหน้าสำนักงานจังหวัด สำนักงานจังหวัดตรัง ชีวิตการรับราชการอยู่ที่จังหวัดตรังนานที่สุด ได้พบทั้งความสุข ความทุกข์ ความยากลำบากในการทำงาน การทำงานสมัยนั้นมีปัญหาเรื่องคนไม่พอ เพราะจังหวัดตรังอยู่ไกล ข้าราชการไม่อยากมา เมื่อได้รับการแต่งตั้งมาบรรจุที่จังหวัดตรังจะไม่มา ทำให้เหลือคนที่อยู่จริงน้อยต้องทำงานภายใต้ภาวะจำกัด ดิฉันต้องรับหน้าที่เป็นทั้งหัวหน้าฝ่ายแผน และหัวหน้าฝ่ายอำนวยการ เพราะหัวหน้าฝ่ายอำนวยการขอย้ายกลับบ้าน

สมัยนั้น หัวหน้าสำนักงานจังหวัดทั่วประเทศเป็นระดับ 7 ได้รับการเลื่อนระดับ 8 เพียง 10 จังหวัดเท่านั้น จังหวัดตรังคะแนนด้านการจัดทำศูนย์ข้อมูลตก จึงทำให้ผลการประเมินหัวหน้าสำนักงานจังหวัด ไม่ได้ระดับ 8 ขณะนั้น

ดิฉันเป็นระดับ 6 เป็นหัวหน้าฝ่ายแผนและโครงการ ได้รับอาสาผู้ว่าราชการจังหวัดคือท่านผัน จันทรปาน (รองผู้ว่าราชการจังหวัด รักษาราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัด) ไปดูงานที่จังหวัดมหาสารคามซึ่งมีผลงานเรื่องการจัดศูนย์ข้อมูลดีที่สุดในประเทศ 1 สัปดาห์ เมื่อกลับมาก็ได้ปรับปรุงงานข้อมูลของสำนักงานจังหวัดตรัง ได้ขอเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นที่สมัครใจ และมีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์มาช่วยราชการ ได้อาจารย์จากโรงเรียนวิเชียรมาตุ ชื่ออาจารย์ชลิต ดำรงศักดิ์มาช่วยทำงานด้านนี้ ต่อมาอาจารย์ชลิต ดำรงศักดิ์ได้โอนมารับราชการที่สำนักงานจังหวัดตรัง เป็นหัวหน้าฝ่ายข้อมูล และเกษียณราชการที่จังหวัดตรังในปีนั้นเอง สำนักงานจังหวัดตรังได้ผ่านการประเมินระดับต้นๆ หัวหน้าสำนักงานจังหวัดตรังจึงได้ระดับ 8 และหัวหน้าฝ่ายทั้ง 2 ฝ่ายในขณะนั้นได้เลื่อนเป็นระดับ 7 จากผลการปฏิบัติงานที่จังหวัดตรังในขณะนั้น มีจังหวัดต่างๆ มาขอดูงานอย่างมากมาย ความสำเร็จดังกล่าวดิฉันอดที่จะปลาบปลื้มใจไม่ได้

อีกสิ่งหนึ่งที่ได้รับคือ การสอนงานจากท่านผัน จันทรปาน เรื่องการเขียนหนังสืองานวิชาการต่างๆ ที่ต้องรวดเร็วและมีคุณภาพ และงานที่ท่านเน้นหนักคือ การรับ – ส่งเสด็จฯ ราชวงศ์ทุกพระองค์สำคัญที่สุด หัวหน้าส่วนราชการคนไหนไม่ไปรับ – ส่งเสด็จฯ ต้องชี้แจง การจัดงานรัฐพิธี ราชพิธี การต้อนรับ ต้องเนี้ยบบกพร่องไม่ได้เลย ตัวอย่างเช่น การจัดห้องประชุมต้องดูตั้งแต่การจัดโต๊ะหมู่บูชา การจัดเก้าอี้ไมโครโฟนต้องไปทดลองยืนด้านหลังห้องข้างห้อง ทุกมุมต้องได้ยินชัดเจนทุกด้าน การจัดลำดับการนั่งตามระดับชั้น ยศ ลำดับ

พิธีการ ดิฉันได้จดจำวิธีการทำงานที่สอนซึ่งเป็นหน้าที่หลักของสำนักงานจังหวัดที่จะต้องรู้ต้องทำให้เป็นมากกว่าหน่วยงานอื่น สำนักงาน-จังหวัด ต้องทำหน้าที่เป็นเสนาธิการให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดและเป็นที่ปรึกษาของหน่วยงานประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้ทั้งจังหวัด จะไม่ไปทะเลาะกับหน่วยงานอื่นๆ ต่อมา เมื่อดิฉันเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัดหันกลับไปมองสำนักงานจังหวัดแล้ว ไม่ได้ทำหน้าที่เหมือนที่ดิฉันเคยเป็น เพราะฉะนั้นจึงไม่น่าสงสัยเลยว่าทำไมสำนักงานจังหวัดบางจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงไม่เรียกใช้งาน ถ้าอยากให้ผู้บังคับบัญชาให้งาน ต้องไม่ขี้เกียจต้องเสนอตัวทำงาน การประจบผู้บังคับบัญชาต้องประจบด้วยงาน ผู้บังคับบัญชาพึงพอใจอย่างยั่งยืน เป็นสิ่งที่ดิฉันได้สอนข้าราชการรุ่นหลังตลอดมา

ดิฉันอยู่ที่สำนักงานจังหวัดตรังนานที่สุดตั้งแต่เป็นข้าราชการ ซี5, ซี6, ซี7 และ ซี8 ได้ผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นหัวหน้าสำนักงานจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัดหลายคน ผู้บังคับบัญชาแต่ละคนก็มีความแตกต่างกันไป แต่ผู้บังคับบัญชาอีกท่านหนึ่งซึ่งดิฉันมีความประทับใจการทำงานมาก ได้แก่ ท่านยงยุทธ วิชัยดิษฐ (ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ร.ต.อ.ดร.เฉลิม

อยู่บำรุง) ช่วงแรกที่ท่านมาอยู่ที่จังหวัดตรังคือ ท่านมาเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัด ต่อมาท่านย้ายไปจังหวัดสงขลา และกลับมาเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดตรังอีกครั้งหนึ่ง และในตอนนั้นดิฉันได้เป็นหัวหน้าสำนักงานจังหวัดตรัง ปี พ.ศ. 2536 ทำงานสนองนโยบายของท่าน ศึกษาวิธีการทำงานของท่าน ท่านได้สอนเทคนิคในการทำงานต่างๆ การทำงานที่ปราศจากความขัดแย้ง สามารถประสานงานได้กับทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน สิ่งสำคัญคือ การแสดงบทบาทให้เหมาะสม เมื่ออยู่ในตำแหน่งใดก็ต้องแสดงบทบาทในตำแหน่งนั้น เวลาใดควรพูดหรือไม่ควรพูด ต้องให้เกียรติผู้ฟัง ต่อมาท่านย้ายไปเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช ดิฉันได้ย้ายตามไปด้วย จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นจังหวัดใหญ่มีนักการเมืองระดับชาติ ระดับท้องถิ่น เป็นจำนวนมาก ได้ศึกษาแนวทางการทำงานที่สามารถประสานงานกับทุกฝ่าย ได้โดยไม่เกิดความขัดแย้ง การทำงานต้องอาศัยหลัก มนุษยสัมพันธ์ ต้องทำงานและพูดคุยกันได้ทุกฝ่าย สิ่งสำคัญที่ต้องถือปฏิบัติคือ ต้องไม่นำเรื่องของฝ่ายหนึ่งไปพูดให้ฝ่ายหนึ่งฟังอย่างเด็ดขาด เว้นแต่เป็นเรื่องที่ฝ่ายหนึ่งชื่นชมอีกฝ่ายหนึ่ง

ท่านยงยุทธ วิชัยดิษฐ สอนถึงการมองผู้บังคับบัญชาแต่ละท่านที่ก้าวมาสู่ความสำเร็จอะไรที่ทำให้ผู้นั้นประสบความสำเร็จให้นำสิ่งนั้นมาปรับใช้ในการทำงานและสิ่งที่ไม่ถูกต้องก็ให้นำมาเป็นข้อห้าม ไม่ควรปฏิบัติ ดิฉันได้ศึกษาจุดเด่นของผู้บังคับบัญชาแต่ละท่านและเป็นแบบอย่าง

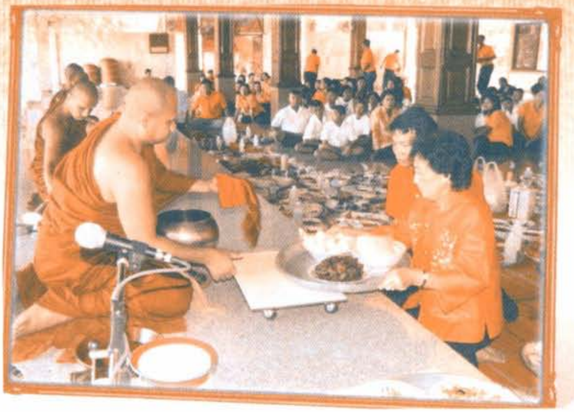

ของการทำงานตลอดมา ดิฉันยอมรับว่า ท่านยงยุทธ วิชัยดิษฐ เป็นทั้งผู้บังคับบัญชา เป็นครู เป็นผู้ที่มีบุญคุณและเป็นผู้ชี้ชะตาชีวิตของดิฉันให้ก้าวสู่ตำแหน่งที่สูงสุดคือ ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด ณ ปัจจุบันนี้

เมื่อปี พ.ศ. 2541 – 2542 ได้ย้ายตามท่านยงยุทธ วิชัยดิษฐ มาเป็นหัวหน้ากลุ่มงานช่วยปลัดกระทรวงมหาดไทย และผู้อำนวยการกองปฏิบัติการสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้เห็นสัจจะธรรมต่างๆ มากมาย ชีวิตการทำงานไม่ได้ราบรื่นเสมอไป ดิฉันต้องขอผู้บังคับบัญชาออกไปเป็นหัวหน้าสำนักงานอีกครั้งหนึ่ง ผู้บังคับบัญชาเมตตาให้ออกไปเป็นหัวหน้าสำนักงานจังหวัดฉะเชิงเทรา ปี พ.ศ. 2543 ตอนนั้นท่านสว่าง ศรีสกุล เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด ดิฉันได้แสดงความสามารถในการทำงานอย่างเต็มที่ เป็นเวลา 1 ปี ในที่สุดท่านผู้บังคับบัญชาได้สนับสนุนให้ได้ออกไปเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัดครั้งแรกที่จังหวัดตรัง โดยให้เหตุผลว่าเคยอยู่นานไม่ต้องศึกษางานกันอีก

และเป็นเช่นนั้นจริงๆ ตลอดเวลาที่ทำงานเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง สามารถทำงานได้อย่างราบรื่นเพราะข้อมูลต่างๆ หรือแผนงานโครงการ ผลการศึกษาที่เคยทำไว้ในสมัยที่เป็นหัวหน้าสำนักงานจังหวัดยังใช้ได้อยู่ จะเปลี่ยนแปลงบ้างก็เป็นตัวบุคคลแต่ไม่มีปัญหาอุปสรรคแต่อย่างใด เมื่อเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัดต้องระลึกอยู่เสมอว่า รองผู้ว่าราชการจังหวัด เปรียบเสมือนดวงจันทร์ไม่มีแสงสว่างในตัวเอง ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเปรียบเสมือนพระอาทิตย์ไม่ให้แสงสว่างก็จะไม่มีแสง มีแต่ความมืด เพราะฉะนั้นการทำงานของรองผู้ว่าราชการจังหวัด ต้องทำงานภายใต้การมอบหมายของผู้ว่าราชการจังหวัด ต้องไม่ทำงานล้ำหน้าเด่นเกินผู้ว่าราชการจังหวัด จะทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ชอบและไม่มอบแสงสว่างให้ แต่ที่สำคัญคือต้องขยัน รับอาสารับแทน อะไรที่จะทำให้ผู้ว่าฯ เสียหายต้องรับแทนเสียเอง ดิฉันเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง 2 ปี จึงขอย้ายไปอยู่ที่จังหวัดฉะเชิงเทราด้วยเหตุผลส่วนตัว เป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัดฉะเชิงเทรา 3 ปี ได้ทำงานที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายทุกอย่าง ไม่เคยย่อท้อ ที่จังหวัดฉะเชิงเทรามีนักการเมืองที่เป็นถึงระดับรัฐมนตรีจำนวนมาก ข้าราชการจะต้องวางตัวเป็นกลาง ต้องให้ความสำคัญกับทุกท่านโดยเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะภริยารัฐมนตรี เนื่องจากเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัดผู้หญิง ดิฉันมักจะได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดให้ไปดูแลและให้ไปร่วมงานต่างๆ แทนผู้ว่าราชการจังหวัดเสมอ ในเรื่องนี้ก็เป็นศิลปะอย่างหนึ่ง อยากจะฝากทุกคนว่า การทำงานสำคัญที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายต้องทำอย่างจริงใจ ต้องพูดให้น้อยที่สุด และสิ่งที่พูดต้องวิเคราะห์สถานการณ์ก่อนพูด ถ้าไม่ระวังคำพูดทำให้เสียทั้งตนเองและผู้ว่าราชการจังหวัด

ได้รับการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง ตั้งแต่วันที่ 13 พฤศจิกายน 2549 และเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดที่เป็นผู้หญิงคนที่ 5 ของประเทศ และเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดคนที่ 40 ของจังหวัดระนอง เมื่อมารับตำแหน่งที่จังหวัดระนอง ได้รับการต้อนรับจากพี่น้องประชาชนชาวจังหวัดระนองเป็นอย่างดี เพราะเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดที่เป็นผู้หญิงคนแรกของจังหวัด แต่มีบางคนได้พูดว่าทำไมรัฐบาลมักจะส่งคนที่ใกล้เกษียณหรือได้รับการแต่งตั้งใหม่มาอยู่ที่ระนอง ส่วนใหญ่อยู่กันไม่นาน ยังไม่ได้ทำอะไรก็ย้ายไปอยู่จังหวัดอื่นหรือเกษียณเสียแล้ว ดิฉันฟังแล้วก็รู้สึกไม่สู้จะดีนัก นอนไม่หลับคิดอยู่หลายคืน มันไม่ใช่

ความผิดของเราไม่ใช่หรือที่เพิ่งจะได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ว่าฯ เมื่ออายุ 58 เหลืออายุ ราชการเพียง 2 ปีจะเกษียณ และคิดว่าจะทำงานให้เป็นที่ยอมรับของคนระนองให้ได้ ดิฉันต้องทำงานหนักมากเพราะไม่ชอบให้มีใครมาดูถูกเหยียดหยาม ดิฉันต้องทำงานให้มีผลงานปรากฏ และคิดว่าเวลา 2 ปีที่เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง มีผลงานมากมาย ไม่ว่าจะเป็นงานพัฒนา งานปราบปราม งานแก้ปัญหาตามนโยบายของรัฐบาล ตัวอย่างที่ปรากฏดังนี้

1. โครงการผู้ว่าราชการจังหวัดระนองเยี่ยมวัด

งานแรกที่จะต้องทำคือ การประชาสัมพันธ์แนะนำตัวเอง ออกพบปะเยี่ยมเยียนส่วนราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ภาคเอกชน สื่อมวลชน ทั้งจังหวัด และที่สำคัญคือได้จัดให้มีโครงการผู้ว่าราชการจังหวัด ระนองเยี่ยมวัดทุกวันในจังหวัดระนองขึ้น โครงการนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือประการแรก เพื่อกราบนมัสการเจ้าอาวาสทุกวัด เยี่ยมเยียนรับทราบความเป็นอยู่ ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาของแต่ละวัด การสงเคราะห์ ประการที่สอง เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานโครงการสำคัญ ที่ส่งเสริมหลักการพระพุทธศาสนา และสนองนโยบายของรัฐบาล เช่น โครงการคนรักวัด จัดส่งเสริมสุขภาพ พัฒนาสุขาสาธารณะในวัด อุทยานการศึกษา ปฏิบัติธรรม สมุนไพรในวัด เมรุปลอดสารพิษ พัฒนาวัดเป็นแหล่งท่องเที่ยว หน่วยอบรมประชาชนประจำ ตำบล ลานวัด ลานใจลานกีฬา อาสาสมัครพระพุทธศาสนา และประการที่สาม เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมพัฒนาวัดของส่วนราชการ ชุมชน ท้องถิ่น สถานศึกษา และองค์กรต่างๆ ที่อยู่ใกล้วัด

การไปเยี่ยมวัดไม่ได้ไปคนเดียว ได้เชิญหัวหน้าส่วนราชการและข้าราชการในสังกัดประมาณ 10 หน่วยงาน และนักเรียนที่มีโรงเรียนใกล้เคียงกับวัดไปร่วมด้วย ได้กำหนดเลือกไปวันพระ เพราะจะมีพี่น้องประชาชนไปทำบุญที่วัดอยู่แล้ว และมีนโยบายว่าผู้ที่ไปร่วมจะต้องนำปิ่นโตใส่อาหารไปเอง เพื่อจะได้ทำบุญร่วมกัน หลังจากการเยี่ยมชมรอบบริเวณวัด และพิธีสงฆ์แล้ว ดิฉันจะพูดปราศรัยนมัสการกับพระทุกรูปและพี่น้องประชาชนที่มาวัด โครงการนี้ได้ผลด้านจิตวิทยาเป็นอย่างมาก เจ้าอาวาสและพี่น้องประชาชนมีความพึงพอใจที่ผู้ว่าฯ นำส่วนราชการมาวัดมาก และเจ้าอาวาสทุกวัดได้บอกว่า ไม่เคยมีผู้ว่าราชการจังหวัดระนองคนไหนมาเยี่ยมวัดในลักษณะเช่นนี้เลย สิ่งที่ได้เห็นและได้รับฟัง

สามารถนำไปเป็นประโยชน์แก่การทำงานได้ นอกจากไปเยี่ยมวัดแล้วยังได้ไปเยี่ยมมัสยิดอีกด้วย

2. โครงการระนองสวยด้วยมือเรา

จังหวัดระนองเป็นจังหวัดชายแดนที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเมียนมาร์โดยแม่น้ำกระบุรี เป็นเส้นเขตแดนยาวถึง 169 กิโลเมตร ประชากรระนองมี 180,000 คน แต่ประชากรพม่ามีเกือบ 100,000 คน เข้ามาอยู่ในจังหวัดระนองเพื่อทำงาน ขายแรงงานชาวพม่าไม่ค่อยรักษาความสะอาด ในชุมชนพม่าหรือย่านที่พม่าอยู่จะสกปรกมาก ดิฉันจึงได้มีโครงการระนองสวยด้วยมือเราขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชาวระนองจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ "ทำดีเพื่อพ่อ" เนื่องในโอกาสมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อส่งเสริมสนับสนุนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด สู่ความเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เมืองน่าอยู่ และยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขของรัฐบาล และเพื่อส่งเสริมการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม

และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน โดยมีเป้าหมายการดำเนินงาน 3 ระดับคือ ระดับครัวเรือน ทุกครัวเรือน ระดับหน่วยงาน/ส่วนราชการ/องค์กร/สถาบันการศึกษา/ศาสนสถานและสถานประกอบการ และระดับชุมชนทั้งชุมชนเมืองและชุมชนชนบท โดยมีระยะเวลาดำเนินการตลอดปี 2550 ประกอบด้วย 9 กิจกรรมหลักคือ 1. การประกวดถนนสะอาด มีความปลอดภัย 2. ประกวดสถาบันการศึกษาสวยงาม 3. ประกวดคลองสวยน้ำใส 4. ประกวดหมู่บ้าน/ชุมชนน่าอยู่ คัดเลือกครัวเรือนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง 5. ประกวดแหล่งท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 6. ประกวดหน่วยงานส่วนราชการและบ้านพักข้าราชการ 7. ประกวดศาสนสถานสะอาดสวยงาม 8. ประกวดแหล่งท่องเที่ยวที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 9. ประกวดแพปลา ผู้ที่ชนะได้รับโล่ รางวัลจากผู้ว่าราชการจังหวัด กิจกรรมประกวดสถานที่ต่างๆ ทำให้จังหวัดระนองมีความสะอาดเรียบร้อย และสวยงามมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามโครงการนี้ได้ทำต่อเนื่องเป็นปีที่ 2 และจะให้รางวัลในวันที่ 12 สิงหาคม 2551 และได้มีโครงการปลูกต้นพุทธรักษา ในตัวเมืองระนอง ในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระชนมายุ 80 พรรษา ในวันที่ 5 ธันวาคม 2550 ด้วย สร้างสีสันเหลืองชมพูส้ม ให้แก่จังหวัด

3. การเปิดร้านจำหน่ายสินค้ามือสองของเหล่ากาชาดจังหวัดระนอง

ได้เปิดร้านจำหน่ายสินค้ามือสองของเหล่ากาชาดจังหวัดระนองขึ้นเป็นร้านแรกในประเทศไทย เปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2550 โดยแนวคิดในการเปิดร้านนี้ จากการได้ไปดูงานกาชาดที่ประเทศสวีเดนและประเทศฟินแลนด์ โดยสภากาชาดสวีเดนและฟินแลนด์ได้เชิญนายกเหล่ากาชาด และเลขานุการเหล่ากาชาด 6 จังหวัดภาคใต้ที่ประสบภัยสึนามิได้แก่ จังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ ตรัง สตูล และระนอง ไปดูงานกาชาด งานอาสาสมัคร งานดูแลผู้สูงอายุคนชรา ผู้หลบหนีเข้าเมือง และงานสาธารณกุศลอื่นๆ ในฐานะที่เป็นทั้งผู้ว่าราชการจังหวัดและนายกเหล่ากาชาดจังหวัดได้ไปดูงานและได้นำสิ่งที่ไปดูงานที่เป็นประโยชน์นำมาใช้ที่จังหวัดระนอง

วิธีการดำเนินงานทั้งสองประเทศคือ มีการจำหน่ายสินค้าที่ได้รับบริจาคทุกชนิด ทั้งใหม่และใช้แล้วมาจำหน่ายในร้าน โดยสมาชิกกาชาดได้เป็นอาสาสมัครจำหน่ายสินค้า รายได้ทั้งหมดเข้าเหล่ากาชาดของแต่ละเมือง ดิฉันเห็นแล้วพอใจมาก คิดว่าถ้าหากนำไปใช้ที่ประเทศไทย โดยเฉพาะที่จังหวัดระนองก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

เมื่อกลับมาจึงได้มีการประชุมกรรมการและสมาชิกเหล่ากาชาดจังหวัดระนอง ได้ทำการชี้แจงแนวคิดเหล่านี้ให้กรรมการและสมาชิกกาชาดทราบ และได้ทำการประชาสัมพันธ์ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงในจังหวัด มีแผ่นปลิวต่างๆ ประชาสัมพันธ์ ไปยังจังหวัดต่างๆ เพื่อนๆ ผ่านทาง Internet ให้ทราบถึงวัตถุประสงค์

แนวทางการดำเนินงาน การรับบริจาคสินค้า ได้เริ่มเปิดร้านครั้งแรกเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2550 เป็นต้นมา ร้านค้าสินค้ากาชาดมือสอง ได้รับการตอบรับจากพี่น้องประชาชนเป็นอย่างดี เพราะสินค้าเหล่านี้มีคุณภาพดี ราคาถูก ผู้ที่บริจาคมาก็มีความพอใจ เพราะบางคน บางครอบครัวมีข้าวของเครื่องใช้มากมายเกินความจำเป็นที่จะใช้จึงนำมาบริจาคกาชาดก็ได้บุญ เมื่อกาชาดนำมาขายแก่ผู้ที่ซื้อ ก็พอใจ ราคาไม่แพง เงินรายได้ที่กาชาดได้ก็นำไปช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อน ร้านสินค้ามือสอง เป็นการดำเนินงานที่ได้บุญและพึงพอใจกันทุกฝ่าย ดิฉันอยากจะฝากนายกเหล่ากาชาดจังหวัดต่างๆ ลองพิจารณาจัดตั้งร้านกาชาดมือสองขึ้นที่จังหวัดโดยเฉพาะจังหวัดใหญ่ๆ ดิฉันคิดว่าน่าจะประสบผลสำเร็จเป็นอย่างยิ่ง และผู้ที่มาขายของก็เป็นกรรมการเหล่ากาชาดที่สละเวลามาช่วยขายของ ซึ่งในร้านนี้ก็จะเป็นที่พบปะของสมาชิกกาชาดในการทำกิจกรรมต่างๆ อีกด้วย รายได้ที่ได้

จากการจำหน่ายสินค้ามือสองเป็นรายได้ที่น่าพอใจ และที่สำคัญก็คือ ต้องการให้มีพี่น้องประชาชนทั่วไป มองเห็นว่าเหล่ากาชาดไม่ได้ขอรับบริจาคแต่เพียงอย่างเดียว แต่ได้มีกิจกรรมต่างๆ ที่หาเงินช่วยเหลือตนเองก่อน

4. การเข้าเฝ้าทูลละอองพระบาทสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ในอดีตที่ผ่านมาจังหวัดระนองยังไม่เคยนำข้าราชการ ผู้นำกลุ่มเกษตรกร และกลุ่มผู้ประกอบการเกี่ยวเนื่องกับการประมง เข้าเฝ้าทูลละอองพระบาท ทูลเกล้าฯ ถวายผลิตผลทางการเกษตรและประมง แด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อมารับตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง จึงได้ริเริ่มดำเนินการในเรื่องนี้ เพราะได้พิจารณาแล้วเห็นว่าที่จังหวัดระนองมีความอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชผลทางการเกษตร อาหาร ทะเลและผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการแปรรูปอาหารทะเล ที่มีคุณภาพดีมาก ไม่แพ้จังหวัดอื่นๆ สมควรที่จะได้นำไปทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นอย่างยิ่ง เป็นที่ปลาบปลื้มแก่ข้าราชการและกลุ่มผู้นำเกษตรกรฯ ที่จะได้พัฒนาผลผลิตให้ดียิ่งๆ ขึ้น และได้เป็นประเพณีปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นประจำทุกปี

5. การผลักดันให้เครื่องบินมาบินที่จังหวัดระนอง

เดิมจังหวัดระนองเคยมีเครื่องบินของสายการบินภูเก็ตแอร์ บินรับผู้โดยสารเป็นเวลาหลายปี ต่อมาได้หยุดบินเนื่องจากเหตุผลบางประการ ทำให้การคมนาคมไป - มา จังหวัดระนองไม่สะดวกเป็นอย่างมาก เมื่อมารับตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง ภาครัฐและเอกชนได้ขอให้ผลักดันให้สายการบินมาบินที่จังหวัดระนองอีก ดิฉันจึงได้นำเรื่องนี้ต่อ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ เมื่อครั้งที่ไปประชุมผู้ว่าราชการจังหวัด 6 จังหวัด ฝั่งอันดามันที่ประสบภัยสึนามิ และได้มีการติดตาม ประสานงานผลักดันจนในที่สุดได้มีสายการบินไทยแอร์เอเชีย มาบินที่จังหวัดระนองอีก สร้างความ

พึงพอใจแก่ชาวจังหวัดระนองและทำให้นักท่องเที่ยว เข้ามาเที่ยวจังหวัดระนองเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด คนที่ไม่เคยเดินทางมาจังหวัดระนอง เพราะรู้สึกว่าการเดินทางสู่จังหวัดระนองลำบากและไกลก็มาง่ายขึ้น บินเพียง 1 ชั่วโมง 10 นาที ก็ถึงแล้ว จากผลการประเมิน นักท่องเที่ยว นักธุรกิจ ประชาชนชาวจังหวัดระนองได้มีการตอบรับสายการบินและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มวันบินมากขึ้นต่อสัปดาห์

6. โครงการเฉลิมพระเกียรติตรวจดีเอ็นเอ ให้สถานะแก่บุคคลไทยที่บิดาหรือมารดาไม่มีบัตรประจำตัว

เนื่องจากจังหวัดระนองมีปัญหากลุ่มบุคคลที่บิดาหรือมารดาเป็นคนต่างด้าวฝ่ายหนึ่งกับบิดาและมารดาเป็นคนไทย (มีบัตรประจำตัวประชาชนเป็นคนไทย) อีกฝ่ายหนึ่งแต่ไม่มีเอกสารพยานหลักฐาน หรือบุคคลที่จะสอบสวน ทำให้ยากลำบากต่อการพิจารณาของทางราชการ ในการพิสูจน์ว่าเป็นคนไทยหรือไม่ ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนไม่ต่ำกว่า 600 คน จึงได้ จัดทำโครงการเฉลิมพระเกียรติตรวจดีเอ็นเอให้สถานะแก่กลุ่มบุคคลไทยดังกล่าว เพื่อแก้ไขปัญหาในการเพิ่มชื่อทะเบียนบ้าน โดยการสนับสนุนงบประมาณจากมูลนิธิเอเชีย (The Asia Foundation) เป็นค่าใช้จ่ายในการตรวจดีเอ็นเอ และค่าใช้จ่ายในการนำบุคคลไปตรวจพิสูจน์ ดีเอ็นเอ (ค่ายานพาหนะและอื่นๆ) ค่าใช้จ่ายในการตรวจดีเอ็นเอ รายละ 4,000 บาท

โครงการนี้ได้ดำเนินการสำเร็จถือว่าเป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติ ในวโรกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา วันที่ 5 ธันวาคม 2550 ได้ดำเนินการเสร็จสิ้น ในระยะแรกและได้มอบบัตรประชาชนให้แก่บุคคลดังกล่าวแล้วเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2551 จำนวน 204 คน ได้เป็นประธานในการมอบบัตรประจำตัว ประชาชนร่วมกับมูลนิธิเอเชีย กลุ่มคนที่ได้รับบัตรประจำตัวประชาชนกลุ่มนี้ได้เป็นพลเมืองไทยที่สมบูรณ์ตามกฎหมาย พวกเขาดีใจและมีความภาคภูมิใจที่ได้มีโอกาสเป็นคนไทยโดยสมบูรณ์ เพราะสามารถนำบัตรประจำตัวประชาชนมาใช้ เพื่อให้เกิดสิทธิประโยชน์ต่างๆ ได้ ซึ่งดิฉันเห็นว่า โครงการนี้เป็นโครงการที่ได้บุญกุศลเป็นอย่างยิ่ง

7. การให้สถานะและสิทธิของบุคคลแก่กลุ่มชาติพันธุ์ชาวเผ่ามอแกน ในพื้นที่จังหวัดระนอง

จังหวัดระนองมีพื้นที่ที่เป็นเกาะน้อย

ใหญ่ อยู่ในทะเลอันดามัน รวมจำนวน 62 เกาะ มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศสหภาพเมียนมาร์ โดยมีเกาะซึ่งมีประชาชนอาศัยอยู่ในปัจจุบัน จำนวน 7 เกาะ ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองระนอง ชาวเผ่ามอแกนเข้ามาอยู่ในพื้นที่จังหวัดระนองประมาณ 60 ปี มาแล้ว

ปัจจุบันชาวเลชนเผ่ามอแกนได้มีอัตราการเพิ่มจำนวนประชากรจำนวนมากจากอัตราการเกิด เนื่องจากมีความเชื่อว่าการคุมกำเนิดเป็นการทำบาป และหญิงอายุประมาณ 14 - 15 ปี มีการแยกครอบครัวและมีบุตรแล้วประชาชนเผ่ามอแกนอยู่จังหวัดระนอง 390 คน แยกเป็น อำเภอเมือง 386 คน อำเภอกะเปอร์ 3 คน อำเภอสุขสำราญ 1 คน ชนเผ่ามอแกนในเขตพื้นที่จังหวัดระนอง แต่เดิมยังไม่มีการสำรวจและจัดทำทะเบียนควบคุมและกำหนดกลุ่มบุคคลให้แน่ชัด ดังนั้น จึงเป็นบุคคลที่ไม่มีสัญชาติ ไม่มีชื่อในทะเบียนราษฎร์และไม่มีสถานะ บุคคลพวกนี้จึงไม่มีสิทธิในด้านการเมือง การปกครอง แต่ในส่วนการรักษาพยาบาลกรณี ที่จำเป็นต้องพักรักษาตัว จะต้องให้ผู้ปกครองท้องที่รับรองบุคคล และค่าใช้จ่ายของมูลนิธิพัฒนาโรงพยาบาลระนอง

ปัจจุบันจังหวัดระนองได้ดำเนินการสำรวจ บันทึกข้อมูลประวัติ กำหนดเลขประจำตัว 13 หลัก ซึ่งขึ้นต้นด้วยเลขศูนย์ให้กับชาวมอแกนในพื้นที่จำนวน 390 คน และพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้มาทำพิธีมอบบัตรประจำตัวให้เมื่อวันที่ 21 มกราคม 2551

8. การปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่จังหวัดระนอง

ดิฉันได้เป็นผู้อำนวยการตรวจยึดพื้นที่ป่าที่ถูกบุกรุกแผ้วถาง ที่ถูกบุกรุกทำลายเป็นจำนวนมาก ในจังหวัดระนองด้วยตนเอง โดยมีการสนธิกำลังระหว่างฝ่ายปกครอง ตำรวจ ทหาร เจ้าหน้าที่ป่าไม้ สมาชิกกองร้อยอาสารักษาดินแดน จากการเข้าตรวจสอบและตรวจยึดพื้นที่ พบการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้และการกระทำผิดตามกฎหมายอื่นๆ ได้แก่

1. ในเขตพื้นที่หมู่ที่ 1 ตำบลหาดส้มแป้น อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง จากการเข้าตรวจสอบและตรวจยึดพื้นที่ พบการกระทำผิดเกี่ยวกับการป่าไม้และการกระทำผิดตามกฎหมายอื่นๆ

พบการบุกรุกแผ้วถางพื้นที่ป่าเพื่อยึดครองพื้นที่ทำการเกษตร โดยมีทั้งที่ได้ดำเนินการปลูกพืชผลอาสินแล้ว และอยู่ในระหว่าง

แผ้วถาง เตรียมพื้นที่เพื่อปลูกพืชผลอาสิน จำนวน 70 แปลง พื้นที่ป่าถูกทำลายประมาณ 1,939 ไร่ (เป็นข้อมูลเนื้อที่ประมาณการในชั้นต้น) ฯลฯ

2. ในพื้นที่หมู่ที่ 1 ตำบลราชกรูด อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง เป็นพื้นที่ป่าอุทยานแห่งชาติและป่าสงวนแห่งชาติ จากการตรวจสอบพบพื้นที่ถูกบุกรุกเพื่อยึดครองพื้นที่ทำการเกษตร โดยได้ปลูกพืชผลอาสินแล้ว และอยู่ในระหว่างแผ้วถางเตรียมพื้นที่เพื่อปลูกพืชผลอาสิน จำนวน 19 แปลง พื้นที่ประมาณ 321 ไร่

3. พื้นที่ป่าชายเลน ในเขตพื้นที่หมู่ที่ 3 – 5 ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง เนื่องจากสืบทราบว่ามีการถมดินรุกล้ำเข้าไปในเขตป่าชายเลน มีการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างในลักษณะรุกล้ำลำน้ำ ผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงพบพื้นที่ป่าชายเลนถูกบุกรุกโดยการนำดินมาถม ตัดโค่นทำลายต้นไม้ และการกระทำในลักษณะเป็นการรุกล้ำลำน้ำ จำนวน 3 แปลง

9. การแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวของจังหวัดระนอง

จังหวัดระนองมีอาณาเขตทางด้านทิศตะวันตกติดกับสหภาพเมียนมาร์เป็นแนวยาวถึงประมาณ 169 กิโลเมตร ลักษณะพรมแดนมีทั้งที่เป็นดินแดน ลำน้ำ และน่านน้ำทะเลอันดามัน และยังมีสภาพที่เอื้อต่อการหลบหนี

เข้าเมือง จังหวัดระนองมีนายจ้าง/ผู้ประกอบการยื่นความต้องการจ้างแรงงานต่างด้าวไว้กับสำนักงานจัดหางานจังหวัดระนอง จำนวนทั้งสิ้น 50,019 คน แรงงานต่างด้าวในพื้นที่ที่มีใบอนุญาตทำงานที่เคยมี ทร.38/1 ได้ยื่นคำขออนุญาตทำงานแล้ว และที่เคยมี ทร.38/1 และมารายงานตัวกับอำเภอ/เทศบาล 20,671 คน เปรียบเทียบความต้องการแรงงานต่างด้าวกับยอดแรงงานต่างด้าวที่มีอยู่ในพื้นที่ ณ ปัจจุบันโดยประมาณ ทำให้จังหวัดระนองขาดแคลนแรงงานต่างด้าวอีกจำนวน 29,348 คน จำนวนคนต่างด้าวหลบหนี เข้าเมืองที่ทำบัตรควบคุมไว้กับจังหวัดระนองทั้งสิ้น 31,436 คน แต่ที่มี ทร.38/1 มารายงานตัวแล้ว 3,467 คน จึงยังคงเหลือแรงงานต่างด้าวที่ไม่มีหลักฐานใดๆ ที่ได้ผ่านการสำรวจจัดทำทะเบียนและบัตรควบคุมชั่วคราวไว้จำนวน 27,960 คน หากรัฐบาลเปิดให้จดทะเบียนใหม่จะทำให้จังหวัดระนองขาดแคลนแรงงานต่างด้าวอยู่เพียงประมาณ 1,388 คน ทั้งนี้

ข้อมูลอาจมีความคลาดเคลื่อนเพราะจำนวนคนต่างด้าวที่สำรวจ จัดทำทะเบียนและบัตรควบคุมชั่วคราวไว้ได้รวมถึงเด็กด้วย และส่วนหนึ่งอาจจะหลบหนีออกนอกพื้นที่แล้ว และยังมีอีกบางส่วนที่หลบหนีไม่ยอมมาจดทะเบียนกับทางจังหวัด รวมแล้วจังหวัดระนองมีแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าประมาณ 76,000 คน ทั้งๆ ที่ประชาชนคนไทยในจังหวัดระนองมีประมาณ 180,000 คน

กรณีพม่าที่อาศัยอยู่ในจังหวัดระนองเป็นจำนวนมาก ถ้าหากคนพวกนี้คิดไม่ดี ลุกขึ้นมาก่อความไม่สงบจะสร้างความเดือดร้อนเป็นอย่างยิ่ง แต่ถ้าจะผลักดันออกไปให้หมดเหลือแต่ผู้ที่มีใบอนุญาตถูกต้องเท่านั้น ก็จะสร้างความเดือดร้อนแก่ผู้ประกอบการ เศรษฐกิจของจังหวัดระนองก็จะได้รับความเสียหาย เพื่อจะให้ทั้งเศรษฐกิจก็อยู่ได้ ความมั่นคงก็ต้องมีอยู่ ดิฉันจึงได้กล้าที่จะตัดสินใจ กำหนดแนวคิดในการแก้ปัญหาของจังหวัดระนอง โดยได้วางกรอบแนวคิดในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองไว้ดังนี้

1. จะต้องมีระบบฐานข้อมูลคนต่างด้าวที่อยู่ในพื้นที่ที่ถูกต้องชัดเจน เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลกลางในการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาในทุกด้าน

2. ต้องแก้ไขปัญหามาตรการ แนวทางที่สอดคล้องกับพื้นที่ และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

3. แก้ไขปัญหาทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงไปพร้อมกัน

4. ในการแก้ไขปัญหาต้องใช้หลักกฎหมาย และหลักการปกครองควบคู่กัน

5. ต้องดำเนินการในทุกแนวทางเพื่อให้แรงงานต่างด้าวที่ไม่ถูกต้อง เป็นแรงงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย

6. ต้องสกัดกั้นมิให้มีการหลบหนีเข้าเมืองมาเพิ่มเติม และต้องควบคุมให้คนต่างด้าวที่อยู่ในพื้นที่ปฏิบัติตามกฎหมายและมาตรการแนวทางในการควบคุมคนต่างด้าวที่ทางจังหวัดกำหนดขึ้นบังคับใช้

10. ขบวนการค้าแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า ทำให้แรงงานต่างด้าวเสียชีวิต

สิ่งที่ไม่คาดคิดที่จะเกิดขึ้นในระหว่างเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ดังไปทั่วโลกคือ เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2551 เวลาประมาณ 23.10 น. มีกลุ่มขบวนการลักลอบ

นำแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ได้ใช้รถบรรทุกห้องเย็นที่ใช้สำหรับขนส่งอาหารทะเลสด บรรทุกแรงงานต่างด้าวจากจังหวัดระนอง ไปตามถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 เพื่อเดินทางต่อไปยังจังหวัดภูเก็ต จำนวน 120 คน ขณะเดินทางเครื่องปรับอากาศภายในตู้เย็นเกิดขัดข้อง เป็นเหตุให้แรงงานต่างด้าวเสียชีวิต 54 คน บาดเจ็บรักษาตัวที่โรงพยาบาล 20 คน ถูกควบคุมตัวที่เรือนจำจังหวัดระนอง จำนวน 46 คน ส่วนที่เป็นเด็ก/เยาวชน (อายุ 12-18 ปี) จำนวน 14 คน อยู่ที่สำนักงานด่านตรวจคนเข้าเมือง

เรื่องนี้เป็นที่สนใจจากประชาชน สื่อมวลชนเป็นจำนวนมาก เพราะข่าวได้แพร่ไปทั่วโลก เมื่อเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ดิฉันในฐานะผู้ว่าราชการจังหวัด จะต้องตั้งหลักให้ได้ ต้องมีความชัดเจนในเรื่องข้อมูล และสามารถตอบคำถามสื่อให้ได้ ที่สำคัญต้องรายงานสถานการณ์ให้ผู้บังคับบัญชาคือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทราบด้วยวาจาก่อน และรายงานผลเป็นลายลักษณ์อักษรตามไปเป็นระยะ เพื่อที่จะให้ผู้บังคับบัญชาตอบสื่อมวลชนได้ ในการทำงานต้องมีความเด็ดขาด สั่งการให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามกฎหมายต่อกลุ่มขบวนการลักลอบนำพาแรงงานต่างด้าวให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างบูรณาการ ผู้กระทำผิดทุกคนต้องได้รับการลงโทษตามกฎหมายอย่างสูงสุด เพื่อความเข็ดหลาบ

ในด้านการช่วยเหลือผู้เสียชีวิต ให้ความช่วยเหลือตามหลักมนุษยธรรมและเพื่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ ได้มอบหมายให้หน่วยประสานงานชายแดนไทย - พม่า ประจำพื้นที่ 6 จังหวัดระนอง เป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับจังหวัดเกาะสอง ประเทศเมียนมาร์ ในด้านการแจ้งญาติผู้เสียชีวิตเพื่อเดินทางมาตรวจพิสูจน์ และนำศพไปประกอบพิธีทางศาสนา พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ

สำหรับผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาล ทางโรงพยาบาลได้รักษาผู้ป่วยจนหาย ป่วยโดยไม่คิดค่ารักษาพยาบาลแต่อย่างใด ผู้ที่รอดชีวิตทางจังหวัดจะดำเนินคดีโดยส่งฟ้องศาลและผลักดันออกนอกราชอาณาจักรโดยเร็วที่สุด

กรณีเหตุการณ์เช่นนี้ ดิฉันได้ให้ความสำคัญ และติดตามผลการทำงานด้วยตนเองอย่างใกล้ชิด หลังจากเกิดเหตุแล้วได้มีอัคราชทูตพม่าประจำประเทศไทยมาที่จังหวัด เพื่อขอทราบเรื่องจริงและการปฏิบัติของจังหวัดกับแรงงานต่างด้าวที่เสียชีวิต และที่มีชีวิตอยู่ ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องแสดงความจริงใจในการให้ความช่วยเหลือและมีความกระตือรือร้นที่จะหาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษให้ได้ หลังจากที่ได้พูดคุยกับผู้ว่าราชการจังหวัดระนองและเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องแล้ว อัคราชทูต (นายมิ้นโซ) มีความพอใจเป็นอย่างมาก หลังจากนั้นคณะข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของพม่ามาพบอีกหลายครั้งได้มีการเจรจาให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบเหตุและผู้เสียชีวิต

จนเป็นที่พอใจทุกฝ่าย

จากการที่ได้สั่งการตำรวจภูธรจังหวัดดำเนินการหาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษตามกฎหมายให้ได้โดยเร็ว ได้มีการจับตัวผู้ที่เกี่ยวข้องกับคดีนี้ได้หลายคน

ถ้าจะพูดถึงความไว้วางใจหรือการรักษาความลับ เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง อยากจะฝากข้าราชการรุ่นหลังว่า การรักษาความลับเป็นสิ่งสำคัญมาก ถ้าหากเราไม่รักษาความลับ ก็ไม่มีใครกล้าที่จะบอกความลับกับเรา เรื่องความลับต่างๆ ที่เป็นการส่งข่าว แจ้งเบาะแส ดิฉันรู้แล้วจะดำเนินการกับเรื่องนั้นๆ ทันที และสั่งการกับคนให้น้อยที่สุด และเป็นคนที่ไว้วางใจได้เท่านั้น ไม่ว่าจะทำงานในตำแหน่งหน้าที่ใด การรักษาความลับเป็นสิ่งสำคัญ แม้แต่คนในครอบครัวก็ไม่ควรจะให้รู้เรื่องความลับ

11. การแก้ปัญหาการหลบหนีเข้าเมืองของกลุ่มโรฮิงญาในพื้นที่จังหวัดระนอง

กลุ่มโรฮิงญาที่หลบหนีเข้ามายังจังหวัดระนองเป็นชาวพม่าจากรัฐอารากัน (ยะไข่) ที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของประเทศสหภาพเมียนม่าร์ ซึ่งติดกับรัฐชิตะกุลของประเทศบังคลาเทศ ไม่ได้มาจากประเทศบังคลาเทศแต่อย่างใด คนกลุ่มนี้นับถือศาสนาอิสลาม นิกายสุหนี่

สาเหตุของการหลบหนีเข้าเมือง จากการซักถามผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวโรฮิงญาได้ความว่าถูกรัฐบาลพม่าบังคับใช้แรงงานยึดทรัพย์สิน ขับไล่ออกจากหมู่บ้าน และมีการให้ข้อมูลว่าประเทศไทย เปิดรับชาวโรฮิงญาเข้ามาทำงานในประเทศไทยจำนวนมาก และสามารถเดินทางเข้าเมืองได้โดยไม่ต้องขออนุญาต

จุดประสงค์ในการหลบหนีเข้าเมืองของกลุ่มโรฮิงญา มีดังนี้

1. เพื่อเดินทางต่อไปทำงานในประเทศที่สาม

2. เพื่อเดินทางต่อไปทำงานในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3. ไม่ประสงค์ทำงานในพื้นที่จังหวัดระนอง เนื่องจากชาวโรฮิงญามีลักษณะทางชาติพันธุ์ที่แตกต่างไปชาวพม่าทั่วไป ซึ่งสังเกตได้โดยชัดเจน จึงยากแก่การหลบซ่อนอยู่ในพื้นที่และชาวโรฮิงญามีความหวาดระแวงต่อแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดระนอง ประกอบกับชาวโรฮิงญาทราบกลุ่มขบวนการค้ามนุษย์ว่าในพื้นที่จังหวัดระนอง ไม่สามารถทำงานได้เพราะจังหวัดระนองได้ดำเนินการสำรวจจัดทำบัตรควบคุมคนต่างด้าวในพื้นที่ไว้ทั้งหมดแล้ว

แนวทางแก้ไขปัญหาการหลบหนีเข้าเมืองของกลุ่มโรฮิงญา

ดิฉันได้ใช้แนวทางในการแก้ไขปัญหา 5 ด้าน คือ 1. ด้านการสกัดกั้น 2. ด้านการปราบปราม 3. ด้านการผลักดัน/ส่งกลับประเทศ 4. ด้านการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน 5. การเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงาน 6. ด้านการติดตามประเมินผล

12. การจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม : (การจัดการขยะของชุมชน)

การจัดการขยะเป็นปัญหาสำคัญของจังหวัดระนอง เกิดจากการที่ประชาชนชาวจังหวัดระนองและชาวพม่าขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการที่เหมาะสม ตั้งแต่ระดับครัวเรือน ระดับชุมชน ขาดระบบการจัดการร่วมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จนเป็นปัญหาสำคัญและจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาเร่งด่วน เช่น ที่ทิ้งขยะรวม ปัญหามลพิษ และผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมต่อภาวะวิกฤตโลกร้อน จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะ และจัดภูมิทัศน์เมืองในพื้นที่เขตชุมชนเชิงบูรณาการร่วมระหว่างชุมชนของเทศบาลเมืองระนอง เขตเทศบาลตำบลบางริ้น และเขตเทศบาลตำบลปากน้ำ เพื่อให้เป็นพื้นที่นำร่องในการจัดการขยะของชุมชนต่างๆ ในพื้นที่ของหมู่บ้าน/ชุมชน และสองข้างถนนเฉลิมพระเกียรติ (ถนนสายสะพานปลา) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยมีศูนย์ปฏิบัติการวิศวกรรมพลังงานและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัดเป็นที่ปรึกษา และดิฉันได้ให้เลือกพื้นที่ตัวอย่างในการแก้ปัญหาขยะชุมชนอีก 2 จุดคือ พื้นที่จุดที่ 1 วัดสุวรรณคีรีวิหาร (วัดหน้าเมือง) ประกอบด้วยสถานที่เป้าหมาย วัดสุวรรณคีรีวิหาร โรงเรียนสตรีระนอง โรงเรียนชาติเฉลิม โรงเรียนเอกศิลป์ราษฎร์พัฒนา และชุมชนวัดหน้าเมือง พื้นที่จุดที่ 2 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 38 จังหวัดระนองประกอบด้วยโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ องค์การบริหารส่วนตำบลราชกรูด และชุมชนสามแยกราชกรูด โดยได้แบ่งเป้าหมายและกิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 : ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้แก่ประชาชนและท้องถิ่น และจัดกิจกรรมรณรงค์การจัดการขยะโดยครัวเรือน และชุมชน เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม "ชุมชนสะอาด ปลอดถังขยะ"

กิจกรรมที่ 2 : สร้างอาคารและจัดหาเครื่องมือ/วัสดุอุปกรณ์ในการจัดการขยะของ

ชุมชน และบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการสร้างกระบวนการเรียนรู้แก่ประชาชนและท้องถิ่นด้านการจัดการขยะของครัวเรือนและชุมชน มีวิธีดำเนินการดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 จัดทำเวทีชุมชน เรื่อง การจัดการขยะของครัวเรือนและชุมชน โดยเน้นพื้นที่เป้าหมาย ชุมชนสองข้างถนนเฉลิมพระเกียรติ 200 ปี (สายสะพานปลา) เพื่อค้นหาปัญหาสาเหตุ และวิธีการจัดการขยะของครัวเรือน/ชุมชน และการจัดระเบียบชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 การสำรวจข้อมูลและวิเคราะห์การจัดการขยะของครัวเรือนและชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 การแต่งตั้งผู้รับผิดการกำหนดพื้นที่รับผิดชอบ และกำหนดระเบียบแนวทางของชุมชน/ท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินงานตามโครงการฯ

ขั้นตอนที่ 5 การจัดกิจกรรมการประกวด *"ชุมชนสะอาด สวยงาม ปลอดภัย"*

ขั้นตอนที่ 6 การติดตามประเมินผลและขยายผลการดำเนินงาน

คาดว่าพื้นที่ดังกล่าวทั้ง 3 จุด จะเป็นตัวอย่างให้แก่ส่วนราชการต่างๆ และหน่วยงานส่วนท้องถิ่น หมู่บ้าน/ชุมชนในจังหวัดระนองได้ใช้เป็นตัวอย่างในการกำจัดขยะที่ถาวรต่อไป

13. การจัดระเบียบสังคม

จังหวัดระนองเป็นจังหวัดเล็ก มีเพียงสถานบริการตามมาตรา 3 (4) จำนวน 16 แห่ง สถานที่ให้บริการเทปหรือวัสดุโทรทัศน์ ตามพระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. 2530 (ร้านคาราโอเกะ) จำนวน 150 แห่ง ร้านเกมส์/อินเตอร์เน็ต จำนวน 93 แห่ง และบ้านเช่า/หอพัก ตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507 จำนวน 143 แห่ง และมีแหล่งมั่วสุมอยู่ไม่มากนัก แต่ถึงอย่างไรก็ตาม จังหวัดจะต้องควบคุมพื้นที่มิให้มีปัจจัยที่เอื้อให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ ดิฉันได้สั่งการให้มีการผนึกกำลังของทุกฝ่ายให้ร่วมดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้สังคมจังหวัดระนองมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่สงบสุข เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ปราศจากสิ่งมอมเมา ยั่วยุที่จะนำไปสู่การดำเนินชีวิตที่ไม่ถูกต้อง ไม่พอเพียง หรือการมีพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องสมวัย โดยการเข้าควบคุมและจัดระเบียบพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดทั้ง 6 ประเภท

จังหวัดระนองได้จัดชุดปฏิบัติการจัดระเบียบสังคม 5 ชุดปฏิบัติ ประกอบด้วย ชุดรับผิดชอบโรงงาน สถานประกอบการต่างๆ ชุดรับผิดชอบสถานศึกษา ชุดรับผิดชอบหอพัก/ที่พักอาศัยในเชิงพาณิชย์ ชุดรับผิดชอบสถานบริการ สถานบันเทิง และชุดรับผิดชอบร้านเกมส์/ร้านอินเตอร์เน็ต โดยทั้ง 5 ชุด ออกตรวจตราพื้นที่เป้าหมายที่รับผิดชอบอย่างน้อยเดือนละ 4 ครั้ง เพื่อป้องปรามและบังคับใช้กฎหมายต่อผู้ที่ฝ่าฝืนอย่างเฉียบขาด

14. ส่งเสริมการปลูกผักไฮโดรโปรนิค หรือ ผักไร้ดินที่จังหวัดระนอง

ดิฉันมีความคิดว่า จังหวัดระนองเป็นเมืองฝนแปดแดดสี่ เป็นปัญหาอุปสรรคต่อปลูกพืชผักสวนครัว และยังไม่มีการปลูกผักปลอดสารพิษอย่างแพร่หลาย ประกอบกับยุทธศาสตร์ของจังหวัดระนองคือเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การปลูกผักไร้ดินน่าจะสอดคล้องกับสภาพภูมิอากาศและยุทธศาสตร์จังหวัด และเป็นครั้งแรกที่มีการส่งเสริมนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ที่จังหวัดระนองคือ การปลูกผักที่ใช้ปลูกในน้ำแทนการปลูกบนพื้นดิน การดำเนินงานดังกล่าวได้รับความสนใจและได้รับการตอบรับจากผู้บริโภคเป็นจำนวนมาก จึงได้ส่งเสริมให้เกษตรกรและสมาชิก อส. สังกัดกองร้อย อส. จ.ระนอง ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มกันปลูกเพื่อเพิ่ม รายได้และจะได้ส่งขายศูนย์การค้าต่อไป

ปรัชญาชีวิตในการทำงาน

การทำงานต้องมีความทะเยอทะยาน

ตั้งแต่เริ่มทำงานครั้งแรกดิฉันไม่เคยคิดว่าจะอยู่ในตำแหน่งนั้นก็พอแล้ว ต้องมองไปข้างหน้าไกลๆ ว่าจะต้องเป็นตำแหน่งสูงๆ ให้ได้ ต้องมีความทะเยอทะยาน ถ้าจะไปสู่ตำแหน่งสูงได้ต้องทำอะไรบ้างในชีวิตของการรับราชการ ต้องมีความขยันขันแข็งในการทำงาน ทำงานอย่างละเอียดรอบคอบ ไม่ทำอะไรที่เป็นการทุจริตโดยเด็ดขาด ต้องใฝ่หาความรู้ ทำตัวเองให้เป็นคนมีความรู้ความสามารถ มีความรัก ความเมตตา และให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ทำงานต้องไม่สร้างปัญหา ถ้ามีปัญหาต้องช่วยกันแก้ปัญหา ทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย และมีความตั้งใจว่าจะไม่ลาออกจากราชการก่อนอายุ 60 ปี เป็นอันขาด และจะทำงานรับราชการให้ดีที่สุดจนถึงวันที่ 30 กันยายน 2551

บทที่ 14

นายพลวัต ชยานุวัชร
ผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง

ประวัติ
นายพลวัต ชยานุวัชร
ผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง

ประวัติส่วนตัว ชื่อ (ภาษาไทย) นายพลวัต ชยานุวัชร
ชื่อ (ภาษาอังกฤษ) Mr. Polwat Chayanuwat

เกิด 25 เมษายน 2491 อายุ 60 ปี

อายุราชการ 34 ปี

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

1. ประถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.)
2. ประถมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.)
3. มหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.)

การศึกษา

1. ปริญญาตรี	รัฐศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยมดี)
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีที่สำเร็จการศึกษา	2514
2. ปริญญาตรี	นิติศาสตร์บัณฑิต
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ปีที่สำเร็จการศึกษา	2526
3. ปริญญาโท	พัฒนบริหารศาสตร์มหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)
สถานศึกษา	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ปีที่สำเร็จการศึกษา	2520

การฝึกอบรม

1. หลักสูตรผู้บริหารมหาดไทย 8 (บมท.8) สถาบันดำรงราชานุภาพ มท.
2. หลักสูตรผู้บริหารมหาดไทย 9 (บมท.9) สถาบันดำรงราชานุภาพ มท.
3. หลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะหลักด้านการบริหารสำหรับผู้บริหารระดับสูง(ระดับ 9) สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน ก.พ.
4. หลักสูตรการพัฒนาผู้นำการบริหารการเปลี่ยนแปลง (ระดับ 10) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)

ประวัติการทำงาน

1 พ.ค. 2517	ปลัดอำเภอตรี อ.แวงน้อย จ.ขอนแก่น
พ.ศ. 2521	หัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผน สำนักงานจังหวัดศรีสะเกษ
พ.ศ. 2525	ผู้ช่วยผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย
พ.ศ. 2531-2536	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดระนอง ราชบุรี สุพรรณบุรี ระยองและพิจิตร
พ.ศ. 2537	ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาเมืองและโครงสร้างพื้นฐาน
พ.ศ. 2538	ผู้อำนวยการกองงานคณะกรรมการควบคุมวิชาชีพวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
20 ต.ค. 2540	รองผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ
2 ต.ค. 2543	รองผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี
1 ต.ค. 2544	รองผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี
11 พ.ย. 2545	รองผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี
1 ต.ค. 2546	ผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี
1 ต.ค. 2548	รองอธิบดีกรมการปกครอง
13 พ.ย. 2549	ผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง
1 ต.ค. 2551	เกษียณอายุราชการ

นายพลวัต ชยานุวัชร
ผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง

ผมรับราชการครั้งแรกเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2517 ในตำแหน่งปลัดอำเภอตรี จนถึงวันนี้ผมดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง และเป็นปีสุดท้ายที่ผมจะได้ **"บำบัดทุกข์ บำรุงสุข"** เพื่อพี่น้องประชาชน ในฐานะผู้ว่าราชการจังหวัดคนหนึ่ง

จากการทำงานที่ผ่านมามีหลายคนหลายมุมมองว่าผมเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ แต่ที่จริงแล้วผมเป็น

พลวัต : ผู้ว่าฯ ไม่คิดฝัน
พลวัต : ผู้ว่าฯ ไม่มีเรื่องไหนทำไม่ได้
พลวัต : ผู้ว่าฯ จัดให้
พลวัต : ผู้ว่าฯ ละเอียด
พลวัต : ผู้ว่าฯ ตงฉิน

พลวัต : ผู้ว่าฯ ไม่คิดฝัน

จากเด็กอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เข้ามาเรียนหนังสือในกรุงเทพมหานคร และเอ็นท์ทรานซ์ติดคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แต่เลือกเรียนคณะรัฐศาสตร์ เป็นรุ่นที่ 20 ผมรับราชการครั้งแรกในตำแหน่งปลัดอำเภอตรี อำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น แต่ปฏิบัติราชการจริงที่อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด พอได้เลื่อนเป็นระดับ 4 มีโอกาสย้ายเข้ามาอยู่กองวิชาการและแผนงาน กรมการปกครองระยะหนึ่ง แล้วสอบได้ระดับ 5 สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ในตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผน จังหวัดศรีสะเกษอยู่ 2 ปีผมก็ย้ายเข้ามาเป็นเลขานุการรองปลัดกระทรวงมหาดไทย (นายเลิศ หงษ์ภักดี) แล้วสอบได้ระดับ 6 เป็นผู้ช่วยผู้ตรวจราชการกระทรวงอยู่ระยะหนึ่งก็มาเป็นหน้าห้องรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย 2 ท่านคือ ท่านสุขุม เลาวัณย์ศิริ

และท่านเสนาะ เทียนทอง

ผมเป็นหัวหน้าสำนักงานจังหวัดอยู่ 5 ปี ใน 4 จังหวัด ก็เข้ากระทรวงอีกครั้งเป็นหัวหน้าฝ่ายการข่าว กองการข่าวและการต่างประเทศในช่วงเกิดเหตุการณ์พฤษภาทมิฬพอดี แล้วก็ออกไปเป็นหัวหน้าสำนักงานจังหวัดอีก 2 ปี กลับเข้ามาอีกในตำแหน่งผู้อำนวยการส่วนพัฒนาเมืองและโครงสร้างพื้นฐาน และตำแหน่งผู้อำนวยการกองงานคณะกรรมการควบคุมวิชาชีพวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม ซึ่งเป็นงานถนัด ผมเป็นผู้อำนวยการได้ 2 ปี ก็มีคำสั่งแต่งตั้งขึ้นเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นอยู่ 6 ปี จนปีที่ 7 จึงมีคำสั่งแต่งตั้งผมเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรีอยู่ 2 ปี ก็มีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งผู้ว่าฯ แต่ไม่ได้ระบุว่าให้ไปตำแหน่งใด ซึ่งเป็นที่รู้กันว่า ต้องไปเป็นรองอธิบดีกรมการปกครอง ซึ่งขณะนั้น อธิบดีกรมการปกครองคือ ท่านชาญชัย สุนทรมัฏฐ์ ผมอยู่ได้ 1 ปี ก็มีคำสั่งแต่งตั้งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง

ตลอดเวลาที่เดินอยู่บนเส้นทางสายนี้ ผมไม่ได้ปล่อยไปตามยถากรรมแต่มีการวางอนาคต

เพื่อเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพราะผมไม่มีเส้นไม่มีสาย จะอาศัยความขยันและทำความดีโดยตลอดเท่านั้น แล้วก็ไม่คิดฝันว่าจากเด็กต่างจังหวัดคนหนึ่งจะได้ดำรงตำแหน่งสูงถึงระดับผู้ว่าราชการจังหวัด

พลวัต : ผู้ว่าฯ ไม่มีเรื่องไหนทำไม่ได้

ไม่มีใครทำอะไรเป็นมาตั้งแต่เกิด ถ้าอยากทำเป็น จะต้องผ่านการเรียนรู้ ฝึกหัด ฝึกฝน หรืออบรม ซึ่งทุกคนต้องผ่านประสบการณ์ครั้งแรกมาด้วยกันทั้งนั้น ยกตัวอย่างเช่น อยากขี่รถจักรยานได้ คุณก็ต้องไปหัดขี่ อยากขับรถยนต์เป็น คุณก็ต้องไปหัดขับ เว้นแต่คุณไม่อยากขับรถยนต์ เอาแค่ขี่รถจักรยานได้ก็พอ นั่นก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง การทำงานก็เหมือนกันจะทำได้ต้องอาศัยการเรียนรู้ มีหลายคนมักใช้แนวคิด Put the right man In the right job คือการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน แต่จะมีอยู่ไม่กี่คนที่ได้รับมอบหมาย หรือบางทีมีแค่คนเดียว ที่ทำทุกอย่าง ทุกเรื่อง เพราะใช้ใครไม่ได้ มีแต่คนอ้างว่าเรื่องนี้ทำไม่เป็น เรื่องนั้นทำไม่ได้ คนพวกนี้

คือ พวกที่ไม่คิดจะใฝ่รู้

ตอนที่ผมเป็นปลัดอำเภอตรี ผมมั่นใจว่า **"ภายใต้ดวงอาทิตย์นี้ ไม่มีอะไรที่ผมทำไม่ได้"** ผู้บังคับบัญชามอบหมายงานอะไร ไม่เคยปฏิเสธหรือบอกว่าทำไม่ได้ แม้หลายงานจะไม่เคยทำมาก่อน ก็พยายามศึกษาค้นคว้า เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่ตลอด และหลายครั้งต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย เพราะคนเดียวไม่สามารถทำงานให้สำเร็จลุล่วงได้ ผมสั่งสมประสบการณ์ขึ้นเรื่อยๆ จนเป็นหัวหน้าสำนักงาน-จังหวัด เป็นผู้อำนวยการกอง เป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด หรือแม้แต่รองอธิบดีกรมการปกครอง ผมก็เป็นมาหมดแล้ว แต่ผมไม่เคยเป็นนายอำเภอและปลัดจังหวัด แต่ถ้าให้เป็น ผมมั่นใจว่าเป็นได้และทำได้ดีด้วย

พลวัต : ผู้ว่าฯ จัดให้

ผมถือคติว่า **"เป็นผู้ให้ ดีกว่าเป็นผู้รับ"** เพราะต้องการให้ผู้อื่นมีความสุข และการให้ของผมคือ

1. **ให้ประชาชน** คือ ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง มุ่งผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ทำให้ประชาชนมีความสุข ทุกข์ต้องผ่อนคลายหรือหมดไป โดยการลงพื้นที่เยี่ยมเยียนประชาชน รับฟังว่าเขา ต้องการให้ช่วยเหลือหรือมีปัญหาเดือดร้อนอะไร หากเป็นเรื่องเร่งด่วนจะได้สามารถช่วยเหลือแก้ไขทันที เรื่องไหนที่รอได้ก็มอบหมายหน่วยงานรับผิดชอบไปดำเนินการ และร่วมมือกับท้องถิ่นพัฒนา ชุมชน/หมู่บ้าน โดยการส่งเสริมอาชีพ เพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน เพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้และอยู่อย่างมีความสุข

2. **ให้ผู้บังคับบัญชา** คือ ตั้งใจ ทุ่มเทและอาสาทำงาน ไม่ปัดความรับผิดชอบ เมื่อครั้งเป็นหัวหน้าสำนักงานจังหวัด ผมดูแลทุกเรื่องและรับทุกเรื่องที่มีไม่หน่วยงานไหนเป็นเจ้าภาพ ผู้ว่าฯ ไปไหนผมไปด้วย เพื่อคอยรับนโยบาย และปฏิบัติตามที่ผู้ว่าฯ สั่งการได้ทันทีทันใด แต่หัวหน้าสำนักงานจังหวัดเดี๋ยวนี้ไม่ค่อยรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง งานไหนที่ผู้ว่าฯ ไปแล้ว หัวหน้าสำนักงานจะไม่ไปคอยหลบตลอด พอผู้ว่าฯ ไม่ใช้ก็บอกสบาย จะได้ไม่เหนื่อย ผมว่าคิดผิดนะ คนเป็นหัวหน้าสำนักงานจังหวัด จะต้องทำงาน

ให้ผู้ว่าฯ เชื่อฝีมือและไว้ใจ

3. ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาคือ ให้ความเป็นกันเอง รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีการสอนงาน ให้ความรู้และสามารถเป็นที่ปรึกษาได้ ใครตั้งใจทำงานและมีประสิทธิภาพ ผมให้ขั้นพิเศษเป็นการตอบแทน ถ้าใครทำงานผิดพลาด ผมจะให้กำลังใจและแนะนำการทำงานในครั้งต่อไป ซึ่งลูกน้องจะเคารพรักและศรัทธา

พลวัต : ผู้ว่าฯ ละเอียด

ในการทำงานจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้า กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ/ข้อสั่งการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้ละเอียดจนเข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อความถูกต้อง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล แต่สมัยนี้ไม่ค่อยจะศึกษาทำความเข้าใจกัน ทำมาผิดๆ ถูกๆ หัวหน้าหน่วยงานก็เซ็นต์ผ่านมา พอผมถามในรายละเอียดก็ไม่มีใครตอบได้ จะเป็นที่รู้กันว่าถ้าเสนอแฟ้มมาถึงผม เตรียมตัวเจอคำถามได้เลย และหลายครั้งก็คิดกันไม่ถึงว่าจะเจอคำถามละเอียดขนาดนี้ ไม่ใช่ว่าผมเป็นคนละเอียดจนเรื่องมาก แต่ที่ผมถามเป็นเรื่องจำเป็นต้องรู้และไม่ใช่เรื่องยาก ถ้าคนๆ นั้นเอาใจใส่กับการปฏิบัติงานและใฝ่รู้อยู่เสมอ

พลวัต : ผู้ว่าฯ ตงฉิน

กว่า 34 ปีที่ผมทำงานตามนโยบายรัฐบาล คำสั่งผู้บังคับบัญชาเพื่อ **"บำบัดทุกข์ บำรุงสุข"** ของพี่น้องประชาชน ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตมาโดยตลอด ไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวง ไม่เคยเรียกร้องอามิสสินจ้าง ไม่ว่าหัวหน้าส่วนราชการหรือนายอำเภอไม่ต้องเอาอะไรมาให้ผม แต่ก็ยังมีกลุ่มคนพยายามปล่อยข่าวให้ผมเสียภาพลักษณ์การเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดที่ดี ผมก็ไม่ได้ให้ความสำคัญอะไรกับคำพูดเหล่านั้น เพราะเป็นเพียง

กลุ่มคนเล็กๆ ที่รู้จักกันไม่นาน แต่คนที่รู้จักกันมานาน จะทราบว่าเนื้อแท้แล้วผมเป็นอย่างไร

ผลงานประทับใจ

1. การเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 34 (พ.ศ.2547) "ราชบุรีเกมส์" ที่จังหวัดราชบุรี

เมื่อก่อนกีฬาระดับประเทศที่ถือว่ายิ่งใหญ่มากก็คือ *"การแข่งขันกีฬาแห่งชาติ"* ที่จัดขึ้นทุกๆ 2 ปี ซึ่งจังหวัดราชบุรีได้เป็นเจ้าภาพ ครั้งที่ 34 ระหว่าง วันที่ 18 - 28 ธันวาคม 2547 ผมโชคดีที่ได้มีโอกาสเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี และมาสานต่องานนี้จากท่านผู้ว่าฯ โกเมศ แดงทองดี โดยควบคุมดูแลการทำงานทุกขั้นตอนด้วยตัวเอง เน้นการทำงานเป็นทีม ทุกฝ่ายต้องช่วยเหลือร่วมมือร่วมใจกัน โดยเฉพาะด้านสนามแข่งขันที่ต้องมีความพร้อม นักกีฬาที่ต้องแข็งแกร่ง ซึ่งผมให้เงินอัดฉีดไปเก็บตัวฝึกซ้อม และถ้าใครได้เหรียญทองผมให้อีกเหรียญละหนึ่งแสนบาท และพิธีเปิด - ปิดที่ต้องยิ่งใหญ่ตระการตา ซึ่งการจัดงานครั้งนี้ใช้เงินไปทั้งหมด

กว่า 80 ล้านบาท ขนาด กกท. ยังชมว่าจัดได้ยิ่งใหญ่เข้าขั้นนานาชาติ และ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีขณะนั้น ก็พูดชื่นชมระหว่างเป็นประธานพิธีเปิดด้วยว่า "ผมขอชื่นชมบรรยากาศที่จังหวัดราชบุรี ผมนั่งรถผ่านมา ผมดูหน้าตาของพี่น้องชาวจังหวัดราชบุรีนั้นเต็มใจที่จะเป็นเจ้าภาพในกีฬาแห่งชาตินี้เป็นอย่างยิ่ง แล้วก็ดูความพร้อมก็ดีมากนะครับ ก็ต้องขอชื่นชมท่านผู้ว่าราชการจังหวัด และทีมของจังหวัดราชบุรีที่ได้พร้อมใจกันในการจัดงานครั้งนี้เป็นที่เรียบร้อยเป็นอย่างดี"

ที่ผมสามารถจัดงานได้ยิ่งใหญ่และสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ก็เพราะความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่าย ไม่ว่าฝ่ายราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน สื่อมวลชน ตลอดจน

พี่น้องประชาชนชาวจังหวัดราชบุรีทุกท่าน ที่เต็มใจเป็นเจ้าภาพในการจัดการแข่งขันครั้งนี้อย่างยิ่ง

2. การจุดพลุและดอกไม้ไฟเฉลิมพระเกียรติฯ ที่จังหวัดระยอง

เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา วันที่ 5 ธันวาคม 2550 ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัฐบาลได้จัดให้มีการจุดพลุและดอกไม้ไฟเฉลิมพระเกียรติฯ จำนวน 5 คืน 5 แห่ง ภายใต้แนวคิด **"เกริกฟ้า ก้องปฐพี สดุดีมหาราชา"** ซึ่งจังหวัดระยองเป็นเพียงจังหวัดเดียวที่ได้รับเกียรติให้เป็นเจ้าภาพ

จัดแสดงพลุกลางทะเล ประกอบดนตรีเพลงพระราชนิพนธ์แบบ Fantastic Fireworks ที่มีชื่อชุดว่า **"อศิรวาทราชสดุดี"** โดยใช้พลุมากกว่า 20,000 นัด จากประเทศจีน ซึ่งไม่เคยมีมาก่อนในประเทศไทย เมื่อวันศุกร์ที่ 7 ธันวาคม 2550 ณ ชายหาดแหลมแม่พิมพ์ อำเภอแกลง ดังนั้น จังหวัดจึงตั้งใจจัดงานอย่างยิ่งใหญ่สมพระเกียรติภายใต้แนวคิด **"พลุ เพลง พอเพียง เพื่อพ่อ"** คือ มีการแสดงไหลเรือไฟ การจุดพลุ การแสดงคอนเสิร์ต **"ก้องนที เกริกฟ้า"** การจัดนิทรรศการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติเพื่อพ่อ ซึ่งได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ่อค้าประชาชน และบริษัทอุตสาหกรรมในพื้นที่

ในวันนั้น ไม่รู้ผู้คนหลั่งไหลมาจากที่ไหน หลายแสนคนเต็มชายหาดแหลมแม่พิมพ์ไปหมด รถก็ติดขัดถึงขั้นเป็นอัมพาตเลยทีเดียว แม้แต่ท่านบัญญัติ จันทน์เสนะ ประธานในพิธียังเกือบเข้างานไม่ได้ แต่พอมาถึงงานท่านก็อุทานด้วยความชื่นชมว่า "ท่านผู้ว่าฯ จัดงานได้ยิ่งใหญ่

มากนะ" ซึ่งผมยิ้มรับด้วยความภูมิใจ พอได้เวลาสามทุ่มตรง พลุชุดแรกก็จุดขึ้นบนเรือกลางทะเล พร้อมเสียงเพลงประกอบ และตามมาด้วยชุดต่อไปจนครบ 8 ชุด หนึ่งชั่วโมงเต็มกับการดื่มด่ำบรรยากาศและความสวยงามของพลุ ที่มีแสง สี เสียงตระการตาเต็มท้องฟ้า สลับกับเสียงปรบมือดังก้องไปทั่วชายหาด ผมคิดว่าคงเป็นครั้งแรกของใครหลายๆ คนที่ได้ชมพลุสวยงามอย่างนี้ แม้แต่คุณสรยุทธ์ สุทัศนจินดา ผู้ดำเนินรายการ "เรื่องเล่าเช้านี้" ยังพูดชมในรายการ

การจุดพลุครั้งนี้ได้สร้างความประทับใจให้กับผู้ชมทุกคนไม่รู้ลืมเลยจริงๆ แต่อีกเรื่องที่จะไม่ลืมเลยเช่นกันก็คือ เรื่องรถติด ซึ่งผมก็ไม่เคยเจอรถติดที่ไหนขนาดนี้ การจุดพลุแสดงจบราวๆ สี่ทุ่ม แต่ทุกคนกลับถึงบ้านไม่ต่ำกว่าตีสอง บางคนถึงตอนตีสาม ตีสี่ก็มีทั้งๆ ที่บ้านอยู่ห่างออกมาแค่ 40 กิโลเมตรเท่านั้น

3. การจัดทำแผนลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง พ.ศ. 2550 – 2554

ปัจจุบันจังหวัดระยองกลายเป็นเมืองอุตสาหกรรมที่กำลังเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบ โดยเฉพาะเชิงลบที่มีผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมคือ ปัญหามลพิษที่เพิ่มมากขึ้นทุกขณะ ซึ่งต้องหาทางควบคุม ป้องกันและแก้ไข ผมเห็นว่าเป็นปัญหาระดับประเทศ ต้องอาศัยกลไกที่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงประสานงานกับรัฐบาลเพื่อร่วมกันผลักดันจนกระทั่งเกิดเป็นแผนลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง พ.ศ. 2550 – 2554 โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ซึ่งท่านโฆษิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์ รองนายกรัฐมนตรีขณะนั้น เป็นประธาน และผมได้รับแต่งตั้งเป็นประธานคณะอนุกรรมการพหุภาคี เพื่อกำกับการดำเนินการตามแผนฯ ประกอบด้วยภาครัฐ ประชาชน ผู้ประกอบการ และผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ มีจุดมุ่งหมายในการสร้างระบบการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจากทุกภาคส่วนเพื่อสร้างระบบธรรมาภิบาล สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ และมุ่งเน้น

พัฒนาอุตสาหกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบ ในที่สุดแผนนี้ก็ได้ประกาศใช้ และจังหวัดระยองได้รับงบประมาณเป็นกรณีพิเศษ ปีละกว่า 1,000 ล้านบาท ซึ่งผมหวังว่าจะช่วยสร้างความสมดุลย์ระหว่างภาคอุตสาหกรรมและภาคประชาชนได้

4. การจัดตั้งมูลนิธิ "กองทุนระยองแข็งแรง" ที่จังหวัดระยอง

ปัญหาด้านมลพิษได้ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างโรงงานอุตสาหกรรมกับประชาชนอยู่ตลอดเวลา ผมจึงคิดว่าทำอย่างไรจึงจะทำให้โรงงานอุตสาหกรรม และประชาชนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ก็มาหยุดอยู่แนวคิดที่ว่า "น่าจะให้ผู้ที่แข็งแรงกว่าคือ โรงงานอุตสาหกรรมช่วยเหลือหรือดูแลผู้ที่อ่อนแอกว่าคือ *"ประชาชน"* โดยรับบริจาคเงินจากภาคอุตสาหกรรมที่มีอยู่กว่า 1,700 แห่ง มาจัดตั้งเป็นมูลนิธิชื่อว่า **"กองทุนระยองแข็งแรง"** ภายใต้คำขวัญที่ว่า **"เกื้อกูลกันและกันร่วมสร้างสรรค์ระยองแข็งแรง"** และมีวัตถุประสงค์ในการใช้เงิน 6 ด้านด้วยกันคือ

1. ด้านการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากสถานประกอบการ

2. ด้านการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาอุบัติภัยในพื้นที่

3. ด้านการพัฒนาสังคม การศึกษา และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้อยู่ดีมีสุข

4. ด้านการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

5. ด้านการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ของเกษตรกร

6. ด้านพัฒนาการท่องเที่ยว

จากการเปิดตัวมูลนิธิอย่างเป็นทางการ มีผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมบริจาคเงินแก่มูลนิธิกว่า 30 ล้านบาท บริษัทจะบริจาคเท่าไหร่แล้วแต่ความประสงค์ จังหวัดไม่ได้บังคับ กองทุนนี้ตั้งขึ้น เพื่อต้องการช่วยเหลือหรือเยียวยาทุกคนทุกอาชีพ ไม่เฉพาะประชาชนที่อยู่รอบบริเวณนิคมอุตสาหกรรมและโรงงานอุตสาหกรรมเท่านั้น แต่รวมถึงประชาชนทุกคนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดระยองที่ได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมด้วย ผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงคือ ชาวบ้านที่เจ็บป่วยจากมลภาวะเป็นพิษ ผมก็อนุมัติเงินโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด จัดทำโครงการพัฒนาระบบเฝ้าระวังสุขภาพเชิงรุกและเชิงรับและหน่วยแพทย์เคลื่อนที่กว่า 3 ล้านบาท และ

โครงการพัฒนาทีมสอบสวนโรค และเคลื่อนที่เร็ว กว่า 3 ล้านบาท เป็นต้น

ผู้ที่ได้รับผลกระทบทางอ้อมคือ เกษตรกรที่ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ผมก็เอาเงินจากมูลนิธิแสนกว่าบาทไปช่วยพยุงราคา ซึ่งสามารถทำให้ราคาสูงขึ้นทันที

ความตั้งใจของผม ต้องการใช้เงินเพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนมากที่สุด โดยจะให้ทุนการศึกษาแก่ลูกหลานชาวระยองเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในสาขาวิชาชีพที่เป็นความต้องการของโรงงานอุตสาหกรรม เช่น วิศวกรรมศาสตร์ ปิโตรเคมี หรือสิ่งแวดล้อม เพื่อให้กลับมาทำงานที่จังหวัดระยอง เขาจะได้รักและหวงแหนบ้านเกิด

หลักการปฏิบัติงานและปฏิบัติตนของผมก็คือ

1. อ่อนน้อมถ่อมตน คนที่จะยิ่งใหญ่ได้ต้องรู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน เหมือนมหาสมุทรที่กว้างใหญ่ล้ำลึก เพราะไม่ว่าแม่น้ำสายเล็กหรือสายใหญ่ ก็จะต้องไหลลงสู่ที่ต่ำกว่าด้วยกันทั้งนั้น และปลายทางที่ต่ำที่สุดก็คือ มหาสมุทร เปรียบได้กับข้าราชการระดับสูง ถ้ารู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน คนก็จะวิ่งเข้าหา

2. มีศักดิ์ศรี รักศักดิ์ศรี ไม่อ่อนข้อให้ใครง่ายๆ แต่ไม่ใช่เจ้าขุนมูลนายและไม่เจ้ายศเจ้าอย่าง ไม่ไปรับใช้คนนอกระบบมากเกินไป เรามีศักดิ์ศรี มีอำนาจ มีกฎหมายอยู่ในมือที่คนเกรงอกเกรงใจอยู่แล้ว

3. ซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส เป็นธรรม ต้องอยู่ในหัวใจเลย และต้องลด ละ เลิก อามิสสินจ้างทั้งหลายที่รุมเร้าที่ทำให้เราเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปในทางไม่ดี

4. ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม เชื่อมั่นในคำสอนของพระพุทธศาสนาที่ว่า *"ทำดี ต้องได้ดี"* ไม่มีใครทำดีแล้วได้ชั่ว ซึ่งอาจต้องใช้เวลาถึงจะเห็นผล เหมือนคำพูดหนึ่งที่ผมได้พูดนานแล้วว่า *"ปลูกข้าวในนา จะเป็นต้นกัญชาได้อย่างไร"* ก็ในเมื่อเราปลูกข้าว โตขึ้นก็ต้องออกรวงเป็นข้าวให้เราได้กิน ไม่มีทางจะเป็นต้นกัญชาที่เป็นยาเสพติดร้ายแรงได้

บทที่ 15

นายเจด็จ มุสิกวงศ์
ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย

ประวัติ
นายเจด็จ มุสิกวงศ์
ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย

วัน เดือน ปี เกิด : 26 ตุลาคม 2490

สถานที่เกิด : ที่ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

สถานภาพ : สมรส ภรรยาชื่อ นางจันทร์เพ็ญ มุสิกวงศ์ มีบุตร 3 คน

คุณวุฒิและความรู้พิเศษ

- ชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเทศบาลราษฎร์รังสฤษฏ์ จังหวัดปราจีนบุรี
- ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนปราจีนราษฎร์บำรุง จังหวัดปราจีนบุรี
- ชั้นมัธยมตอนปลาย โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร
- อุดมศึกษา รัฐศาสตร์บัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พัฒนาบริหารศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขารัฐประศาสนศาสตร์) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ความรู้พิเศษ หลักสูตรนายอำเภอ รุ่นที่ 23 หลักสูตรนักปกครองระดับสูง รุ่นที่ 24 หลักสูตรฝ่ายอำนวยการกองอาสารักษาดินแดน ชุดที่ 8

ตำแหน่งที่สำคัญ

1 ต.ค. 2513	ประจำแผนก 2 กอง 5 กรมประมวลข่าวกรอง สำนักนายกรัฐมนตรี
1 เม.ย. 2514	พนักงานข่าวตรี แผนก 2 กอง 5 สำนักนายกรัฐมนตรี
2 ก.ย. 2514	ปลัดอำเภอ อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร
4 ก.ย. 2517	ปลัดอำเภอ อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น
21 ธ.ค. 2519	ปลัดอำเภอ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น

	- 1 ม.ค. 2521	ป้องกันจังหวัด จังหวัดปราจีนบุรี
	- 23 มิ.ย. 2526	ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
	- 7 พ.ค. 2527	ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอวังทรายมูล จังหวัดยโสธร
	- 27 ก.ค. 2527	รักษาการในตำแหน่งนายอำเภอวังทรายมูล จังหวัดยโสธร
	- 26 ธ.ค. 2531	บุคลากร 7 ฝ่ายวางแผนและอัตรากำลัง กองราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง
	- 3 ธ.ค. 2533	นายอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย
	- 1 ธ.ค. 2536	นายอำเภอธัญญบุรี จังหวัดปทุมธานี
	- 1 พ.ย. 2538	นายอำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด
	- 10 พ.ย. 2540	นายอำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร
	- 8 พ.ย. 2542	ปลัดจังหวัดกาญจนบุรี
	- 1 ต.ค. 2544	รักษาการในตำแหน่งรองผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย
	- 24 ธ.ค. 2544	รองผู้ว่าราชการจังหวัดหนองบัวลำภู
	- 15 ก.ย. 2546	รองผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย
	- 1 ต.ค. 2548	ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท
	- 30 เม.ย. 2550	ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย
อิสริยาภรณ์ และเกียรติยศ	- 5 ธันวาคม 2526	ตริตาภรณ์ช้างเผือก
	- 5 ธันวาคม 2529	ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย
	- 5 ธันวาคม 2535	ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก
	- 5 ธันวาคม 2543	ประถมาภรณ์มงกุฎไทย
	- 5 ธันวาคม 2545	จักรพรรดิมาลา รจ.
	- 1 ธันวาคม 2546	ปถมาภรณ์ช้างเผือก
	- 30 เมษายน 2550	มหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.)

นายเจด็จ มุสิกวงศ์
แรงบันดาลใจและผู้ที่เป็นแบบอย่างในการทำงาน

หลังจากสำเร็จการศึกษาจากจุฬาลงกรณ-มหาวิทยาลัยแล้วก็ได้สอบบรรจุเข้ารับราชการที่กรมประมวลข่าวกลาง ซึ่งเป็นหน่วยงานสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นชื่อเป็นสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ชื่อก็บอกอยู่แล้วว่าเป็นภารกิจเกี่ยวกับเรื่องการข่าวทำอยู่ 2 ปี ก็โอนมารับราชการกรมการปกครองตำแหน่งปลัด-อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร ด้วยความคิดที่ว่าเราจะเป็นคนต่างจังหวัดและเรียนรัฐศาสตร์มา ก็ควรเป็นปลัดอำเภอ นายอำเภอเพื่อจะได้ทำงานใกล้ชิดกับประชาชน ซึ่งเหมาะกับอุปนิสัยของตนเองต่างหาก ในปี 2514 ขณะนั้นยังมีความขัดแย้งอุดมการณ์ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะภาคอีสานมีสถานการณ์รุนแรง ผมก็อาศัยประสบการณ์จากที่เคยอยู่กรมประมวลข่าวกรองมา ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น งานการข่าวมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น งานการข่าวมีความสำคัญมากในการทำงานพื้นที่ที่มีความเคลื่อนไหว โดยเฉพาะสกลนครถือเป็นพื้นที่สีแดงที่เป็นฐานที่มั่นของฝ่ายตรงข้ามอยู่บริเวณเทือกเขาภูพาน จนกระทั่งปี 2521 ผมได้ย้ายกลับมาทำงานที่บ้านตัวเองคือ จังหวัดปราจีนบุรีในตำแหน่งป้องกันจังหวัด

จังหวัดปราจีนบุรี สมัยนั้นมีแนวเขตพื้นที่ติดกับประเทศกัมพูชา จังหวัดสระแก้วตอนนั้นยังเป็นอำเภอ มีพื้นที่ที่ติดต่อกับกัมพูชาคือ อำเภอสระแก้ว กับ อำเภอตาพระยา ผู้ว่าราชการจังหวัดขณะนั้นชื่ออารีย์ วงศ์อารยะ จังหวัดปราจีนบุรี ณ วันนั้นสถานการณ์ค่อนข้างรุนแรงเนื่องจากมีการสู้รบระหว่างเขมรสามฝ่ายอย่างดุเดือด บางครั้งก็มีกระสุนปืนใหญ่ตกเข้ามาเขตประเทศไทย รวมถึงการหลบเข้ามาใช้พื้นที่เขตไทยของกอง-กำลังไม่ทราบฝ่าย ทำให้เกิดการสู้รบติดพันเข้ามาในประเทศไทย ผู้ที่ต้องประสบความเดือดร้อนนอกจากราษฎรเขมรที่หนีเข้ามาในประเทศแล้ว ยังมีราษฎรไทยที่อยู่ในพื้นที่ต้องคอยหลบลูกหลง ทั้งยังไม่มีโอกาสได้ทำมาหากิน เพราะในท้องไร่

ท้องนายังมีกับระเบิดฝังไว้อีก จะว่าอยู่ในสถานการณ์สงครามก็ไม่ผิด

ผมเป็นป้องกันจังหวัด จะว่าไปแล้วก็เป็นเสมือนฝ่ายยุทธการและการข่าวภาคพลเรือนของผู้ว่าราชการจังหวัด ต้องบังคับบัญชากองร้อย-อาสารักษาดินแดน (อส.)ทั้งจังหวัด ภารกิจโดยสรุปถ้าพูดให้โก้ๆ ก็คือ "ปกป้องผืนแผ่นดินและราษฎร" สั้นๆ ได้ใจความแต่เหน็ดเหนื่อยมาก แต่ผมผ่านห้วงเวลานั้นมาได้ นอกจากความสามารถส่วนตัว นอกจากประสบการณ์ของผมจากการทำงานในภาคอีสานและกรมประมวลข่าวกลางแล้ว ผมกล้าพูดได้เลยว่า เพราะผมมีผู้บังคับบัญชาที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง การทำงานของท่านอารีย์ วงศ์อารยะ ที่ผมอยากจะพูดถึงโดยสรุปก็คือ

- ข้อมูล การทำงานหรือการตัดสินใจแต่ละครั้งต้องมีข้อมูลที่ชัดเจนและครอบคลุม
- ประสานงาน ในพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรีมีหน่วยงานต่างๆ อยู่มากมาย ทั้งทหาร ตำรวจ องค์กรการกุศล ดังนั้น หากการประสานงานไม่ดีพอ สิ่งที่ตามมาคือ ปัญหาในการทำงาน แต่ท่านอารีย์ ไม่เคยมีปัญหานี้
- การตัดสินใจ (Decision Making) วิเคราะห์ข้อมูลที่มีได้ถูกต้อง ตัดสินใจได้ฉับไวทันสถานการณ์

จากจุดเด่นในการทำงานดังกล่าวนี้ ผมได้พบว่าผู้ว่าฯ อารีย์ ได้รับคำชมเชยจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เรียกได้ว่าประสบความสำเร็จในการเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดอย่างสูง ไม่น่าแปลกใจเลยที่ เห็นท่านเจริญก้าวหน้าจนได้เป็นปลัดกระทรวงมหาดไทยในโอกาสต่อมา ผมเองได้นำแนวทางการทำงานของท่านมาใช้ด้วยความมั่นใจว่า จะทำให้ผมได้เป็นนักปกครองที่ดีเหมือนท่านในอนาคต และประสบความสำเร็จในอาชีพบ้าง

ปรัชญาการทำงาน

การทำงานให้ประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยทั้งหลักวิชาการและประสบการณ์ผสมผสานกันให้เหมาะสม นอกจากแนวทางของท่านอารีย์ที่ผมได้นำมาใช้ในการทำงานประจำแล้ว สิ่งที่ผมยึดถือไว้เป็นหลักการในทำงานตลอดมาคือ ต้องสร้างความเป็นเอกภาพในการทำงานให้เกิดขึ้นเสียก่อน ทั้งนี้ เอกภาพจะเกิดขึ้นได้จะต้องสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีการร่วมมือ ร่วมใจกันหรือให้ทุกคน ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการคิด การทำ การรับ ผิดชอบและการประสบผลสำเร็จร่วมกัน การจะทำอย่างนั้นได้จะต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทุกกลุ่ม ทุกฝ่าย มองทุกกลุ่มเป็นเครือข่าย (Net work) ที่จะคอยสนับสนุนเกื้อกูล ซึ่งกันและกันและใช้ความสามารถในการสื่อสารหรือนำเสนอเพื่อโน้มน้าวใจให้มีแนวความคิดไปในทางเดียวกับเรา มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันทั้งในเรื่องทัศนคติและประสบการณ์ จะทำให้เกิดความสนิทสนมและความรู้สึกไว้วางใจหรือความ

เป็นญาติ ความเป็นเพื่อนสนิท ดังคำของพระที่ว่า **"สงฺสา ปรมา ญาติ"** แล้วเอกภาพ ในการทำงานก็จะเกิดขึ้น

ผลงานที่ประทับใจจากการทำงาน

ผมอยากจะเรียนว่า ข้าราชการกระทรวงมหาดไทยทุกคนที่เคยมีประสบการณ์การเป็นนาย-อำเภอมาแล้ว ไม่ว่าเป็นใครก็ตามผมว่า ช่วงเวลาที่ประทับใจที่สุดในการรับราชการของเขาคือ ช่วงเวลาที่ได้เป็นนายอำเภอ เพราะนายอำเภอเปรียบเสมือนเป็นผู้แทนของทุกกระทรวง ทบวง กรม ที่ลงไปอยู่กับพี่น้องประชาชนอย่างถึงตัว ถึงปัญหา อยู่กับราษฎรตั้งแต่ตื่นจนหลับ สัมผัสชีวิตราษฎรตั้งแต่เกิดจนตาย ทุกปัญหาที่เกิดในพื้นที่จะต้องผ่านด่านแรกคือ นายอำเภอ

เมื่อปี 2528 ผมได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายอำเภอโคกปีบ จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งเป็นบ้านเกิดของผม ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอศรีมโหสถ มีญาติพี่น้องในพื้นที่เยอะแยะ ทำให้รู้สึกกดดันกับสมมุติฐานที่ว่ามาเป็นใหญ่เป็นโตในบ้านเกิดจะทำงานลำบาก เพราะญาติพี่น้องและผู้ที่มาแสดงตัวว่าเป็นญาติพี่น้องมาให้ช่วยเหลือดูแล เรื่องนั้น เรื่องนี้อยู่ตลอดเวลา ถ้าช่วยไม่ได้ก็มีสิทธิเรียกญาติเอาง่ายๆ แต่ผมก็ผ่านห้วงเวลานั้นมาได้ด้วยจุดยืนว่า ทำให้ดีที่สุด ทำให้เท่าเทียมกันเสมอภาคกันไม่ว่าจะเป็นราษฎรทั่วไป หรือญาติพี่น้องของเรา สิ่งใดพอจะอะลุ่มอะล่วย พอจะยืดหยุ่นได้ อาจเลี่ยงระเบียบบ้างแต่ไม่ผิดระเบียบ ผมก็จะทำให้เสมอหน้าเหมือนกันหมด แม้จะเหนื่อยหน่อยแต่ผมก็ผ่านจุดนั้นมาได้โดยไม่มีปัญหา ที่นี่ผมได้มีโอกาสทำงานร่วมกับกองโบราณคดี กรมศิลปากรในการขุดแต่ง "โบราณสถานวัดสระมรกต" ได้ขุดพบรอยพระพุทธบาทจำลองที่มีอายุกว่า 1,500 ปี เป็นรอยพระพุทธบาทที่มีขนาดใหญ่มากๆ ที่พิเศษคือ เป็นรอยพระพุทธบาทคู่เป็นรอยสลักที่มีขนาดใหญ่กว่าปกติที่พบเห็นโดยทั่วไป กว้างประมาณ 3 เมตร ยาวประมาณ 5 เมตร สลักลงในหินศิลาแลง กลางฝ่าเท้าเป็นรอยเสมอธรรมจักร ที่แปลกคือการสลักเป็นรอยเว้าในศิลาแลงเหมือนรอยเท้าจริงมีรอยบุ๋มของนิ้วเท้า 5 นิ้ว แตกต่างจากที่อื่น ภายหลังได้มีการก่อสร้างอาคารเป็นโบราณสถานคลุมและจังหวัดได้จัดงานเทศกาลขึ้นทุกวันมาฆบูชาของทุกปี เพื่อร่วมเฉลิมฉลองรอยพระพุทธบาทที่วัดสระมรกตแห่งนี้ การที่ผมได้มีโอกาสคลุกคลีร่วมงานกับนักโบราณคดีของกรมศิลปากรอยู่กว่า 3 ปี ถือเป็นประสบการณ์

ชีวิตที่ได้มีโอกาสได้เรียนรู้ด้านนี้ทำให้ทราบว่า เมืองไทยยังมีแหล่งโบราณคดีที่สำคัญๆ อีกหลายแห่ง แต่ละแห่งก็มีประวัติความเป็นมาที่น่าจะเป็นความภาคภูมิใจของชนรุ่นหลัง รวมถึงตัวเอง ถือว่าได้ฝากฝีมือไว้ให้บ้านเกิด

การจัดให้มีสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดชัยนาท

ในช่วงที่ผมได้รับแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท ประมาณปี 2548-2550 จังหวัดชัยนาท เป็น 1 ใน 9 จังหวัดที่ยังไม่ มีสถานีขนส่งผู้โดยสารเพื่อใช้เป็นพื้นที่ในการรับส่งประชาชนที่เดินทางไปมาระหว่างอำเภอและจังหวัดอื่นๆ ต้องใช้พื้นที่บริเวณตลาดสดเทศบาล ซึ่งอยู่ในย่านชุมชนแออัด เป็นพื้นที่จอดรถ ทำให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัด ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ อันเกิดจากควันไอเสีย เสียงดังและกลิ่นเหม็น ส่งผลกระทบถึงคุณภาพชีวิตของประชาชนและทวีความรุนแรง ขึ้นทุกปี ดังนั้น ผมจึงได้จัดทำโครงการ "ชุมชนใหม่เมืองชัยนาท" ขึ้นมาโดยใช้งบประมาณตามยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชัยนาท ประจำปี 2548 เพื่อการก่อสร้างสถานีขนส่งผู้โดยสารตามแบบมาตรฐานของกรมการขนส่งทางบก โดยให้เทศบาลเมืองชัยนาทขอใช้ที่ดินราชพัสดุ ซึ่งเป็นโรงงานสุราชัยนาท(เดิม) ซึ่งได้เลิกกิจการไปแล้วจากกรมสรรพสามิต พร้อมทั้งปรับปรุงเส้นทางคมนาคมบริเวณใกล้เคียง ตลอดจนปรับปรุงจราจรบริเวณที่จะเลี้ยวเข้าสถานีขนส่ง เพื่อให้เกิดความสะดวกและปลอดภัยแก่ประชาชนที่มาใช้บริการ การดำเนินงานดังกล่าวนี้ผมได้เดินทางเข้าพบกับอธิบดีกรมธนารักษ์ และปลัดกระทรวงคมนาคมด้วยตัวเอง เพื่อชี้แจงเหตุผลความจำเป็นของโครงการและขอความอนุเคราะห์ ให้ทั้งสองหน่วยได้สนับสนุนการดำเนินการตามโครงการดังกล่าว ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี และให้เปิดทดลองใช้สถานีขนส่งผู้โดยสารดังกล่าวมาตั้งแต่ปี 2550 แล้ว นับเป็นความภาคภูมิใจอีกประการหนึ่งของผม

หนองคายที่ผมรู้จัก

ผมรับราชการในจังหวัดหนองคายหลายรอบ ตั้งแต่เป็นนายอำเภอท่าบ่อ รองผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย 2 รอบ และไปขึ้นเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท แล้วย้ายกลับมาดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคายอีกครั้ง รวมแล้วผมอยู่จังหวัดหนองคายกว่า 5 ปี ความประทับใจคือ บ้านเมืองสงบ อากาศดี มีวัดวาอารามอยู่มากมาย มีวัฒนธรรมประเพณีดีๆ ที่ถูกอนุรักษ์ไว้อย่างน่าชื่นชม มีพระภิกษุสงฆ์ที่ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบและมีชื่อเสียงที่เราเรียกว่าสุปฏิปัญโณ หรืออริยสงฆ์อยู่หลายรูป เป็นที่เคารพนับถืออย่างกว้างขวาง ไม่เฉพาะชาวจังหวัดหนองคายแต่ทั่วสารทิศ มีแม่น้ำโขงไหลผ่าน สภาพแวดล้อมยังอยู่ในขั้นดี สำคัญที่สุดคือความเป็นมิตรของผู้คนที่นี่ ที่ให้เกียรติกับข้าราชการจนผมมีความภูมิใจในความเป็นข้าราชการของตัวเองมาก ทำให้เกิดกำลังใจในการทำงาน อยากจะสร้างสรรค์ อยากจะอำนวยประโยชน์สุขให้กับพวกเขาให้สมกับที่พวกเขาให้เกียรติยกย่องเรา ผมกล้าพูดได้เลยว่าความเป็นนักปกครองทุกระดับไม่ว่าจะเป็นปลัดอำเภอ นายอำเภอ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด ไม่มีสูตรสำเร็จตายตัวในการทำงาน เพราะทุกแห่งมีปัญหาไม่เหมือนกัน สถานการณ์ก็ไม่เหมือนกันแต่พวกเราต้องยึดหลักการทำงานอยู่อย่างหนึ่งคือต้อง "ซื่อสัตย์อย่างจริงใจต่อหน้าที่" ดังเช่นที่องค์ปฐมเสนาบดีของกระทรวงมหาดไทย ทรงตรัสไว้ว่า มันคือ Honor System หรือระบบเกียรติศักดิ์นั่นเอง เมื่อเราได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างแท้เต็มกำลังความสามารถด้วยความซื่อสัตย์สุจริตแล้ว ตัวชี้วัดความสำเร็จที่สำคัญที่สุดน่าจะอยู่ที่ความอยู่ดีมีสุขของราษฎร ส่วนยศถาบรรดาศักดิ์นั้นเป็นเรื่องรองลงมา

เมืองน่าอยู่อันดับ 1 ของภาคอีสาน

จังหวัดหนองคาย ถูกจัดอันดับโดยนิตรสาร Modern Maturity ให้เป็นจังหวัดน่าอยู่อันดับ 7 ของโลก ดังนั้นจึงมีอดีตผู้ว่าราชการจังหวัดท่านหนึ่งคือ ท่านสุพจน์ เลาวัณย์ศิริ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของจังหวัดหนองคายให้เป็น "เมืองน่าอยู่อันดับหนึ่งของภาคอีสาน" เมื่อผมย้ายมาดำรงตำแหน่งต่อจากท่านก็ได้มาพิจารณาเห็นว่า หากบรรลุตามวิสัยทัศน์นี้ได้ก็ถือว่าประสบความสำเร็จในอาชีพเลยทีเดียว จึงได้สานต่อแนวความคิดที่จะให้บรรลุวิสัยทัศน์ดังกล่าวให้ได้

วิสัยทัศน์นี้ขอเรียนว่ามันท้าทายความสามารถของผมมากกว่าทำอย่างไรจะไปให้ถึงฝั่งฝัน และทำให้ยั่งยืนอยู่ตลอดไป ผมจึงได้กำหนดนโยบายขึ้นมาเพื่อให้ชาวหนองคายทุกคนได้มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบที่จะผลักดันวิสัยทัศน์ดังกล่าว ถือเป็นแนวนโยบายพื้นฐานของเมืองหนองคายทั้งภาคราชการ ภาคเอกชน ประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยทำให้หนองคายมีความน่าอยู่ โดยถือหลัก 3 ส. ได้แก่ สะอาด สวยงาม สงบ กล่าวคือ

เมื่อทั้งบ้านทั้งเมืองมีแต่ความสะอาด มีความสวยงาม มีความสงบเรียบร้อย ก็จะเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้หนองคายเป็นเมืองน่าอยู่อย่างแท้จริง ทั้งนี้ ผมต้องใช้กลยุทธ์ทั้งวิธีขอความร่วมมือและสร้างแรงจูงใจโดยให้มีการแข่งขันและมีรางวัลให้ตอบแทนสำหรับความร่วมมือ

การที่ผมได้มารับราชการในจังหวัดหนองคาย ผมถือว่าเป็นโอกาสพิเศษของชีวิตก็ว่าได้ ด้วยจังหวัดที่อยู่ชายแดนภาคอีสานติดกับประเทศเพื่อนบ้านคือ สปป.ลาว โดยมีแม่น้ำโขงไหลผ่านกั้นกลางเป็นแนวเขตแดน แม่น้ำโขงถือเป็นแม่น้ำนานาชาติที่มีชื่อเสียงของโลก เนื่องจากไหลผ่านประเทศต่างๆ ตั้งแต่ทิเบต จีน ไทย ลาว เขมร พม่า ไปออกมหาสมุทรที่ประเทศเวียดนาม จึงมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งทางชีวภาพและระบบนิเวศและอื่นๆ เช่น ทำให้เกิดเหตุการณ์น้ำท่วมในหน้าน้ำหลากอยู่เป็นประจำทุกปี เนื่องจากหิมะละลายบริเวณต้นน้ำ ทำให้ทางราชการต้องช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับผลกระทบทุกปีที่จังหวัดหนองคาย ผมยังมีโอกาสได้รับใช้พระบรมวงศานุวงศ์ผ่านทางโครงการพระราชดำริที่อยู่ในพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อำเภอสังคม ของสมเด็จพระเทพฯ โครงการฟาร์มตัวอย่าง อำเภอบึงโขงหลง ของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรม-ราชินีนาถ โครงการสายใยรักแห่งครอบครัวของพระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ฯ ที่อำเภอโพธิ์ตาก เป็นต้น

นอกจากนั้น เรายังมีโครงการ 3 ประเทศ 8 จังหวัด อันเป็นกรอบความร่วมมือของไทย สปป.ลาว และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม โดยมีจังหวัดนครพนม สกลนคร หนองคาย ของไทย คำม่วน บอลิคำไซ ของ สปป.ลาว และกวางบิงห์ เหงะอานห์ และฮาติง ของเวียดนาม ซึ่งจะเป็นความร่วมมือด้วยการศึกษา กีฬา วัฒนธรรม และการค้า การลงทุน ขณะนี้ความก้าวหน้าถึงขั้นที่มีนักศึกษาจากจังหวัดฮาติงห์มาศึกษาระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคายกว่า 30 คน ซึ่งผมได้ไปเยี่ยมที่หอพักมหาวิทยาลัย และขอให้ทางมหาวิทยาลัยถ่าย VCD ชีวิตความเป็นอยู่ของนักศึกษาเหล่านี้ แล้วนำไปเปิดให้ผู้ปกครองที่เมืองฮาติงดู ซึ่งได้รับความพึงพอใจค่อนข้างมาก และเกิดไอเดียที่จะปรับแนวทางเพื่อให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น นอกจากนั้น ผมกับมหาวิทยาลัย-ขอนแก่นกำลังปรึกษาหารือที่จะไปทัศนศึกษาเมืองกวางบิงห์ เพื่อทำความตกลงกับมหาวิทยาลัยที่นั่นในการที่จะให้มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาเพิ่มอีกแห่งหนึ่ง อีกทั้งได้ร่วมกับแขวงบอลิคำไซ สปป.ลาว ออกแบบก่อสร้างศูนย์วัฒนธรรม 3 ประเทศ 8 จังหวัดขึ้นที่บ้านคำเกิด เมืองหลักซาว แขวงบอลิคำไซ ขณะนี้อยู่ระหว่างวางผังพื้นที่และ เขียนแบบแปลน

ผมอยากจะเรียนให้ทราบเกี่ยวกับโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

สยามบรมราชกุมารี โครงการนี้ตั้งอยู่บริเวณภูค้อ ต.นางิ้ว อ.สังคม จ.หนองคาย พื้นที่ประมาณ 500 ไร่ ความน่าสนใจอยู่ที่พันธุ์พืชที่ปลูกอยู่ในโครงการเป็นพันธุ์ไม้ที่รัฐบาลจีนทูลเกล้าถวายแด่สมเด็จพระเทพฯ และได้ทรงแยกพื้นที่ปลูกหลายแห่ง นอกจากที่อำเภอสังคมแล้ว เช่นที่ดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น พันธุ์ไม้ที่ปลูกประกอบไปด้วย พุทราจีน เกาลัด และสมอจีนหรือหนำเลี้ยบ *"ความน่าสนใจยิ่งกว่านั้นคือ พันธุ์พืชเหล่านี้ที่นำไปปลูกยังพื้นที่อื่นแม้แต่ที่ดอยอ่างขางกลับตายหมด ขณะที่ปลูกที่อำเภอสังคมยังเหลืออยู่กว่า 30-40% ทั้งยังออกดอกออกผลเป็นปกตินับว่าน่าทึ่งมาก"* ผมได้ประสานกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด และ อบต. ให้จัดทำโครงการนำสาธารณูปโภคเข้าไป พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณ จ้างคนงานดูแลอยู่ประจำในพื้นที่โครงการ ทั้งยังมอบให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจัดทำโครงการรองรับ เช่น ฝายชะลอน้ำ อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก รวมทั้ง เตรียมความพร้อมของชุมชนในการรองรับการใช้ประโยชน์ จากการขยายผลผลิตในโครงการฯ ตลอดจนอาคารทรงงานกรณีต้องการมีรับเสด็จฯ

เรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งในจังหวัดหนองคายที่ผมอยากจะพูดว่ามีส่วนร่วมในความสำเร็จและมีความภูมิใจ เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคายคือ การได้มีโอกาสอยู่ในการเชื่อมโยงเส้นทางรถไฟสายประวัติศาสตร์ไทย-ลาว จากหนองคาย-ผ่านกลางสะพานมิตรภาพไทย-ลาว ไปยังท่าน่าแล้ง บ้านดงโพสี เมืองหาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ ระยะทางประมาณ 3.5 กิโลเมตร ซึ่งจะตอบสนองกับยุทธศาสตร์ด้าน Logistics ในการนำสินค้าจาก สปป.ลาว ไปยังท่าเรือแหลมฉบังหรือประเทศอื่นๆ ในแถบอินโดจีน หรือยุโรป อเมริกา นอกจากนั้นในอนาคตอันใกล้ คาดว่าจะมีโครงการเชื่อมโยงทางรถไฟไปถึงนครหลวงเวียงจันทน์ และประเทศจีนตอนใต้ บริเวณคุนหมิง เชียงรุ้ง หรือเวียดนามตอนเหนือ และตอนกลางซึ่งมีเส้นทางรถไฟในประเทศรองรับอยู่แล้ว

อีกเรื่องหนึ่งที่อดกล่าวถึงมิได้คือ การก่อสร้างท่าเทียบเรือแพขนานยนต์ เพื่อลำเลียงสินแร่ทองแดงจากเหมืองแร่ทองแดงในแขวงบอลิคำไซ สปป.ลาว เพื่อนำไปแปรรูปในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง โครงการนี้คาดว่าจะแล้วเสร็จประมาณปี 2553 ในการก่อสร้างท่าเทียบเรือแพดังกล่าว บริษัท ภูเบี้ย จำกัด ผู้ได้รับสัมปทานการขุดแร่ทองแดงได้เชิญผมและหัวหน้าส่วนราชการ และนักธุรกิจในหนองคายไปดูพื้นที่เพื่อหาความเหมาะสมในการสร้างท่าเทียบเรือแพขนานยนต์ทั้ง 2 ฝั่ง พร้อมทั้งข้ามไปดูบริเวณเหมืองที่แขวงบอลิคำไซ ซึ่งใหญ่โตมโหฬาร เนื่องจากมีปริมาณแร่มหาศาลกว่าจะขุดหมดคงจะหลายสิบปี หากมีการสร้างเสร็จท่าเทียบเรือเรียบร้อยแล้วเปิดใช้ตามปกติ คาดว่าจะนำรายได้มหาศาลสู่ประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นสัมปทานรถบรรทุกสินค้าแร่ การสร้างงาน สร้าง

รายได้ และธุรกิจอื่นๆ รวมทั้งการได้ใช้สินแร่ทองแดง ราคาถูก นอกจากนั้นรายได้จากการจัดเก็บภาษีศุลกากรและภาษีสรรพสามิต คาดว่าไม่น่าต่ำกว่า 2-3 หมื่นล้านบาทต่อปี อันจะเป็นตัวเลขที่ไปสนับสนุน ให้มีการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 4 บริเวณอำเภอบึงกาฬในอนาคตอีกแห่ง ซึ่งจะทำให้เส้นทางการเชื่อมโยงภายในยังประเทศเวียดนาม และประเทศอื่นๆ สะดวกยิ่งขึ้น ที่น่าแปลกคือ สะพานข้ามแม่น้ำโขงระหว่างไทย-ลาว ทั้ง 4 แห่ง จะอยู่ห่างกันประมาณ 100 กิโลเมตร โดยบังเอิญ

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า การได้มาอยู่หนองคาย นอกจากความประทับใจและผูกพันกับความเป็นหนองคายแล้ว หน้าที่รับผิดชอบอยู่ทำให้ผมรู้สึกว่ามาอยู่ที่นี่ช้าไป และยังไม่อยากปลดเกษียณเลย ไม่ใช่ห่วงในลาภยศ สรรเสริญสักการะแต่อย่างใด เพราะบุตรธิดาก็เรียนจบมีหน้าที่การงานมั่นคงกันหมดแล้ว แต่ความสนุกกับงาน และความท้าทายของงานที่กำลังติดพันอยู่ทำให้อยากรับราชการต่อได้อีกสัก 2-3 ปี เพื่อดูผลสำเร็จของงานที่ได้เป็นส่วนหนึ่งที่ได้ร่วมลงแรงไป และเพื่อทำให้หนองคายเป็นเมืองน่าอยู่อันดับ 1 ของภาคอีสานให้ได้

บทที่ 16

นายสุพจน์ เลาวัณย์ศิริ
ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี

ประวัติ

นายสุพจน์ เลาวัณย์ศิริ

ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี (นักปกครอง 10)

วันเดือนปีเกิด วันที่ 4 เดือนเมษายน พ.ศ. 2491 อายุ 59 ปี

ภูมิลำเนาเกิดจังหวัด นครราชสีมา

การศึกษา/หลักสูตรสำคัญ/สถาบัน

1. ปริญญาตรีทางรัฐศาสตร์ (เกียรตินิยมดี) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2516)
2. ปริญญาโท M.P.A. The Pennsylvania State University (2521)
3. หลักสูตรนักปกครองระดับสูง รุ่นที่ 31 (2537)
4. หลักสูตรนักบริหาร 9 กระทรวงมหาดไทย (2543)
5. หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร วปอ. รุ่นที่ 43 ปีการศึกษา 2543-2544

การดำรงตำแหน่งสำคัญ

1. ปลัดอำเภอผักไห่ อ.พระนครศรีอยุธยา/ปลัดอำเภอลาดหลุมแก้ว จ.ปทุมธานี/ปลัดอำเภอปรางค์กู่ จ.ศรีสะเกษ
2. อักษรเลข สำนักงานจังหวัดลำปาง
3. หัวหน้างานตรวจราชการ กองตรวจและรายงาน สป.มท.
4. หัวหน้าแผนกเลขานุการปลัดกระทรวงมหาดไทย
5. หัวหน้าแผนกประชาสัมพันธ์ กองกลาง สป.มท
6. หัวหน้าฝ่ายประสานราชการ กองกลาง สป.มท.
7. หัวหน้างานกิจการชายแดน กองการข่าวและการต่างประเทศ สป.มท
8. หัวหน้าสำนักงานจังหวัดนนทบุรี
9. ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศ สป.มท.
10. รองผู้ว่าราชการจังหวัดหนองบัวลำภู / รองผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ และรองผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี
11. ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน (1 ต.ค. 2545 - 30 ก.ย 2548)
12. ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย (1 ต.ค. 2548 - 29 เม.ย 2550)
13. ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี (30 เม.ย. 2550)

นายสุพจน์ เลาวัณย์ศิริ
ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี

การศึกษา

เริ่มการศึกษาที่โรงเรียนวัดบ้านเหลื่อม ตำบลวังโพ อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา บ้านเกิด ตั้งแต่ 6 ขวบ แต่เนื่องจากระบบทะเบียนโรงเรียนไม่ถูกต้อง จึงมีชื่อในทะเบียนเมื่ออายุ 9 ขวบ ทำให้เรียนช้ากว่าคนที่อายุเท่ากันสามปี

เดินทางเข้ากรุงเทพเมื่อจบประถมปีที่สี่ ต่อประถมปีที่ห้าที่โรงเรียนศิริทรัพย์วิทยา มัธยมศึกษาตอนต้นที่โรงเรียนเกษมพิทยา ซอยคลองตัน มัธยมศึกษาตอนปลายเรียนที่โรงเรียนอำนวยศิลป์พระนคร มีความมุ่งมั่นที่จะเป็นข้าราชการปกครอง แม้พี่น้องทุกคนจะทำการค้า จึงเข้าศึกษาที่คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำเร็จรัฐศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมดี) และศึกษาต่อปริญญาโท M.P.A. ที่ The Pennsylvania State University

ชีวิตราชการ

เริ่มรับราชการตำแหน่งปลัดอำเภอตรี อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อปี พ.ศ. 2517 และต่อด้วยปลัดอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ปลัดอำเภอปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ อักษรเลขจังหวัดลำปาง ผู้ช่วยผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย หัวหน้างานตรวจราชการ กองตรวจและรายงาน สป.มท. หัวหน้าแผนกเลขานุการปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์ หัวหน้าฝ่ายประสานราชการกองกลาง สป.มท. หัวหน้างานกิจการชายแดนกองการข่าวและการต่างประเทศ สป.มท. หัวหน้าสำนักงานจังหวัดนนทบุรี ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศ สป.มท. รองผู้ว่าราชการจังหวัดหนองบัวลำภู ชัยภูมิ ชลบุรี ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน หนองคาย และอุดรธานี

ความภาคภูมิใจ

รู้สึกภาคภูมิใจตั้งแต่วันแรกที่รับราชการ เพราะใฝ่ฝันและปรารถนาที่อยากเป็นนักปกครองมาตั้งแต่เด็ก ชีวิตในวัยเด็กซึ่งอยู่บ้านนอกไกลจากตัวจังหวัด (บ้านเหลื่อมเป็นหมู่บ้านสุดท้ายของจังหวัดนครราชสีมา ติดจังหวัดชัยภูมิ) เมื่อปลัดอำเภอ หรือนายอำเภอมาที่หมู่บ้านจะมาที่บ้านและแม่จะเป็นผู้ต้อนรับและจัดข้าวปลาอาหารรับรอง เพราะทั้งหมู่บ้านไม่มีร้านอาหาร ประทับใจว่านักปกครองมีบทบาทสำคัญมาก ฝันว่าถ้าได้เป็นปลัดอำเภอจะได้ ช่วยเหลือชาวบ้าน ชาวบ้านจะรักและให้ความนับถือพี่ชายบอกว่าปลัดอำเภอก็คือ หมอรักษาคนไข้ เพราะคนที่ขึ้นมาบนอำเภอต้องมีปัญหา ทุกเช้าเมื่อขึ้นบนที่ทำงานให้ทำหน้าที่เป็นหมอตรวจคนไข้ สอบถามอาการไข้หรือปัญหาของชาวบ้าน แล้วต้องแนะนำให้ความช่วยเหลือจนปัญหาหมดไปให้ได้ เป็นนักปกครองต้องมีเมตตาธรรม คุณธรรม มีจิตใจอยากช่วยเหลือคนเหมือนหมอ ทำให้ตลอดชีวิตราชการมีความสุขมาก ยิ่งงานมาก ได้ช่วยมาก ก็ยิ่งเติมเต็มความฝัน มีความภาคภูมิใจมากจนเล่าไม่หมด

ตั้งแต่มีโทรศัพท์มือถือไม่เคยเปลี่ยนเบอร์โทรศัพท์ 081 932 5449 จะบอกเบอร์โทรศัพท์ให้ชาวบ้านทุกคนโทรหาได้ตลอดเวลา โทรศัพท์เบอร์นี้จะรับสายเองเสมอ ไม่ให้หน้าห้องหรือใครรับ โชคดีที่มีโอกาสทำงานทั้งภูมิภาคและส่วนกลางในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกัน การทำงานในส่วนกลางทำให้มีโอกาสเรียนการทำงานและประสบการณ์จากผู้อาวุโส ได้เห็นตัวอย่างดีๆ และนำไปใช้ประโยชน์ ได้เรียนรู้งานทั้งด้านนโยบายและวิธีการบริหารจัดการ ภาคภูมิใจที่มีโอกาสทำงานสำคัญๆ ที่เกิดผลดีต่อประเทศชาติ เมื่อคราวเป็นหัวหน้างานตรวจราชการ ได้สอบสวนคลี่คลายคดีสำคัญคือคดีการทุจริตในกองทะเบียนกรมตำรวจ ได้ทำงานเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาจราจรใน กทม. การแก้ไขปัญหาสนามม้านางเลิ้ง การแก้ไขปัญหาหาบเร่แผงลอย การย้ายตลาดนัดสนามหลวงไปอยู่ที่สวนจตุจักรสำเร็จ งานดังกล่าวเป็นงานที่มีปัญหาซับซ้อน เกี่ยวข้องหลายฝ่าย การทำงานได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาให้ตัดสินใจและมีบทบาทร่วมแก้ปัญหากับหน่วยงานอื่นทำให้มีความคิดกว้างขวางขึ้น เพิ่มประสบการณ์และมีเพื่อนต่างหน่วยงานมาก

เมื่อดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้างานกิจการชายแดน ถือเป็นระยะเวลาที่งานหนักที่สุดตลอดระยะเวลา 5 ปี เป็นช่วงที่ประเทศไทยมีปัญหากับประเทศเพื่อนบ้านอย่างรุนแรงทุกด้าน ได้ทำหน้าที่

เป็นฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการชายแดนเกือบทุกคณะ ไม่ว่าจะเป็นชายแดนด้านลาว พม่า กัมพูชา และมาเลเซีย มีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นเพื่อกำหนดเป็นนโยบายทั้งด้านความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน การแก้ไขปัญหาเส้นเขตแดน งานระบอบการชายแดน งานจราจรผ่านแดน งานความมั่นคงชายแดน ที่ส่วนราชการและจังหวัดได้ยึดถือเป็นแนวทางการปฏิบัติจนถึงปัจจุบันนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ยกร่างและเสนอรวมทั้ง ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้กับศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) จนเป็นที่ประจักษ์ ได้รับการพิจารณาความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษสองขั้นติดต่อกันสามปีซ้อน ซึ่งในสมัยนั้นการได้รับสองขั้นซ้อนสองปีก็เป็นเรื่องยากมาก น้อยคนนักจะได้จึงได้รับการเลื่อนตำแหน่งจากระดับหัวหน้างานขึ้นเป็นหัวหน้าสำนักงานจังหวัดเพียงคนเดียวในกระทรวง

เมื่อได้รับแต่งตั้งเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัดครั้งแรก ผู้ใหญ่จะให้ไปรับราชการที่จังหวัดขอนแก่นแต่ขอไปที่จังหวัดหนองบัวลำภู เพราะเห็นว่าเป็นจังหวัดตั้งใหม่และยากจน เพื่อที่จะได้เรียนรู้งานให้มาก

เมื่อได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดครั้งแรกที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดีใจเป็นพิเศษ คิดว่าผู้ใหญ่มอบหมายให้ไปทำงานสำคัญ เพราะได้เขียนไว้ในวิสัยทัศน์ว่าตนเองมีความรู้และประสบการณ์ด้านชายแดนสูงและเมื่อครั้งที่ทำงานชายแดน และเดินทางมาราชการที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนในปี พ.ศ. 2527 รู้สึกประทับใจในความเป็นธรรมชาติและวัฒนธรรมที่แปลกแตกต่าง ขึ้นไปนมัสการพระธาตุดอยกองมู และบอกกับเพื่อนข้าราชการที่ไปด้วยกันว่าหากมีวาสนาได้เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด ขอให้ครั้งแรกได้มาเป็นผู้ว่าฯ ที่แม่ฮ่องสอน เมื่อคำสั่งประกาศเพื่อนคนนั้นยังได้เขียนจดหมายมาฟื้นความจำ "............. **เพื่อนจำได้ไหมเมื่อยี่สิบปีที่แล้ว เพื่อนบอกว่าถ้าเป็นผู้ว่าฯ ขอให้เป็นที่แม่ฮ่องสอน ไม่น่าเชื่อ เพื่อนสมหวังแล้ว**............."

การทำงานที่แม่ฮ่องสอน 3 ปี ทำให้การทำงานในฐานะนักปกครองสมบูรณ์ เพราะช่วงแรกของการรับราชการแม้ได้ออกไปอยู่ต่างจังหวัด แต่ส่วนใหญ่จะได้อยู่ที่สุขสบายเหมือนอยู่กรุงเทพฯคือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี และชลบุรี รวมกันแล้วสิบสองปี เมื่อได้ไปอยู่จังหวัดแม่ฮ่องสอนถือว่าเป็นความโชคดีของชีวิต เพราะได้มีโอกาสทำงานชนบทอย่างเต็มที่ มีงานทุกรูปแบบทุกด้านเพราะเป็นจังหวัดที่อยู่ห่างไกล กันดารและมีปัญหามาก จึงทำงานด้วยความยากลำบาก

มีโอกาสพัฒนาความเป็นอยู่ของชาวไทยภูเขาหลากหลายเผ่าพันธุ์ แต่อยู่ด้วยกันอย่างสันติ มีโอกาสทำงานทางด้านการศึกษาร่วมกับมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ เยี่ยมเยียนชาวบ้านจำนวนสามร้อยกว่าหมู่บ้านจากที่มีอยู่สี่ร้อยกว่าหมู่บ้าน ที่สำคัญได้เข้าไปในทุกหมู่บ้านที่องค์พระบาทสมเด็จ-

พระเจ้าอยู่หัวได้เคยเสด็จฯไปทรงงาน ได้จัดทำโครงการป่ารุกบ้านเพื่อแก้ปัญหาชาวบ้านไปรุกป่าโดยเอาป่ามาอยู่ในบ้านแทนที่จะไปรังแกป่าธรรมชาติ ให้ชาวบ้านปลูกต้นไม้ที่กินได้ และให้ร่มเงาในทุกหลังคาเรือน เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าให้คนรักป่ารักต้นไม้ ไม่ให้ทำร้ายต้นไม้ ได้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติธรรมนำชีวิตสู่ประชาชนคนแม่ฮ่องสอน จัดทำถนนคนเดินเพื่อให้ชาวบ้านนำผลิตภัณฑ์จำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และนิเวศ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม พัฒนาเส้นทางคมนาคมให้มีความปลอดภัย พัฒนาสนามบินอำเภอปายที่ปล่อยรกร้างไว้ให้เป็นสนามบินเพื่อการท่องเที่ยว ทำให้ปัจจุบันมีเครื่องบินโดยสารขนาดเล็กจากเชียงใหม่ไปถึงอำเภอปาย ปรับเปลี่ยนหมู่บ้านที่มีปัญหายาเสพติด ให้เป็นหมู่บ้านขายอาหารจีนยูนนานซึ่งมีชื่อเสียง ในปัจจุบันยึดพื้นที่ป่าไม้ที่ถูกนายทุนบุกรุกกลับคืนมาเป็นของประชาชนจำนวนมาก

การทำงานที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนในช่วงที่ประกาศสงครามกวาดล้างยาเสพติดที่มีความรุนแรง เป็นงานที่เสี่ยงอันตรายแต่ท้าทายและภูมิใจ สามารถกวาดล้างและจับกุมยาบ้าได้มากเป็นประวัติการณ์กว่าแปดล้านเม็ด แต่ที่ทำให้ภาค-ภูมิใจมากคือ การได้รับความร่วมมือจากประชาชน และเป็นการย้ำเตือนว่าวิธีการทำงานของตนเองถูกต้อง นั่นคือ การนำประชาชนมาเป็นพวก

การที่ได้ทำงานที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ถือได้ว่าได้ใช้ชีวิตของการเป็นข้าราชการมหาดไทยครบถ้วนสมบูรณ์แบบ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจและอยู่ในความทรงจำที่ดีตลอดไป

เหนือสิ่งอื่นใดไม่มีความภาคภูมิใจใดที่จะเท่ากับได้มีโอกาสปฏิบัติหน้าที่ราชการสนองงานโครงการพระราชดำริ มูลนิธิราชประชา-นุเคราะห์ ได้รับใช้ใต้เบื้องพระยุคลบาทของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในวโรกาสที่เสด็จฯ ทรงงานและประทับแรมในจังหวัดแม่ฮ่องสอนอย่างใกล้ชิดติดต่อกันสามปี และในช่วงสุดท้ายของชีวิตราชการได้มีโอกาสถวายงานและถวายความปลอดภัยแด่ พระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ที่เสด็จฯ ทรงงานเป็นอัยการจังหวัดผู้ช่วยที่สำนักงานอัยการจังหวัดอุดรธานี ก็ถือเป็นบุญของชีวิตและเป็นมงคลแก่วงศ์ตระกูลอย่างสูงสุดแล้ว

เทคนิคและวิธีการทำงาน

"การทำงานต้องสำเร็จไม่ใช่ทำงานแค่เสร็จ" คือ หลักที่ยึดถือในการทำงาน จะย้ำ

เตือนลูกน้องที่ใกล้ชิดอยู่เสมอ ต้องรู้ว่าปัญหาอยู่ที่หมู่บ้านและตำบล ไม่อยู่บนศาลากลางจังหวัด ปัญหาศาลากลางอย่างมากก็เครื่องปรับอากาศไม่เย็น น้ำไม่ไหล ส้วมราดไม่ลง การออกไปเยี่ยมเยียนประชาชนเพื่อให้รู้ปัญหาที่แท้จริงให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้จึงจำเป็น และที่สำคัญต้องไปอย่างไม่เป็นทางการโดยไปพื้นที่ไกลที่สุดก่อน ต้องถือประชาชนเป็นหลัก ไม่มีใครจะรู้ปัญหาเท่ากับประชาชนในพื้นที่ หากประชาชนให้ความร่วมมือก็จะประสบผลสำเร็จ หัวใจสำคัญต้องให้ประชาชนรู้ข้อเท็จจริงให้ประชาชนไว้วางใจ เปิดใจบอกความจริงและร่วมแก้ไขปัญหา ยึดถือหลักการเข้าถึงใจและเป็นกันเอง เปิดตู้ ปณ. 101 จัดรายการวิทยุผู้ว่าฯ พบประชาชน จัดรายการคุยสบายๆ สไตล์ผู้ว่าฯ ภาคภาษาอีสาน เพื่อให้ชาวบ้านเกิดความใกล้ชิดสนิทสนม จนกล้าพูดกล้าบอกความจริง เปิดโทรศัพท์มือถือให้ชาวบ้านโทรหาได้ตลอด 24 ชั่วโมง รับเองพูดเอง เปิดจดหมายทุกฉบับเอง อ่านเอง จึงได้ข้อมูลเบาะแส แก้ไขปัญหาทั้งหมดนี้ต้องทำด้วยหัวใจ ต้องทำอย่างจริงจัง ไม่ใช่แค่ทำตามๆ กัน

เคยมีกำนันคนหนึ่ง ลูกสาวถูกข่มขืนและรู้ตัวคนร้าย แม้เป็นถึงกำนันยังไม่สามารถทำอะไรได้ โทรมาหาเมื่อแก้ปัญหาได้กำนันคนนี้ถึงกับร้องไห้

อีกครั้งหนึ่ง ที่จังหวัดอุดรธานี กระทรวงเรียกประชุมที่กรุงเทพฯ ตอนตีสาม เสียงโทรศัพท์มือถือดังขึ้น พอรับสายได้ยินเสียงชาวบ้านระล่ำระลักด้วยความตกใจบอกไฟไหม้ตลาด ยังไม่มีเจ้าหน้าที่มา ไม่รู้จะทำยังไง สอบถามจนได้ข้อมูลแล้วจึงถามว่า ถ้าเป็นผู้ว่าฯ เองจะทำยังไงอย่างที่บอก ชาวบ้านรู้ดีที่สุด ในที่สุดก็สามารถบัญชาการจนดับไฟสำเร็จทันการ ความเสียหายไม่มากอย่างที่คาดไว้

ปรัชญาบริหารครองใจผู้ร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา

การทำงานนั้นสิ่งสำคัญที่สุดคือ การบริหารจัดการคน ยิ่งตำแหน่งใหญ่ เรื่องคนยิ่งยุ่ง ทั้งประชาชน นาย ผู้ร่วมงาน ลูกน้อง ยึดถือหลัก

ของท่านพุทธทาสที่ว่า ทุกคนไม่ต้องทำอะไรมากไปกว่าหน้าที่ของตนเอง ใครมีหน้าที่อะไรให้ทำอย่างนั้นอย่างดีที่สุดตามหน้าที่ เพราะธรรมะคือหน้าที่ หน้าที่คือธรรมะ ไม่อาฆาตพยาบาทหรือให้ร้ายใคร ให้โอกาสและให้อภัย จนบางครั้งลูกน้องหรือคนที่ใกล้ชิดโกรธแทน แต่เมื่อมาถึงวันนี้ คิดว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง การทำงานฝ่ายปกครองต้องอาศัยทั้งพระเดชและพระคุณ บางครั้งต้องใช้พระเดชคือ ทำตนเป็นพระอาทิตย์ที่มีแสงแรงกล้าและร้อนแรงเพื่อทำร้ายเชื้อโรคและสิ่งชั่วร้าย คือกล้าตัดสินใจทำในสิ่งที่ถูกต้อง และบางครั้งต้องใช้พระคุณ เป็นพระจันทร์ที่มีแสงเย็นนุ่มนวล ให้อภัยให้ความเมตตาแก่ผู้ร่วมงาน

ปรัชญาครองชีวิต

ชีวิตจะต้องสมบูรณ์ทั้งหน้าที่การงานและครอบครัว ถ้าขาดอย่างใดอย่างหนึ่งถือว่าทำหน้าที่ไม่ครบถ้วน ถ้าครอบครัวของเรามีปัญหา ปัญหานั้นจะกลายเป็นปัญหาของสังคมด้วย ครอบครัวที่อบอุ่น จะเป็นพลังของทุกคนในครอบครัว แต่นักปกครองจำเป็นต้องอยู่ห่างครอบครัว เพราะหน้าที่การงานต้องมีจิตใจที่เข้มแข็ง รักครอบครัวเป็นสองเท่าของอาชีพอื่น ชีวิตคนมหาดไทยต้องอยู่คนเดียว ปล่อยลูกเมียไว้ เมื่ออยู่ห่างไกลไม่สามารถสัมผัสได้ด้วยร่างกาย ก็ต้องหาทางทดแทน ไม่ว่าจะอยู่แห่งหนตำบลใด ต่างจังหวัดหรือต่างประเทศ จะต้องโทรศัพท์คุยกับภรรยาและลูกทุกคนจนครบทุกวัน ไม่เคยขาดแม้แต่วันเดียว เพื่อแสดงความรัก ความเอื้ออาทร ความห่วงใยและไม่ห่างเหิน ภรรยาและลูกถือเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต สอนลูกๆ ด้วยเหตุและผล ยอมรับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมและโลก รู้จักแพ้ รู้จักชนะ พึ่งตนเอง เตือนตนเอง บอกลูกๆ ว่าก่อนจะทำอะไรให้ถามตัวเองด้วยคำถามสองข้อ หนึ่ง สิ่งนั้นจะทำให้ตนเอง ครอบครัวและคนที่เรารักเดือดร้อนหรือไม่ สอง สิ่งนั้นจะทำให้ผู้อื่นที่ไม่รู้เรื่องเดือดร้อนหรือไม่

ถ้าคำตอบทั้งสองข้อคือไม่ แสดงว่าสิ่งนั้นทำได้

ฝากข้อคิดเห็นแก่รุ่นน้อง

ปัญหาที่นักปกครองรับผิดชอบอยู่ในปัจจุบันมีความสลับซับซ้อน เกี่ยวพันทั้งในระดับชุมชนระดับประเทศและระดับโลก มีแรงกดดันจากการขัดกันของผลประโยชน์ของคนกลุ่มต่างๆ มาก การทำงานด้วยการใช้อำนาจนิยมไม่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จ เพราะอาจได้รับข้อมูลข่าวสารไม่ครบถ้วนและไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง การทำงานแบบมีส่วนร่วมจึงสำคัญที่สุด และในท่ามกลางของสังคมวัตถุนิยม การแข่งขันชิงดีชิงเด่น นักปกครองจะต้องมีความเข้มแข็ง ภาคภูมิใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ยึดมั่นในหลักการที่ถ่ายทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่นว่า การบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชนคือ หน้าที่ของเรา เพื่อที่เมื่อถึงวันสุดท้ายของการทำงาน เราจะได้ยืดอกอย่างภาคภูมิใจว่า ชาตินี้เราเกิดมาเป็นนักปกครองและได้ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์แล้ว

บทที่ 17

นายปริญญา ปานทอง
ผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ

นายปริญญา ปานทอง
ผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ

วัน/เดือน/ปีเกิด วันที่ 29 พฤษภาคม 2491

ตำแหน่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ

สังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย

การศึกษาอบรม รัฐศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (เกียรตินิยม) M.A.in GOVERNMENT จาก OHIO UNIVERSITY ประเทศสหรัฐอเมริกา Diploma in Development Administration THE UNIVERSITY OF BIRMINGHAM

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ มหาวชิรมงกุฎ
ประถมาภรณ์ช้างเผือก
ประถมาภรณ์มงกุฎไทย
ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก
ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย
เหรียญจักรพรรดิมาลา

ภูมิลำเนา อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด

ประสบการณ์ในการทำงาน

- อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- โอนไปรับราชการตำแหน่งปลัดอำเภอ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ
- นายอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

- นายอำเภอวัดโบถส์ จังหวัดพิษณุโลก
- นายอำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์
- นายอำเภอขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ
- นายอำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย
- นายอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
- นายอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
- นายอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย
- ปลัดจังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร
- รองผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน จังหวัดน่าน,
- รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
- ผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน จังหวัดน่าน
- ผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญถึงปัจจุบัน

เส้นทางสายสิงห์

ถ้าจะเปรียบชีวิตคือ การเดินทาง เส้นทางเดินที่ผมเริ่มเดิมมาตั้งแต่ต้นก็มีมากมายด้วยสิ่งที่น่าจดจำและก็ไม่น้อยที่ท้อแท้และหดหู่แต่ผมได้บอกตนเองไว้เสมอว่าเราควรจะจดจำแต่สิ่งดีงามไว้หล่อเลี้ยงจิตใจของเราให้เบิกบาน ส่วนที่ท้อแท้จำไว้เฉพาะเท่าที่จำเป็นเพราะถึงอย่างไร...

อุปสรรคใดใดในโลกนี้
เขานั้นมีเอาไว้ให้เราข้าม
จะยอมแพ้หรือจะพยายาม
หากเกิดความคิดสู้...อยู่ที่ใจ...

ในวัยเด็กผมเร่ร่อนเรียนหนังสือหลายแห่ง เพราะคุณพ่อรับราชการก็ต้องย้ายโรงเรียนตามอยู่บ่อยๆ ผมเรียนอนุบาลที่พิมาย ประถมที่มุกดาหาร มัธยมต้นที่อุบล และมัธยมปลายที่โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

ผมเริ่มรับราชการด้วยการสอนหนังสือที่คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ก่อนที่จะโอนมาทางสายปกครอง การสอนหนังสือก็สนุกแต่เหนื่อยมากในการเตรียมการสอนและอีกใจหนึ่งก็อยากใช้ความรู้ที่ร่ำเรียนมาในพื้นที่จริงมากกว่าก้าวแรกในเส้นทางสายสิงห์ของผมเริ่มต้นที่ปลัดอำเภอตรีที่อำเภอเมืองอุดรธานี ท่านนายอำเภอธวัช โพธิสุนทร เป็นเจ้านายคนแรกของผม ท่านเป็นสุภาพบุรุษผิวเข้ม ร่างใหญ่ ใจดีมีเมตตา ผมมีความสุขในการทำงานมาก ท่านมอบหมายงานสำคัญต่างๆ ให้ทำหลายอย่าง หลังจากนั้นผมได้กลับเข้ามาที่กรมการปกครอง ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ กองวิชาการ ได้สอบเข้าโรงเรียนนายอำเภอรุ่นที่ 16 ซึ่งผมจำได้ว่าเป็นการเตรียมตัวสอบที่ต้องทุ่มเทอย่างสุดชีวิตทีเดียว เมื่อจบหลักสูตรโรงเรียนนายอำเภอผมก็พร้อมที่จะทะยานสู่โลกกว้างของมหาดไทยแล้วครับ

อำเภอบ้านม่วงจังหวัดสกลนคร ปี พ.ศ. 2523....นี่เป็นอำเภอแรกที่ผมได้มาปฏิบัติหน้าที่ในฐานะนายอำเภอ เมื่อรับทราบคำสั่งความรู้สึกแรกคือ ตื่นเต้นมากๆ แล้วก็วิตกเล็กๆ ตามมาว่าเราจะต้องทำอะไรอย่างไรในการเป็นนายอำเภอ

ป้ายแดงครั้งนี้... อำเภอบ้านม่วงขณะนั้นเป็นพื้นที่ชมพูแดง สงคราม อุดมการณ์ยังไม่จบสิ้น การยิงการปะทะยังมีอยู่ สภาพโดยรวมเป็นชนบทอย่างยิ่ง บ้านเรือนในเขตสุขาภิบาลมีบางตาร้านรวงมีน้อยใช้ไฟฟ้าปั่นเป็นเวลา จำได้ว่ามีร้านขายก๋วยเตี๋ยวอยู่เพียงร้านเดียว อาหารการกินต้องฝึกฝนตนเองให้คุ้นเคยกับสภาพที่อยู่ผมต้องฝึกตัวเองเพื่อให้รู้สึกอร่อยกับสัตว์โลกผู้น่ารัก เช่น "กระปอม" และ "อึ่งอ่าง" เป็นต้น ส่วนอาหารไฮโซที่ใช้บริการอยู่ประจำก็คือปลากระป๋องนั่นเอง

งานมวลชน ถือเป็นงานสำคัญที่ต้องทำให้ดี นอกเหนือจากงานบริหารจัดการ และพัฒนาในด้านต่างๆ ที่ต้องทำมิให้บกพร่องอยู่แล้ว การฝึกอบรมอาสาสมัครและจัดตั้งกลุ่มเข้มแข็งต่างๆ มีอยู่บ่อยมากเราได้จัดทีมออกเดินสายพบปะเยี่ยมเยียน ประชาชนพักนอนหนึ่งคืนโดยอาศัยวัดเป็นหลัก รุ่งขึ้นให้บริการต่างๆ แก่ประชาชนพอสายๆ หรือ บ่ายคล้อยก็เดินทางกลับ ช่วงนี้แหละครับผมได้เริ่มฝึกแต่งเพลงและร้องเพลงเพื่อปลุกเร้าพี่น้องให้รักบ้านรักเมือง และได้ความคึกครื้นไปพร้อมกัน ด้วยนายอำเภอร้องเพลง ปลัดอำเภอเล่นกีต้าร์แล้วคนอื่นก็ช่วยกันตีกลองบ้าง ฉิ่งฉาบบ้าง บางท่อนของบทเพลงที่แต่งไว้ที่บ้านม่วงยังชัดเจนอยู่ในความทรงจำ...

...โอ้บ้านม่วงเราถิ่นลำเนาท้องไร่ท้องนา
สดชื่นพืชธัญญามีปูปลาน้ำท่าสมบูรณ์

เรารักผืนแผ่นดินได้ทำกินไม่มีสิ้นสูญ
รักชาติศาสน์กษัตริย์เทิดทูนถิ่นไพบูลย์วัฒนา...

ที่สกลนครมีงานประเพณีสำคัญคือ การแห่ปราสาทผึ้งเพื่อถวายเป็นพุทธบูชาที่พระธาตุเชิงชุม ในเทศกาลออกพรรษา และในปีที่ผมไปเป็นนายอำเภอนั้นเอง ได้มีหนังสือจากจังหวัดเชิญให้ร่วมส่งขบวนแห่ปราสาทผึ้งเข้าประกวด พวกเราได้ปรึกษาหารือกันที่สุดก็มีความเห็นว่าควรจะได้มีส่วนร่วมในงานครั้งนี้ เพราะตั้งแต่เป็นอำเภอมาก็ไม่เคยร่วมงานในกิจกรรมนี้ และเพื่อจะได้เป็นการประชาสัมพันธ์ให้อำเภอบ้านม่วงได้เป็นที่รู้จักให้มากขึ้นด้วย ความจริงบ้านม่วงอยู่ไกลจากตัวจังหวัดถึงกว่าร้อยกิโลเมตร การที่จะทำสิ่งประดิษฐ์สวยงาม เช่น ปราสาทผึ้งแล้วเดินทางไปในระยะไกลเช่นนี้เป็นสิ่งที่ยากลำบากมากประกอบกับพวกเราก็ไม่เคยทำปราสาทผึ้งมาก่อนด้วย แต่เมื่อตัดสินใจว่าจะทำแล้วก็ต้อง "เต็มที่" พวกเราระดมคนและผู้รู้เท่าที่มีมาช่วยกัน

ผมเป็นคนเขียนแบบเองและคิดว่าน่าจะใช้กรรมวิธีแบบพื้นบ้าน เพื่อเป็นจุดดึงดูด เราจึงใช้โครงสร้างของปราสาทเป็นไม้ไผ่ การทำลวดลายต่างๆ ใช้มือปั้นประดิษฐ์ทั้งหมดมีการแบ่งงานกันไปตามถนัด ส่วนงบประมาณก็ใช้วิธีลงขัน ตัวผมเองสละเงินเดือน 1 เดือน เพื่อการนี้โดยเฉพาะ

เราใช้วิธีทำบางส่วนที่สำเร็จรูปไปจากอำเภอบ้านม่วงและไปขอความอนุเคราะห์จากผู้คุ้นเคยในจังหวัดขอใช้สถานที่เป็นที่ประกอบตกแต่งขั้นสุดท้ายซึ่งเจ้าของบ้านก็กรุณามาก ให้ที่หลับที่นอนพร้อมเลี้ยงอาหารทุกมื้ออีกด้วย ซึ่งเป็นความขอบพระคุณที่ไม่เคยลืมเลือนเลย

ผลประกวด...ปราสาทผึ้งอำเภอบ้านม่วงไม่ได้รับรางวัลหรอกครับ แต่ได้กำลังใจจากผู้ชมสองข้างทางมากมาย..ในระหว่างที่ขบวนแห่กำลังเคลื่อนผ่านไปตามท้องถนน สาวงามต้นขบวนกำลังฟ้อนรำอย่างสุดฝีมือก็มีเสียงคนตะโกนขึ้นมาว่า ...เฮ้ย... ปราสาทลอยได้โว้ย แล้วก็มีเสียงเฮฮาคึกครื้นตามมาเป็นที่สนุกสนาน ก็จะไม่ลอยได้อย่างไรละครับ เพราะโครงสร้างของปราสาทผึ้งของเราเป็นไม้ไผ่ ประกอบกับเราตั้งปราสาทไปบนล้อเกวียน เวลาเคลื่อนที่ไปตัวปราสาทก็โยกเยกไปมา ผู้คนที่ชมอยู่สองข้างทางก็ลุ้นเอาใจช่วยเพราะกลัวว่าปราสาทจะพังลงมา แต่สิ่งที่พวกเราภาคภูมิใจที่สุดก็คือ ภาพปราสาทผึ้งลอยได้ของอำเภอบ้านม่วงนี้แหละได้ปรากฏเป็นโปสเตอร์โฆษณาการท่องเที่ยวงานแห่ปราสาทผึ้งของจังหวัดสกลนครในปีถัดมา แถมมีภาพนายอำเภอนุ่งโสร่งยืนหน้าเป๋อเหลออยู่ข้างๆ เกวียนปราสาทผึ้งอีกต่างหาก..เกินคุ้มเลยครับ

เชียงราย : เหนือสุดในสยาม ชายแดนสามแผ่นดิน ถิ่นวัฒนธรรมล้านนา

...ที่เชียงรายใครๆ ก็รู้กันว่านี่คือดินแดนแห่งล้านนาที่สวยงามอย่างยิ่งไม่ว่าจะเป็นดอยตุง ดอยแม่สะลอง แม่สาย เชียงแสนและอื่นๆ ผมเป็นนายอำเภอแม่จัน 4 ปีเต็ม และนายอำเภอเมืองเชียงรายอีก 3 ปี รวม 7 ปีที่เชียงราย ได้ทำงานอะไรสมใจอยากในหลายเรื่อง โดยเฉพาะการสร้างเอกลักษณ์ที่เอื้อประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ เช่น ผ้าทอพื้นเมืองของแม่จัน เราได้มีการรณรงค์ให้ทุกตำบลได้มีผ้าทอเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง และเพื่อทุกคนจะได้มีชุดพื้นเมืองล้านนาสวมใส่ ความสวยงามพร้อมเพรียงของชุดพื้นเมืองนี้ทำให้อำเภอแม่จันได้รับเกียรติจัดขบวนแห่และพิธีกรรมแบบล้านนา ในการต้อนรับแขกบ้านแขกเมืองที่สำคัญ เช่น การต้อนรับพระบรมวงศานุวงศ์ อาคันตุกะประมุขต่างประเทศ เป็นต้น

โดยเฉพาะเมื่อครั้งสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ยังทรงพระชนม์ชีพ พิธีรับและส่งเสด็จทุกครั้งเป็นความปลื้มปิติที่พวกเราชาวแม่จันได้รับความไว้วางใจให้จัดถวายอยู่เสมอ และอีกสิ่งหนึ่งที่ผมภูมิใจที่สุดที่เชียงรายก็คือ เมื่อครั้งมีการประกวดคำขวัญของจังหวัด เพื่อใช้แทนคำขวัญเดิมซึ่งค่อนข้างยาวนั้น เมื่อแรกจะส่งคำขวัญเข้าประกวดนั้นก็คิดเพียงว่า อยากจะให้เชียงรายได้มีคำขวัญที่น่าประทับใจ และก็ควรเป็นข้อความที่กะทัดรัดจำง่ายด้วย

ในท่ามกลางกว่าร้อยสำนวนที่ส่งเข้าประกวดนั้น สำนวนที่ได้รับการคัดเลือกให้ชนะเลิศก็คือ คำขวัญของเชียงรายที่ว่า "*เหนือสุดในสยาม ชายแดนสามแผ่นดิน ถิ่นวัฒนธรรมล้านนา*" ซึ่งก็คือ สำนวนที่ผมส่งเข้าประกวดนั้นเอง ได้รางวัลมาหนึ่งหมื่นบาทครับ

กำแพงเพชร : รวมดาวเมืองกำแพง สำนึกไทยในกระแส IMF

ดินแดนแห่งนี้เลื่องลือในเรื่องพระซุ้มกอสมกับคำขวัญของจังหวัดที่ว่า "*กรุพระเครื่องเมืองคนแกร่ง ศิลาแลงใหญ่ กล้วยไข่หวาน น้ำมันลานกระบือ*" ในฐานะปลัดจังหวัด ก็ได้ช่วยดูแลท่านนายอำเภอทั้งหลาย เราทุ่มเทกับงานกันเต็มที่โดยเฉพาะในช่วงนั้น เรื่องของเศรษฐกิจชุมชน เรื่องของเกษตรทฤษฎีใหม่ การแก้ไขปัญหาราคาข้าว ราคาอ้อย ประกอบกับเราได้ศาลากลางหลังใหม่ ได้ทำพิธีเปิดอย่างอลังการ โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี เสด็จเป็นองค์ประธาน ผมได้ขอท่านผู้ว่าจัดทำห้องสาธิตกิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่ ให้ผู้สนใจเข้าเยี่ยมชม รวมทั้ง เด็กๆ นักเรียนด้วย รวมทั้งในยุคกระแส IMF ขณะนั้นเราได้จัดทำเพลงรณรงค์สร้างความรู้สึกนึกคิดที่ดีงามต่อบ้านเมืองในชุด "สำนึกไทย" ซึ่งเป็นบทเพลงมีเนื้อหาที่สร้างสรรค์ให้คิดดีทำดีช่วยบ้านเมือง รวมทั้ง เพลงเศรษฐกิจชุมชน และเพลงต่อต้านยาเสพติดด้วย ด้วยเสียงร้องของพวกเรากันเองที่ประกอบทีมเป็น "*รวมดาวเมืองกำแพง*" ส่วนผมก็เป็นผู้เขียนเนื้อร้องและให้ทำนองเช่นเคย

หัวแหวนเมืองน่าน : การบ้านที่ยังรอสานต่อ

ถ้าใครไม่เคยไปเมืองน่านต้องขอเรียนว่าท่านพลาดโอกาสอย่างยิ่งที่จะได้สัมผัสกับความสวยงามของถิ่นล้านนาและวิถีชีวิตที่นับวันจะหาชมได้ยากยิ่ง สมัยก่อนการจะเดินทางไปน่านเป็นเรื่องลำบากเพราะมิใช่เมืองผ่านจะต้องตั้งใจจริงจึงจะไป ถึงแม้ปัจจุบันทางจะสะดวกแต่ก็ยัง

คดเคี้ยวต้องขับรถให้ดีถ้าจะนั่งเครื่องไปก็ได้ แต่มีบางวันเท่านั้นนะครับ ที่น่านมีธรรมชาติสวยงาม ดอกชมพูภูคาสุดสวยหนึ่งเดียวในโลก ของที่ระลึกหลากหลาย ผ้าทอสุดสวย และวัดวาอาราม ก็วิจิตรตระการตา ผมอยู่ที่น่าน 2 รอบ เมื่อครั้งเป็นรองผู้ว่าในวันไปรายงานตัวกับท่านผู้ว่า ร.ต.ธนะพงษ์ จักพาก ท่านบอกว่า *"ปริญญาคุณช่วยผมหน่วย" "ช่วยอะไรครับท่าน"* ผมถามท่านด้วยไม่แน่ใจ คำตอบก็คือ ท่านผู้ว่าต้องการให้ช่วยนำพาจังหวัดน่านไปสู่การเป็นมรดกโลก ผมเองพอมีความรู้อยู่บ้างเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การขอขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกประเภทต่างๆ แต่การจะทำจังหวัดน่านไปสู่การเป็นมรดกโลกไม่ใช่เรื่องง่ายแน่นอน...ผมเริ่มศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับน่านอย่างจริงจังในหลากหลายมิติ อาศัยที่ส่วนตัวมีความชื่นชอบเรื่องราวโบราณคดี ประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรมต่างๆ เป็นพื้นฐานเดิมอยู่แล้ว ทำให้สามารถปะติดปะต่อเรื่องราวต่างๆ ได้ง่ายขึ้น ผมจึงเริ่มจากการตั้งประเด็นหาความสำคัญที่โดดเด่นที่สุดของน่านขึ้นมาก่อน โดยยกร่างความคิดและปรึกษาหารือกับบรรดาท่านผู้รู้ ท่านผู้อาวุโส ผู้เป็นภูมิปัญญา ท้องถิ่น เราโชคดีที่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณมาเพื่อทำการศึกษาโดยได้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มาช่วยดำเนินการด้วย เริ่มจากการกำหนดบริเวณผังเมืองโบราณล้านนาที่ทรงคุณค่าอย่างยิ่ง แล้วค่อยผนวกกิจกรรมและภูมิประเทศที่มีคุณค่าอื่นๆ เข้าไป

ได้มีการแต่งตั้งคณะทำงาน มีการจัดทีมเดินสายพูดคุยบอกกล่าวแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับพี่น้อง และผู้นำชุมชนในทุกอำเภอ จนได้ผลสรุปร่วมกันว่า ชาวน่านมีความพร้อมที่จะช่วยกันนำน่านขึ้นสู่การเป็นมรดกโลก หรือหากแม้ยังไม่ได้เป็น สิ่งที่ชาวน่านจะได้รับแน่นอนก็คือความภาคภูมิใจในสิ่งทรงคุณค่าที่เรามีเพื่อที่เราจะได้ช่วยกันรักษาสืบสานต่อไป การรณรงค์นี้ก่อความรู้สึกที่ดีในเชิงปกป้องอนุรักษ์ได้มากขึ้นผู้คนมีความเข้าใจในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่มากขึ้น แม้วันนี้น่านยังไม่ได้รับการประกาศเป็นมรดกโลก แต่น่านก็ได้รับการประกาศเป็นพื้นที่เมืองเก่าอนุรักษ์มีคุณค่าต่อการศึกษาเรียนรู้และการท่องเที่ยวเป็นอย่างยิ่ง

เมื่อผมได้กลับมาเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน ก็ได้พยายามสานต่อในสิ่งที่จะช่วยให้น่านได้เข้าใกล้ความฝันให้มากขึ้น เช่น การปรับภูมิทัศน์ในจุดต่างๆ ให้ดูงดงามยิ่งขึ้น รวมทั้งการสร้างเสริมเอกลักษณ์การเป็นเมืองจักรยาน เพื่อลดมลภาวะและประหยัดพลังงาน การสร้าง

บรรยากาศให้เป็นเมืองที่รื่นรมย์ของเด็กๆ และที่สำคัญก็คือ ความสำนึกของชาวน่านเองที่จะต้องช่วยกันสานฝันต่อไปให้เป็นจริง

อำนาจเจริญ : เมืองข้าวหอมโอชา ถิ่นเสมาพันปี

อำนาจเจริญ เป็นจังหวัดที่เพิ่งตั้งใหม่ก็จริง แต่ในการเป็นชุมชนได้มีพัฒนาการมายาวนานตั้งแต่ต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ที่นี่มีแหล่งโบราณคดี และสถานที่น่าสนใจมากมาย อากาศดีธรรมชาติสดชื่น แต่ที่โดดเด่นที่สุดของจังหวัดอำนาจเจริญคือ ข้าวหอมมะลิ ซึ่งมีคุณค่าล้ำเลิศกวาดรางวัลมาทุกเวทีของการประกวดทีเดียว

โจทย์สำคัญของจังหวัดอำนาจเจริญคือรายได้น้อย และยังขาดเอกลักษณ์ที่จะเสริมสร้างจุดดึงดูดและความโดดเด่น เพื่อนำไปสู่โอกาสที่ดีขึ้นในด้านต่างๆ วิสัยทัศน์ของจังหวัดที่กำหนดไว้ว่า

ประชาสังคมเข้มแข็ง
แหล่งผลิตข้าวหอมมะลิชั้นดี
มีโอกาสทางการศึกษา และพัฒนาคุณภาพชีวิต

นี่เป็นวิสัยทัศน์ที่ดีและเหมาะสม และผมก็คิดว่าสิ่งที่ระบุในวิสัยทัศน์จะเป็นจริงได้ก็ต่อเมื่อเราต้องมองภาพของจังหวัดเป็นองค์รวมและเชื่อมต่อกันให้ได้ในทุกด้าน เราจึงเริ่มด้วยการยกเอางานบุญคูณลาน ซึ่งเป็นงานบุญข้าวและจัดกันอยู่เดิมในระดับอำเภอให้ขึ้น มาเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด เพื่อปูพื้นฐานการเป็นเมืองข้าวของอำนาจเจริญให้ชัดเจนขึ้น พร้อมกับการเปิดถนนสายข้าวหอมอำนาจเจริญเป็นโครงการนำร่องไปพร้อมกัน เพื่อให้ผู้คนได้คุ้นเคยกับข้าวหอมมะลิของอำนาจเจริญได้ง่ายขึ้นและมากขึ้น นอกจากเรื่องข้าวแล้ว อำนาจเจริญยังมีทรัพยากรล้ำค่าอีกหลากหลายที่รอการเชิดชูคุณค่าขึ้นมาให้ผู้คนได้ประจักษ์ เช่น แหล่งโบราณคดีเสมาพันปี และขนบธรรมเนียม "ฮีตฮอย" ต่างๆ ที่เคยมีเคยทำกันมานั้น ถ้าได้ช่วยกันขัดเกลาเสริมสร้างให้ถูกวิธีก็จะกลายเป็นอำนาจเจริญที่อลังการทีเดียว ผมประทับใจที่ได้มีโอกาสเป็นส่วนหนึ่งในความพยายามที่ว่านี้

รำพึงรำพัน (ฝันหา)

งานราชการที่เกี่ยวข้องกับผู้คนมากมายทั้งเจ้านาย ทั้งลูกน้อง และประชาชน ถ้าเรา "มองไม่เห็น" บุคคลเหล่านั้น ก็จะมองไม่เห็นเราเช่นเดียวกัน หลักมนุษยสัมพันธ์ทั้งหลายก็มีไว้ให้ศึกษาจดจำ นำไปใช้กันมากมาย แต่ที่แน่นอน

ที่สุด ถ้าเรานึกถึงบทแผ่เมตตาในพระพุทธศาสนา แล้วละก็จะเห็นว่านี่แหละสุดยอดของวิชามนุษย-สัมพันธ์หรือจะเรียกให้ทันสมัยว่าเป็นรหัสลับของมนุษยสัมพันธ์ก็ว่าได้

การจะได้ใจคนก็ต้องเข้าใจคนก่อน ก็ไม่ง่ายหรอกนะครับ แต่ต้องพยายามทำให้ดีที่สุด ผมพยายามบอกน้องนุ่งทั้งหลายที่ทำงานอยู่ด้วยกันอยู่เสมอว่าต้องทำงานให้ "สนุก" และก็จะขอแถมไว้ตรงนี้ว่า *"หมั่นคิดในเชิงสร้างสรรค์ ช่วยกันสร้างสวรรค์อย่าเอาแต่สรรหานรก"*

ประเทศไทยของเราผู้คนของเราผ่านร้อนหนาวของการพัฒนามานมนาน แต่น่าเสียดายที่ว่าสิ่งที่เคยได้ยินได้ฟังมานานแล้วก็ยังคงได้ยินได้ฟัง อยู่ที่ว่าสังคมไทยเป็นสังคมรากเน่าคุ้นเคยแต่กับการบริหารจัดการแนวตั้ง ขาดจิตใจสาธารณะ หย่อนยานระเบียบวินัย ซ้ำร้ายก็คือชอบอยู่กับภาพลวงตา อยากพัฒนาให้เหมือนตะวันตก และที่น่าอับอายก็คือ ละเลยความเป็นตัวตนของเราเอง ฯลฯ

ตลอดระยะเวลายาวนานในเส้นทางราชการของผมก็ได้พยายามที่จะช่วยแก้ไขฟื้นฟูปรับปรุงในสิ่งเหล่านี้ แม้ว่าจะทำได้ในขอบเขตจำกัด และส่วนใหญ่เป็นเนื้อหาด้านนามธรรมเรื่องราวทั้งหลายที่สัมผัสอยู่กับทุกชีวิต ผู้คนในประเทศของเราไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง คุณภาพชีวิต ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เอกลักษณ์วัฒนธรรม หรือแม้แต่การกำหนดวิสัยทัศน์ของชาติล้วนจะต้องได้รับการทบทวน เพื่อสร้างความเข้มแข็งในเชิงความคิดให้ถูกต้องเป็นเบื้องต้น หรือแม้แต่ความพยายามที่จะเป็นสากล การเป็นสากลไม่ได้หมายความว่าจะต้องตามก้นเขาไป หากแต่เราต้องสร้างความมีมาตรฐานที่มีคุณค่า เชื่อถือได้ และที่สำคัญเราต้องมี "สมองของเราเอง" มิใช่เอาแต่ลอกเลียนแบบหรือคอยซื้อหาอย่างเดียว

การทำงานที่มีคุณค่าต้องเน้นใน "เชิงรุก" มิใช่ "รอรับ" ต้องคิดและทำให้เป็นระบบ ต้องมีจินตนาการแห่งภารกิจแต่ละภารกิจอาจเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ และเคลื่อนไหวไปกับภาวะของเหตุและปัจจัยที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เราจึงต้องใฝ่รู้ เรียนรู้ และทันโลกทันเหตุการณ์อยู่เสมอ โดยเฉพาะในยุคกระแสโลกาภิวัตน์นี้ ความรวดเร็ว ไร้พรมแดน เทคโนโลยี และการแข่งขัน ผู้ที่พร้อมอยู่เสมอและล้ำหน้าอยู่เสมอเท่านั้นจึงจะอยู่ได้อย่างเป็นสุข และยั่งยืน.

คณะผู้จัดทำ "เอกสารความรู้ สดร.

บรรณาธิการบริหาร

นายชยาวุธ จันทร
ผู้อำนวยการสถาบันดำรงราชานุภาพ

ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ

นายสงวน ธีระกุล
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบายและแผน

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

นางณิทฐา แสวงทอง
ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาและบริหารจัดการความรู้

กองบรรณาธิการ

นางวันเพ็ญ ทรงวิวัฒน์
นางรัตนาภรณ์ ศรีพยัคฆ์
นางจรัญญา ศรีไพร
นางกาญจนา แจ่มมินทร์

ศิลปกรรม/หน้าปก

นางสาวอัจนา เตชะพันธุ์

ส่วนพัฒนาและบริหารจัดการความรู้
สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
โทร.0-2221-5958, 50556 (สื่อสาร สป. มท.)

เอกสารวิชาการฉบับนี้เป็นของสถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย การอ้างอิง การคัดลอก หรือการตัดต่อ เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าย่อมกระทำได้ แต่หากจะไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อย่างอื่นใด จะต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากสถาบันดำรงราชานุภาพ

อนึ่ง ผลการศึกษาที่ปรากฏในเอกสารนี้ เป็นความคิดเห็นของผู้ศึกษา ไม่ถือว่าเป็นความคิดเห็นของสถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

พิมพ์ที่ **บริษัท แอดวานซ์ วิชั่น เซอร์วิส จำกัด** 77/102 ซ.พฤกษชาติ 10/1 ถ.รามคำแหง 114
แขวง/เขตสะพานสูง กรุงเทพฯ 10240 โทร.0-2372-0807-9

บ 21938

DS 578.3 ค495ค 2552

สถาบันดำรงราชานุภาพ.
คัมภีร์นักปกครอง 2551
เล่ม 2.